

روضه پر نور شيخ المشايخ غوث العظم عبدالقادر جيلاني (رح)

Ketabton.com

فيسبوك غلام حضرت غلام

فيسبوك Haji Ajab Khan

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فتوح الغیب

شروع د کتاب

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ وَهَدَانِي وَاحْتَارَ مِنْ عِبَادِهِ مَنْ
يَسْأَلُ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى رَسُولِ الْمَجْتَبَى وَنَسَبِهِ
الْمُسْتَلَطَى وَعَلَى آلِهِ وَأَمْحَا بِوَالَّذِينَ كَفَرُوا خَيْرُ الْعُنَى وَنَزَلُوا
عَلَى مَلْأَى الْأَيْدِي وَالسُّبْحَانَ عَلَى مَرَاتِقِ الْمَلَأَةِ الْعُسُوفَى
وَقَارُوا قَوْلَهُ عُلْمِي.

اگر بعد : حضرت محبوب سبحانی ، عالم ربانی ، عارف
کامل ، پیران پیر ، محمد الیدین ابو محمد عبدالقادر حسی حسینی
رحمۃ اللہ علیہ فرمائی :۔۔ قول شامست اللہ پاک لڑا چہ
پروردگار دجھانوں نو دے . ہم اول دے ، ہم آخر دے ، ہم
ظاہر دے ، ہم باطن دے . قول مخلوقات عرش ، ہرے
جوبہ او یو وزرے ، ہر وجہ اولوں خیز او ہنہ قول اشیاء
چہ جھونڈ پروردگار پیدا اکری دی . او وجود کتبے نے
راویستے دی . او خواہہ کہے نے دی . دا قول دانہ پاک
شناخاں دی .

تل صفت اللہ پاک لڑا ، چہ بنی آدم نے پیدا آکے . بیٹے
دریست گئے او پہ اندازہ نے گئے . بیٹے ورتے ہدایت آکے .

او نے ورتے اوڑوندے نے گئے . وے خندوڈو . او ورتے
پہ بعضوںے زیات رحم اوکے او بعضے نے رسواکے چہ ہم
خوردوونگے دے ، ہم غنپوونگے دے . خوک نے نیک بخت آکے
او خوک نے بد بخت . د بعضوں نے بخشش لڑے کہ او بعض
نے پرے بنا د کول . ہنہ اللہ چہ د ہنہ پہ حکم غرونہ کہ
مجنونہ کلک دی . اوڑیکے پرے قرار بیا موندے دے . او
غور بیدے فریش دے .

ہیفوک دانہ درحمت نہ نا امید نہ دے . او ہیفوک
د ہنہ دستخی فعل او امر نہ پرے نہ دے . ہیفالہ د
ہنہ د بندگی نہ عارتہ ورتی او ہیفوک د ہنہ درحمت د
دائری نہ بھرنہ دے . ہنہ پہ ہنہ تو لوغیزونو موصوف
دے چہ د ہنہ نے پہ مخلوقات مہربانی کہے دی . او ہنہ
لہ شکر دے چہ دھر آفت لڑے کوکے دے .

بیا د ہنہ پہ نبی صلی اللہ علیہ وسلم د رحمتہ وی ،
چہ پہ مخلوقات کوکئی پرگزیدہ او موجودات کوکئی چیلہ دے .
دا سے نبی دے چہ چائے پیروی اوکے نو ہدایت نے بیا موند
او چا چہ ترے مخ داہرلو ، نوکمرہ او مرتد شو . دا سے
پنجبر دے چہ ہم صادقی وو ہم مصدوق ورتے او دنیا
کئی زاہد ، او رفیق اعلیٰ تہ راغب وو . دا سے رسول چہ
د ہنہ پہ تشریف اوڑی حق رائے او باطل فنا شو او ہنہ
د نور پہ برکت زمکہ رویشانہ شو . قول سلامونہ ، رحمتونہ

او برکتونہ د پہ بیا بیا پہ نبی علیہ السلام ، د ہنہ پہ آل ،
اصحابو ، تابعینو ، تبع تابعینو او قول اولینو او آخرینو
مؤمنینو او مسلمینو وی ، چہ قول او فعل کیں نے د قال اللہ
او قال الرسول د اطاعت سعادت نصیب دے .

مونڈ اللہ پاک تہ پہ عاجزی سرے رجوع کوو ، چہ چوڑ
رتب ، خالق ، رازق ، نافع ، ساندوونگے ، ژوندے کوکے
او ہر کوکے او جھونڈ نہ د تکلیف لڑے کوکے دے . دا قول
نعمتونہ دانہ پاک د مہربانی ، بخشش ، فضل او احسان
پہ وجہ دی . چہ قول ، فعل ، پہ پتہ ، خرگندہ ، سختی او
نرمی کیں ہمیشہ جھونڈ حفاظت کوئی .

اللہ تعالیٰ فقال لَمَا يُرِيدُ (چہ خٹہ غواری ہنہ کوکے)
دے . پہ ہر خٹہ علیم دے . خٹہ چہ د خلقونہ پتہ دی ہنہ
تہ خرگند دی . دلغز شونو او عباداتو پہ احوالو خبردار دے .
د حاجاتو اوریدونگے او قبولونگے دے .

د حمد و صلوت نہ پس د خدائی تعالیٰ نعمتونہ پہ
بندیا نو فراوانہ دی . اللہ پاک فرمائی ، کہ تاسود اللہ تعالیٰ
نعمتونہ شمیرل او غواری نو شمار بہ نے نہ کہے نیی . او
اللہ پاک فرمائی : « خٹہ چہ تاسوسرہ د نعمتونہ نہ دی ہنہ
دانہ پاک درکری دی ؛ نو نہ زہ ، نہ لہا زریہ ، او کما ژ بہ
دا توان لری چہ دانہ تعالیٰ نعمتونہ شمار کہے شی . او
نہ پرے عقل ، ذہن او زریہ احاطہ کوکے شی . او نہ نے ژ بہ

د بیان طاقت لڑے شی .
مجملہ د ہنہ خیزونو نہ ، چہ د ہنہ د اظہار د پارہ اللہ
پاک کماڑے تہ قوت ورتے ، او دے نہ خیرے لہ ، او د
ہنہ د لیک د پارہ کوکے لہ ، او دکوتو نہ قلم لہ او قلم نہ
کاخذ لہ ، دا خٹہ مقالے د عالم غیب د فتوحاتو نہ کماڑے
زریہ کیں راغلے ، چہ زہ نے دانہ پاک پہ فضل و کرم
حق د طلبکارو د رہبری د پارہ ذریہ د قالب نہ بھرتہ
لا اوکایم .

مقالہ (۱) تسلیم ، قضا او قدر
د مؤمن د پارہ ہر حال کیں دادے خیزونہ لازمی
دی . یو داچہ داوام اللہ تعالیٰ تعمیل کوئی ، دویم داچہ د
منہیاتو نہ پچ او بی . او دریم داچہ پہ قضا و قدر راغنی
وی . نو د مؤمن د پارہ کم مرتبہ دادا چہ پہ ہنہ حالت
کیں ہنہ ددے خیزونو نہ خالی نہ وی نو پکاری چہ
سرے زریہ کیں ددے خبر و کلکہ ارادہ لری . او نفس تہ
ہمیشہ ددے تسلیم و رکوی او دیدن قول اعضا و ہر حالت
کیں دے خیزونو سرے مشغول ساق .

مقالہ (۲) اتباع سنت اور کوی بدعت
د سنت پیروی کوئی او د بدعت لارمہ اختیار کوئی . د

خٹہ د خدائی قائل دا حکامو تسلیم .
خٹہ حرام کارونہ چہ د ہنہ نہ شریعت مع راہے دے .

اللہ اور ہفتہ دروسوں کو حکم مئی۔ اود ہفتوں نافرمانی مہ کوئی۔ اللہ پاک یوگرتی اود ہفتوں ہفتہ سوا شریک مہ جوئی اود ہر عیب نہ مہ پاک کرتی۔ اسلام رشتیہ مذہب دے۔ ہیو شک پکین مہ کوئی۔ اللہ پاک چہ خہ خواہی پخپل مشیت اوابادہ مہ کوئی۔ یہ ہفتہ اعتماد اوساق اوشک اود گمان کین مہ پریمی۔ د صبر نہ کاراخی۔ د حق بہ اطاعت جمع کیری۔ اود لہ بازی مہ کوئی۔

د اللہ تعالیٰ نہ د فضل سوال کوئی۔ اود لکیر کیری مہ۔ د خدائی نہ د رحمت امید لری۔ نا امید کیری مہ۔ یول سوا د دوستی، محبت اود اوداری سلوک کوئی۔ خپلو کین دشمنی اود اوت مہ ساقی۔ د گنا ہونو نہ خان پاک ساتی۔ مہ کین مہ پروائی مہ کوئی۔ گئی بہ دے بہ ککرتی۔ د خپل پروککار د ذکر اوعبادت بہ کالی خان بناشتہ کیری۔ مہ اتفاق مہ کوئی۔ د خپل خالق د بارگاہ نہ لری مہ اوسلی اود ہفتہ پہ د توجہ کولونہ مہ اری۔ بہ توبہ وبتکو کین ہفتکھ تاخیر مہ کوئی۔ لکھ چہ د ہفتہ د مغفرت دروازہ ہر وقت پیا ہستہ دے۔

کہ دے نہ نصیحتونو عمل اوکری نو امید دے چہ اللہ تعالیٰ بہ دربان دے رحم اوکری۔ اونیک بخت شئی۔ د دوزخ دعداب نہ چر شئی۔ د اللہ تعالیٰ دیدار اوقرب مونسپ شئی۔ اود جنت پہ بولو نصیحتونو بناد شئی۔ او پہ دے ناز و نعمت

کین ہمیشہ د پارہ پاتے شئی۔ ہلتہ بہ بہ نبونو آسونو سورلی وی۔ اوحورے بہ وی۔ اوقسم قسم خوشبوئی، اود خوش آواز، حد شکارے بہ وی۔ اود بولونہ زیارت د خوبیدہ خبر د دادہ چہ پیغمبرانو۔ صدیقانو۔ شہدانو اوصالحانو سوا بہ علیین کین عزت اوبزگی بیاموی۔

مقالہ (۳) د ابتلاء اوزمانش شمرہ

ہر کھ چہ سختی کین بہ بندہ د ازمائش وخت راشی نواول پہ خپل قوت دھے د علاج کوشش کوئی۔ خود کھل کوشش کین کامیاب نہ شئی۔ نوبیا دشمنانہ نہ پکین مرد خواہی، لکھ دنیوی معاملاتو کین دبا دشانو منصب اورو، اومالدارونہ، او پہ امراضو کین دطیبیا نو نہ۔ خود کھ دغہ ذریعہ ہم بیکارہ شئی۔ نوبیا دغا، زاری اوشاء صفت سوا خپل خدائے تہ راجع شئی۔ خود ترومہ چہ دے خان کین طاقت دینی مصیبت پخپلہ رفع کوئی۔ بیاد مخلوقاتو نہ مدد خواہی کہ ہفتوں کین د حاجت روائی خہ درک موی اوحوائے تعالیٰ تہ رجوع نہ کوئی۔ خود کھ چہ دے دھر طرف نہ نائی شئی نوبیا مہ اختیار خدائی تعالیٰ تہ د خپل حاجتونو دیاہی پہ عاجزی شئی اود خوف ورجا کیفیت پرے خویشی اوچہ اللہ تعالیٰ مہ ہم دعا زہ قبول نہ کری۔ نو دے د بولو ظاہری اومادی اسبابو نہ نا امید شئی۔

دے حالت کین بندہ تہ د قضا و قدر اود توحید

اسرار پہ کشف سوا ظاہر شئی چہ دے د دنیوی علاقو اوسبابو نہ لاس پہ سرش اود فنا فی التوحید درجے نہیں محض دیو روح پہ شان باقی پاتے شئی۔ دے وخت کین د دے نظر تسلیم اورضا کین پہ خدائی افعالو وی۔ اوصاحب یقین موحد شئی۔ د یقین پہ دے درجہ دد ایمان دے حد تہ اوری، چہ دانہ تعالیٰ نہ سوا بل خود خالق حقیقی نہ وی شئی اود ہفتہ د ذات نہ علاوہ ہیو بودا مہ ہستی مہ پہ نظر کین نہ راخی چہ ہفتہ د حرکت، سکون، بنو بدو، نفع نقصان، وکر و اختلاو، پراستلو بندو، لو، مرگ اوزوند عزت اود ذلت، مالداری اومحتاجی، د صحت اوبیماری عجاز اومختار وی۔

د اسے حالت کین بندہ د قضا و قدر چکین دے وی لکھ پے رودونکے بچے چہ ددائی پہ غیر کین۔ یا مہ دے غاسل پہ لاس کین۔ یا غونہ و سکے د چوکان سوار پہ چکین وی۔ اوس د خپل ژوند د بولو معاملاتو مختار کل صرف اللہ پاک کرتی۔ دے د یوحال نہ بل تہ، د بوسے وضع نہ پاتے تہ اود یوفعل نہ بل تہ اودے راوے شئی۔ خود د خان یا غیر پہ حق کین د خہ حکم اوحکمت قدرت نہ لری۔ اوس د خپل پروردگار پہ ارادہ اوفعل کین د خپل خان نہ غائب دے۔ کہ لیدہ کوئی۔ کہ اوری، او کہ پہ خہ خبر پوھیدا، ہر خہ د خدائی پہ ارادہ کوئی۔

اوس دد علم د خدائے د علم نہ دے اود دد کلام د خدائے د کلام نہ۔ دے د خدائے د نعمت نہ نعمت یافتہ۔ د ہفتہ د قرب نہ نیک بخت اود ہفتہ د معنوی جمال نہ اراستہ دے۔ د ہفتہ ذکر سوا مطلبن دے۔ د ہفتہ فکر سوا صاحب فہم دے۔ اود دنیا اوعقل کین د ہفتہ پہ دود کوشعالہ۔ د تسلیم اورضا مقام کین دے صرف اللہ سوا دے اود غیر اللہ نہ لاس پہ سر دے۔ دے د خدائے د قرب اود وصل ارض و مند دے۔ د ہفتہ پنا لہوی اود عشق او محبت رشتہ مہ خدائے تعالیٰ سوا مضبوطہ اومحکم دے۔ پہ ہر معاملہ کین دد توکل پہ خدائے دے اود ہفتہ د معرفت د نور نہ ہدایت حاصلوی۔ اوس کہ دے تمہیں اغرنی او کہ پرتو لہ بہ دے کین د خدائے تعالیٰ پہ عجیب وغریب علمونو واقفیت بیاموی۔ اود ہفتہ د قدرت د نا اشنا رازونو نہ اگاھی حاصلوی۔ اود خہ چہ د خدائے تعالیٰ نہ اوری۔ ہفتہ پہ سینہ کین محفوظ کوئی۔ یا د ہفتہ پہ نعمتو نو شکر اوباسی۔ د ہفتہ ثنا صفت کوئی۔ اود دعا ترے خواہی۔

مقالہ (۳) فنا فی اللہ اوحقیقی ژوند

د غیر اللہ نہ چہ بیزارہ شئی نو بہ تا بہ اللہ تعالیٰ رحمت و پریمی۔ اوچہ خواہشونہ کنا رکش شئی۔ نوستاد پارہ بہ د اللہ تعالیٰ نہ رحم غونے شئی۔ اوچہ د خپل ارادہ

فتوح ۶۵ العیب

نہ لاس پہ سرے۔ اور رضا بقضا ہے۔ نوستا د تقدیر پر یک
 کہیں بہ دخداے تعالیٰ نہ د خیر اور برکت سوال کو لے شی۔
 دغہ وخت بہ اللہ پاک تا پہ حقیقی معزکین ژوندے کری
 اور اے ژوندون بہ بیاموے۔ چه دھے نہ پس سرک
 نشته۔ اور اے غنی بهے چه دھے نہ پس محتاجی نشته
 اوپہ دے نعمتون بہ بنادے چه دھے نہ پس نکندستی
 نشته۔ اوپہ دے راحت به محفوظ ہے چه دھے نہ پس
 پریسانی نشته۔ اوپہ دے خوشحالی بہ خوشحاله ہے چه د
 هھے نہ پس غم نشته اوپہ دے علم به موصوف ہے
 چه دھے نہ پس جهل نشته اوپہ دے امن کنیں به ہے
 چه دھے نہ پس خوف نشته اوپہ دے عزت به عزتمند
 ہے۔ چه دھے نہ پس ذلت نشته اوپہ بارکاو الہی کنیں
 به دے قرب حاصل کرے چه دھے نہ پس بعد اریے ولے
 نشته او دے ترقی به اوکرے چه دھے نہ پس تزل نشته
 اور اے به ژوندے چه دھے نہ پس سپکاوے نشته۔ او
 دے به پاک ہے چه بیابگنا هونو کنیں ککر نشته۔
 چه دے مرتبه بیاموے، نو دغہ وخت به د اللہ تعالیٰ
 محبوب اوکرے او چه خلق د ثنا صفت کو ی۔ نو ته به په
 رینتیا دھے جوگه ے۔ ته به دروحانی امراضود پارہ خیل
 بودے لوے اکسیر ہے، چه خلق به ستاد باطنی صفا تواد
 اوچے مرتبه پیژندون نه عاجز وی۔ او دے یوسه مشله

فتوح ۶۶ العیب

بزرگ به ہے چه خوک به دے سیال نه وی۔ دھے حالت
 کنیں به ته دهر رسول، نبی اوصدیق وارث ہے۔ په تا به
 د ولایت انتھای او د فیض حاصلود پارہ به تاله ابدال
 راخی۔ په تا به دخداے د مخلوق مشکلات حل کیبری۔ ستا
 په دغا به درحمت باران کیبری۔ ستا په برکت به پتی شته
 کیبری۔ او یوتی به زرخو نیبری اوستا په دغا به خاص وعام
 بادشاہ اور عیبت، حاکم و محکوم، امامان و امتیان او
 بول مخلوق مصیبتونہ رفع کیبری۔ اوستا د احکامو او
 ارشادا تو د اطاعت نہ به ے بله چارہ نه وی۔
 خلق به دلرے لرے خایونو نه تاله راخی او دخالق کائنا
 په حکم دهر حاکمے نه ستا په خدمت کنیں هھے محتات،
 تقدی او غلہ راوری۔ هر حاکمے به ستا د بنوصفا تو او اوجتو
 اخلاقو چرچے وی او بول خلق به ستا په تعریف نه مریری
 ستا د لوبی اوشان متعلق به په دو ایماندارو کنیں هم
 اختلاف نه وی۔ اے پاک صنته! اے نیک بخته! اے په
 بارگاہ خداوندی کنیں مقبوله او اے د نوع انسانی سرتاجه
 د بنارونو او خلکونو بولو خلقو کنیں په تا د اللہ فضل دے
 او اللہ پاک دلرے فضل خاوند دے۔
مقاله (۵) د دنیا د فتنو نه کناره کشی
 هرکله چه ته د دنیا زیب وزینت، مکرو فریب، هلاکتی
 لذات په ظاهره بنه او په باطنه خراب ترغیبات د دنیا

فتوح ۶۷ العیب

په وفا ئی، عهد شکنی، او غافل او دنیا پرست خلق او و غیر
 نو د اے ے اوگزیه لکه چه خوک صحر کنیں اودس مانے ته
 بریند ناست وی۔ چه بول بنکاری او بد بوئی ے خوره شوک
 وی۔ نو ته دھے دشوم گلا نه سترگے پتے کرے۔ او بد بوئی
 نه ے پوزه بند کرے۔ دغه رنگ ته د دنیا دار و خلاقو، دھوکا
 دگناہ د ککر ماحول نه او د هغوی د خواهشا تو بد بوئی
 نه حان محفوظ کرے۔ د پارہ ددے چه ستا د روح فطری
 پاکیزگی منانغ نشی او ته د دنیاوی افاتو نه خلاصی بیاموے
 د نیا چه هر خوبصورتا قسمت کنیں وی۔ هغه به ضرور
 تانه درسی۔ او ته به ضرور دھے نه فائد موه۔ په
 دے وجه ستا د دنیاوی ضروریا تو نشویش بالکل فضول
 دے۔ اللہ پاک خیل برکزید پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ته
 فرمای: «وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ
 زُخْرًا أَلْبُوسًا أَلْبَسْنَا لِتَفْتَنَهُمْ فَيُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
 أَتَلْبَسُ» (د دنیا ظاهری مال و اسباب چه مونز کھاروسه
 هر کرے دے، په هھے نظرمه اچوه حکم چه دے خیزونو
 نه مقصد کنار په فتنه کنیں اچول دی۔ اوستا د پارہ دپوره
 درکھے رزق بهتر او پاند ار دے۔)
مقاله (۶) د توحید رائی
 د اللہ تعالیٰ د احکامو او افعالو په احترام کنیں خیل
 خواهشات اولذات فنا که حکم چه دے صل سوا پستا

فتوح ۶۸ العیب

په زړه کنیں د عام الہی صلاحیت پیدا شی۔ د تعلق با لہ
 د مضبوطو لو د پارہ فاسق او غافل خلقو سره قطع تعلق ویر
 ضروری دے او دخپلو خواهشا تو د فنا کو لو یو علامت دا
 دے۔ چه دفع نقصان، شر او ضرر، د نیازی اسپا بود
 جد وجد د بولو معاملاتو کنیں په خیل ذات د تکیه په لمانے دا
 بول امور کلی طور سره اللہ تعالیٰ ته سپرد کرے شی او قاضی
 المعاجات او کھتے شی۔ خداے تعالیٰ مختار کن نه کنول او په
 نفس اعتماد کول شوک دے۔ صرف خداے تعالیٰ په ماضی
 حال او مستقبل کنیں دخپل بنده دامور او معاملاتو کپیل دے۔
 د هغه د انگریزی او ذمہ داری هغه وخت هم وچه ته د مور
 په خبیثه کنیں وے او بیا چه دمور په غیره کنیں دے پے
 رودل۔
 دخداے تعالیٰ د ارادے په خاطر د خپلے ارادے د فنا
 کو لو یو علامت دا دے، چه ته د هجو خواهش قصد نه کوے
 حکم چه خدائی ارادہ کنیں سوا سرخیر او بهتری دے او په دے
 کنیں ستا قصد کول هم شوک اوگزیه۔ د نفسانی خواهشا تو د
 نفی نہ به د اللہ تعالیٰ فعل په تاجاری شی او د افعال الہی
 نافذ کیو وسره به ستا اعضاء ساکن او غیر متحرک شی۔ زړه
 به دے مطیع شی۔ سینہ به دے فراخه او کشاده شی۔ غز
 به دے روپنانه او پر نور شی۔ او چه د تعلق با لہ روحانی
 توانائی بیاموے نو دکائنات د بولو خیزونو نه به ے تیاره

شے۔ ستا نقل و حرکت بہ قدرت بہ ارادہ وی اور قدرت
 بہ تہ بہ ہدایت بیاموے۔ تجلیات الہی بہ تاتہ اشیاء
 ماہیت بنائی۔ او اللہ بہ درتہ د نور خلعت اغوند وی۔ پروکار
 عالم بہ خیلہ تاتہ علم بنائی۔ اود دے علم اور عرفان بہ برکت
 بہ دے سلف صالحین اور بزرگین عارفانہ مقاماتو تہ رسوی
 بیا بہ تہ د مخلوقاتو تہ کنارہ کش شے۔ تا کیں بہ ذات
 خواہش او ارادہ پاتے شے۔ د بشریت در ذالیو تہ بہ پاک
 شے۔ ستا زبہ بہ توحید کیں د اے فنا شے، چہ د خدائے د
 ارادے نہ یوا بہ ہرگز خہ خیر نہ قبولے۔ چہ دے مرتبے
 تہ اورے نواتہ بہ دکراماتو نسبت کو لے شے۔ یہ ظاہر
 بہ دا کرامات ستانہ بنکاری، خو حقیقت کیں بہ دا خدائے
 تعالیٰ افعال او احکام وی۔ بیا بہ تہ د ہفت شکستہ دل اولیاء
 پہ دل کیں شامل شے۔ چہ د ہفتوی نفسانی خواہشات او
 بشرے ارادے بالکل فنا شوے دی او پہ زبہ نو کیں د
 ربانی ارادو دکامل اطاعت جذبہ پیدا شوے وی۔ نکہ چہ
 اللہ پاک فرما بیلی دی د خبا مخلص بندیاں ہیج نہ غوازی
 مگر ہفتہ چہ اللہ او غوازی! او فرما بیلی دی اللہ پاک زہ
 ہفت خلقتو۔ دیر قریب ہم چہ د ہفتوی زبہ نہ خبا بہ وجہ
 شکستہ دی: نو تہ بہ دا اللہ تعالیٰ قرب تر ہفتے حاصل تہ
 کرے ترخو چہ ستا بزل خواہشات او ارادے د ہفتہ پہ
 رضنا قربان شے۔

کلہ چہ تہ خیلے ارادے د خدائے پہ ارادو کیں فنا
 کرے او ذات باری نہ بل ہیج خیر تہ توجہ اونہ کرے
 نویا بہ تا اللہ تعالیٰ د تہ سے سرہ زرعون کری او تہ بہ د
 نوے باطنی صفاتو حاصل شے۔ ستا پہ نفس کیں بہ دشرک
 محرکات ہو شے او توحید بہ دے قلب او دماغ کیں راسخ
 شے۔ بیا بہ تاتہ دیدار الہی حاصل وی۔ د "آنا حسنا
 مُکسِرَةُ الْقُلُوبِ" (زہ شکستہ دلوتہ دیر قریب ہم) ہم
 دغہ معنی دی۔ حدیث قدسی کیں راخی "خما مومن بندہ
 ذکر او صادات پہ کثرت خما قرب غوازی، حتیٰ چہ ہفتہ

ہلہ دے حدیث نہ مطلب د اے چہ بندہ عبادت کو او کیں د قرب
 الہی د اے درجہ حاصل کری، چہ خلق او عارفو علاقو۔ منقطع
 شے۔ او ہفتہ تن خدائے تہ د اے متوجہ شے چہ بزل حرکتو سکنا تو،
 حواس ظاہرہ او باطنہ نہ بغیر خدائے تعالیٰ د اطاعت نہ بل خہ کارہ
 اسی۔ د ہفتہ ایدل او بول، پوہیدل، کلن صرف د خدائے پارہ
 دی۔ او ہرگز د مطلب ترے نہ دے چہ معاذ اللہ حالہ تہ خدا ہی او وی
 نہیں اتحاد او حول لوشے۔ ایسے عقیدہ سرخیا کرے۔ او کتابت
 اور بول چلوانہ امتو اختلاف غیزوے۔ پیرانو پیر صاحب قدس سرہ
 چہ فرمائیے دی چہ دا حالت بہ حالت فنا کیں وی نو دے نہ مطلب د
 خدائے پہ لار کیں فنا کیدل دی۔ دا چہ ماریا اللہ علا تہ خفتے شے۔ نہ دا
 چہ خدا ہی او وی سو پو شے۔ حضرت پیرانو پیر صاحب دیر نوے فاضل
 عالم ربانی وف۔ د ہفتوی نشان نہ دا خبرہ دیر او چتہ دہ چہ ایسے خبرہ
 ہفتوی تہ مشوب کرے شے نو کو کو کو ملانے چہ دے کتاب کیں
 دا شان مقامین دی د ہفت نہ مطلب دغہ دے۔ کو م چہ مستوح
 بیات ۵۰

مانتہ دیر محبوب شے۔ او دکامل ربط پہ وجہ زہ د ہفتوی
 شے، چہ پہ ہفت ہفتہ اوری۔ زہ د ہفتے سرگے شے چہ پہ ہفت
 لیدتہ کوئی۔ زہ د ہفتہ تہ بہ شے چہ پہ ہفتے خیرے کوئی۔ زہ
 ہفتہ لاس شے چہ پہ ہفت ہفتہ بزل کوئی۔ زہ د ہفتے پیسے شے
 چہ پہ ہفت ہفتہ کرخی۔ نو فنا ہیج حالت درے نہ بل نہ
 دے چہ تہ د خیل خان او مخلوق نہ فانی شے۔
 خلق یا نیک وی یا بد، دغہ نشان تہ بہ ہم یا نیک
 شے یا بد ہر کلاہ چہ تہ خیل فطری او ازلی صفات قابو
 کرے، نو د مخلوق خلاف شریعت تأثرات بہ نہ قبولے۔
 او خپل امید و نہ بہ ہفتوی سرہ نہ تہے۔ او د ہفتوی د شر
 نہ بہ خوف نہ کرے۔ بیا بہ ستا پہ نفس کیں یوازے اللہ
 تعالیٰ باقی پاتے شے، لکہ چہ ستا دیدار شے نہ ممکن و۔
 چہ دا حقیقت ہیر نہ کرے چہ خیر او شر د اللہ پہ اختیار
 کیں دے او چہ کلہ پہ خدائے ستا کامل یقین پیدا شے
 نو ہفتہ بہ تا د قضا او قدر د شر نہ بے خوفہ کری۔ او خیر
 او برکا نو کیں بہ ستا پارہ وسعت پیدا کرے شے۔ بیا بہ
 تہ د ہر خیر محل، د ہر نعمت مرجع، د ہر نور سرگز
 او دھرامن سرچہ شے او د حق د عاشقانو مطلوب او
 منتہا ہم دغہ فنا دہ او ہم دغہ د سیراوسلوگ نہ پس
 اولیاء اللہ خیل منزل بیا مومی۔ خیلہ ارادہ د اللہ پہ ارادہ
 کیں فنا کول د قولو تیرو اولیاء او ابدال او مقصود و۔ دین

تر آخری ساہ خیلہ ارادہ د خدائی پہ ارادے بدلہ کرے دہ
 د دے وجہ نہ د دوئی نوم ابدال شو۔ د دوئی پہ نزد حق پہ
 ارادہ کیں خیلہ ارادہ شریکول گناہ دہ۔ ہاں کہ پہ ہریرہ
 مجددیت یا د حال او خوف د خیلے پہ صورت کیں ترے
 خہ بے اعتدالی اوشے، یا د کیدو احتمال وی نو اللہ تعالیٰ
 پرے دوئی خبردار کری او دوئی ترے منع شے او توبہ او
 استغفار شے۔ د فرشتونہ علاوہ د خواہش او ارادے نہ
 ہیچوگ معصوم نہ دے۔
 فرشتے دارادے نہ پاکے او انبیائے کرام د خواہشات
 نفس نہ پاک دی۔ لیکن د باقی مکلف مخلوق لکہ جن او
 انس ارادہ د خواہش نفس نہ خالی نہ دی۔ پہ نوح انسانی
 کیں د خدائے بزرگیدہ بندیاں، مثلاً اولیاء او ابدال د
 ارادے او خواہش نفس نہ خوینتہ محفوظ دی۔ لیکن کیدو
 شے چہ ہفتوی خہ وخت ارادے او خواہش تہ مائل شے۔
 خوا اللہ پاک پہ خیل رحمت خاصہ پہ بیداری کیں ہفتوی
 د دغہ لغزش نہ آگاہ کری او ہفتوی شے ہفتہ وخت پہ
 شجاعتی او استغفار تلافی او کری۔

مقالہ (۷) توبہ او استغفار
 د نفس د یا بد و نہ آزاد شے۔ او د دے پہ متابعت
 کیں د خلیہ حسنی د سرارو نہ بیگانہ شے۔ خیلہ ہرہ معاملہ
 ہی خورسورہ سپاں پروردگار تہ او سپارہ او د خیل زبہ پہ

فتوح ۴۳ الغیب

دروازہ د اللہ تعالیٰ دربان شہ۔ چہ شیطان و سوسے بکیر داخلے نشی۔ دکوم خیز چہ خدا کے تعالیٰ ذرہ کینی درتہ د اچولوحکم کوی، ہنہ پکین اچوہ۔ اودخٹ نہ چہ منع راوی، ہنہ لہ خائے مہ و رکوی۔ دحق دارادے نہ علاوہ د بے ارادے خواہش مہ کوی۔ اودحق ارادہ د شریعت اسلامی مکملہ اتباع دہ۔ د خواہشاتو کثرت د بندہ د پارہ د پریشانی اور بادی یومہنٹ کھل دے اوددے خلاصے ذات حق کین د جذب کیدو نہ بغیر نامکنہ دہ۔ ہمیشہ د احکام الہی اتباع کوی۔ اودہنہ د منہیا تونہ پریہر کوی۔ د خدا کے مقدرات دہنہ اختیار اور صا تہ پریہر دہ۔ او مخلوقا تو کین ہنوںک دہنہ شریک مہ جو پودہ۔ ستا ارادے اور امانونہ ہول دہنہ مخلوق دی۔ کہ تہ خیلہ ارادہ د خالق ارادے سرہ شریکوی۔ نو پہ دے حالت کین تہ مشرک ہے۔

قرآن وائی خوک چہ د اللہ تعالیٰ د دیدار پہ طبع دی ہنہ لہ پکار دی چہ نیک کارونہ کوی۔ او مخلوقا تو کین ہنوںک ہنہ سرہ عبادت کین شریک جو پ نہ کوی۔ یوانے بستی شریک نہ دے۔ بلکہ دخواہشا تو پہ پتو سترگو پیروی کول اوفانی دنیا کین یوہستی یا یو خیز سرہ ذرہ اودماج د مشق د بچے پورے ترل سرچیا شریک دے۔ اللہ پاک ذ۔ ۱۱ اے نبی! تا ہنہ سوسے نہ دے لیدے، چہ مہ جس

فتوح ۴۵ الغیب

تہ پیر او تقدیر کین عاجز مہ کترہ۔ دہنہ پہ وعدہ کین ہیٹ شک مہ کوی۔ اودہنہ درحمت او بخشش نہ ہیٹکے۔ نا امیدہ کیرہ مہ۔ دہنہ د رسول برحق اسو کہ حسستہ اختیار کہ۔ او پوہ شہ چہ پہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم نازل شوے بعض آیاتونہ وروستو منسوخ شوے دی اود ہنہ پہ خائے نور آیاتونہ راغٹ دی۔ او حضور صلی اللہ علیہ وسلم دہنہ نو آیا تو نو تعیل کیرے دے۔ داخو دظاہر شریعت حال شو۔

باطنی علم او نور احوال چہ دی نو دا خدا کے اودہنہ د رسول پہ میفر کین دیوراز حیثیت لری۔ دوسے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: "خما پہ ذرہ پہ بعضے اوقات پوہ پردہ راتلہ اودہنہ دلرے کولو دپارہ بہ ما ورخ کین اوترا خلہ د خدائی نہ مغفرت غوبنتلو: او خیز روایتونہ کین دسل خلہ مغفرت ذکر دے) نور رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ د یوحالت نہ بل حالت تہ منتقل کولے شو۔ اودشہ رنگ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قرب پہ منازل عبودیا موند لو۔ نورانی: خلعتونہ بہ ورتہ اغوستولے او بدلولے شو۔ اودکشف او معرفت ہر دو م حالت بہ اول حالت نہ ارفع او اعلیٰ وو۔ پہ دے دوران کین چہ برکھ حجاب واقع شو، نکہ چہ احادیثو کین راخی۔ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ پہ کثرت سرہ استغفار وٹیلو کھکھ چہ

فتوح ۴۴ الغیب

نسانی خواہشات خیل معبود گرو کولے دی نو خدا اللہ تعالیٰ نہ سوا نورہر خٹہ چہ دی، ہنہ غیر اللہ دی۔ او ہر کھ چہ تہ غیر اللہ کین مشغول شوے۔ نو بلا شیے تا اللہ تعالیٰ سرہ شریک جو پکے او خیلہ مشرک شوے۔ نو ذکر حق کین جد و جہد کوی۔ پہ ارام مہ کینہ۔ د خدا کے نہ ویرہ او کترہ۔ بے خوفہ کیرہ مہ۔ اود حق پہ تلاش کین صداقت اختیار کیرہ۔ غافلہ کیرہ مہ۔

سلوک کین چہ کوم مقامات تا تہ حاصل شی۔ ہنڈ خیل ذات سرہ مہ منسوب کوی۔ بلکہ ہنہ عطائے ایزدی او کترہ بیا کہ تا تہ خٹہ حال یا مقام حاصل شی نو ہنہ پت ساتہ۔ او نا اہلو سرہ دہنہ ذکر مہ کوی۔ پہ دے طریقہ بہ تا تہم نورہ ہم روحانی ترقی حاصلہ شی حکم چہ ستا اہل بیت براہ راست اللہ تعالیٰ سرہ دے اود کلام اللہ موافق ہرہ صریح د اللہ تعالیٰ یونے شان دے۔ نو دا حوالو مخلوق سز تکرارہ بنہ نہ دہ۔ کہ ستا احوال برقرار وی، نو خدا پاک بخشش او کترہ۔ اود خدا کے نہ د شکر د توفیق اود زیاتی سوال کوی۔ کہ ستا حال دہنہ باقی پلے شی۔ نو پہ دے کین ستا دپارہ د علم معرفت ترقی او د ادب اضافہ دہ۔ اللہ پاک فرمائی: چہ مونہر یو آیت منسوخ کوی یا ہیرو، نو بیا دہنہ نہ بہتر یا دہنہ پہ مثل بل آیت راویو۔ او اللہ پاک پہ ہر خیز قادر دے: نو اللہ پاک پہ خیل قدرت، اختیار

فتوح ۴۶ الغیب

استغفار درج تزکیہ اود قلب صفائی دہ۔ اود ہر مؤمن دپارہ اکیر دے۔

توبہ او استغفار ہر حالت کین دیندہ دہ لازمی صفات دی۔ اودا دوارہ د حضرت ابوالشیر آدم علیہ السلام نہ مؤمنانوتہ یومقدس مبراث پلے شوے دے۔ د آدم علیہ السلام پہ باطنی احوال چہ دسہو او نسیان اودعہن د خلاف ورنہ د تاریکی پردہ راغلہ، نو ہنہ د خیلے ارادے او خواہش پہ پیروی کین راگیر شو۔ اود دغہ وخت د آدم علیہ السلام ارادہ کول د خدا کے ارادے سرہ شریک کول دو۔ نو دہنہ دغہ ارادہ چہ پہ شریک صبی وہ، ما تہ کہے شوے۔ روپیہ باطنی حالت کے زائل شو۔ او انوار پیرے تاریک شول۔

بیا آدم علیہ السلام پہ خپلو لغزشونہ اگاہ کیرے شو۔ او د نسیان او حکم عدولی پہ اعتراف کین د توبہ او استغفار توفیق کے بیا موند۔ نو بیا آدم علیہ السلام پہ دیرہ زاری پہ بلکہ اللہ صلی اللہ علیہ وسلم او کترہ۔ " رَبَّنَا عَلَّمْنَا مَا لَا نُحْفِزُ لَنَا وَ تَزَكَّيْنَا لَكَ نُؤْتِيكَ مَا نَشَاءُ بِإِذْنِكَ وَ تَرْزُقُنَا كَمَا نَشَاءُ" (اے ربہ حمد توبہ مونہر پہ خیل خاں ظلم او کھ۔ کہ تہ مو اونہ بخینے اور رحم ربابا ندے اونہ کپے نومونہ بہ د زیان کارانہ نہ شو)۔ نو د توبہ او استغفار پہ برکت پہ ہنوںک د اللہ تعالیٰ دہنہ اسرارو او علوم و کشف اود د اے تجلیا تو پیرنوتہ اوشو کہ چہ دے

احوال او تسلیم اور رضا کہیں دے۔
 شاہی محل دہلا خلید ونہ پس چہ تہ بالاخانہ (اوج روحانی) اود ہنہ خائے نہ چہت (منزل مقصود علیین) تہ او خیر ولے ہے۔ نوخنگہ چہ مونز ذکر اوکھ تہ بالکل خاموش، سرکینتہ او مؤدب اوسہ۔ بنگہ دے امور و کین د رومیہ نہ زیات تابعدار اوسہ۔ کجکہ چہ تہ اوس بادشاہ تہ زیات قریبے۔ نوخظرو تہ ہم قریبے۔ چہ دلستہ را اورے بؤد ہنہ نہ دالحوال او مقاماتو دھیغ حال بیا مقام پہ خیلہ خواہش مہ کوہ کجکہ چہ دا بہ د موجودہ نعمت ناشکری وی۔ اوناشکری یونا شکر گزارہ سہیہ پہ دنیا او عقلی دواہر و کین ذیل کوی۔

کجکہ چہ عقلمن ذکر اوشو تہ ذکر فکر اور عمل صالحیہ جد و جہد کین مشغول اوسہ۔ چہ داہے بلند مقام تہ اورے چہ دائمی او ابدی وی۔ او یاد سائتہ چہ ہنہ مقام دانہ تعالیٰ ظاہر باہر آیات او کرامات دی۔ چہ د بندہ د قول او فعل نہ ظاہرین۔ د دے مقام نہ غفلت اوسہ پروائی ہرگز مہ کوہ۔ د دے حفاظت کوہ۔ او ثبات او استقلال سرور غفلتہ قائم اوسہ۔ نو احوال د اولیاء د پارہ دی او مقامات د ابد او د پارہ۔

مقالہ (۹) دانہ تعالیٰ جلالی او جمالی صفات او کشفہ مشاہد
 دانہ تعالیٰ پہ اسماء الحسنی کین د ہنہ د جلالی او جمالی

صفاتو ذکر پہ وضاحت سرہ موجود دے۔ او ہنہ د خپلو بند یا نو پہ غیاثو کین د دے صفاتو ظہور فرمائی۔ دا اولیاء او ابدالو پہ کشف اور مشاہدہ او افعالو کین دانہ تعالیٰ د صفات د ایسے عجایب راخرگند کوی چہ عقل او فہم مغلوب کریے، رسومات او عادات فنا کریے۔ او انسانی حواسو کین د دہشت او ضعف یا دلطف او محبت تاثرات پیدا کریے۔ دانہ تعالیٰ دا افعال پہ دورہ قسمہ دی۔ یوجلالی او بل جمالی۔

د خدائے تعالیٰ د جلال ظہور دادے، چہ پہ خوف او ہیبت غلبہ راشی۔ او د جسم پہ اعضاؤ دوہرے آثار راخرگند شی۔ لکھ چہ د نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم احادیثو کین روایت دے چہ دوئی د بیٹے مبارکے نہ بہ د مانخہ پر وخت کین د دیک دیشید و پہ شان آواز راختلو کجکہ چہ و اعیڈ زکریٰ کا کنگ ترائے (دخیل رب عبادت داہے کوہ، لکھ چہ تہ ہے وینے) مطابق بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم دانہ تعالیٰ د جلال او جبروت مشاہدہ کولہ۔ او دانہ پاک د عظمت او ہیبت انکشاف پہ ورتہ کیدلو۔ دغہ رنگ د حضرت موسیٰ علیہ السلام جلال ہم مشہور دے چہ د توحید او دینی غیرت پہ جذبہ کینے دخیل ورور ہارون علیہ السلام زبیرے لاس وردا چولو۔ او دا دھوئی معمول او مزاج وو۔ چہ قرآن پرے شاہد دے۔ دغہ شان جلال او جبروت د حضرت ابراہیم خلیل اللہ او حضرت عرفار و قیام

د حالاتو تہ ہم متقول دے۔ چہ دخیل ذات د پارہ نہ وئی بلکہ د حق او توحید د پارہ۔

ہرچہ د جمال مشاہدہ دہ نو دا پہ زہر و نو او مزاجونو کین د خدائے درحمت، رحیم، کرم، بخشش، لطف، محبت، عفو او د سخا د صفاتو ظہور دے۔ چہ د قریب خداوندی پہ وچہ پہ بندہ تجبی غورکوی۔ دانہ تعالیٰ د صفات جمالی عظیم ترین مظہر د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہستی مبارکہ دے۔ چہ ہمیشہ ہے ہرید خواہ سرہ نہہ کرے وی۔ ہر ضرر رسوئی تہ ہے راحت رسوئے دے۔ ہر بد کو سرے دے محبت سلوک کہے دے۔ او استھائے دا چہ دیکے معظیہ دفتح پہ وخت کے خپلو بدترین دشمنانو تہ پہ دے الفاظو معافی و سرکریہ۔ " کذکرؤب علیکم انیوم (نن درخ پہ تاسوھیغ گرفت نشتہ۔ یعنی ما بخینلی بی) د حضور صلی اللہ علیہ وسلم دا جمالی صفت، او خلق عظیم، د اُمت پہ دیرو اولیاء ابدالو کین ہم باحسن الوجوہ موجود دے۔

دانہ تعالیٰ دخیل جمال د مشاہدے نعمت دامت پہ خاص خاص افرادو پیریز و کریمے دے) او بول عمرے ہونوی پہ دے نعمت پناہ کریمے دی۔ د پارہ د دے چہ زیات شوق پہ سبب د محبت پہ جذب او ہستی کین ددوی روحانی قوی سست او کمزوری نشی۔ او دھی او فراق پہ خفگان کین د حقوق عبودیت د تعمیل نہ پاتے راشی۔ نو

انہ تعالیٰ حکیم اودانا دے۔ رحیم او کریم دے۔ او د جمال دتر و پہ اضطراب نہہ خبردار دے۔

دغہ وچہ دہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ د حضرت بلال رضی اللہ عنہ مؤذن تہ فرمائیل۔ اے بلالہ! اذان اوکھ چہ ذکر او مانخہ کین راحت بیا مومو۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د پارہ موغی پہ دے بنا د قلب او د روح راحت وئی۔ چہ د کامل استغراق پہ وچہ بہ نبی علیہ السلام تہ د مانخہ پہ دوران کین د جمال الہی مشاہدہ حاصلیدہ۔ پہ دے وچہ بہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل چہ خما دسترگو او زری آرام پہ مانخہ کین دے۔

مقالہ (۱۰) د نفس مخالفت او اخلاص
 دے کین شک نشتہ، چہ ستا نفس دانہ تعالیٰ مخلوق او ملکیت دے خود ادنیٰ خواہشانو، لذتو، اسبابو، ضرور او تکبر د سے لاریہ نہ بدراہہ کرے دے۔ کجکہ چہ دا خیزونہ دانسان مزاج سرہ اخیلے شوے دی۔ نوکھ تہ دانہ د اطاعت او فرمانبرداری د پارہ د نفس مخالفت تہ تیار شے۔ نو دا بہ ستا د طرف نہ یوجہاد د فلاح او بھبود یوہ ذریعہ وی۔

د نفس د جہاد نہ پس بہ ستا دوستی او بندگی د ثبوت مقام تہ اوریسی او پہ تابہ د پاک، صاف، او خوشگوار و بختونو پیریز دے اوشی۔ دکاشانو بول اشیابہ ستا تابع شی اوستا

خدمت اور تعظیم تہ یہ غاریہ بستہ دی۔ اور ایڑھے شوق
 اصول دے۔ چہ کوم سرے د خدا اے تعالیٰ فرمانبرداروی
 نودنیادھنہ فرمانبرداروی۔ اللہ پاک فرمائی۔ "کائناتو کین
 ہیچ چیز دا سے نشتہ چہ د خدا اے ثنا صفت نہ کوی۔ خو
 تاسود هغوی پہ ثنا پوهیری نہ! او اللہ پاک فرمائی:
 "ما آسما نونو او زکے تہ او وے، چہ تاسو حفا فرمانبرداروی
 قبولہ کریں۔ کہ خوبہ مووی او کہ مونہ وی خوبہ۔ نو
 هغوی او وے اچہ اے خالق کائناتہ! مونہ ستا فرمانبرداروی
 پہ سرسترگو قبولو۔

مکملہ بندگی، د نفس دنا کارہ خواہشاتو پہ مخالفت
 حاصلیہی۔ پہ قرآن کریم کین دیرنمایہ راغے دی چہ نفس
 اشارہ (هغه نفس چہ انسان تہ د بدو کارونو ترغیب ورکوی)
 پیروی انسان د صراط مستقیم نہ گمراہ کوی، حدیثا قدسی
 دے۔ چہ حضرت داود علیہ السلام تہ اللہ پاک او فرمائیل
 "چہ د نفس د خواہشاتو پیروی ہیچرے اونہ کرے۔ حکمہ چہ
 زما پہ زکے کین د نفس د پیروی نہ زیات دفساد خیز بل
 نشتہ" او د حضرت بایزید بسطامیؒ متعلق یوحنا یثعور
 دے چہ هغوی اللہ پاک خوب کین اولید، نوعرضے او کہ
 چہ یا اللہ! تا تہ د رسید و کومہ لارہ دہ؟ نو اللہ تعالیٰ
 ورتہ او فرمائیل: "د خپل نفس اطاعت پریدہ او مات راخہ
 حضرت بایزید فرمائی: دے پس مانکہ د مار د پوت خپل

نفس پہ خائے پرینود؟
 غرض داچہ ہر حال کین د خواہشات نسان نہ ہیچ
 د خلاصی باعث دے۔ نو کہ تہ متقی او پرہیزگارے۔ نو د
 حرام مال نہ او د مخلوقاتو د خوف او خدے تہ نہ دہ او کرے
 او د مخلوقاتو پہ خائے خپل امید ونہ خپل خالق سزا اوتہ۔
 او د زکوة، صدقے او نذرانے پہ طور ہم د خلقو نظر
 مہ کوی۔ بنہ پورہ شہ چہ درزی او روزئی بول امور د فاعل
 فعل اوتد بیر سزا پہ ظہور کین راخی۔ او فاعل اوتد بیر
 اللہ تعالیٰ دے۔ خوسر ددے د مخلوق د طرفہ د سعی،
 محنت او کوشش اصول ہرگز ہیروں نہ دی پکار۔ د پارہ د
 دے چہ تہ د جبر تہ فریقے (دوی ددے خبرے قائل دی)
 چہ فعل کین د بندہ مطلقاً دخل نشتہ) د عقائد و سہ
 خلاصے بیاموے۔ او دا ہم مہ واپہ چہ د مخلوق پہ افعال کین
 د خدا اے قدرت او اختیار ہیچ دخل نشتہ او بندہ دھر
 فعل او ارادے خپلہ مختار او مجاز دے کئی دے عقیدے
 بہ تہ کا فرھے۔ او قدر یہ فرقہ کین بہ راخہ۔ بلکہ عقیدے
 درستہ کرے۔ او دا او واپہ، چہ د مخلوق افعال او اعمال د
 مشیت خداوندی نہ دی چہ د هغه د تحصیل حکم د پارہ
 "کین یلا نسان ماسعی" یعنی د مخلوق طرفہ سعی او محنت
 لازمی خیر دے۔ او قرآن او حدیث کین ددے مثالونہ
 وارد دی۔

ص ۸۴ القیب

اللہی او امر اللہی د تعبیل د پارہ اللہ تعالیٰ خپلہ د بندہ
 فاعل شی او دھنہ مدد او نصرت کوی او ہر کجہ چہ فعل
 خالصتہ د حق د پارہ پائے شی او تاتہ د تأیید حق مقام
 حاصل شی نو بیا کہ تاتہ خٹہ فتنہ پینہ ہم شی، نو د هغه
 د شر نہ بہ د خدا اے پہ امان ساتی حکمہ چہ اللہ تعالیٰ
 پہ خپل مشیت او فعل چالرا سزا نہ ورکوی بندہ تہ عذاب
 پہ امور اللہی کین د دخل ورکولو پہ وجہ ورکولے شی۔
 کہ تہ د ولایت خواہان اے (خدا اے) دہ مونہ قبولو
 ددے نعمت پیرنا ونہ او کوی۔ آمین)۔ نو د نفس مخالفت
 شروع کرے۔ او دا مریخ پہ پورہ طریقہ تابع شہ۔ او دا مری
 حق پیروی پہ دودہ قسم دہ۔ روہیے قسم داچہ د نفس
 لدا تو د پیروی نہ منعھے۔ فرانس ادا کرے او خپل ظاہر
 او باطن دگنا ہونو نہ محفوظ کرے۔ او دوئم قسم داچہ
 د خدا اے کوم احکام د الہام یا القاء پہ طور ستا پہ زری
 وارد کیری۔ د هغه اطاعت پہ پورہ احترام سزا او کوی
 او د خدا اے تعالیٰ دو وقتاً فوقتاً مشورونہ غفلت او ذکر کیم
 دا باطنی امر پہ هغه مباح کارونو کین ہم بیاموندے شی
 چہ د هغه متعلق شریعت کین خٹہ حکم موجود نہ وی۔
 پہ داشان چہ نہ خوهنہ ممنوع وی۔ او نہ دوجوب حکم
 لری۔ او دے کین بندہ تہ اختیار ورکولے شوق دے۔
 خواہ کہ دا پہ تصرف کین راوی، او کہ نہ اے راوی۔

ص ۸۵ العیب

احکام خداوندی نہ تجاوز مہ کوی۔ حکمہ چہ دھنہ
 احکام پہ بول مخلوقات طوعاً و کرہاً ز یہ خوبہ او ناخوبہ
 یعنی ہر حالت کین) حاوی دی۔ د احکم الحاکمین پہ موجود
 کین پہ ہیچ پیوامر کین حاکم مہ جو پریدہ۔ ستا حاکم کتاب
 اللہ او سنت رسول اللہ دے۔ کہ ستا زری کین خٹہ خیال یا
 وسوسہ تیرہ شی۔ یاد الہام کیفیت محسوس کرے نو هغه د
 قرآن او حدیث پہ معیار او سنجوے۔ کہ قرآن او حدیث کین
 د هغه حرمت او ممانعت موجود وی۔ مثلاً وسوسہ، سود
 غلا، غضب، ظلم، زنیاتی، دروغ فریب او د هغه نور د
 فسق و فجور اعمال نو داسے خبرے د خپل قلب او دماغ
 نہ لری کہ او مخر تہ واپرے۔ حکمہ چہ داسے ویتوسے د
 شیطان د طرفہ وی چہ پہ قسم قسم بیکل صورتونو کین
 اے انسان تہ راویا بندے کوی۔
 کہ ستا خیال او وسوسہ د قرآن او حدیث ترغیب جائز
 او مباح وی او د حرمت پکین ہیچ شہ نہ وی۔ نو بیا اے
 بلا تامل تعبیل او کرے حکمہ چہ دے کین دگناہ خدا شہ
 نشتہ۔ بلکہ دحلا لوغیزونو خورل، خنبل، نکاح، بستہ
 لباس، چا صالح سزا ناستہ پاستہ، د بیت اللہ شریف
 حج، دگنہو، یتیمانو او عزیزیانو امداد او دعوا مو فائدے
 کارونہ واخلہ۔ پہ داسے الہام زری سکون او اطمینان
 بیاموی۔ او فطرت ددے تأیید او تصدیق کوی۔ د افعال

دوسے نوم صباح دے زیور متقی او خدائی سر پہ پکاری
 چہ ہنہ دھردا سے خیر متعلق استخارہ او کبری او حکم
 رقی پہ انتظار کین شی۔ او هرکله چه حکم بیاموی، نو
 دھن مطابقی و تصرف کوی۔ او پہ داسے حالت کین و
 د بندہ قول اعمال، حرکات اوسکانت د الله تعالی د
 طرفہ نہ وی۔

د کو مو خیر و نوحکم چه شریعت کین موجود دے
 ہنہ و د شرح پہ رو سرکہ، او د کو مو خیر و نوحکم چه
 شریعت کین موجود نہ دے، ہنہ و د استقارے پہ
 ذریعہ پہ جائے راویکے شی۔ دلته بندہ بیا و اهل حقیقت
 د مقام نہ شی۔ او ہنہ پہ اولیا و کین شیعہ شی او کہ
 تہ د حق الحق۔ یہ حالت کین تہ چه پہ ذات خداوند
 کین دفنا کید و حالت دے نو دا د الله تعالی خیریت
 او گنہ۔ حکم چه دا د ہنہ ابد الوحالات دے، چه دھن
 زہونہ د عشق و محبت نہ مات دی۔ ہنہ موحدین دی
 عارفان دی۔ صاحب علم او عقل دی۔ دوی دامیران آقا
 د خلیق خدا پیشوا او نگہبان، د حق ناشین، خاصان او
 صحبان الہی دی۔ نو پہ دے مقام دامیری دادہ چه تہ
 د نفس امارا مخالف تہ او دنیا او احیت ہیخیز تہ ستا
 رعبت او توجہ پاتے نہ شی۔ دھن وخت تہ د مالک الیک
 بندہ تہ۔ نہ چه د ملک بند۔ تہ بہ دامحق غلام تہ، نہ

چہ د خواہش او پہ ظاہر او باطن پہ کلی طور داسے د خدا
 پہ خدائے نکہ د دائی پہ لاس کین چه بیے رود ویکے
 بیچ یا طبیب پہ محکبیں ہے ہوشہ بیماری نو د الله تعالی
 دامرا و نہی دشناخت او پیری نہ علاوہ د نور و نور کو کارو
 نہ بہ تہ ہے ہوشہ او ہے خبرہ تہ۔

مقاله (۱۱) صبر او توکل

د غیبت او ناداری پہ حالت کین چه ستا پہ زور کین
 د نکاح خواہش پیدا شی او تہ د دے ذمہ داری سورتہ تہ
 سولے۔ نو د الله تعالی نہ د رزق د فراخی او اسودہ حالی
 سوال کوی۔ او دھنہ د دحم امید وار اوسہ۔ دنیا کین تہ د
 انسان د پارہ نکاح لازمہ کرے دے۔ او دے خواہش تہ
 بنی آدم لہ ور کوی دے۔ نو ہنہ دے داسا پو او ذرا نگو
 ہم پیدا کو تہ دے۔ دھن مشکل کشا او قاضی الحاجات بہ
 بغیر ستا د پریشانی نہ د بخشش پہ طور ستا د نکاح اسباب
 برابر کوی۔ چه ستا د پارہ بہ د اطمینان او برکت باعث وی۔
 اوس بہ ستا صبر او استقار پہ تہ او شکر کین بدل شی
 او الله پاک شکر گزار اوسہ پہ سلام پاک کین د نعمت د زیانی
 وعدہ کرے دے۔ فرمائی: **كَيْفَ تَشْكُرُونَ لَوْ زِدْنَا نِعْمًا وَ كَيْفَ
 تَكْفُرُونَ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ** (کہ تہ تاسو شکر کوی نو زہ بہ
 در باندے خیلہ پیرش وے لا زیاتوم۔ او کہ تہ شکر کوی
 نو یا د ساتی چه خیا عذاب دیر سخت دے) او کہ د پروختہ

پوری د نکاح ضروریات د برابر نشی۔ نو صبر او انتظار کوی۔
 الله پاک فرمائی: **لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ (د خدا تہ د
 رحمت نہ تہ نا امید کوی)۔** خو پہ دے اتنا کین د الله تعالی
 پہ ارادہ او فعل کین بالکل دخل مہ و رکوی۔ د خواہشات
 نفسانی نہ خان سات او ذکر الہی سر د صبر او تحمل نہ کار
 اخلہ۔

د قضا و قدر دستور سر د با وفا اوسہ۔ او د امر کوی
 اطاعت کوی۔ او یقین لڑے چه ستا پروردگار بہ اخر پہ تافضل
 و کرم کوی۔ رزق بہ و فراخہ کوی۔ او گنا ہو نو نہ د پچر کوی
 او پہ صراط مستقیم د قائم پاتے کید و بہ قوت او توفیق
 د رکوی۔ الله پاک فرمائی: **اِنَّمَا يُوفِي الصَّابِرِينَ أَجْرَهُمْ بِحَسَبِ
 جِسْمِهِمْ** (د صابرانو د پارہ ہے حسابہ اجر دے)۔

مقاله (۱۲) د منعم اطاعت کہ د نعمت؟
 چه تا الله تعالی د مال او جاشا د خداوند کوی۔ او تہ د
 دے مال پہ وجہ د خدا تہ عبادت او اطاعت نہ رو گوانہ
 تہ۔ نو خدا تہ تعالی بہ تاهم دنیا او ہم آخرت کین دخل
 نزدیکتہ نہ لرسے کوی او ممکنہ دے چه د غفلت او معصیت
 پہ وجہ دے مال او دولت ہم در نہ ولغی۔ او محتاج او پیشا
 حال د کوی۔
 د منعم (نعمت و رکوی) نہ غافل کیدل او سراسر
 نعمت کین محو کیدل شرک دے۔ او شرک د خدا تہ پد نزد

پو ناقابل معافی جرم دے۔ خو کہ تہ مال و دولت خیل معبود
 او مقصود جو نہ کہے او پہ تہ او ذکر کین مشغول تہ نو
 الله تعالی بہ د مال ستا د پارہ برکت او راحت او گور کوی
 او دے کین بہ سرخ ترورخہ زیاتے دای۔
 مال بہ ستا خادم وی۔ او تہ بہ د خیل رازق او پروردگار
 خادم۔ بیا بہ تہ دنیا کین د تقیم قسم نعمتونو نہ فیض یاب
 تہ۔ او معنی کین بہ د خدا تہ پہ نژد معزز او مجترب
 تہ۔ او جنت الماوی کین بہ صدیقینو، شہداء او صالحین
 سر ہم مجلس او ہم پای تہ۔

مقاله (۱۳) قضا او قدر تہ گردن کپردہ

کہ ستا پہ قسمت کین نعمت وی، خو کہ تہ د ہنہ
 خواہشمند تہ پانہ تہ، ہنہ بہ ضرورت تہ در رسمی۔ دھن
 نشان کہ ستا پہ قسمت کین مصیبت وی او ستا د پارہ دھن
 حکم شوے وی۔ نو خواہ تہ ہنہ ناخوبنہ وے، او کہ د دعا
 پہ ذریعہ تہ دفع کوے۔ خو ہنہ بہ پہ تاریخی۔ نو تالہ پکار
 دی چه پہ ہرے معاملہ کین د الله تعالی محکبیں د فرمانبرداری
 گردن کپردے چه دھن فاعل حقیقی فعل ستا د پارہ جاری
 شی۔
 کہ د خدا تہ د طرفہ پہ تاد نعمت پیرش و نہ اوشی۔ نو
 شکر او باسہ۔ او کہ مصیبت راشی۔ نو صبر او تحمل اختیار
 کوی۔ تہ د بخشش او دعا د حالاً تو بالکل مطابق اوسہ۔ چه

د حق دلارے منزلوں اور وہی بوند تسلیم اور رضا پہ دے طریقہ بہ
 ز تیر و صالحینو، شہداؤ او صدیقینو مقام تہ اورے۔ او قریب
 خداوندی بہ حاصل کرے بیابہ تہ دھے خلقو منکرے تے
 چہ دھنوی د ذکر او فکر پہ برکت، کرامت، نعمت، عزت
 مسرت او نفس دا طیبیان خاوندان شوے وی۔ نو پہ
 آفا تو او معیار بوی کین کین د صبر او استقامت نہ کار اخذ۔ او د
 مؤمن د بولو نہ اہم او مقدم صفت ہم دھے دے۔
 د رحمة لعلامین ارشاد دے: "دوزخ اور بہ مؤمن
 نہ وائی اے مؤمنہ! حُما د علاقہ نہ ذرتیریرہ جگہ چہ ستا
 نور، حُما اور مر کوی۔ دا ہفہ نور دے، چہ محکم یقین او
 کامل ایمان سرچہ دنیا کین دوسرے دو۔ او پہ دے نور پہ
 مؤمن او کافر کین تمیز کیدے شی۔ او دغہ نور پہ دنیا او
 عقبی ادوار و کین دھرے بلا مدافعت کوی۔ نو پکار دی چہ
 ستا د صبر او ایمان قوت تانہ ہرمصیبت او بلا لڑے کوی۔
 یقین لڑے، چہ ہیچ بلا ستا د بریادولو دپارے نہ، بلکہ ستا
 د ازیمیت د پارے، ستا د ایمانی طاقت قوی کولو دپارے، ستا
 د یقین زیانو د پارے، ستا د فلاح او ترقی دپارے او دراصل
 حق د بشارت در کولو دپارے تانہ راجی۔ اللہ پاک فرمائی اے
 ساسا نا نو! موہن تا سوا زما یو۔ چہ تا سو کین د فی سبیل اللہ
 جہاد کو نکو اوصار و خلقو پتہ او کی۔ بیابہ د اللہ تعالیٰ پہ
 ذات و صفات او امداد و نصرت ستا ایمان محکم شی او تے

یقین سرچہ دھنہ افعالو سرچہ موافقت او کرے۔ نو ہفہ بہ
 پہ ہرمصیبت کین ستا مشکل کشائی کوی۔ او دھنہ امداد
 بہ ستا شامل حال وی۔ نو دجان ہا دغیر پہ حق کین دے،
 تانہ ہیچ یوقول او فعل دا سے بنکارے نشی چہ د اللہ تعالیٰ د
 امر و نہی نہ بھروگی۔
 کلہ چہ تانہ یو امر خداوندی اوشی۔ نو دھنہ تعمیل پہ
 تادی کوی۔ او قوت او حرکت سرچہ ہنہ سرتہ رسوے۔ د تقدیر
 او فعل الہی پہ تکیہ محض پہ تسلیم او توکل مہ اوسہ، بلکہ
 سعی کوشش، فکر تدبیر او خیل وھی او فطری قوتونہ ہم
 پکار راولہ۔ چہ تانہ امر الہی عملی طور سرچہ ظاہر شی۔ او
 کہ د خیلو عزائمو پہ تعمیل کین پاسے داغے تے، نو د
 خیل پروردگار پناہ او نیسہ ہفہ تہ التیا کوی۔ ہفہ
 تہ زاری کوی او امر الہی کین د غفلت کولو اسباب معلوم
 کوی۔ ممکنہ دے چہ د اپریشان کن صورت حال ستا د فریاد
 تکبر، طاعت او عبادت کین د سوو ادب، بہ خیل قوت
 او صلاحیت د تکیہ پہ ختہ بنہ عمل د ناز کو یا د مخلوق
 خالق سرچہ د شریک کولو پہ وجہ وی، یا ممکنہ دے چہ اللہ
 تعالیٰ د ختہ لغزش پہ وجہ د خیل قرب نہ معزول کرے
 تے۔ اوستانہ ناراضہ وی او تہ تے پہ خیل ہوا او ہوس
 کین اختہ کرے تے۔ تہ تے پوہیرے چہ دنیا کین د
 شرک او غفلت جراثیم لٹائے پہ حُماے خوارے شوی دی

چہ ہفہ مؤمن د خیل حقیقی محبوب او مطلوب یعنی اللہ
 تعالیٰ تہ لیرے او بے تعلقہ کوی۔ نو د شرک د اسبابونہ
 پرہیزگار شہ۔ چہ د اللہ تہ غیر اللہ تہ راجب نہ تے۔
 کوم خیر چہ د اللہ تہ سوا دے ہفہ دغیر اللہ حکم لری
 نو تے د خیل مولانہ سوا غیر تہ رجوع مہ کوی، او پہ خیل
 نفس د اسے ظلم مہ کوی چہ دغیر اللہ پہ سبب د اللہ د اوسر
 نہ غافل او بے خبرہ تے۔ کئی ہفہ بہ د پہ د اسے اور کین
 درویدی، چہ دھے خیشاک سرچی او کانزی دی، او چہ د
 کفارو د پارے تیار شوے دے (آیت شریف دے) بیا کہ تے
 ختہ ہزار یا فریاد کرے، نو لٹائے بہ تے نیسی۔ او کہ د اللہ
 رضا لہرے نو ہنہ رضا بہ حاصلہ تے کرے۔ او کہ د ایمان
 او عمل صالح د ضائع کولو پہ حقلہ دنیا تہ بیا دیکھی دپارے
 راتل او غواہے، نو دویارہ بہ دنیا تہ د راتل نصیب نشی۔
 نو خیل نفس رحم او کرے او علم، عقل ایمان او معرفت
 عونددے نعمتونہ چہ خدا تے درکری دی، ہفہ د خدا تے
 پہ عبادت، رضا او خوشنودی کین صرف کہ۔ او ددے پہ
 پاکو انوارو د جہل او شرک تاریکی د خیل قلب او دماغ نہ
 ہو کرے۔
 — اللہ پاک دا امر و مطابق پہ صراط مستقیم روان شہ
 او خیل ہرے معاملہ ہفے قاضی الحاجات تہ اوسپارے۔ چہ تے
 تے پیدا کرے تے۔ اوستا پرورش تے کرے دے۔ تے

یو بیکارہ نطفہ وے۔ د ہفے تہ تے تانہ انسانی صورت
 دیکھ۔ او زلمہ کین تے د خیل خلافت او نیابت پہ منصب
 سرفراز کرے۔ نو ستا ہر خواہش او مراد دھنہ د مراد تابع
 پکار دے، اوستا ہرے ناخوبی دھنہ د ناخوبی مطیع
 پکار دے۔ ہر گزہ چہ تے د احکام الہی تا بعد ار شوے۔ نو د
 کائنات یوقول خیزونہ بہ ستا تابع داریشی۔ (خدا ہی تعالیٰ
 د موہن بقول پہ دے نعمت بنا د کری۔ آمین)۔
 ہر گزہ چہ تے د اللہ تعالیٰ د منہیا تو نہ پرہیزگار شہ، نو
 بیا کہہ دنیا کین تے ہر لٹائے تے بقول مصیبتونہ او تکلیفونہ
 بہ تانہ پہ د وی۔ اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابونو کین
 فرمائے دی "اے بنی آدمہ! زہ اللہ ہم۔ خالق کائنات
 نم۔ حُما نہ سوا بل معبود نشہ۔ زہ چہ کائناتو کین کوم
 خیر تہ حکم و کریم، چہ شہ، نو ہفہ فوراً شی۔ او د عدم
 نہ عالم وجود تہ راشی۔ نو تے خالصہ حُما عبادت کوی۔
 چہ زہ درتہ د توحید پہ برکت ہفہ روحانی قوت درکرم
 چہ تہ ہم پوخیز تہ اووائے چہ شہ۔ نو ہنہ شی۔ او چہ
 او ظہور کین راشی۔ او دا ہم اللہ پاک فرمائے دی: اے
 دنیا اکوم سپے چہ حُما خدمت او اطاعت کوی۔ نو تہ دھنہ
 خدمت او اطاعت کوی۔ او کوم سپے چہ محض ستا خدمت
 او پرستش کوی نو ہفہ پہ مصیبتونو او تکلیفونو کین
 گرفتار کرے۔"

کوم خیر نہ ہے ہفتہ نہ خدائے تعالیٰ مع راویہ دہے
نہ تہ پورے پھر ہیز اوکریہ کاملہ عاجزی اختیار کرے او تسلیم
اورضا خیل شعاع چور کرے۔ ستا حواہیں خمسہ او ستا اول
اعضا ہر وقت د احکام الہی پابند کیدل پکار دی اور
ہفتہ یہ تمہیل کیں ہیضہ کلمہ د تاخیر نہ کارمہ اخلہ قضا
وقدر کیں خفگان ، تادی ، شکایت او مخالفت لہ دخل
مہ وریکویہ۔ اوہم دا ربانی نسخہ اوروحانی شفا دہہ چہ تاپہ د
گناہونو دا مرضو اور خواہشات نفسانی دقتونہ محفوظ کری
اوقرب خداوندی بہ د نصیب کری۔

مقالہ (۱۳۶) دنیا پرستار کدہ دعوتی؟

اے د نفس بندہ! تہ عاشقان حق اور پومعیبو د
پرستار اور د برابر ہی دھوی مہ کویہ۔ حکمہ چہ تہ دخیل
ہواؤ ہوس غلام ہے۔ اوہوئی دخیل خالق او مولیٰ قداما
دی۔ تہ د دنیا پہ رغبت کیں مہوئے۔ اوہوئی ہمہ تن متعلی
پہ رغبت کیں سرگرم دی۔ ددوی زہونہ صرف یورپ سوسہ
نہے دی۔ او ستاریہ د دنیا وی بتاؤ بیجانہ۔ دہ دوی ہفتہ
خیر دینہ نہ گوری۔ پہ کوم چہ ستا نظر ہے۔ دوی دکا ناناؤ
پہ اشیائو نہ بلکہ د اشیائو پہ خالق اوصاف نظر لری۔ چہ
ہفتہ پہ ظاہری سترگونہ بلکہ ذریعہ پہ سترگو لیدلے
شی۔

دعہ عاشقان حق د عشق نعمت حاصل کدہ۔ او خلاصے

کے پیاموں۔ اوتہ تراویسہ د نفس پہ خواہشا توکین راگیر کے
دعہ اہل اللہ دخیل پرور دکار د ارادہ احترام اوکریہ او خیلے
ارادے اور ماؤنہ کے پرینودل۔ او پہ دعہ طریقے کے قرب
الہی حاصل کدہ اوتہ دخیل ارادہ او خواہشونو بندہ شوے
او دخیل خالق نہ پہ پراؤنو لریے شوے۔ دعہ خلقو تہ اوتہ
تعالیٰ آدم علیہ السلام او دکا ناناؤ د تخلیق حقیقی مقصد
او بنودہ۔ یعنی د خدائے ثنا صفت او ذکر عبادت کیں
مشغولہ شو اوتہ د دنیا پہ عیشیا تو او ہزلیا تو کیں کستینو
دعہ دحق عاشقان د تا ئید الہی پہ وجہ طاعت او عبادت
کیں ہمیشہ د عم او پریشانی نہ لاپرواہی۔ مصیبت او تکلیف
کیں خٹہ جبر او آکراہ نہ محسوسی نو ذکر عبادت ددوی
د پارہ جنت الماوی شو۔ حکمہ چہ دوی کاشا توکین د یو خیر
دکتونہ محکین د ہفتہ خیر صانع اود ہفتہ فعل تہ گورف۔
دغیبے پرکزیہہ خلقو سوسہ د زیکے او آسمانونو قیام او
استحکام اور د بزد مجرد مخلوقانو سرور او اطیبتان وابستہ
وی۔ حکمہ چہ د باطنی صفاتو پہ وجہ اللہ پاک دوی دخیلے
ذیکے اوتاد یعنی میخونہ گرجولے دی۔ چہ پہ ہفتہ زمکہ
قائم او محکم دہ۔ ہنوئی دخیل روحانی قوت پہ وجہ دضر
پہ شان خود دار سخت او ناقابل تسخیر دی۔ اوتہ بعض
د نفس بندہ کے نو ددعہ صاحب عزم او صاحب ایمان
خلقو پہ لاری کیں مہ خندا کیریہ۔ حکمہ چہ ہنوئی دحق پہ

لاریہ کیں د مورد پلار او اہل وعیال نہ بیزارہ شو خود
حق نہ بیزارہ نہ شو۔
دوی پہ کاشا توکین خدائے بہترین پیدا کرے دی۔
اود زیکے پہ سرے نوح انسانی ددوی دامامت او قیادت
نہ فیض یاب کرے دی۔ ترخو چہ زمکہ او اسمانونہ قائم
دی ددوی پہ پاکور و حونو دحق تعالیٰ پہ نکو نوسلامو
وی۔ (سورہ حونو: آمین)۔

مقالہ (۱۵) خوف اور رجاء

ما خوب اولید نیچہ زہ یو دایے خائے کیں ہم چہ د
ہفتہ شکل او ہیبت د جماعت پہ شان دے۔ او پہ ہفتہ کیں
دیو دایے خلقو دلہ دہ۔ چہ د دنیا او دنیا د خلقونہ بیخلفہ
دی۔ ما پہ لریہ کیں فکر اوکریہ۔ کدہ فلائے سرے پہ اولیاؤ کیں
دلہ موجود وے نو دے خلقو تہ بہے د شریعت آداب
بنودلی وو۔ اود تبلیغ ارشاد بہے ور تہ کرے وو۔

پہ دے کیں دا خلق ماتہ راجع شول، او یو کیں ماتہ
او ویل؟ ستا خہ حال دے؟ تہ کلام او خطاب ولے نہ
فرمائے؛ ما ورتہ او ویل۔ ہرکلمہ چہ تاسود مخلوق نہ تلقن
قلع کرے دے او خالق سوسہ موخان تہے وے۔ نو بیاد خلقو
نہ لریے سوسہ ہیضہ مہ غواری۔ اوچہ لریے سوسہ سوال پریردے

لہ ویرہ او امید۔ ما د اہل اللہ صفات وی چہ د اللہ تعالیٰ د نفس اور
عذاب نہ خوف کوی۔ اود ہفتہ رحمت او بخشش امید لری۔

نو نیا زہونوسرہ ہم د ہنوئی نہ سوال مہ کوی حکمہ چہ د
ذریعہ سوال د لریے پہ شان دے۔
بہ پوکہ شی چہ ہرآن کیں د اللہ پاک یونوے شان
دے۔ د خلقو حالات بد لوی رابد لوی۔ یعنی د امیر نہ عزیز
او د عزیز نہ امیر۔ د گدا نہ بادشاہ اور بادشاہ نہ گدا چور کیں
د چا مرتبہ او چہوی اور چا راغور کوی۔ یوقوم علیین تہ سوسہ
ادیل اسفل السافلین تہ کوم خائے چہ د علیین خاوند
سوسہ د حفاظت او نصرت وعدہ دہ۔ ہلتہ ہنوئی سرے
د غفلت او معصیت پہ وجہ پہ اسفل السافلین کیں د
ور غور کولو ہم ویرہ پیدا کرے دہ۔

کوم خلق چہ اسفل السافلین کیں دی۔ ہنوئی سوسہ
شے د توبہ استغفار او رجوع الی اللہ پہ سبب د ہدایت او
علیین کیں د داخلولو ہم وعدہ فرمائیلے دہ۔ پہ دے کیں
زہ د خوب نہ راوینش شوم۔

مقالہ (۱۶) توکل پہ خدائے کدہ پہ اسبابو؟
تہ د اللہ پاک د فضل او دہفتہ د نعمتونہ پہ دے
محرور ہے۔ چہ تا محض پہ مخلوقانو، اسبابو او ذرا بیجو
بانڈے تکیہ اوکریہ۔ اود اللہ تعالیٰ پہ ذات دکامل توکل
اوتہ کدہ، نو د حلال رزاق پہ حاصلو کیں مخلوقات

لہ داوچتہ درجہ جنت
لہ د دوزخ د نولو نہ لاندہ طبقہ۔

فتوح ۱۰۰ الغیب

ستا دپارہ حجاب شول او ترخو چه ته د مخلوقاتو د بخشش اومید وارے . او د هغوی طرف ته لکه دیو سوداگریستا تک راتگ دے . نور هغه خپل خالق سره د مخلوق شریک کوونکے مشرک ے .

د دے شرک په وجه به الله تعالی تا په عذاب کښی اچوی . او د هغه ادنی صورت دادے چه ته به د حلال رزق نه محروم ے لکه چه حلال رزق هغه دے ، چه هغه د جسمانی اود مادی قوتونو په کوشش حاصل کړے شی بیا تا الله تعالی سره د مخلوق د شریک کولو نه توبه کړه او سعی او محنت ته د رجوع او کړه . او هغی په خپل محنت اوصلاحیت و نکیه او کړه نوبیا هم نه مشرک ے لیکن دا شرک د هومی نه زیات خفی (پټ) دے . او په دے شرک به د الله تعالی داسه اونیسی چه بغیر د سبب نه رغزئ درکولو نه به و هم دم کړے ، او د رزق په حاصلولو کښی به د باطنی ذرائعونه په بهره شے .

بیا چه ته د دے خفی شرک ندم توبه کړه او محض په خپل محنت اوصلاحیت و اعتماد پاتے نشی اود ایتین ویندا شی چه یوازے الله تعالی حقیقی رازق اومسبب الاسباب دے . هغه آسانی پیدا کوونک دے ، هغه د محنت او کسب توفیق ورکونک دے . او هغه د مشکلاتو رفع کوونک دے او دغه شان چه ته د ذرائعواو اسبابو نه روگردانی اختیار

فتوح ۱۰۱ الغیب

کړے . او د رزق او محنت منبع او مخزن یعنی الله پاک ته رجوع او کړه او خپل ټول حاجات اوضوریات فقط د هغه حضور ته اوسیا ے نوبیا به هغه خپل اوستامیخه کښی حجاب او چمت کړی . بیکانگی او په التفاتی به دفع کړی او دخپل لوئے رحمت په برکت به ستا د هر حاجت او ضرورت په وخت کښی ستا د طلب او توقع به هم زیات رزق ددا ے ذریعونه درکړی چه ستا هم اوکمان کښی به هم نه راخی . او دا ستا دپاره د الله تعالی یو خاص نصرت او حمایت دے چه تا د شرک او غیر الله ته د مائل کیدو نه محفوظ ساتی .

هرکله چه ستا د قلب اودماغ نه ذاتی ارادے او خواهشونو لپسے شی او ته کفی طور متوکل علی الله شے او خپل ارادے د الله په ارادے کښی فنا کړے نوبیا به ستا لیکل رزق الله تعالی یقینا تا ته دررسوی اوستا نه یوا به هغه دبل چا دپاره نه وی ستا د سخت حاجت اوضرورت په وخت به ستا دستگیری کوی او ورسره ورسره به د رزق دادکے شکر توفیق درکوی او په دے به پوهیږے چه داسه حالاتو کښی دا بقی د الله تعالی خاص نصرت اومعد دے . او دغه شان به ته د هر مسبب الاسباب هغه خاصه رحمت او پیژنکے او د هغه به شکر په پدې حالکے راوړے . او دا معامل به ستا د مخلوقاتو او غیر الله نه د لرسے کیدو په وجه وی .

فتوح ۱۰۲ الغیب

او دے سره به تا ته د توحید مصحیح فهم او ادراک هم حاصل شی .

هرکله چه د الله تعالی د ذات اوصفات متعلق ستاعلم او یقین پوخ او محکم شی نو بیا به قدرتی طور تا ته شرح مسکا (د حق د پیژندلو او قبولولو دپاره د سبب د پراستیدو) مقام حاصل شی . ستا قلب او دماغ به د معرفت په انوارومنور او ستا روح به په اسرار خداوندی توانا شی . دے حالاتو کښی به همیشه تانته په باطنی کشف او نور کوامت دابنودلے شی ، چه د الله د طرف نه ستا حاجت روائی او مشکل کشائی کیدونکے دے .

الله پاک فرمائی : *مومنون په بنی اسرائیلو کښی دلسے رهبران پیدا کړل چه به خلقو کښی به ے څو بنود احکامو تبلیغ کولو . او دا قیادت هغوی ته په دے حاصل شو چه هغوی د صورت کار و اخست او څومونږ په آیا نو نو ے ایمان راوړلو بل ځلے فرمائی : *وَالَّذِينَ جَاهِدُوا فِينَا لَنْفِيكَرْمَسْكَنَاتٍ (کوم خلق چه څو بنود دپاره د ریاضت او مجاهدسے کوی . نومونږ یتینا هغوی ته دخپلو سمولارو همدایت کوو) . او الله عزو جل فرمائی : *تاسود الله نه ویرة کوی چه دخپل قدرت او اسرارو نه ویر څه څه اوشائی . او د معرفت په نور مو بناد کړی .***

بیا به درو حانیتا داسه او چمت مقام حاصل کړے ، چه

فتوح ۱۰۳ الغیب

اشیاء او کائناتو کښی به د تصرف کولو اختیار درکړے شو . او دا به داسه ظاهری امر او اجازت دتی سره وی چه هغه کښی به د شک شپه هیز کښه نشی نه وی اوداسه دلیل سره چه د نمر نه به زیات روښانه وی او داسه کلام سره چه د هغه رد به د مخلوقاتو دپاره ناممکن وی اودا اختیار به دلسے الهام سره وی چه هغه کښی به هیز دروغ نه وی او د نفسانی او شیطانی وسوسونه به بالکل پاک اومحفوظ وی . الله پاک خپل بعضے کتا بونو کښی فرمایلی دی : *اے بنی آدم زک زک الله یم . ځما نه یوا هیڅوک معبود نشته . زک چه کوم څیز ته حکم ورکړم چه شه نو یقینا هغه شی . نو ته ځما اطاعت اختیار کړه بیا به زک تا ته هم داسه اختیار درکړم ، چه تر څه څیز ته حکم او کړے ، چه شه نو هغه به شی او اذن الهی سره به عالم وجود کښی راشی . او دے کښی شک نشته چه الله تعالی په خپلو انبیاء و صدیقینو اولیاء او خاص بنی آدمو داسه روحانی قوتونو پیرن ورسه کړے دے .*

مقاله (۱۷) وصول الی الله

هرکله چه تا ته د وصل الی الله (خدیکے ته درسی) مقام حاصل شو نو یوه شه چه اوس د توفیق الهی په وجه قرب خداوندی نصیب شو . او د وصل الی الله دا معنی کي چه ته د مخلوقاتو د علاقو او ذاتی خواهشاتو اوارادو د

نه آزاد شه اود الله د فعل اورادے ماتحت شه اوستا هر قول او فعل دامرائهی مطابق شی. نو دا حالت دعوتی اود فنا فی الله کیدو حالت دے چه په وصل الی الله تعبیر کولے شی.

الله ته رسائی د مخلوق درسامی په شان مادی حیثیت نه لری بلکه د هغه نوعیت بالکل مختلف دے. ځکه چه بکس گویږه شی (هیڅ څیز د هغه په مثل نشته). هغه دا دے سمیع بصیر او خالق (اوریدونکے او پیداکونکے) دے چه مخلوقا تو کس هیڅ څیز نه هغه سره تشبیه نشی وکیدی. او وصل الی الله د کیفیت نه صرف واصل با الله څیردویکے چا چه دا مرتبه حاصله کړی نه ده او دا عشق او قرب کس نصیب شوه نه دے نو هغه د دے روحانی کیفیاتو نه عاجزه دے.

بیا هر واصل با الله په قرب کس د نورو نه په درجه کس مختلف وی اود هغه شان د الله تعالی اسرار ټولوا نیایا و اولیا سره په جدا جدا رنگ دی چه دیو راز نه بل بغیر د خدا نه خبر نه وی. حتی چه عالم روحانیا تو کس کله دا دے هم کیری چه یو مرید چه ذات حق سره کوم راز لری، هغه جرح هغه په څه خبره وی. او کله دیو راز نه هغه مرید هم گناه نه وی کوم چه روحانی او باطنی لحاظ سره دیو مقام ته رسیدلے وی. او کله چه مرید د پیر حالت اکیلیت

ته اوسی. نو بیا هغه د پیر نه جدا کړی شی. او څپله الله تعالی د هغه نگهبان جوړ شی.

د مرید د پیر نه جدا کول دا دے دی تکمیلے رودونکے بچ چه د فی رودو د میعاد نه پس د دانی نه جدا کړی شی. او دغه شان د هغه تعلق د نورو مخلوقو نه هم پرکړی شی. نو تر څو چه مرید خام وی او هغه کس خواش او اراده موی وی. نو هغه د نفسانی عیبونو د لرے کولو د پاره متنازه دے خو د خواش او ارادے د فنا کیدو نه پس د پیر حاجت پاته نشی. اودا ځکه چه اوس مرید کس نفسانی اوسفلې گورد پاته نشو. چه د هغه د لرے کولو د پاره ځمکنی په دغه د خدا نه د طرفه پیر مامور و.

اوس د دغه هادی، رهنا، حافظ اونا صرا الله پاک دے چه د هغه د تجلیاتو اواردے د جهل تیرو ته نه پریودی نو هر کله چه ته واصل با الله شه، نو د غیر الله نه همیشه د پاره بے غرضه او بے خوفه شه. او د هغه نه سوا په خوف اورجا یا نفع اور نقصان کس هیڅوک موجوده مکړه. بلکه همیشه د هغه نه خوف کوه. د هغه نه خپل حاجات غواړی د هغه نه د مغفرت امید لری. او هر دم د هغه په ذات تکیه کوه. هر کله چه ته دا دے شه، نو همیشه دا شمع تعالی په امر او فعل نظر لری. او هر حالت کس د مخلوق، بیزاره شه. ستا د قلب او دماغ د توجه مرکوز دے صرف په هغه

ذات واحد وک. او ټول مخلوق د خدا نه تعالی په حضور کس دا دے عاجزه او گنډه لکه یو غلام چه دیو لوی وسیع السلطنت، صاحب عظمت او قهر ناک پادشاه په تحویل کس وک.

د خالق اختیارات مخلوق ته مه سپارای. او مخلوق سره هغه توقعات مه وابسته کوه کوم چه صرف خالق سره زیب لری. او د الله تعالی نه پناه غواړی، د توحید نه پس د مشرک کیدو نه د زړه درنیا نه پس د تیرے نه د وصل نه پس د قطع نه د قرب نه پس د بعد نه، د هدایت نه پس د ضلالت نه، او د ایمان نه پس د کفر نه.

دینا د اوبو دیولو نه نهر په مثل دکه چه دے کس ورځ په ورځ اضافه کیری. او اوبه دے د بنی آدمو نفسانی شهوات دی، چه د هغوی په طباعتو مسلط دی. خودا شهوات د اکتونو نه وک دی. هر کله چه یو صاحب بصیرت د آخرت د نعمتونو په مقابله کس د دنیا لذتونو نه دعبرت په نظر او گوری، نو که هغه د ایمان نور لری. نو په به شی. چه حقیقی او قابل اعتماد ژوند د آخرت ژوند دے. حضور صلی الله علیه وسلم فرمایږه دی: «لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ» (که عیش دے نو هغه د آخرت عیش دے) اود هغه د مؤمنانو امتیاز نو خلقو د پاره خاص دے. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمایږه دی چه دنیا د مؤمن د پاره جیل خان د ده،

او کا فرد پاره جنت. اوبی اکرم صلی الله علیه وسلم فرمایږی دی: «چه متقی او پرهیز کار ته د خدا نه تعالی د طرفه قیزه لگیدی وک. یعنی د شریعت د حدودو پابندی هغه غیر الله ته نه پریږدی. نو د دے دلائلو با وجود دے د نیایکي لذا تو سره زړه ولے او تیر لے شی. د بند د پاره په ټولو راجحونو کس بهترین راحت دا دے. چه هغه د مخلوقا تو نه قطع شی، او الله ته رجوع او کړی، هغه سره ربط او عشق اوساتی. او د هغه د ادا دویبه ځمکنی خپل ځان عاجز کړی. په دا دے کولو به ته د دنیا د شرک د بندونو نه آزاد شه. او دغه وخت به ستا هستی کس د محبوب حقیقی فضل و کرم او عظمت او جلال د آینه وقر او اثر پیداکړی چه د نفس په بند یا تو کس په هغه مثال نشی بیاموند دے.

مقاله (۱۸) رضا په قضا

د هغه مصیبت او تکلیف چا ته شکایت مه کوه. کوم کس چه ته پروت دے. او مه په الله پاک تمهت لکوه. که یو دخت کس ته په مصیبتونو او تکلیفونو کس را کمر شه نو په دے هم ته پوه شه. چه د مصیبت نه پس راحت اودغم نه پس خوشحالی هم د الله پاک د عدا دکه قرآن پاک کس راخی: «د مصیبت نه پس راحت وک. د الله پاک نصیبتونه دشمار نه بهیږدی. حتی تعالی فرمای:»

کہ تاسو د الله تعالیٰ نعمتوںہ شمار کول اوظوارئ۔ نو
 هرگز به شمار نه کرے شی۔ نو هرکله چه د الله تعالیٰ
 در مره نعمتوںہ د نوح انسانی دیاره مقدار دی چه ته به هغه
 احاطه هم نشه کولے نو د هغه د بخشش اور رحمت نه هم هرگز
 تا امیده کره مه۔ اود خالق نه علاوه مخلوق سره باطنی
 ربط اوتعلق مه ساته۔ ستا محبت و خالص د هغه دیاره وی۔
 که هغه حاجت و وی نو د هغه په حضور کښی و وی۔ او
 که و هغه تم کله اوشکایت وی، نو صرف د هغه په عکس
 و وی هکه چه دنیا کښی خورمه اود کوم نوعیت کار کوونکی
 او کاروبه چه دی، هغه ټول د هغه په حکم ظاهر اوجاری
 دی کوم غریبه الله تعالیٰ مقدم کرے دے۔ هغه خوک مؤخر
 کولے شی اوکوم له چه مؤخر کرے دے هغه خوک مقدم
 کولے نشی۔
 الله پاک فرمائی: که د الله د جانب نه تاته هغه
 نقصان اورسی۔ نو د هغه د ذات نه علاوه بل خوک د هغه
 لرے کونکے نشته۔ او که هغه درته د هغه بشپړه اوفائله
 اراده او کرکې نو هغه د درته د هغه فضل و کرم منع کولے
 نشی؛ او که د هغه د نعمتونو باوجود ناشکری و کرے او د
 الله مکمل اوشکایت کولے نو ظاهره ده چه ته په نعمت شکر
 نه اوبالے۔ اود هغه نعمتونو ته و سپک او کتل۔ په داسه
 حالت کښی به الله پاک په نا غضب ناک شی (استغفرالله)

اوسزا به اوخورے۔ نو د تقدیر نه کله اوشکایت مه کولے۔ او
 د مشیت الهی خلاف شورا و خوغا مه کولے۔ هکه چه د پیر
 مصیبتوںہ داسه دی، چه هغه په انسان د پروردگار نه
 د شکایت کولو په وجه نازلیری۔
 زه حیران یم چه ته د هغه پروردگار نه شکایت څنگه
 کولے چه هغه ارحم الراحمین دے۔ خیر الحاکمین دے۔ فیاض
 او کریم دے۔ په بندیانو ته رحمتونه اوبخششونه دی۔ او
 په هغوی د مورد پلار نه هم زیات مشفق اومهربان دے۔
 لکه چه حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی: الله تعالیٰ په
 خپلو بندیانو د دے نه هم زیات مهربان دے څومره چه
 مورد پلار په اولاد مهربانه وی او په ته هم د هر لحاظ نه د
 الله پاک احکامو ته سر کړې ده۔ او په ژوند کښی چه کوم
 مصیبتونه در پېښیری په هغه صبر اوتحمل کولے اود الله
 تعالیٰ نه د عفو او کرم سوال کولے۔ لکه چه په توبه کولو او
 عفو غوښتلو الله پاک معافی کونکے اود مشکلاتو رفع کونکے
 دے۔
 خپله رضا د الله تعالیٰ په رضا کښی فنا کولے۔ او کوم واقعا
 چه ته په ظاهره بڼه نه محسوسه د هغه متعلق هم نشی
 اوشکایت مه کولے تا د الله تعالیٰ د ارشاد نه دے اوریدلے۔
 اے مؤمنانو! په تاسو جهاد فرض کرے شوی دے۔ او که
 تاسو ته هغه بڼه نه بشکری۔ کیدے شی، چه پوښته تاسو

نه خوښی۔ خو حقیقت کښی هغه ستا سود پاره فائده مند
 وی او یم ممکنه ده چه پوښته تاسو خوښوی اوهغه کښی
 ستا سود پاره نقصان وی۔ نو په حقیقت حال صرف الله بنه
 پوهیږی؛ نو د هغه اوشکایت په وجه به د اشیاء حقیقت
 الله تعالیٰ تاسو نه په حجاب کښی کرې۔ په دے وجه ته هغه
 خیر ته بد مه وایه او د هغه واقع شکایت مه کولے۔ بلکه د
 شرع پیروی اختیار کولے۔
 د سلوک په لار کښی روښه قدم تقویٰ ده اود دم قدم
 ولایت دے اوتر څو چه مکمل تقویٰ اختیار نه کرے شی
 نو که ولایت درجه حاصلول ناشوی دی۔ په دے درجه
 کښی د امرباطن متابعت اود خواهشات نفسانی نه لازمی
 دے۔ بیا ته همیشه افعال الهیه سره رضامند اوسه اود
 تسلیم رضیاً د حالت نه بدالیت، غوثیت اوسدیقت کښی
 فنا شه۔ هکه چه دا د طریقت اوحقیقت انتها ده۔ هرکله
 چه ته داسلک اختیار کرے۔ نو الله تعالیٰ به ستا زوند
 مطمئن او بار آور کرې۔ او که یوشو ستا په مقدر کښی
 وی۔ نو په خپل خاص رحمت به د هغه اثر تانه لرے کرې
 اوستا حافظ اومدکار به شی۔
 لکه د تیرے شپه نه پس چه رڼا ورځ راجی۔ اود دنیا
 هر تاریک کتې د نمر په نور روښانه شی۔ د هغه نفس انسانی
 په قسم قسم گناهونو کښی ککر دے۔ او د الله تعالیٰ د مقدس

قرب صلاحیت نه لری، تر څو چه دمشق اوجبور اود شریک
 د غلاظت نه پاک نشی۔ نو د شریعت درونه مصیبتونه هم د
 انسان د گناهونو کفاره ده چه د انسان باطن صفا کوی او
 قلب اود ماغ کښی د توحید اومعرفت تجلیات پیدا کوی۔ حضرت
 صلی الله علیه وسلم فرمائی دی: «د مؤمن د پوښتنو نازیلتیا
 د هغه د ټول کال د گناهونو کفاره ده:»
مقاله (۱۹) د ایمان درجه
 که ته د الله د رحمت نه نا امیده کړیسه نو پوه شه چه
 ستا یقین او ایمان وړ کمزور دے۔ کنی الله تعالیٰ چه د
 خپل اطاعت شرط سره کوم عهد کرے دی۔ هغه هېره
 د هغه خلاف ورزی نه کوی اوکله چه ستا په زړه کښی یقین
 او ایمان محکم شی، نو الله تعالیٰ به تا په دے خطاب سرفراز کړی
 د دن ورته ته ته څوونو محبوب اومقرب شوی اوجوونو
 رحمتونه به ستا استقبال ته راځی. «د اخطاب بد تانه پلار
 بار کړی۔
 بیا پته د خدا دے د پرگزیده بندیانو نه شه۔ د ایمان د
 درجه ته چه لا اوریسه، نو بیا به ستا هېڅ ذاتی اراده اومطلب
 باقی پاتے نه شی۔ اود الله د اراد دے په موافقت کښی به
 روحانی نور او اسرار محسوسه اوس ته د الله نه سوا
 د ټولو نور وځینو نه ے نیازه اوبه رغبت شوی اود
 شریک د ټولو فتنو نه محفوظ۔ اوس به تا د الله د طرفه د

تسلیم اور رضا و مرجع پر عرض فرمائی گئی۔ اور ہفتہ نہایت
 او خوشنودی بہ درستی و ہمدردی اور اللہ تعالیٰ ظاہری
 اور باطنی نعمتوں بہ ستا و پارہ بس بسیار شی۔
 دے نہ پس بہ دکلام اللہ علوم او معارف ستا پہ
 چشم بصیرت ہے نقابہ شی اور ہفتہ پہ رزق کیں بہ تہ
 د اللہ ذات او صفات مشاہدہ کرے۔ بیا اللہ و رومی
 وعدے نہ ستا مستقل کید و تہ کوم مدارج او منازل
 د ہفتہ نہ بہ تہ اکا کہے تھے او ستا پہ باطنی تجلیا تو کیں
 بہ اضافہ او کہے شی۔ د خدا نے طرفہ بہ تہ شرح صفا
 (د حق اورید لو او قبولو د پارہ د سینے پر لاشدیل) حاصل
 شی۔ او ستا کلام بہ حکمت نہ معبر کرے شی۔
 بیا بہ دنیا او حق کیں جن او اس پر لو علمو تو کیں
 تہ محبوب او محترم کہے تھے۔ حکمہ چہ د اللہ تعالیٰ اتباع سوا
 تا مخلوق تابع کرل۔ اور اللہ محبت د مخلوق د محبت او د
 ہفتہ بغض د مخلوق د بغض ضامن دے۔ بیا چہ دنیا کیں
 تا د کوم حقیر و نوحا ہش کہے دے۔ او تا تہ پہ گوتو نہ
 وی درغلی نو دھتے دینے نہ سبب معاوضے بہ تہ پہ آخر
 کیں در کہے شی۔ د اللہ تعالیٰ قرب بہ ستا نمیب شی
 او د جنت المآزک پہ پر لو اصلی نعمتو نو بہ بنا د
 تھے۔
 کہ دے فانی دنیا کیں تا د نفس د لذت او خواہشات

نہ دودہ او کرے۔ او خپل مقصود د خالصتہ خپل معبود برحق
 او کجولو نو توحید دے۔ جدے پہ برکت بہ اللہ تعالیٰ تا
 پہ دنیا کیں دخیلو فراوانہ خلال نعمتو نو فیض یاب کرے۔
 او حق کیں بہ د مؤخدیو او صالحینو سوا اوچے درجے
 نصیب کرے۔
مقالہ (۲۰) مشکوک او مشتبہ خیزوند ترک کرے
 حدیث شریف دے: «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ کوم غیز
 شک راضی ہفتہ ترک کرے) نو د اصول یقینی طور سوا د حلال
 رزق د حاصل لو او د حرامونہ د پیکریدو د پارہ د براہم او
 د عمل قابل دی۔ او پہ کار دی، چہ ہر ہفتہ خیز چہ د ہفتہ
 حرام او حلالو متعلق ستا پہ زرق کیں خفتہ تذبذب او سب
 اطمینانی پیدا شی نو ہفتہ د اسے او کترے چہ ہلا و شتہ نہ۔
 پہ د اسے حالاتو کیں تہ بارگاہ خداوندی تہ رجوع کوہ۔ او
 دخیل پرور کا سرنہ د حلال رزق طلب کوہ۔
 د اللہ پاک وعدہ دے: «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (د تکلیف نہ
 پس راحت دے)۔ او ہفتہ د دے محتاج نہ دے، چہ ہفتہ
 تہ وعدہ و زیادہ کہے شی۔ ہفتہ ستا او ستا د حوالو نہ ہے
 خبر نہ دے۔ ہفتہ خود اسے پرور کا عالم دے چہ کفارو
 منافقینو او فساقو تہ ہم رزق و رزقوی۔ نو بیا اسے مؤمنہ او
 اسے موحدہ او اسے د خدا نے عبادت کو کیکہ! ہفتہ بہ تا
 خٹکہ ہیر کرے۔ اور دے حدیث: «وَعَمَّا يُرِيدُكَ» (چہ پہ

کوم خیز ستا شک راضی، ہفتہ ترک کرے)۔ د معنی دی چہ
 د مخلوق تو صدقاتو او عطیاتو خواہش مہ ساتھ اومہ د
 ہفتو نہ خوف کوہ حکمہ چہ د اہم شرک دے او د شرک
 نہ بہ زبات مکروہ او مشتبہ بل کوم خیز وی۔ نو د اللہ پہ
 فضل و کرم کیکہ لہ او د ہفتہ در کہے رزق بہ ضرور تا
 تہ درسی۔ نو پکار دی چہ ستا د طلب او توجہ مرکز بیوی
 او ہفتہ ستا ہفتہ خالق او پروردگار دے چہ د ہفتہ و قدر
 پہ لاس کیں د با دشاہانو سلطنتونہ او د پرول مخلوق
 بد نونہ او زہونہ پر لانتہ دی۔
 مخلوق سوا چہ خفتہ دی د ہفتہ دی او تا د رزق او
 عطیات ہم د ہفتہ پہ اذن، حکم او تحریک در کہے شی۔ اللہ
 پاک پہ خپل مقدس کتاب کیں فرمائی: «وَأَشْكُو الْبُشَى
 مِنْ قَلْبِي» (د اللہ نہ د ہفتہ د فضل طلب کوئی) او اللہ
 سبحانہ فرمائی: «د اللہ نہ یوا چہ خوک تاسوبلی ہفتوی
 ستا سو رزق مالکان نہ دی۔ نو دیو اللہ نہ در رزق طلب
 کوئی۔ د ہفتہ عبادت کوئی۔ او د ہفتہ شکر او پاسی۔
 اللہ پاک فرمائی: «اے نبی! چہ زمانہ بدیان حما متعلق
 تانہ تپوس او کرے نو ورتہ اولیہ، چہ زہ ہفتوی تہ ویر
 قریب ہم، او کوم وخت چہ خوک ماہلی نو زہ د ہفتوی وعا
 قبولم۔ او اللہ تبارک و تعالیٰ فرمائی حمانہ دعا خوارچی زہ
 ستاسو دعا قبولیکہ ہم او اللہ جل و شانہ فرمائی: «ستاسو

حقیقی رازق اللہ تعالیٰ دے، چہ د قوت و طاقت خاوند دے
 او بل آیت شریف دے: «إِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَيُذَلِّجُ
 جَسَابًا» (د اللہ چہ چاہتہ خونہ وی ہفتہ تہ بے حساب رزق
 ویر کوئی)۔
مقالہ (۲۱) خوب کیں ابلیس سوا خیر
 یوحنا ما ابلیس علیہ اللعنت پہ خوب کیں اولید او د
 ہفتہ دوڑلو ارادہ م او کرے۔ ہفتہ راتہ او وے، چہ تہ ما پہ
 خفتہ ورتہ۔ او حمانہ خفتہ دے؟ کہ د اللہ تعالیٰ ارادے
 مطابق حمانہ پہ تقدیر کیں شر لیکر دے نو حمانہ طاقت
 نشتہ، چہ ہفتہ پہ خیر کیں بدل کوم، او کہ حمانہ تقدیر
 کیں خیر لیکر وے نو د حمانہ اختیار نہ بھرو چہ ہفتہ
 ما پہ شر کیں بدل کرے دے۔ نو ہر گز چہ زہ د اللہ تعالیٰ
 ارادے محکمش عاجز او معذوریم۔ نو ما پہ لعنت ملامت
 کول خٹکہ جائز کیدے شی۔
 د ہفتہ (ابلیس) شکل د جہر اکانو پہ شان وور۔ او
 پہ خیر کیں نے نرمی اوستی وے او بد د خڑے وو، او
 پر زہ نے خوک کی ویتہ وور۔ شر مندک شکل او ملامت
 س۔ دہ د ابلیس خبیث، د جان خلاصی یوا بے بنیادہ او چوتہ بہانہ
 دے۔ چہ صرف مام خلق پیدے تیرا سی، شکہ چہ د عوامو گوراء کولو اصل
 ہم ہم دے دے۔ او کہ خٹکہ چہ نور مغسدان او ضرر د سونکی خلق
 د سراسر حق وی دہفہ شان د املون ہم د سراسر مستحق دے۔

صورتہ ہو۔ او دیوے ویریدوں کی او ذلیل سری پہ شان نما
تختیں ولا پرو۔

دا خوب ما ذی الحجہ پہ یولسم تاریخ پہ سنگھ
کین دتوار پہ ورخ لیدے وو۔

مقالہ (۲۲) دل پو خلق تو از ماشن ہم لوئے کی

دا د الله پاك معمول دے چه هغه خيل مؤمن بنده
دهغه دایمان مطابق په آزمائش کین اچوی۔ دچاچه ایمان
زیات وی هومره به پیسه آزمائش هم زیات راتی۔ دایمان
په درجوچه غور او کرے، نو د رسول ابتلا او آزمائش دمی
د ابتلاء نه زیات وی خکله چه د رسول ایمان دینی دایمان
نه زیات قوی وی بیا دهرنی آزمائش د ابدال نه او دهر
ابدال آزمائش دینی نه زیات وی۔

دغه شان درجه په درجه په آزمائش کین کمی راتی
او مؤمن دایمان مطابق په ابتلاء کین اچولے شی۔ او
په دے خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ارشاد
سنه دے چه دتولو نه زیات آفت او ابتلاء دنیانو په وله
نازیبری او دانیان نه پس درجه په درجه په نور مخلوق۔

۱۔ رسول هغه پیغمبر وی چه د خدای مذهب کتاب پرے نازل شوه
وی۔ که محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم موسی علی السلام او نور محمد
صلی الله علیه و آله پیغمبر وی چه کتاب پرے نه نازل لیری۔ یا هغه دتی وده
کیری۔ دینی لفظ د رسول دپاره هم استعمال لیری۔

دغه وجه دوه، چه الله تعالی سادات کرام همیشه په ابتلا
کین ساتی۔ دپاره ددے، چه دوی همیشه دالله تعالی
په قرب او حضور کین وک۔ او دحق دمشاهدے نه لرے
نوی۔ خکله چه دوی دالله جل جلاله محبوب او
پسندیده دی۔ او محب دخیل محبوب جدائی هرگز براهت
کولے نشی۔ ابتلاء همیشه دوی زب و دحق نه مائل ساتی۔
اودوی دحق تعالی نه لرے کیدو ته نه پریږدی۔

دے کیفیت سوح ددوی نفسانی خواهشات محوشی۔ او
غیر الله نه ددوی رغبت او توجیه او پرک۔ دوی حق او
باطل واضح پیژنی۔ او د نفس په آقا تو کین نه کینوزی
د حق په وعدے دوی ته اطمینان حاصل وی۔ او هروخت
صبر او شکر سوح د خدای په رضای راتی وی۔ او د خلی خدا
د شر نه محفوظ وی۔ ددوی قلب د تعلق بالله په وجه
محکم او توانا وک۔ او په بولو اعضا ورتد حکومت اوتسلط
حاصل وی۔

د تسلیم اورضا په وجه دوی ته دزیات عمل توفیق
وسکولے شی۔ او دزیاتو درجو پیرن ونه پرے کولے شی۔ الله
پاک فرمائی دکه تا سوحاً شکر او یاسی نوزه به زیات
نعوتونه درکوم ر لے هرکله چه نفسی انسانی همین دها
وهوس اتباع اختیار کری۔ او لذت پرستاری شی۔ نو
دا امری الهی د اتباع نه په منزلونو لرے شی، او غفلت

او معصیت کین کینوزی۔ په دا ے حالت کین خان ته
مائل کولو او په سمه کار کولو دپاره الله تعالی په ده آفات
او بیایات نازل کیری چه هغه سره د قلب او باطن فوری
اصلاح اوشی۔ بعضه اوقات د ارهمنائی د الهام او القاب په
ذریعه هم چه د هغه په وجه الله تعالی په خیلونو او
تجلیاتو د مؤمن زبانه روپنا کوی۔ د نفس دفتنون به لے
پچ کوی۔ او دخیل قرب او معرفت نه لے فیض یاب
کوی۔

زه تا سوته دانصیحت کوم، چه د نفس په اتباع کین
کمانه د مصیبتونو او آفتونو سامان مه تیار وک بلکه د امر
الهی پیروی اختیار کری۔ او د الله پاک په ذکر اوتسبیح کین
هیبتگی کوی۔ چه د هغه تائید او نصرت حاصل کپه۔ او
دنیا او عقی کین پرے خلاصه بیاموی۔

مقاله (۲۳) په نعمتونو شکر ایستل

الله تعالی چه دکومو غیزونو په تا پیرن ونه کپه ده۔
په هغه صبر او شکر کوه۔ او ناشکری مه کوه چه د خدای
په غضب کین راگیر نشی۔ د شکر ادا کولو یوه ادنی فائده
دا ده چه په دے رتقی زیاتیری صحت او عافیت پرے
حاصل لیری۔ او د دنیا او عقی صحتی پرے دانسان نه
لرے کیری۔

یاد ساته، چه په خدای تعالی و توکل کوی، نوبیرو

د طلب نه به الله تعالی تاته رتقی درکوی۔ او ستا فریاد
به پوره کوی۔ نو صبر او شکر اختیار کری۔ او خپل حال او
اطمینان په هیچ وجه مه بر بادوه۔ ستا هر حرکت، سکون
او فعل و د الله د حکم ماتحت وی۔ کفی ته به په فاسقانو
او نفس پرست بندایانو کین شامل کپه شه۔ کوم چه
په خپل خان او په نورو خلقو هیچ ے همیشه ظلم کوی۔
الله پاک فرمائی « دغه رنگ دنا فرمائی
په وجه مونږ بعضه ظالمات بعضه نورو ظالانو
ته حواله کوه »۔

طاعت او عبادت په دے لازمی ده چه ته دیو دایسه
شهنشاه په محل کین دهغه په حضور کین ولاړے چه
هغه د حکم شان وشوکت، هیبت او جرار لیکر خاوند دے
دهغه حکم جاری او یتیی دے۔ دهغه ملک باقی او غیر فانی
دے۔ دهغه فرمان د اشی دے۔ دهغه علم دقیق او کامل
دے۔ دهغه حکمت لوئے دے او عدل لے لاثانی او دهغه
دند بپرو او تنظیم نه د زبک او آسمانونو هیچ وړوکه نه وړوکه
اولوئے نه لوئے غیزهم د خلاف ورسرئی کولو جبرأت
نشی کولے۔

هرکله چه ته شکر شروع کپه نو دین کپه چه
ته د ظالمونو نه هم زیات خراب شوه خکله چه قرآن پاک
کین ستا راتخه دی چه « شکر دتولو نه لوئے ظلم دے

اوپر دے بناے شریک یونہ معاف کیدو، نیک گناہ کار کو لے
 دے۔ اللہ سبحانہ فرمائی: "اللہ بہ شریک گناہ هرگز معاف نہ
 کری۔ او دشرک نہ علاوہ چه کوم گناہونہ معاف کول اوغوازی
 ہنہ بہ معاف کری۔" نوتالہ پکار دی، چه دیوا احتیاط
 سرہ دیچہ او بنکارہ شریک نہ خان اوساے۔
 پہ پتہ اوپہ شرکندہہ ہرگناے کین اوصیغہ قول او
 فعل کین دشرک نہ پڑھیز اوکریہ دظاہر او باطن گناہونہ
 نہ لاس پہ سرشہ۔ او اللہ تعالیٰ تہ پہ عاجزی
 سرہ رجوع اوکریہ۔ او دہنہ نہ تہنتہ مہ کورہ۔
 او دہنہ پہ احکامو کین بحث، جدل او تصرف مہ کورہ
 کئی سزا بہ اوخوریہ۔ ہنہ مہ ہیروہ کئی ہمہ بہ ہم
 ہیرو کری۔ دہنہ پہ دین کین نوسے او دخان نہ خبرہ
 مہ پیدا کورہ کئی دہنہ پہ عذاب کین بہ واچولہ شہ
 د نفس تاہمداری پیریدہ کئی نمہ بہ دسے توریہ
 او ایمان بہ دسے سلب شی۔ پہ دسے وجہ د نفس اتباع
 خپلہ شریک دسے او دہنہ نتیجہ پہ دیوارہ جہانہ ذلت او
 رسوائی دہ۔ اللہ پاک خپل پیغمبر تہ فرمائی: "تا دہنہ
 سرک انجام اونہ کتہ۔ چه خپل نفس لے معبود جوکریہ
 (یعنی کوم سرک چه د خپل نفس د خواہشات پیریوی
 راواختہ۔ نودنیائے ہم تباہ شو او آخرت لے ہم تباہ
 شو۔)

مقالہ (۲۳) ماسو اللہ فتحے دی

د اللہ تعالیٰ د ناہر مائی نہ ویرہ اوکریہ۔ او صدق او
 اخلاص سرہ دہنہ اطاعت گزارشہ۔ د خپل پیروں دکاں
 محکمیں عاجزی اختیار کورہ۔ او د اللہ تعالیٰ پہ عبادت کین
 دہر خیز غرض او آرزو مہ شاملوہ کئی دغہ عبادت بہ
 د خالص د اللہ پاک دیارہ نہ وی۔
 پہ دسے خبرہ یقین اوساے۔ چه تہ پہ ظاہرہ اویانہ
 د اللہ تعالیٰ بندہ لے۔ او بندہ دہر جہت نہ د خپل خالق
 او پیروں دکاں مکیت دسے۔ نوہر وخت د خپل معبود پہ
 حضور کین مودب او فرما تیردار اوسہ۔ دنیا کین چه
 اللہ تعالیٰ د مخلوقا تو دیارہ کومہ اندازہ مقبر کپہ دہ۔
 ہنہ کمی بیشی یا تقدیم تاخیر نشی کیدسے۔ ہر گناہ
 اللہ تعالیٰ ستا دیارہ مقبر کپہ دی۔ خواہ تہ ہنہ خواہ
 یا نہ خواہے ہنہ بہ پہ خپلہ اندازہ او مقبر وخت تاتہ
 دررسی۔ نو کوم خیز چه تاتہ پہ کونو در نشی پہ ہنہ
 افسوس مہ کورہ۔ او کوم خیز چه در سرہ موجود دسے۔ پہ
 ہنہ د اللہ پاک د ذکر نہ غافل کپہ مہ۔ کوم خیزونہ چه
 علم الہی کین ستا دیارہ مقبر شوی دی۔ ہنہ بل جاتہ
 نشی ور کیدسے۔ نو دوزخ پہ معاملہ کین پیریشانی خہ
 محفی نہ لری۔
 حاضر وخت پہ ذکر او عبادت کین کامل محویت

او یکسوئی سرہ مشغول اوسہ۔ او غیر اللہ تہ دومہ توجہ
 مہ کورہ، چه دشرک کمان دیباندسے اوشی۔ اللہ پاک خپل
 کلام مقولس کین فرمائی: "انہ پیغمبر! تہ ہنہ خیزونو تہ
 دومہ رغبت سرہ مہ کورہ، کوم چه مونہ کفارولہ ورکریہ
 دی۔ ہنہ خود دسے دیارہ ورکریہ شوسے دی چه ہنوی پہ
 فتوکین واچولہ شی۔ اوستا دیروں دکاں سزق دیر بہ تراو
 پائید اوسے۔ نوتالہ پاک چه دشریت اوروحانیت کوم
 ظاہری او باطنی نعمتونہ تاتہ درکریہ دی۔ پہ ہنہ شاکر
 شہ۔ او غیر اللہ تہ د مقرب کید ونہ منع شہ۔ حکمہ چه
 غیر اللہ کین سراسر فتحے دی۔ اوپہ دسے بنا اللہ پاک کفار او
 منافقین پہ قسم قسم فتوکین اچولہ دی۔
 د اللہ پہ نعمتونو قانع کید لو کین ستا دیارہ برکت
 او سعادت دسے۔ تہ بہ خپل مقصود او مطلوب صرف د
 خپل معبود واحد پہ اطاعت بیاموسے۔ اوپہ دسے بہ دنیا
 او عقبی کین عزت حاصل کپہ۔ او درجات بہ د اجت
 کریے شی۔ نوتالہ پکار دی۔ چه پخلہ فرائض یعنی کلمتہ
 طیبہ "أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ
 مُحَمَّدٌ زَكَاةٌ رَوَّحًا" حجر پہ مکملہ طریقہ ادا کپہ او
 د ممنوعاتو نہ پڑھیز اوکریہ۔ د اللہ پاک پہ نزد دینے
 طریق عمل نہ زیات بل محبوب او غوریز خیز نشتہ۔
 اللہ پاک د مونہ بقولہ د خپل تابید او نصرت پہ

برکت دہنہ اعمالو توفیق را کری۔ کوم چه دہنہ پہ سزود
 محبوب او مقبول دی۔ او دنیا او عقبی کین پیسے خلا بیاموسد
 شی۔ آمین۔
مقالہ (۲۵) ایمان دہر گناہ نہ لوکے نعت دسے
 کہ پہ ژوند کین حالات تاسرہ موافقت اونہ کریہ او د
 مصیبتونو پہ وجہ تہ دے اطمینان او پریشانی بنکار شہ۔ نو
 پہ بے صبری داکلہ او شکایت مہ کورہ۔ چه نہ اللہ تعالیٰ
 نادارہ او محتاجہ پیدا کپہ یم۔ پہ مانے مصیبتونہ راوستہ
 دی، او اضیار پہ عیش او آرام کین دی۔ اوہر کجہ چه مونہ
 قول دیا با آدم اودی بی حوا اولاد یو۔ اوپہ خدائی حقوق
 کین برابر یونو بیازہ دسے دنور و نہ لاندسے یم۔ نوعین
 ممکنہ دہ چه دا ابتلاء او مصیبت د اللہ تعالیٰ طرف نہ
 ستا درجے دہلندی خوشحالی سکون او اطمینان قلب دیارہ
 وی اوہم دسے پہ ذریعہ ہنہ تاتہ ظاہری او باطنی
 ترقی در کول خواہی۔
 تہ ابتلاء کین پہ دسے واچولہ شوسے چه ستا سرت
 بنہ دسے او خدائے تعالیٰ دسے دسبر اورضا پہ وجہ
 مشکلات او پریشانی لرے کول خواہی۔ ستا محکم ایمان
 ونہ داسے دہا چه دہنہ جر مضبوط دسے۔ ہنہ پہ ترکیبہ
 دہ۔ اوپہ صیوہ راتلونکے دہا۔ دہنہ خاتکے اوچتیدونکے دی
 او سورسے خوریدونکے دسے۔ ستا ایمان دا اونہ د

ایمان محکم دیندار دپارہ د یقولو دنیوی او اخروی سعادت سرچشمہ دہ نو اے د حق بندہ پوہ شہ چہ د دنیا پرستو یہ ایمان کین ہفہ تازگی او توانائی نشستہ پہ کوے چہ اللہ تعالیٰ ستاد ایمان او نہ بناستہ کیے دہ۔ داہو مستقل او لافانی قوت دے۔ چہ د زملے تغیرات ے ہرگز متاثرہ کوے نشی۔ کہہ د انسان دژوند د او نے نہ د ایمان عنصر ویرک شی۔ نو دا بہ بالکل خشکہ او پر بادہ پاتے شی۔ نو یہ دنیا کین چہ غورہ اجتماعی ترقی او برکتونہ دی داہول د ایمان د نعمت ثمرات دی۔ او کوہ خلق چہ د ایمان نہ خالی دی۔ ہنوی دقرآن کریم دوینا مطابق کافر مرتکا مقہور او مغضوب دی۔ او دنیا او اخروت د وارو کین ذلیل او خوار دی۔

داسے ہم کیری۔ چہ اللہ تعالیٰ او غواری نو بہ خیل ہدایت مدد او نصرت دنیا پرست اغیار ہم پہ محکم ایما او د صبر اورضا پہ نعمتونو بنا د کری۔ ہنوی خیل مقربان کری۔ او اولیاء اللہ کین ے شامل کری۔ تاریخ پہ دے گواہ دے چہ ہفہ خلق چہ ہروخت بہ پہ غیر اللہ کین ہو او ویرک وو۔ د توحید د عرفان نہ پس داسے فنلف اللہ شوچہ بیا دیوے لمحہ د پارہ ہم غیر اللہ تہ متوجہ نشو۔ اللہ پاک د یہ فضل و کرم کھونہ ایمان محکم او توانا کری۔ او موخرو یہ صراط مستقیم روان کری۔ آمین۔

اللہ تعالیٰ د وسیع رحمت پہ وجہ وسح پہ ورجح پہ ترقی دہ۔ ستا موجودہ حالت اللہ پاک پہ دنیا او عقلی کین ستاد فلاح و بہبود باعث جوہر کیے دے۔ او پہ تائے د ہفہ نعمتونو پیرزونہ کرہ دہ۔ چہ نہ یوے سترگے لید لے دی او نہ یو عوب او بید لے دی اللہ پاک فرمائی: "پوسری تہ ہم دانہ دہ معلومہ چہ د ہفہ د نیک اہما لو پہ بدل کین د ہفہ د پارہ کوہ کم زبک خویر و نکی خیر و نہ پست او محفوظ اینہو دے شوے دی۔"

کوہ خلق چہ د خدا ے تعالیٰ احکام پہ خائے راوی۔ دگنا ہونہ د ورا کوہ۔ او پہ تولو او ورو کین د اللہ تعالیٰ رضا اختیار وک نو دنیا او اخروت تول سعادتونہ ہم ددوی تیارہ دی۔ ددوی اطمینان قلب بہ ہجیرے فنا نہ شی۔ ددے برعکس چہ کوہ خلق د خیل خالق او معبود نہ روگردانی کوہ۔ او یوازے دنیا خیل معبود او مسجود گرجوی۔ د ہفہ مثال د ہفہ نبورہ زکے دے چہ او بہ خور ہفہ تہ ہیٹ فائدہ نہ نشی ویر کوہ۔ ہفہ کین ہیٹ و نہ نشی نہ غونید دے۔ او د ہیٹ میوے ترے امید نشی کیدے او ہیٹ کرکیلہ پکین نشی کیدے۔ دا صوبت حال د انسان د خیل غفلت او مصیبت دوجے نہ دے۔ گئی اللہ تعالیٰ خو پہ خیل بندہ مشفق او مہربان دے۔ او د ہفہ ترقی او شہرازی غواری۔

بہ تا تہ ہیٹ ضرر نشی د ررسولے۔ کہہ پرور دکار داسے او غواری چہ مخلوق خدا ستاعلیٰ او روحانی فیوضات او برکاتونہ اخستود پارہ تا تہ راجع شی۔ او ستا تعظیم او تکریم او کری۔ نو پہ ہنوی د اللہ، روح او مقبولیت باوجود بہ اللہ تعالیٰ تاد فخر او تکبر نہ پہ امان ساتی۔ کہہ داسے حالت کین تہ دیوے نیکی نیچے خاوند ے۔ نو دا بہ د اللہ پاک د جانب نہ پرتابیز نو وی چہ دژوند تول ضروریات بہ ہفہ پہ خیلہ برابر وی او تاتہ بہ د ہفہ نہ او د ہفہ د خیلو خیلو نو نہ ہیٹ ضرر نہ رسی۔ دا بہ ستا د طبع موافق او فرمانبردارہ وی۔

اوستا پہ حق کین د خدا ے پہ مدد د مکر و فریب، بغض کیے، غیض و غضب او خیانت نہ بالکل پاکہ وی۔ او د ہفہ خیلوان بہ ستا فرمانبردار وی۔ ددھے نیچے نہ کہہ و فون نہ پیداشی۔ نو ہفہ بہ نیک راستباز، اطاعت شکار او ستاد زبک د خویر یدو وی۔ جگہ چہ د نیچے او اولاد متقی کیدل د اللہ تعالیٰ د پرلویے نعمت دے۔ اللہ پاک د حضرت زکریا علیہ السلام متعلق فرمائی: "مونیز د زکریا علیہ السلام نیچہ د ہفہ د پارہ نیچہ کرہ۔ او پہ کلام اللہ کین د صالحینو د دعا داسے راغہ دہ: "اے خدا یہ کھونیز سترگے کھونیز: پہ بنجو او اولاد کیے کرے۔ او مونیز د متقیانو پیشوایان کرے۔" او د حضرت زکریا علیہ السلام

مقالہ (۲۶) قرب اللہن پبصبر او رضا کین دے
خیل خالق سرہ د کامل ربط او عشق پید اکو لو د پارہ د مخلوقاتونہ تعلق قطع کرہ او خیل معبود حقیقی د خیلو حاجا تو او ضروری یا تو مرجع او کھوہ چہ ستا پارہ صرف د پرور دکار ارادہ او اطاعت باقی پاتے شی۔ او د شکر د اسبابونہ ویر کار ے داسے حالت کین بہ ستازی د نورنہ معبود شی او د خیر اللہ د پارہ بہ ہیٹ کفیائش پکین پاتے نشی۔ دہہ وخت بہ تہ د توحید د عقیدے خیلہ نگہیا ے۔ او پہ کائنا تو کین چہ کوہ خیر ستا د توحید پہ عقیدہ کین دخل انداز کیری ہفہ بہ نیست و نا بود کرے۔

بیا بہ ستا خواہشات نفس ہم ستا خلاف بناوت نشی کوہ۔ او تہ بہ پہ کامل سکون او اطمینان سرہ ژوند تیروے۔ دہہ وخت بہ د کلام اللہ نہ میوا بل ہیٹ کلام تہ او بیدل نہ خواریے۔ او ذات اللہی د مشاہدے نہ علاوہ بہ دبل ہیٹ خیر مشاہدہ نہ خواریے۔ ستا پیروی بہ صرف د احکام اللہ پیروی وی۔ او ہر فعل بہ د ہفہ د رضا ماتحت وی۔ او د ہفہ پہ تعمیل کین بہ تہ د صبر او استقامت نہ کارا اخستونگے ے۔ ہرکله چہ تانہ دا مرتبہ حاصلہ شی۔ نو ستا قلب کین بہ خیلہ اللہ پاک د یقین او اطمینان محافظ شی۔ پہ تا بہ د حقیقت او توحید معارف راخر گئی کرے۔ او د شیطان او نفس امارہ وسوسے او غیوہ

دعا دہ ۱۰ سے پروردگار! خدا دا خوں خیل محبوب او مقبول اوگرخوں ۱۰ نودا سے دعا گلے بہ ستا بہ حق کیں مقبولے گرضی حکمہ چہ اهل خلقوتہ ددے دعا کا نو برکت ضرورہ رسی۔

دانیاء علیہم السلام نہ پس دینو بنجو اومتی اولاد مستحق ہفہ خلق دی چہ علم الہی کیں ددے درجہ اهل دی۔ ددے نہ علاوہ چہ کوم خیزونہ ستا مقدر کیں دی۔ ہفہ بہ ضرورہ تاتہ در رسی۔ دھنے د پارہ ستا پریشانی خہ معنی نہ لری حکمہ چہ ہفہ خردی ہم ستا د پارہ۔ دے حال کیں بہ تہ د حکم الہی پہ خلمے دا وری کئے۔ او پہ دے طریقہ د نصبت پہ موند بہ ہم تا تہ لوے شواب حاصلیری۔ او کوم نعمتونہ چہ تاتہ اللہ تعالیٰ درکوی۔ پہ ہفہ کیں بہ غریبا نو، محتاجانو او نورو مستحقینو تہ د خیلے حصے ورکولو تاتہ حکم درکولے شی۔ او دانی سبیل اللہ خرچ بہ ہم ستا د پارہ د نصبت د زیادتی باعث وی۔ بیا بہ ستا بول ظاہری اوباطنی معاملات بالکل پاک او روپانہ وی۔

ددے بولو نعمتونو پہ حاصلولو کیں صبر، رضا، ہمز او انکساری خیل شعار چور کرے۔ د اللہ تعالیٰ دا حکامو پروردی کوہ او دمنہیا تو نہ وہ او کرے ددے پہ برکت بہ تہ د بولو مصیبتونو نہ پہ امن شے او ذرہ دا طہینار۔

بولے ذریعہ بہ درتہ حاصلے شی۔ د اللہ پاک رحمت بہ پہ تا خور شی۔ او جہل او باطل تاریکی بہ درنہ لری شی۔ او اسرار الہی بہ تاتہ خورگند شی اوستاسینہ بہ د علم لدنی نہ معصومہ، او پر نورہ شی۔ تاسرہ بہ غالبانہ او د الہام پہ ڈ بہ خیرے کیزی او بولو حق امور کیں بہ زہر او تکرہ شے۔ او پہ دے الفاظ بہ مخاطب کولے شے ۱۰ سن وری تہ کجیو پہ دربار کیں د خاص قدر او عزت خاوند لے او کجوسر د ظاہری اوباطنی نعمتونو امانت دار بہ دے وخت کیں تہ د حضرت یوسف علیہ السلام ہفہ دیشیے حال تہ راویانکے کرے۔ د شایہ مصر پہ ڈ بہ یوسف علیہ السلام ہم سپہ دے الفاظو مخاطب کرے شے۔ وہ یکن حقیقت کیں د صدق او معرفت خاوند یوسف علیہ السلام سوا خطاب کونکے اللہ پاک وو۔ چہ پہ ظاہر لے حضرت یوسف علیہ السلام تہ د صد اقت، دیانت او تقویٰ پہ وجہ د ممبر سلطنت حوالہ کہ۔ او پہ باطنہ لے پرے د علم او معرفت دیسا دت اوقیادت پیرورہ او کرے۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ وہ رنگ مونز یوسف علیہ السلام تہ پہ زمکہ حکومت ورا کرے۔ چہ چرتہ بہ غوبتل، ہلت بہ لے قیام کولو۔ او د ہفہ د باطنی صفا تو متعلق فرمائی: ۱۰ مونز یوسف علیہ السلام پہ صراط مستقیم ثابت قدم اوسانہ چہ دکنا ہونو اوفاحشاونہ پچ شی۔ بیشکہ چہ یوسف علیہ السلام کجیو: د مخلصانہ

بند کا فونہ وو۔
تو سے د صدق او ایمان خاوند۔ ہر کہ چہ تہ پہ اللہ الفاظو مخاطب کرے شی تو بہ تاپہ د لوے علم یعنی د علم توحید، علم ذات او علم صفات پیرورہ او کرے شی، او پہ دے لوے نصبت بہ ملائکہ او بیامو بول تاتہ مبارکی درکوی او بیا بہ د خدا لے شاقی پہ اذن کیں د خنو امیر و د علم نہ وجود کیں دروستلو تاتہ توفیق اوصلاحیت حاصل شی او د خدا لے پہ حضور کیں بہ دنیا کیں عزت او قیادت بیا ہوے۔ او پہ عقبن کیں بہ پہ دیدار الہی مشقنا شی چہ د ہفہ خوشحالی انتہا نشتہ۔

مقالہ (۲۷) د خیر اوشوبیان
اکر کہ خیر اوشر پہ دنیا کیں موجود دے او دلالتا پہ کردار او عمل کیں ددے دوار و خیزونو ظہور بیا موندے شی، خود اکثر آیات کریمہ کو پیش نظر د خیر بول خیزونو د اللہ پاک د جانب تہ دی او دشر بول خیزونہ د الیس او د نفس انسانی تہ دی۔ نو خیر جو سراسر د اللہ پاک جانب تہ منسوب کیدے شی۔ خوشر پہ ہر صورت کیں د ہفہ پاک ذات تہ منسوب کیدے تہ شی۔ شرحونہ د ہفہ پہ ذات کیں اونہ د ہفہ د جانب نہ دے۔ بیکہ دا د نفس اتاری تہ دے۔

اللہ پاک فرمائی: ۱۰ تاسوتہ چہ کومہ نیکی رسی، ہفہ د اللہ تعالیٰ د جانب نہ دے۔ او چہ کومہ بدی در رسی، ہفہ

سواسر ستاسو د خیل نفس نہ دے۔ نوزک پہ تاسو ددے خیرے نانیون کوم چہ خیر یعنی د توحید او تقویٰ لار اختیار کیری اوشر یعنی د شرک اوفسق خیزونہ پریرد شی۔ او حق بھمانہ فرمائی: ۱۰ خما بندیا نو! د اعمال صالحہ پہ عوین کیں تاسو جنت کیں داخل شی۔ سبحان اللہ! د اللہ پاک خوسرہ لوے رحمت دے۔ چہ بندیاں لے د نیکی اعمال او پہ وجہ د جنت مستحق کرل۔ حالانکہ دانیکی اعمال ہم سراسر د اللہ تعالیٰ د توفیق اونصرت پہ وجہ دی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: ۱۰ چہ جنت کیں بہ ہیچونک د خیلو اعمالو پہ سبب نہ داخلیری: ۱۰ نود حضرت صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوشلو بچہ یا رسول اللہ تاسو بہ ہم نہ؟ نو نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیے: چہ ہو، زک بہ ہم تہ، مگر د اللہ تعالیٰ د رحمت واسعہ پہ برکت دا حدیث دی بی عا شے صدیقہ ۱۰ نہ روایت دے، نوزک تاسو تہ د شریعت دا احترام کولو، او دراہ ہدایت اختیارولو تاکید کوم۔

ہر کہ چہ تہ د احکام الہی تعمیل او د دستور شریعت احترام او کرے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ تا د شر او فساد نہ محفوظ اوساتی۔ د خیر لاریے چارے بہ تاتہ روپانہ کرے۔ او شریعت بہ دوتہ آسان کوی۔ او د بولو کنا ہونو نہ بہ د پچ کرے۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ کوم خلق چہ کجیو: د بیژن لوکشی

ناقصہ کیفیت کبھی وی - بیاد کیمیاوی عمل پہ ذریعہ د خاویے اور کنگہ ذرات دھنے نہ جدا کرے شی اوتیجہ اے دا با اوچی چہ ہنہ جہادات بوخالص اوقابل استعمال صورت اختیار کری - اودھے نہ بہ بیادیر فائدہ مند کاروند اختیار شی - نو انسان ہستی ہد غیب دے - چہ ہر کل ہنہ د شرک اودعت، ہونو اود خواہشا تو دیروی دخیرونہ پاکہ اوصافہ شی - نو انسان کامل شی - اویا دھنہ نہ، نہ صرف خپل حان تہ، بلکہ قول بنی نوع انسان تہ ترے بے اندازے فائدہ رمی - نوزگہ پہ تا دا تاکید کوم چہ تہ ہم د عقیدے اوعمل دخیری نہ پاکہ شہ اود شرک اوفسق نہ پرہیز اوکرے - پہ دا سے کولو بہ تہ یقینا بہ بارگاہ الہی کبھی مقرب شہ - د حکمت اومعرفت پیرن وند سہ دریاندے اود کرے شی - اوعقبی کبھی بہ انبیاء اوصدیقاو سرا د عزت اواحترام درجہ بیاموے -

دا اللہ تعالی اطاعت اوفرمانبرداری اختیار کری - دھنے پہ برکت بہ دعالم او معرفت خاوند شہ - اود اللہ تعالی عفو اومحشش پہ تالازیات شی - او پہ دے حقیقت بنہ بنہ بوشہ چہ کوم ظاہری اوباطنی نعمتوں تاند دنیا کبھی در کرے شی - او کوم عزت اوابرو اوفلاح اوبہبود تہ تہ عقبی کبھی بیاموے - دا اول د توحید ثمرات دی -

مقالہ (۲۹) متوکل علی اللہ تہ خوشخبری
 د حضور صلی اللہ علیہ وسلم حدیث دے : کینے شی چہ فقرد انسان دیارہ د کفر باعث شی : نو ذمے د تعبیر پہ سبب بہ ذات اوصفا رب الہی کبھی شک اوشیخہ لہ دخل و دکل صرف دھے خلقو کار دے چہ دھنوی یقین اویمان بالکل کمزورے وی - اود توکل علی اللہ جد بہ نہ لری - دیوموحد اود پنجہ عقیدے د مؤمن یقین اویمان ہمیشہ محکم اوتواناوی اود زمانے تغیرات پہ ہیخو اثر نشی کوے - اللہ پاک فرمائی : کوم سرے چہ پہ اللہ تعالی کامل توکل لری، نو اللہ تعالی دھنہ دیارہ کافی دے : بل جائے ارشاد دے : "د توکل خاوند اولدیکار دی چہ ہمیشہ پہ اللہ توکل کوئی" اویہ دے بنا د توکل خاوندانو تہ دا خوشخبری دے چہ کوم سرے د خدائے تہ ویریری اود دھنہ اطاعت کوئی نو اللہ تعالی بہ دھنہ دیارہ رزق کشادہ کری - اودھنہ تہ بہ دد سے ذریعہ تہ رزق و سر کوئی چہ دھنہ گمان کبھی بہ ہم نہ راجی : کوم سرے سرہ چہ اللہ تعالی خپل لطف اوکرم اوکری - د مصیبتوں او آفتوں نہ لے خلاص کری - او خپل نعمتوں پرے : وانہ کری - نو لازمی دے چہ دھنہ ایمان محکم دے اود اللہ تعالی دیسببہ نعمتوں شکر گزار دے - ددے برعکس بل ہنہ سرے دے چہ د

خپل ضعیف ایمان، تذبذب اوشک و شیبہ پہ وجہ مصیبتوں اود آفتوں کبھی راگیر دے - کفر او انکار کوئی - اود دنیا اوعقل پہ پریشانی او بے عزتی کبھی پرہوتے وی - نو دد سے سرے متعلق حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی دی چہ دقیات پہ و سرج بہ د پتو نہ زیات عذاب اود لذت کبھی ہنہ سرے دی چہ دخیل ضعیف یقین اویمان پہ وجہ دنیا کبھی ہم کا فر شو - او دحشر و نشر نہ ہم منکر شو - نو کفر، بغفلت اود خدائے ہیر ونگے فقر ہنہ دے چہ دھنے نہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم پناہ غوینتے دے -

زک تاسوتہ دا بنودل عوارم، چہ دھے خلقو صحبت اختیار کری، چہ علم اویمان کبھی راسخ دی - اوتل پہ اللہ تعالی متوکل دی - ہنوی بہ ستا سونظاہر او باطن د ہر قسم کرد وغبارنہ پاکہ کری - اوزرگہ اودماغ کبھی بہ مو توحید مستقل طور سے کینوی - او دھنوی دیوحافی فیض پہ برکت بہ دنیا او آخرت دواو کبھی فلاح اوبہبود بیاموئی -

مقالہ (۳۰) د صبر او تحمل فائدے
 زک تعجب کبھی تم چہ تہ دنا پوھی پہ وجہ وائے چہ پہ کوم تہ پیر او وسیلہ بہ زک خپل مقصد او مراد تہ اورسم، حالانکہ پہ قرآن پاک کبھی صفا راغے دی چہ اللہ تعالی ہنہ خلقو سرہ دے - چہ د صبر او تحمل نہ کار

اخلی او پہ ہنہ تکیہ کوئی - او اللہ پاک فرمائی : ایماندارو ا صبر او تحمل نہ کاراخلی - او اللہ سوہمنزی ربط پیدا کری - دھنہ تہ ویرہ کوئی - اویک عملی کوئی چہ خلاص بیاموئی -

دکلام پاک د ویرو آیتوں نہ ثابتہ دے چہ دنیا اوعقل کبھی د فلاح و بہبود بہترینہ ذریعہ صبر او تحمل دے - او اللہ تعالی ہر مؤمن تہ حکما د صبر تلقین فرمائے دے حکم چہ انسانی ژوند کبھی سلامتی اواخر وعافیت پہ صبر او تحمل اوستقامت کبھی دے - نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دایمان دیارہ صبر دے ضروری دے، نکہ دجسم دیارہ روح : او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی : دھر عمل ثواب دھے داندازے مطابق دے - لیکن د صبر ثواب بے حد اعلیہ اندازے دے : او اللہ پاک فرمائی : " ہر کلمہ چہ تاسود شریعت اوحود اللہ د حفاظت دیارہ د صبر او تحمل نہ کارواغے نو اللہ تعالی بہ درنہ مصیبتوں لرے کری - او دومرہ فراوانہ رزق بہ در کری، خنگہ چہ لے دھے دیارہ پہ خپل کتاب کبھی دا وعدہ فرمائے دے : کوم سرے چہ دا اللہ تعالی اطاعت اختیار کری نو اللہ تعالی بہ پہ ہنہ خپل نعمتوں لازمیات کری اودھنہ تہ بہ دد سے جائے نہ رزق و رگری چہ دھنہ پیکان کبھی بہ ہم نہ راجی -

تہ دخیل کشائشی رزق او خوشحالی دپارہ دصبر او توکل لار اختیار کرکے، جگہ چہ د نبیائو علیہم السلام او صالحان و صالحات و کتوانہ ہم معلومی، چہ دصبر او تحمل پہ وجہ اللہ تعالیٰ ہوتی تہ د مصیبتونہ خلاصہ ویرا کہے وو او دخیلو پہ پناہ نعمتونہ پہ ہوتی بیرونہ کرے وہ بتولو اولیاء اللہ ہمیشہ پہ صبر او تحمل استقامت کرے دے۔ او خپلو مریدانو تہ دے ہم ددے تلقین کرے دے او تاکید کے فرمائیے دے۔ دصبر پہ اختیار و تلو اللہ تعالیٰ ستا دپارہ دنیا او عقبی کین د لوئے جزا و عذاب فرمائیے دے، اللہ پاک فرمائی: دغہ شان موئن صبر کو و کولتہ لویہ جزا و رکو بل حائے ارشاد دے: اللہ پاک صبر کو کینی او احسان کو کینی خپل محبوب گروئی:

تو کلام اللہ! حدیث نبوی ۳ او د اللہ د دوستا دوستی نہ واضعہ دے چہ صبر دنیا او عقبی کین دھر سعادت او سلامتی اصل او بنیاد دے او مؤمن بندہ دصبر او تحمل پہ ذریعہ د اللہ پاک د رضا د خلاصی او د جنت مستحق گروئی او ددے پہ وجہ روحانی عروج بیاموی، چہ ملائکے و صراطے پیخیی۔ ددے نہ پس ددے دپارہ د اللہ تعالیٰ قریب دے۔ او دعزت ہخہ مقام دے چہ ہخہ لہ فنا نشتہ۔

مقالہ (۳۱) دوستی دشمنی د اللہ دپارہ

مسلمان لہ پکار دی، کہ چا سرہ محبت کوئی، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت، نو ہم د اللہ دپارہ دخیل نفس او ذاتی جذباتو۔ پہ ہخہ کین دخیل نہ وی۔ تہ د ہر سرگ سیرت، عقائد او اعمال پہ فور مطالعہ کرکے، تہ ہخہ دتو حید او سنت مطابق وی، نوستا دپارہ ہخہ سرہ محبت او دوستی سائل بالکل جائز او د اللہ پہ نظر کین د ستائے جو کہ دی جو کہ دہخہ عقائد او اعمال دتو حید او سنت د تقاضا خلاف وی۔ او ہخہ مشرک او فاسق وی۔ نو ہخہ سرہ بکھڑ او عداوت سائل ستا دپارہ لازمی دی۔ توتہ د اللہ تعالیٰ د رضا دپارہ دہخہ نہ خ واپورہ۔ کہ تہ یوموحد او متقی سرہ محبت سائے، نو بھض د اللہ د خوشنودی دپارہ۔ او کہ یومشرک او فاسق سرہ عداوت کوئے، نو ہخہ ہم صرف درضائے الہی دپارہ۔

دخیل نفس د خواہشاتو او ذاتی اغراضو دپارہ ہمہ چا سرہ محبت سائے او ہمہ عداوت۔ جگہ چہ کوم محبت پہ نفسانی خواہشاتو مبنی وی، ہخہ عارضی، فتنہ انگیز او پریشانی پیدا کوئیکے وی۔ دغہ شان کوم عداوت چہ پہ ذاتی خواہشاتو وی۔ ہخہ دظلم او زیادتی او تباہی باعث وی۔ نو دخیل نفس پہ خاطر محبت او عداوت سائل دوارہ تباہ کن دی۔ او د اللہ تعالیٰ پہ نزد پہ دنیا

نو ہم د اللہ تعالیٰ دپارہ او کہ عداوت وی نو ہم د اللہ تعالیٰ دپارہ۔

مقالہ (۳۲) غیر اللہ محبت شرک دے

حقیقی معنویں محبت اللہ پاک سرہ خاص دے۔ او غیر اللہ لہ پہ دے کین دخیل و رکول شرک دے جگہ چہ د انسان ذمہ فطری طور سرہ د اللہ تعالیٰ مسکن دے۔ خو ہرکے چہ غیر اللہ تہ دے کین اثر کول حاصل شی۔ نو دا دتو حید الہی خرگندہ خلاف و زری دے۔ اللہ پاک فرمائی: ہما مؤمن او مؤحد بندیان ماسرہ محبت سائل۔ او زکے ہوتوی سرہ محبت سائل۔ او حق سبحانہ فرمائی: کہ تاسو پہ اللہ تعالیٰ ایمان لری، او دہخہ عبادت کوئی۔ نو صرف ہخہ سرہ محبت کوئی: او د مشرکیون متعلق اللہ پاک فرمائی: مشرکین او کفار خپلو فرضی خدا یا تو اودنیویا سازو سامان سرہ دومرہ زیات محبت سائل چہ د ہخہ جو کہ صرف اللہ پاک دے۔ لیکن کوم خلق چہ مؤحد او ایمان دار دی ہوتی، صرف اللہ پاک سرہ پہ پناہ محبت سائل۔ بل حائے ارشاد باری دے: ایسے ایماندارو ستاسو مالونہ او اہل و عیال د تاسو د اللہ د ذکر نہ غافل نہ کری۔ او کوم خلق چہ ددے خیزونو پہ محبت کین دوب شی، او د اللہ د ذکر نہ غافل شی، نو ہمدغہ خلق گمراہ او زیان کار دی وی۔

او عقبی کین مقصوب۔

د دے برعکس بعض د اللہ دپارہ چا سرہ محبت یا عداوت سائل دعزت او ایمان د سلامتی غنیمتہ دے۔ داے سرہ اللہ تعالیٰ پہ دوارہ جہان محبوب او پرکرنیکہ گروئی۔ او د انبیاء او صدیقانو پہ دلہ کینے شاموری دغہ وجہ دے چہ حمزورصلی اللہ علیہ وسلم بہ ہمیشہ بعضی د اللہ تعالیٰ د رضا دپارہ خلقو سرہ محبت او عداوت سائلو۔ او خپل نفس لہ کے ہجھکل پہ ہخہ کین دخیل نہ ویرا کولو۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی: کہ چا سرہ محبت کوئے، نو ہم د اللہ دپارہ، او کہ عداوت نو ہم د اللہ دپارہ دغہ دنی کریم صلی اللہ علیہ وسلم معمول او اسوہ حسنہ دے۔ او دغہ دتولو اولیاء اللہ د سورا عمل دے۔ ددے د برخلاف بعض د اتباع نفس پہ خاطر محبت یا عداوت سائل د کتاب اللہ اوست رسول اللہ نہ قطعی انحراف دے۔ او داے سرہ د خدا کے تعالیٰ پہ نزد پہ دوارہ جہان کین مقصوب او معتوب دے۔

اللہ پاک فرمائی: د نفسانی خواہشاتو اتباع مہ کوئی جگہ چہ دا خیر د اللہ پاک د لارے نہ گمراہ کوئیکے دے: بل حائے ارشاد دے: تا ہخہ سپہ اونہ لید چہ تلو معاملاتو کین ہخہ خپل نفس خپل معبود او گروئی۔ نو سلامتی د نفس پہ مخالفت او د اللہ پہ رضا کین دے۔ او ہخہ دا چہ محبت وی۔

پہ احادیث کیں ہم دے خبرے تاکید را خلع دے۔
چہ د مؤمن بندہ محبت صرف اللہ تعالیٰ سرے خاص کیدل
پکاردی او مخلوقا تو کیں د مؤمن زبکہ اودماغ جو کیدل
د اللہ ذکر او عبادت د تقاضونہ غافلہ نہ کری،
نورۃ تانہ ددے خبرے نصیحت کوم چہ تہ خپل محبت
او توجہ اللہ تعالیٰ تہ وقف کرے۔ اود غیر اللہ نہ چوہ
اختیار کرے۔ اود عشق کومہ پاکہ جذبہ چہ فطری طور
سورۃ پاک ذات سرے تعلق لری ہفہ مرکز مخلوقا تو
سرے مکہ کدوہ کئی ستا زبکہ بہ دشرک پہ وجہ د توحید
پہ معنوہ پوہیدلو اود ہفہ د عملی تقاضو د پورے کولونہ
محرورم پاستے شی۔

د اللہ پاک غیرت دانشی برداشت کولے، چہ کومر
زبکہ دہفہ د محبت او ذکر د پارے خاص وی ہفہ کیں د
غیر اللہ ہم دخل او کری۔ ہرگاہ چہ تہ د وحدانیت پر دے
تقاضا پورے لطف اود عارضی اوفانی غیروں نہ کنارہ کش
شے اود ازلی اوابدی ہستی محبت اختیار کپے نو سبب
د اللہ پاک لطف و کرم ستا استقلال لہ راجی اود پورے
پہ حیثیت بہ پہ دوارہ جہانہ ہفہ عزت حاصل کری چہ
غیر اللہ پرستار بہ ویرا تکروتہ پہ خولہ پاستے شی۔

مقالہ (۳۳) د سر و خاور قسمونہ
سری پہ خاور، قسمہ دی، پورہنہ سہ دے چہ

نہ کے ژبہ وی، چہ پہ ہفہ خہ بیان او کری۔ اونہ نہ زبکہ
چہ ہفہ کیں خہ علم او معرفت پروت وی۔ نو د اے سپے
عامی، غافل اواز مودو کار دے۔ چہ نہ پرے خہ اعتبار کیدل
شی اونہ پکین خہ خیر شتہ۔ نو تہ دد اے خلقونہ مکیرہ۔
حککہ چہ دوئی د خدا کے پہ عذاب کیں دی۔ د دوئی د مکتوبات
نہ دے مونز خدا کے اوساقی۔ تہ د عالما زبکہ شہ اود دیرت
دلایسے بنودو کونہ شہ۔ اود مجلس بندگانو نہ شہ۔ اود
خدا کے دنا فرمان نہ ویرہ او کری۔ چہ د خدا کے نزدیکت
اود پیغمبران تو اب پیاموس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
حضرت صلی کرم اللہ وجہہ تہ او فرمائیل دکہ ستا پہ ذریعہ
خدا کے تعالیٰ دیوسری ہدایت ہم نصب کری، نو دے
کیں ستا د پارے د تیلے دنیا نہ زیاتہ بہتری دہ؟

دویم ہفہ سپے دے۔ چہ دہفہ ژبہ خوشتہ خو
زبکہ نہ لری۔ دہفہ خبرے د حکمت نہ دے وی۔ او خلقو
تہ نصیحت کوی۔ خو خیلہ پیسے عمل نہ کوی۔ خلق خدا
تہ بلی خو خیلہ ترے تبتی۔ د خلقو عیبونہ خورگند وی
خو خیل عیبونہ پت ساقی۔ خلق تہ خان پرہیزگار بنکارے
کوی خو پہ پتہ گناہونہ کوی۔ داہسے سپے پہ مثل د شرح
دے۔ اگر گہ پہ صورت دسری دے۔ ددہ نہ خان بچ
کول پکار دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی۔
د تلو نہ زیات خوف ماسرہ د امنت د خرابو عالما نو دے؟

خدا کے دے مونز ددا سے خلقونہ پہ امان کری۔ ددھے
خلقونہ تبتتہ کوی۔ ہسے نہ چہ پہ خلو غرور و زبر و خبرو د
دھوکہ کری۔ اود گناہونو پہ او رو اوسیری۔

دربم ہفہ سپے دے، چہ دہفہ زبکہ خوشتہ ولے
ژبہ نہ نشتہ۔ دے مؤمن دے۔ خود خلقونہ پتہ دے۔
خدا کے پرے د خیلہ پناہ پردہ اچولے دے۔ دے دخیلو
عیبونہ خبردار کپے شوے دے۔ زبکہ کے رو بنانہ دے۔
دے ہودہ اوپے فائدے خبرونہ دست بردارے دے اوپہ
دے پورے دے۔ چہ سلامتی پہ خاموشی کیں دہ۔ حضور صلی
اللہ علیہ وسلم فرمائیل دی۔ "چا چہ خاموشی اختیار کرے،
نوسلامتی کے پیاموندہ" اودا کے ہم فرمائیل دی د
عبادت لس حصے دی۔ پہ دے کیں نہفہ د خاموشی دی
نو د اے سپے ولی اللہ دے چہ د نفس اود خلقو د آقا تو
نہ بچ دے۔ دے دسلامتی او عقل خاوند دے۔ ددوخت
پہ خان لازم کرے۔ چہ د اللہ پاک پہ دوستا نو اوتیکہ بندگانو
کیں داخل شے۔

خلورم ہفہ سپے دے چہ د ملائکو پہ عالم
کیں د عظیم (وئے) پہ نوم بلے شی۔ حدیث کیں راجی
"چا چہ علم او کئے او پہ ہفہ کے عمل او کئے او خلقو تہ
کے او بنودو نو عالم ملکوت کیں ہفہ پہ عظیم یادگیریگا
او د اے سپے د خدا کے او دہفہ د آیتونو عالم دے۔

ددہ پہ زبکہ کیں نادرا معلونہ امانت اہنودے شوی دی۔
او اللہ پاک دے پہ ہفہ علوم و اوقاف کرے دے۔ چہ پہ
ہفہ کے غیر نہ دی آگاہ کری۔ ددہ سینہ کے داسرارو
د قبولو د پارے پرا نقتے دے۔ دے کے بزبکہ پیدا کرے دے
چہ خلق نیکی تہ بلی۔ اود عذاب نہ کے ویری۔ دے
ہم ہادی دے ہم مہدی دے۔ ہم شفیخ دے۔ ہم
مشفق دے ہم صادق دے۔ ہم مسدوق دے۔ دے
پیغمبران و جانشین دے۔ پہ ددہ دے اللہ تعالیٰ سلامونہ
برکتونہ اود رحمتونہ وی۔

نو د اخلورم یا آخری سپے چہ ددہ تہ اللہ پاک ژبہ
اودرہ دوارہ عطا کرے دی۔ پہ بنیاد موکین ددہ مرتبہ
دانتھا مرتبہ دے۔ د پیغمبرانو نہ پس ہیچوک پہ مرتبہ کیں
ددہ جوگہ نہ دی۔ ددہ د مخالفت نہ۔ ددہ د قول تہ او
ددہ نصیحت تہ ددہ د رجوع نہ کولو ویرہ او کری حکمہ چہ
ستا سلامتی پہ ہفہ کیں دے۔ چہ دے کے درتہ بنائی
ہم دا سپے پہ زمکہ د خدا کے خلیفہ دے۔ ہم دے د
سیرت نبوک تابع، د توحید الہی محافظ اود نفس
انسانی خیر خواہ دے نو ددہ صحبت او محبت پہ خان

۱۔ ہدایت یافتہ	۲۔ ہدایت کو تک
۳۔ معقول الشفاعتہ	۴۔ شفاعت کو تک
۵۔ رشتہ مند شوے	۶۔ رشتہ مند کو تک

لازم کرے۔ اوددہ دروحانی اور باطنی فیوض اور برکات تو نہ
استفادہ اور کبرہ حکمہ چہ ہم دے ستاد قلب اور مغز د
گروہ و فیوض صفا کو کے اور توحید پہ نورے روینا نہ کو کے
داللہ تعالیٰ دقرب دپارے چہ تہ دداسے سری صحبت اختیار
کرے۔ نو پہ تا دا خبرہ واجب کبری، چہ دشوک اوفاسق
دصحت نہ قطنی پرہیز اوکرے۔
ستاد فائدے دپارے ما نائے دخلقو قسمون بیان کرل
او مضر او مفید سیرکین م درت فرق واضعہ کہ۔ نو دے
پیروی کول اوس ستا کار دے۔ زہ درتہ دا بیا وانم چہ
داللہ دصحت دپارے داہل اللہ صحبت دیر منوری دے۔
اللہ پاک دے مونزلہ دھے اعمالو توفیق را کرے، پہ کوہ
چہ ہنہ خوشحالیری۔ آمین۔

مقالہ (۳۴) عبادت کیں اخلاص

داللہ تعالیٰ پہ ذکر اور عبادت کیں اخلاص یونبانی
خیز اور توحید روح دے۔ دخیل پروردگار اطاعت
کوہ۔ دھنہ دشربیت احترام کوہ۔ اودھنہ ذات سرہ
ہیز قسم ظلم اور زیاتے مہ منسوب کوہ۔ تہ داوائے،
چہ روزی ما تہ پہ وخت نہ راری۔ اوغم او مصیبت
را نہ پہ وخت نہ لے کبری تہ پہ دے نہ پورہیے
پچہ دھر خیز دپارے خیل وخت مقرر دے۔ نو دھنہ پہ
کار نو دتہمت نگول نہ توبہ اوکارہ حکمہ چہ دھنہ

اوامر پہ خیل مناسب اوقا تو کیں وقوع بیا موی۔ اودھنہ
دمشیت لاندے دھے تمیل کیدی۔ اللہ پاک فرمائی۔
خما مخلص بندیاں خما دا طاعت نہ خ نہ اودی۔ اونہ
خما د احکامونہ غفلت او روگردانی کوہ۔ داللہ پاک ہیز
کار عیث او بے مقصدہ نہ دے۔ نو تہ اخلاص او محویت
سورہ دھنہ عبادت کوہ۔ اودصرط مستقیم نہ بے روع
کیرہ مہ۔ کہ تہ دھنہ دا حکامو احترام کوہ۔ نو دھنہ
بہ ہم ستا مدد او اعانت کوہ۔ او دنیا او عقی کیں بہ د
خلاصہ نصیب کرے۔

دھر تکلیف او مصیبت دپارے انتہا شتہ۔ نو تہ دصبر
او خاموشی نہ کار اخلہ۔ پہ قننا و قدر راضی شہ۔ او پہ
دے پورہ شہ چہ سختی پسے خوشحالی راخی۔ تکہ چہ توبہ
شہ تیرہ شی۔ نو ورپسے نہ ناصبا راخی۔ اللہ پاک فرمائی :-
ہاے پیغمبر! چہ خما بندیاں درنہ خما متعلق یونبتنہ
او کرے چہ اللہ کوم خائے دے نو روتہ او پورہ چہ نہ ہنہ
تہ دیر قریب یم۔ او کوم وخت چہ خوک مانہ سوال او کرے
نو زائے سوال قبولم۔ خما بندیاں زلہ بکار دی چہ پما
کامل یقین اوساقی۔ چہ صراط مستقیم بیا موی۔ او اللہ پاک
فرمائی۔ تا سو خما پہ بارگاہ کیں سوال کوہ۔ زہ بہ ستا سو
خبروریات پورہ کوم۔ ددے نہ علاوہ ہم پہ دیر وایتونہ
او حدیثون کیں ددعا فضیلت او اللہ پاک نہ سوال کولہ۔

تریب وارد شے دے۔ کہ اللہ پاک ستا دما نہ قبولہ
نہ کرے نو ددے بدلہ پہ پہ ہنہ جہان در کرے۔ حدیث
کیں راخی چہ دقیامت پہ ورج پہ سرے پہ عملنامہ کیں
دایعہ حساب او یونی چہ شناخت بہ لے نشی کرے۔ نو
ہنہ تہ پہ او ویکہ شی چہ داستا دھے دما کا نومعاوضہ
دے چہ تاہ پہ دنیا کیں خونبتے خود نیا کیں لے قبیل
مقدار نہ و۔

داہم خہ ورا خبرہ نہ دے، چہ تہ ددعا پہ وخت
کیں خدائے یادو کے لے حکمہ چہ تہ دھنہ نہ سوال کوہ
او دھنہ دغیر نہ لے نہ کوہ او خیل حاجت بغیر دھنہ
نہ بل چا تہ نہ پیش کوہ۔

شہ او ورج تندرستی، بیماری، اوسختی اونرمی کیں
ستا دوا حالتو نہ دی۔ پورہینہ حالت دا دے چہ تہ دسوال نہ
منع شے اور سنا پہ قننا شے۔ اودخدا لے دقل سورہ دایعہ
موافق شے لکہ سرہ چہ مردہ شوئے پہ لاس کیں وی یا
پے رودیکے پچہ دوائی پہ لاس کیں یا غونہ ویکے دچکان
سوار پہ تمکین چہ کوم خوائے خوارا۔ ہنہ خوائے اولی
را اولی۔ چہ تقدیر و خنکہ خوارا، ہنہ وگر خوی کہ ستا
مقدار کیں نعمت دے، نو پہ ہنہ شکر اویاسہ۔ اودزیات
بخشش سوال ترے کوہ۔ اللہ پاک فرمائی کہ تہ ستا سو کرکول
نوزہ پہ لازیات نعمتونہ در کوم۔ او کہ ستا تقدیر کیں

سختی وی نو صبر کوہ حکمہ چہ اللہ پاک فرمائی۔ اللہ د
صبر کونکومل دے۔ بل خائے ارشاد دے۔ ہنہ صابرانو
تہ خوشخبری ورکے، چہ مصیبت ورتہ اورسی، نو دوائی مؤ
دھنہ یو۔ او ہنہ تہ راجع کیدو کی یو۔ پہ دایعہ خلقو د
خدائے سلامونہ اور بحتونہ دی۔ او ہم دوی ہدایت
موندو کی دی۔ او اللہ عزوجل فرمائی کہ تاسو د
خدائے ددین مدد کوئی۔ نو اللہ پاک بہ ستا سو مدد کوہ۔
او تاسو بہ ثابت قدم کرے۔

دوئم حالت دا دے چہ تہ داللہ تعالیٰ دلوئے دپارے
دھنہ نہ پہ دما او زائے سورہ سوال کوہ۔ حکمہ چہ دھنہ
حکم دے چہ سوال دھنہ نہ کوئی۔ اللہ پاک فرمائی :-
خیل رب نہ خوارا۔ او انصاف ہم دفعہ دے۔ حکمہ چہ
ہنہ تاسو خمان تہ سوال او راجع کولو دپارے ہلی۔ ددعا او
سوال اللہ پاک ستا آرام باعث گرگولے دی۔ نو پہ دے
دواپہ حالتو نو فکر او کرے۔ اوددے نہ بھرہمہ ووجہ۔ حکمہ
چہ دخدائے دقرب حاصلو لو دپارے بل حالت نشتہ۔
پہ ہر حالت کیں داللہ پاک دایعہ ذکر اور عبادت کوہ
چہ ہنہ کیں دغیر اللہ تصور قدرے ہم شامل نہ وی۔
حدیث قدسی دے :- تہ دخیل پروردگار عبادت پہ دایعہ
یکسوئی سورہ کوہ، چہ گویا تہ اللہ پاک وینے۔ او کہ تہ دجد
او محویت دا درجہ نہ لے۔ نو کم نہ کم دایقین حوضوہ

ساتہ چہ اللہ پاک تادینے : نوذعبادت پہ آد اوبکین ہیچ
نقص نہ راولہ۔
دائے تقالی دوحداثیت طلبکار شہ۔ اودشوک نہ پھیر
شہ۔ پہ ہیچ حالت کین د اللہ پاک پہ بدظن کیرہ مہ۔ ہر
حالت کین د ہفہ وقادار اوسہ۔ یوانے اللہ پاک تہ یکسوئی
نہ صرف دعبادت د قبولیت باعث وی۔ بلکہ دے سرہ برکتونہ
اوبیکو کین فورہ ہم اضافہ کیری۔ خومرہ چہ ممکن امتونہ
تباہ شوی دی، ہفہ د توحید اواخلاص د فقدان پہ وجہ
تباہ شوی دی۔
اللہ پاک د ابراہم علیہ السلام د قولو نہ لوئے صفت
دا بیان کرے دے۔ چہ ہفہ بہ کامل یکسوئی سرہ د اللہ
پاک عبادت کولو۔ اوکاشا تو کین بہئے ہیچ غیر ہفہ سرہ نہ
شریک کولو۔ اللہ پاک فرمائی : مونہ تاسوتہ دین ابراہم
عطا کھے دے۔ او ستاسو دے روحانی پلار ستاسو نوم
سامان اپنہ دے : نو پہ مونہ واجب دی چہ توحید
اواخلاص کین د ہفہ پیروی اختیار کرو۔ او خیل عبادت
دشوک تہ پاک کرو۔
مقالہ (۳۵) پرهیزکاری دین بنیاد دے
پرهیزکاری پہ خان لازمی کرے۔ لکھ چہ دسامان د
ظاہر و باطن سلامتی پہ دے کین دے، چہ ددے پہ دے
بہ صراط مستقیم روان شہ لکھ چہ ہم پرهیزکاری د

دین اصل بنیاد دے۔ حدیث کین راجی : سامان لہ یوانہ
د حرامو خیزونو اوحرامو افعالونہ نو ذہ کول نہ دی پکار۔ بلکہ
شرعی طور سرہ د حرام اشیاؤ اوافعالو د ذرا شو اواسیا ہونہ ہم
ور نہ پرهیز پکار دے۔ لکھ چہ گناہ اسبابونہ تڑسے کیدل یا ہفہ
سرہ تعلق سائل یقیناً انسان پہ گناہ کین اچوی۔ حضرت عمر
فرمائیے دی۔ چہ مونہ بہ نقتہ حصہ حلال خیزونہ پہ دے شہ۔
پریستودل چہ چرتہ حرام پکین نہ وی۔ اوحضرت ابوبکر صدیق
رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ مونہ بہ د صباح خیزونو آویا دے
پہ دے خیال ترک کولے چہ چرتہ گناہ کین گیر نہ شو۔ دا عرض
ہنوی د حرامود پچ کید لو د پارہ کول۔
اللہ پاک فرمائی : د خیل عاقبت د پارہ د تیکو ذخیرہ راغونہ
کری۔ او بہرین ذریعہ پرهیزکاری دے۔ اللہ جل جلالہ
فرمائی : د اللہ پہ نزد تاسو قبول کین زیات دعوت قابل ہفہ
دے چہ زیات پرهیز کار دے۔ نو عتکو بزرگاؤ بہ ہند خیرتہ
استمال کین نہ راوستل، چہ ہفہ بہ مشکوک و۔ اود حرام او
دنا جائز خیزونو داسبابونہ بہئے ہم مکمل پرهیز کولو۔
حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : بنہ پورہ شی،
چہ دہر بادشاہ د پارہ پرورشوی۔ اود اللہ تعالی د روشو
حرام خیزونہ دی۔ نو کوم سرے چہ دے نہ کیرا پیہ کری
د ہفہ د پارہ عین ممکنہ دے چہ پہ دیکین را کینو دی ہنود
شریعت د حفاظت بہترینہ طریقہ داد دے چہ پرهیزکاری د

توح ۱۵۴ الغیب
لارے اختیار کری او گناہ د اسبابونہ پرهیز او کری۔
کوم سرے چہ د امرالہی احترام کوی۔ او پرهیزکاری
اختیار وی، نو دائے پاک مدد د ہفہ شامل حال وی۔ او ہفہ
د مصیبتونو اوتکلیفونو نہ محفوظ وی۔ اللہ پاک فرمائی :
"کوم خلق چہ جھونہ نزدیکت اوجھونہ پہ کلام د پھیلو
کوشش کوی، نو مونہ خپلہ صراط مستقیم تہ د ہنوی
رہنما فی کوو اوشریعت د ہنوی د پارہ اسانور۔
ہر سامان لہ پکار دی، چہ د نفس د تابعداری نہ پرهیز
او کری۔ او پہ راز راست د تلو کوشش کوی۔ د فاسق اوفاجر
خلقو نہ گناہ کش شی۔ او ہفہ خلقو سرہ صحبت اختیار کری،
چہ د اللہ پاک فرمانبرداری۔ زہ تانہ دا پند و رکوم چہ د خیلو
تبرو گناہونو اولغزشونو نہ توبہ کرے۔ او عتکین د پارہ راست
بازی اختیار کرے۔ د اللہ پاک تہ دیکو توفیق طلب کرے چہ
د نفس د اتباع اودشوک د آفتونو نہ محفوظ شہ۔ او سلامتی
پیا موی۔
مقالہ (۳۶) دین پہ دنیا مقدم کری
دین کار پہ دنیا مقدم کرے اود نیادی امور د کین حکام
الہی مہ ہیر و۔ دین اصل مال (رأس المال) او گنہ او
دنیا فرع اود رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د اسوۂ حسنہ
پہ تعبیل کین کوتاھی مہ کرے۔ تانہ د نفس امارہ د مغلوب
کوار اود دین مطابق ہفہ تہ د تہذیب اود ادب ہنود لو حکم

توح ۱۵۵ الغیب
درکے شوع دے۔ خود دے برعکس تاد نفس غلامی اختیار
کری او یہ خان د ظلم او کھ۔ پہ دے وجہ نہ د صراط مستقیم نہ
واویدے۔ اود نفس د پیروی پہ وجہ پہ عقبی کین د دلیل
اور سوا خلقو نہ شوع۔
کہ تہ د عقیل پہ لار تیلے نو دنیا او عقیل د وار و کین بہ
عزت او ابرو خاوند وے۔ اود پرور د کار خوشدوی لہ
حاصلہ کرے وے۔ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم فرمائی :
" اللہ تعالی دنیا د آخرت پہ نیت و رکوی، خوا آخرت صرف
دنیا پہ متابعت نہ و رکوی۔ اودا بالکل واضحہ دے چہ
د آخرت نیت د شریعت کامل اطاعت دے۔ نیت د عبادت
روح دے۔ اود اصلاود جزا فیصلہ پہ دے کیری نو کہ
تا د آخرت د طلب پہ نیت د اللہ تعالی اطاعت کولے نو
خدائے تعالی د خاصا نو نہ بہ وے۔ او ہر کھ چہ تہ د
خدائے تعالی د خاصا نو نہ وے، نو دکاشا تو قول اشیاہ بہ
ستا تابعدار وے۔ او کہ تہ دنیوی امور و کین د مصرف کیدے
پہ وجہ د آخرت نہ اعراض او کھے نو پروردگار بہ د خانہ
ناراضہ کرے۔
دنیا د خدائے تابعدار دے۔ د ہفہ نافرمانہ خواری
اود ہفہ د فرمانبرداری عزت کوی۔ حضور صلی اللہ علیہ
وسلم فرمائیے دی : " دنیا او آخرت پہ مثل د دوو بنو (دو
خاوند د دوو بھو) دی۔ کہ یوہ خوشحالہ کرے، نو دویہ

بہ درجہ ناراضہ شی۔ تو کوم سرسہ چہ د اللہ تعالیٰ کامل اطا عطا
 اختیاروی۔ قول کائنات د ہنہ عزت کوی۔ اوخوک چہ ہنہ
 بافرمانی کوی، قول کائنات د ہنہ نہ بیزارہ شی۔ اللہ پاک
 فرمائی "تاسو کیں بعض داسے دی، چہ بعض ددنیہ پرتار
 دی او بعض داسے دی، چہ آخرت عواری۔ او بل
 خانے ارشاد دے۔ "خلق کیں حکمت افراست داسے
 خاوندان ہم شتہ، چہ وائی۔ اے پروردگاریہ! مونزلہ
 دنیا کیں ہم سعادت را کرے۔ او آخرت کیں ہم سعادت
 او دوزخ داورنہم اوسائے۔ نو اوس تہ او ایچہ تہ
 دے کیں دکرے دے نہ کیدل عواریے۔

بعض دیا کیں عوکیدل او خیل عاقبت نہ غافل کیدل
 دایمان اواسلام نہ بالکل خلاف دی۔ هرکله چہ تہ آخرت
 کیں حاضر کیرے شے۔ نو دحشر میدان کیں بہ دورہ دے
 وی۔ پودوزخیان او بل جنتیان۔ دجنتیانویہ قولی کیں د
 دا خلیل سعادت بہ تہ ہلہ حاصل کرے چہ د نفس طلعت
 پریردے، د خدا تہ تعالیٰ طاعت اختیار کرے۔ او د خدائی
 احکامویہ احترام کیں دنسانی خواہشاتونہ لاس پہ سر
 شے۔ د اللہ پاک د بارچہ د قولونہ لوئے نعمت دے، او د
 جنت ہر قسم عیش د اللہ پاک تابعداری بند یا نو د پارہ
 دے۔ نو د عقین د پونو سعادتونو حاصلولو د پارہ خیل نفس
 تہ د شفقت پہ نظر او گوریہ۔ او د نفس امارہ پہ خانے نفس

مطمئنہ خیال اوساتہ۔
 د نفس مطمئنہ د حاصلولو اہم ترینہ ذریعہ دادہ، چہ
 د شیطان مزاجہ خلق او خرابو دوستا نونہ کنارہ کش شے
 او ذکر اللہ کیں مشغول شے۔ دلخویاتو او عیشیاتو نہ
 پریہیز اوکریے۔ او د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پرتو
 اختیار کرے۔ د صراط مستقیم موند لو د پارہ د کتاب اللہ
 پہ آیتونو د مسلسل غور، فکر او تدبیر ضرورت دے۔ نو پیر
 کتاب او سنت خان پورہ کرئی، او پہ ہنہ عمل اوکے۔ بعض
 مناظرو۔ جدال او قبیل وقال کیں مہ کیشوزہ۔ جگہ چہ تہ
 سوہ عقل گمراہ شی۔ او د عمل لار دانسان نہ خطاشی۔

اللہ پاک فرمائی: "کوم احکام چہ خودیہ رسول تاسوتہ
 بیانوی، پہ ہنہ عمل اوکریے۔ او د خٹ نہ موجہ منگ کوی۔ ہنہ
 ترک کرئی۔ او د اللہ نہ دیرہ وکریے۔ چہ عاقبت موبہ شے
 نو د مسلمان د پارہ د توحید او سنت پیروی لازمہ دے۔ دا
 بدعت دے۔ چہ د خانہ خبریے جو پیرے کپے شی۔ او دین
 تہ منسوب کرے شی۔ او د ہنہ پیروی د اسلام پیروی
 اوکریے شی۔ اللہ پاک فرمائی: خلقو رہبانیت (ترک دنیا)
 د خیل لاسہ یو طریق عمل جو کرے۔ او پہ خانے لازم
 اوکریو، حالانکہ رہبانیت او د دنیا حلال خیزونہ
 پریبندل۔ مونزلہ پہ ہنوی نہ دی فرض کری۔ او نہ موہ
 ہنہ حکم وکریے دے۔ د غہ وجہ دہ چہ دوی دے

خلاف فطرت طریق عمل پیروی اونہ کرے شوہ۔ پہ دے
 سبب ہر ہنہ عقیدہ یا عمل چہ د ہنہ آسمانی کتابونو او
 شریعت کیں خٹ سند نہ وی، بدعت دے او د ہنہ پیروی
 عین گمراہی دے۔

د بدعت شد سخت دے۔ او سنت د حضور صلی اللہ علیہ
 وسلم د حیات طیبہ ہنہ دستور العمل دے، چہ اللہ پاک داسو
 حسنہ پہ نوم یاد کرے دے۔ حق سبحان فرمائی: "خوک چہ
 د اللہ درضا طلبکار وی او پہ ورج د محشر د خلاصی اریہ
 وی، نو د ہنہ د پارہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم طریق
 عمل پو مثالی سیرت دے؛ بل خانے ارشاد دے: "خوک
 نبی پہ خیل خواہش ہیج نہ وائی۔ خٹ چہ وائی ہنہ خودیہ
 د طرفہ وی وی۔ نو د ہنہ پیروی کوی، او اللہ پاک فرمائی:
 "اے پیغمبر! دوی تہ او دایہ۔ کہ تاسو د اللہ دوستی خواہی
 نوخا پیروی اوکری، چہ خدا تہ مو دوست شی۔ او د
 خدا تہ دوستی د حضور صلی اللہ علیہ وسلم د قول اوفعل
 تابعداری دے۔

پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: "کسب کول حیا
 ظاہری عادت دے او توکل حیا باطنی حالت دے، نو
 اے د آخرت طلبکار۔ کہ ستا ایمان کمزورے وی۔ نو
 ستا وظیفہ کسب کول دی، چہ دا د حضور صلی اللہ وسلم
 سنت دی، او کہ ستا ایمان محکم وی۔ نو ستا وظیفہ توکل دے۔

اللہ پاک فرمائی: "خوک چہ پہ اللہ تعالیٰ توکل کوی نو ہنہ
 ورلہ کافی دے: او حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے
 دی: "کہ چا دا ہے کار اوکریو چہ د ہنہ پہ حقلہ شریعت
 کیں حکم موجود نہ وی۔ نو ہنہ مردود دے۔ نو ہر حالت
 کیں د قرآن او سنت تابع کیدل پکاریے۔ د محمد صلی اللہ
 علیہ وسلم نہ پس ترقیامت خودیہ د پارہ بل پیغمبر نہ شے
 چہ د ہنہ اتباع اوکریو۔ او د قرآن نہ علاوہ خودیہ د پارہ
 بل آسمانی کتاب نہ شے، چہ د ہنہ پہ احکام عمل اوکریو
 نو زہ پہ تولوسلمانانو تا کید کوم چہ ہنوی صرف د کتاب
 اللہ او سنت رسول اللہ اتباع اوکری۔ چہ تباہ او پرباد
 شے۔ دے دوایونہ خلاف ورنی کول د شیطان پہ پیچر
 کیں راتل دی۔ نو د عقیدے او عمل د ہر آفت نہ سلامت
 پاتے کیدل د قرآن او سنت اتباع سوہ وابستہ وی۔ او
 دا اتباع یودا ہے مقدس نعمت دے۔ چہ دے پہ ذریعہ
 بندہ ولایت، ابد الیت او دشوئیت او چت عقلمانو تہ
 رسی۔

مقالہ (۳۷) د حسد صدقہ
 اے مسلمان! کہ تہ پہ اللہ، د ہنہ پہ رسول او پہ
 کتاب اللہ ایمان لرے او بیاہم بل مسلمان ورو سوہ
 حسد کوے۔ نو دا دیرہ د افسوس خبرہ دہ اوخا د بیانہ
 دا یقین راخی چہ ستا ایمان بالکل ضعیف او توکل وکڑو

دے۔ تہ دہل مسلمان خوشحالی سے برداشت کرے۔ دھنہ
بٹہ لباس، بٹہ خوراک اور اہل و عیال تہ نشے کئے۔ اور دھنہ
تک طرفی پہ وجہ دا خیال کرے، چہ دھنہ بٹوں نعمتوںہ
د دھنہ نہ لڑے کرے شی، کوم چہ دھنہ خلقتی اور
رازقی ہنہ لہ ورکری دی۔ داد لہے شوہ چہ تہ د
خدائے پہ خدائی کیں دھنہ پہ تقسیم رزقی کیں اور
دھنہ پہ اختیار کیں دخل ورکول غواپے اودا صریحاً
کفر دے۔

یاد ساتہ چہ دہنہ تعالیٰ اختیارات ستا اختیارات
کیدیے متی۔ اور دھنہ تصرفات ستا تصرفات کیدیے متی۔
اللہ تعالیٰ چہ چا تہ غنہ نعمتوںہ ورکول غواپری نو تہ دخیل
حسد پہ جذبہ کیں دھنہ مقابلے تہ را اوئے اودا غور
چہ کوم نعمتوںہ اللہ پاک بل تہ ورکریے دی، ہنہ پرے تہ
بند کرے۔ نو دا خرگندہ دشمنیت ایز دی سرہ مقابلہ تہ
دہ! کہ دہ، او یقیناً دہ۔ نو تہ پہ دے پوہ شہ چہ پہ دے
کیں ستا پارہ خیر نشتہ۔

حسد یو دے لعتی خیز دے چہ ستا ایمان دے کور
د خپل موئی د رحیم نہ د غور کوی۔ اور اللہ پاک د مخالفت
کوی۔ قرآن حکیم کیں چہ د حضرت یوسف علیہ السلام
اود ہنہ د روبرو کومہ قصہ ذکر دہ دھنہ پہ مقصد اور
معنی لہ غور اوکری۔ چہ دیوسف علیہ السلام روبرو

باوجود د سازشونہ، ہنہ دھنہ اوچتے مرتبے اوے حسابہ
نعمتوںہ نہ ہر دم نہ کرے شو، کوم چہ دھنہ پہ مقدر
کیں دہ۔ اویا خومرہ ہنوی پہ خپلوکری وستومانہ شو۔
اور ہرکھ چہ مصر کیں یوسف علیہ السلام تہ پیش شو۔
نودائے اوسنہ ۳۔ خونور د پہ خدائے قسم وی، چہ تالہ
بیشکہ اللہ پاک پہ مونہ فضیلت درکریے دے۔ اور مونہ دخیل
ظلم زیاتی معافی غواپے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیوی دی: ۲۔ حسد د
مسلمانانہ نیکی داسے سیری، لکہ اورچہ لرگی ۳۔ اوحادیث
قدسی دے، چہ اللہ پاک فرمائی: حاسدان حما او حما د
نعمتوںہ دشمنان دی ہ حاسدان د اللہ دشمنان پہ دشمنان
دی۔ چہ اللہ پاک دخیل مشیت ماتحت چہ خپلو بند یا نو
تہ غنہ خیز اور خومرہ ورکول غواپری، نو دویئے مخالفت
کوی۔ اور اللہ پاک فرمائی: ۴۔ پہ دنیاوی ژوند کیں مونہ د
خپلو بند یا نو رزق خپلہ تقسیم کرے دے۔ نو بیا غول
دا جرات کرے شی، چہ د اللہ تعالیٰ د فیصلہ شوی تقسیم
خلاف خبرہ اوکری اور دھنہ مقابلہ تہ اور دیری۔

یاد ساتہ چہ بل سرہ حسد کول پہ خپل ذات ظلم کول
دی۔ اور ابدین قسم حماقت اور ناروا بخل دے۔ اللہ پاک
فرمائی: ۵۔ مونہ خوبیہ خپلو بند یا نو ظلم نہ کوی۔ ہنوی د
خپلو بد عمل اور حسد پہ وجہ خپلہ پہ خپل ذات ظلم کوی۔

بل خائے ارشاد باری تعالیٰ دے ۶۔ حما احکام اور فیصلے نہ
بدلیوی، اور نہ زہ ذریعہ بریہ خپلو بند یا نو ظلم کوم۔ نو ستا
سلامت د پارہ بہترہ دادہ، چہ یوسلمان و سرورہ خوشحالی
اور اوسوہ حالی کیں اوئے، نو ہیو کھ ہنہ سرہ حسد مہ کوی۔
بلکہ دھنہ پہ کامیائی اور ترقی خوشحالہ شہ۔ دے طرز صلہ
پہ اللہ تعالیٰ ستا درخشاںی اور خپل قسما قسم نعمتوںہ پر تہ
دریا نہ دے اوکری۔ اللہ پاک د مونہ اور تا سو د حسد نہ پہ ایمان
کری۔ اور خپلو نعمتوںہ د شکر توحیق د راکری۔ آمین۔

تہ خپل ذات سرچ ہم حسد مہ کوی۔ خپل ذات سرچ
حسد کول دا ک۔ چہ ستا رزقی پہ خپل فضل اوکسور
تا تہ کوم نعمتوںہ درکریے دی۔ دھنہ پہ استعمال کیں تہ د
بخل نہ کارمہ اخلہ۔ لکہ دا چہ پہ خپل خان اور اہل و عیال
د خوب مال خبناک، چاہے اور ہائش پہ حقلہ تنگدستی
راولے۔ داسے کول خپل ذات سرہ خرگند حسد اور ظلم
کول دی۔ اور اللہ تعالیٰ د نعمتوںہ نا قدری۔

د نعمتوںہ شکر دا دے چہ دھنہ دہتولو پہ خائے ہنہ
ظاہر کرے او پہ ارت مہتہ استعمال کرے۔ اللہ پاک
خپل رسول برحق تہ فرمائی: ۷۔ دخیل پروردگار د نعمتوںہ
اظہار اوکری اور خلقو محبتیں لے بیان کرے ۸۔ اللہ تعالیٰ
د مونہ لہ د شکر نعمت عملی توحیق راکری۔
آمین

مقالہ (۳۸) دصدق اور اخلاص اجر
کوم سرچ چہ د دین برحق خدمت اور تبلیغ اور اشاعت
پہ صدق اور اخلاص سرہ اوکری۔ نو د اللہ اجر دھنہ دپارہ
کافی دے۔ اور ہنہ دا چہ دنیا اومتی پہ دوارہ جہان تو کیں
بہ باعزتہ اور با آبروی۔ اللہ پاک فرمائی: ۹۔ تاسو د اللہ
مدد کوئی، ہنہ بہ تاسو مدد کوی ۱۰۔ او بہ صراط مستقیم
بہ موثبات قدم کری، نو زہ تاسو تہ دا تلقین کوم اچہ
د اللہ دکلام تبلیغ اور اشاعت کوئی۔ ہنہ سرہ غول مہ
شر کوئی اور تسلیم اور رضا خپل شعارجور کرئی۔

کوم مسلمان چہ د اللہ دکلام اور دہی ۱۱۔ سنت د تبلیغ
اور اشاعت دپارہ خپل ژوند وقف کری نو دھنہ اجر اور
ثواب د فی سبیل اللہ جہاد کو تکو نہ ہم زیات وی اور اللہ
تعالیٰ مدد اور نصرت ہمیشہ دھنہ شاملی حال وی۔

مقالہ (۳۹) ردّ نعمت کفران نعمت کے
د حکم الہی نہ بذریعہ نفس پہ خواہش د یو خیز
قبول گمراہی دے۔ دے د خواہش نفس خلاف رضائے
مولیٰ پہ خاطر د یو خیز قبول اور دھنہ پہ تحویل کیں تکلیف
برداشت کول د اشیاؤ اور اولیاؤ اوسوہ حسد دے اودا لہے
مخلصین بہ دویئے پہ دلہ کیں پوس تہ کولے شی۔
یاد ساتہ ۱۲۔ چہ ہرکھ اللہ تعالیٰ یہ تاد نعمتوںہ پرورینہ
کوی اور تہ ہنہ نہ قبولے۔ یاد ہنہ نہ روگردانی کرے، نو

داسرا سرکفران نعمت دے۔ اودائے پاک درنق او عطا تو بے قدری دے۔ نو د الله تعالیٰ درنق اود هغه د نعمتو پد خوشحالی سوع استقبال کوے۔ اود هغه پد خوشحالی قبولے۔ حکم چہ دے سوع محکب دپارہم درنق کب زبانی اوبرکت رانی۔

مقاله (۳۰) ولایت د شریعت مکملہ پیروی دہ

ترخوچہ تہ و نفس امارہ نہ ازاد نہ شے۔ اود شریعت مکملہ پیروی اختیار نہ کرے، نو اولیاء الله پد نہ کب د داخلید و کوشش مہ کوے۔ د شریعت پیروی د مطلب دے چہ ستا قول اقول، افعال د الله تعالیٰ د امر و نہی مطابق شی۔ یعنی ستا اوریدل، لیدل، تلل، اود کیدل، وینیدل الغرض قول اعمال دینائے الہی ماتحت شی۔ اود اهرخہ دیوبن او ملت د حد متد پارے وی۔

ستا جسمانی خیز ونہ ستا پارے دیور، دکار نہ دجہل او لیسے والی باعث وی ترخوچہ تہ اصلاح باطن او ترکیب روح سوع خالص روح جو پد شے اود جسمانی گودونونہ ویزارے تہ شے نو قریب خداوندی بہ حاصل نہ کرے شے۔ وکے هرکله چہ تہ ریشت او مجاہدے سوع خالصی روح شے۔ او هر لیسے ذکر الہی کب مصروف شے۔ نو پد تا بہ اسرار الہی راخرگند کرے شی۔ اود کائنات حکمتیہ پد تا تہ بے نقاب شی د اذ فانی الذات مرتبہ دے۔

کله چہ تہ دعائے بسفی نہ بے تعلق شے۔ اوشیاء د دیدار اوجلوک خداوندی د پارے حجاب او کبے، خنک چہ حضرت ابراهیم علیہ السلام د لوحید د حقیقت نہ پس اوفرعائیل، بے شکہ د اقول بتان د شک پد وجہ خدا شہا دی۔ اویو خدائے خبار هما اودوست دے۔ دغه شار۔ چہ تہ ہم خیل خواهشات فسانی اومخوقات د معصیت بتان او کبے اود هغوی د فرمانبرداری نہ لاس پد سر شے، نوله بہ پد تا علوم لدقی اوسرار الہی کشف شروع شی تہ بہ دراز دارونہ شے اود ولایت دجہا بتا قوت اوصلا پد تانہ عطا کرے شی۔ دغه وخت بہ تہ محسوسہ کرے، چہ تا یو معنوی، روحانی اوباطنی ژوند بیاموند۔ ستا قول وجود بہ د قدرت الہیہ مظهر جو پد شی۔ بیا بہ تہ د هغه پد رابطہ آورے، گورے، گورے، او خبرے، د هغه نہ بہ آرام اواطمینان بیا موے۔ د امر و نہی پیروی بہ کوے۔ د حدود شرعی حفاظت بہ کوے۔ اوغیر الله بہ موجود نہ وینے۔

دولایت درجہ بیاموند لود پارے، اتباع نفس، فسق و فجور اولغویا تہ پرہیز او کرے۔ او پد اخلاص د شریعت پیروی اختیار کرے۔ خیاد ساتہ۔ چہ دکوم حقیقت یا طریقت شروع تائید اونه کرے۔ هغه جائز اونه کوی هغه جائز اونه کبے۔ هغه صریحا کفر دے۔

مقاله (۳۱) آزمائش نہ پس د الله پاک پیروی کرے زہ تا سوتہ د الله اود بندہ د تعلق تو متعلق یومثال بیانم۔ یو بادشاہ شاه دے چہ هغه پد خیل رعایا کب یوسرے اهل اوبیتی، اود دنیا حکومت ورتہ حوالہ کرے۔ پد خلعت او اعزازے سرفراز کرے۔ او خیل معتدے جو پد کرے۔ بیا دغه سرے د خیل منصب د رعایت نہ یوے مودہ یوسرے خیل فرانس پمبہ شان سوع ادا کرے اوبادشاہ تہ د خیل بے اعتمادی هیژ موقع پد گوتو نہ وکوی۔ دنبار خلق ہم ددک د شہ انتظام پد وجہ ددک نہ خوشحال وی۔ اوشا با بے پرے وائی۔ اوبادشاہ ہم ددک پد طاعت او صلاحیت مطمئن دے۔

خہ مودہ پس دغه سرے پد عیش و عشرت کب یو پد خیل عہدے پد عروس کب د خیلو فرانسونہ بالکل بے پروا شی چہ بادشاہ تہ ددک د حالات پتہ او کب۔ نو هغه پرے قہرجن شی اود هغه نہ بے مات کرے۔ بیا ویرے د هغه جرمونو محاسب راواخلی کوم چہ ددک د خیل حکومت پد دورات کب د بادشاہ د امر و نہی خلاف کرے وی۔ د تحقیقات نہ پس دے بند یوان کرے شی۔ دے سوع، د ددک عور او نکب زائل شی۔ اودے پد خیلو تقصیرونو او کوتاہی پد پتہ نہ اوتوبہ کار شی۔ ددک د اپنیہائی اوانکسار چہ د بادشاہ مشاهده کب رانی۔ نو خیل زور متعصب

دوبارے وکرے۔ اود پدومی تہ زیات احسان ویرے راواخلی د حکومت او قیادت ددک تہ دائمی وکرے شی۔ اواپس بے ترے بیا نہ اخلی۔ دغه مثال د الله اود بندہ د تعلق ہم دے۔ الله تعالیٰ چہ پرمؤمن بندہ خیل مقرب جو پد کرے، نو پد هغه د خیلو بے حسابہ نعمتونو پدینا وے کوی۔ داسے پدینا وے چہ نہ یوسرے سترکے لیدرے وی۔ اونه یوغوب اوریدے وی۔ لکه باطنی نعمتونو کب د زکے اواسمانونو عجایب، دکائنات اسرار، کشف روحانی، ددعا قیلیدل، تقوی، محبوبیت قلب کب دکلمات حکمت نزول او ذکر و خیرہ۔ دغه شان ظاہری نعمتونو پرے ہم تمام کرے۔ لکه صحت اوتوانائی بنہ خوراک شہناک، حلالو خیزونو کب فراخی، شیکہ بی بی اوسبہ اولاد۔

پد دے باطنی اوظاہری نعمتونو تریدہ وختہ دے بنا د وی۔ حتی چہ دومرے دے کب مشغول شی خہ غفلت کب کینوی شی۔ خیل معبود ہیر کرے، اود نفس امارہ تا بعد از راواخلی۔ فسق و فجور کب پد یوگی چہ الله پاک د دکا کیمیت اوبیتی نو د اصلاح د پارے شے پد مصیبتونو کب راگیر کرے او سختو اودیشا نو کب بے اختہ کرے۔ بیا دے پد خیلو حال تو سوچ او فکر راواخلی۔ اود خیلو باطنی اوظاہری تغیراتو نہ محسوسہ کرے چہ دا هرخہ ددک بمعصیت

او غفلت پہ وجہ وی نمودے د اللہ تعالیٰ پہ حضور کینے توبہ کا رشی۔ اور صراط مستقیم تہ رجوع اوکری۔ اور عیناً خپل زور دستور العمل اختیار کری۔

د نفس امارہ دا تابع نہ چہ دے بیزار شی۔ او خپل پرورس دکار تہ راجع شی۔ نو د اللہ تعالیٰ د طرفہ دہ تمہ پشارتو (خوشخبری) اور دے شی او تیر نعمتونہ ورتہ دویارہ با انرا طہ ویر کرے شی۔ پہ دہ د اللہ تعالیٰ د باطنی او ظاہری برکات و دروازے پرا نیستے شی۔ خلق خدا اور سب محبت او تعاون را واخلی۔ هر خدائے دہ د تعریف او توصیف کیری۔ او بادشاہان نے مسخر شی۔

دغہ شان اللہ تعالیٰ خپل باطنی او ظاہری نعمتونہ پہ دہ تمام کری۔ اللہ پاک فرمائی: «ہیڑ انسان تہ دانہ دہ معلومہ چہ دہ د تک اعمالو پہ بد لہ کین ددہ د پارہ د زریہ ک خوب دید و کوم کوم نعمتونہ پتا اپنودے شوے دی۔»

مقاله (۴۲) د نفس انسانی دوہ حالتونہ

د نفس انسانی دوہ حالتونہ دی۔ یوراحت او میل مصیبت۔ او د حقیقت دے چہ انسان پہ دے دوایو حالتون کین آزمائے۔ ترکو مہ جدہ چہ دے د خپل پروردگار مطیع او فرمانبردار رہے۔ اللہ پاک فرمائی: «انسان چہ راحت کین شی نو نافرمانی را واخلی او چہ مصیبت کین

شی، نو شکوہ او شکایت کوی: واضحہ دے چہ داد نفس انسانی کمزوری دے۔ چہ راحت پہ حالت کین د تقویٰ او شکر نہ کار نہ اخلی، او مصیبت پہ حالت کین صبر تحمل او توکل نہ اختیاروی۔ او د اللہ پاک خلاف بدگویی شروع کری۔

د نفس کارگستناخی او بے ادبی دے۔ او د مخلوقا تو اللہ پاک سرے شریک جو پول دی۔ بلہ دا چہ نفس ہنکلہ د اللہ پہ ورکری شوی رزاق مطمئن او شکر گزارہ کیری نہ۔ او ہمیشہ د خواہشاتو دیکھے انسان پہ پریشانی کین ساتی بیا چہ نفس د مصیبتونو نہ خلاصے بیاموی، نو غرورہ تکبر او عیش کین کینوی۔ او د خپل پرورس دکار د اطاعت نہ روگردانی را واخلی نو بیا پہ مصیبتونو کین را گری کرے شی د پارہ ددے چہ دہ خیری او بیخالی شی او د شرک اوشق نہ منع شی۔

بیا کہ نفس غفلت او مصیبت پیرید دی۔ او پہ سہ لاری۔ او اطاعت او شکرگزاری را واخلی نو احوالی پیرے د خپل نعمتونو د لاشی پیرورے شروع کری او حرکات کین دھنہ معاون او مددگار وی۔ نو کوسرے چہ دنیا و آخر کین دسلامتی خواستگار وی۔ ہنہ لہ پکار دی چہ صبر او تحمل اختیار کری او درینا لہی نہ غمنا آری۔ او خپل حاجات ہمیشہ دھنہ نہ طلب کوی۔ شہ چہ اللہ تعالیٰ

ورکوی۔ پہ ہن شکر او باسی۔ او د ہنہ نہ دھر خہ امید ساقی۔

تا د اللہ تعالیٰ دا ارشاد نہ دے اورید لے چہ هرکله اللہ تعالیٰ دیو خیز پہ وجود کین د راستوارادہ اوکری۔ نو ورتہ اووائی کن (دے)، نو ہنہ فوراً شی (یعنی وجود کین رشی)۔ او اللہ پاک فرمائی: «مومنانو لہ خوصرف پہ اللہ پاک تکبیر پکار دے: د اللہ پاک قول افعال نہ او حکمت او مصالحت نہ دے وی۔ خو ہنہ خپل حکمت او مصالحت بندیانو نہ پتا سائے دے۔ بندہ لہ پکار دی چہ رضا او تسلیم اختیار کری۔ او د اللہ حکم سوا اتفاق او خپل گفتار او حرکتو سکنا تو کین د اللہ تعالیٰ خلاف د شکوے او شکایت نہ منع شی۔»

حدیث شریف دے۔ ابن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: چہ زہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پیسے سوروم۔ نو حسو علیہ اللہ علیہ وسلم ماتہ ارشاد او فرمای: «اے ہنکھ! د اللہ د حقوقو حفاظت کوہ، اللہ بہ ستا اوستا د حقوقو حفاظت کوی۔ اللہ حاضر او ناظر او گنہگار۔ نو ہنہ نہ تہ د خپل ویرانہ موجود بیا موے۔ او چہ تہ سوال کوے۔ او مدد خواریے، نو د اللہ نہ خواریے: اللہ چہ د بندیانو پہ قسمت کین غنہ نیکی دی ہنہ دازل نہ مقدر شوے دی او ہنکو لے لے لے بدگو چات۔ چہ غنہ نا کد یا نقصان رسید وکتک دے، ہنہ بہ

ور تہ ورسا سی۔

کہ تہ پہ اللہ توکل اوکریے۔ او حکم یقین پیرے اوستے نو د پر خیر بہ بیا موے۔ او کہ یقین او توکل برقرار اوستے نو کوم خیر نہ چہ تہ بدگنرے، ہم ہنہ بہ ستا د پارہ تکلیف باعث شی۔ پہ ہن صبر او تحمل کول ستا پارہ د پر غور ویز وی۔ یاد ساتے چہ د صابرا نو پارہ د اللہ تعالیٰ مدد یقینی دے حکمہ چہ د مصیبت نہ پیر۔ راحت دے۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ خپل قلب او دماغ صفا کری، او د نفس د وسوسونہ خان پیر کری۔ د مؤمن د پارہ عاقبت ہم دے کین دے، چہ ددغے حدیث پہ معنوبہ غور اوکری۔ بو تل عمری پیرے عمل اوکری، چہ د دنیا او عقبی د تولو اکتونو نہ سلامت شی۔ او حقیقی اطمینان قلب بیا موے۔ او د اللہ پاک پہ رحمت پہ دوارہ چھانہ بناد شی۔

مقاله (۴۳) د مخلوق نہ سوال کول

د مخلوق نہ صرف ہنہ خلق سوال کوی۔ چہ د حقو یقین او ایمان ضعیف وی۔ صبر او توکل پکین نہ وی، او د توحید الہی معرفت نہ لری۔ ددے برعکس د غیر اللہ حکم د سوال کوانہ فقط ہنہ خلق محفوظ پاتے کیدے چہ د حق تعالیٰ د توحید معرفت لری، محکم یقین او ایمان لری د حقو طریقہ توکل علی اللہ وی۔ یہ ذکر او فکر ہمیشگی کوی د حقیقت او صداقت بصیرت لری۔ او د امتضائے ایمانی

فتوح ۱۴۲ الغیب

پہ درجہ دے خیرہ نہ شوم اوجیا ورٹی چہ دخی وقیم
 اللہ پاک یہ موجودگی کنی مخلوق تو کنی دجا نہ سوال اوکری
مقالہ (۳۳) بعضے دعا گانے وے نہ قبلین
 دمؤمن ہرہ دعا لازمی طور سے نہ قبلین اوکوسہ
 دعا چہ قبولہ نہ شی۔ نزدھے پہ نہ قبلین دکن د خدا کے
 حکمت اور پرے پتے فائدے پرے وی۔ انسان عالم الغیب
 صرف اللہ تعالیٰ دے۔ اوھنہ نہ پوھیری۔ چہ دھنہ د
 بندہ فلاح او بھود پہ غہ خیز کنی دے۔ کہہ دیو آیت مفہوم
 دے۔ جن مکہ دے، چہ دیو خیز خان دپارہ غوبنل موبن
 بندہ گنوی، لیکن حقیقتاً ہنہ خونید پارہ مضروی او اللہ
 تعالیٰ نے بے غوبنیتو موبن نہ عطا کری۔ بعضے وقت دعاد
 نہ قبلین ویر سبب دا ہم وی چہ بندہ غافل شی۔ او خوف
 ورجا (ویہ او امید) چہ دا ایمان دلوانما تو نہ دی، دھنہ نہ
 ذائل شی۔ معرفت او حقیقت پہ ہرجال کنی امید او ویہ
 لازم او ملزم خیز ورنہ دی۔ او دے مثال لکہ دمری د
 دوو پرو بغیر نشی اوتے، دھنہ شان دیو مؤمن حال ہم
 د خوف اور جا بغیر ناقص او نامکمل وی۔ دمومن حال
 او مقام دادے چہ ہنہ غیر اللہ تہ رجوع اونہ کری۔ نو د
 ہرے دعا پہ قبولیت اموار کول ہم د غیر اللہ حیثیت نری
 او دمؤمن د توحید عقیدے سے سرے بنائی۔
 دہرہ دعا نہ قبلین و دوعہ واضحہ سببوں نہ دی۔ یو خو

فتوح ۱۴۳ الغیب

دا چہ مؤمن کنی تکبر او شرور را نشی۔ اوھنہ د اللہ پہ آکر
 او احترام کنی غافل او گستاخ نشی۔ او دوئم سبب دے دا
 دے چہ محض د خواہش او عادت پہ بلور سوال کول زم
 جوہر کری۔ حکمہ چہ دا ہم د شرک خفی یوصورت دے۔
 او شرک خفی د شرک جلی نہ پہ دوئمہ درجہ خراب خیز
 دے۔ د اللہ تعالیٰ نہ چہ سوال خالصہ دا شیاع شریعت
 او تعمیل امر د پارہ وی۔ نوھنہ سوال دمؤمن د پارہ زیات
 د قرب اورضا کے الھی باعث وی۔ او دغیے نور سوالونہ چہ
 د نفس د خواہشاتو نہ مڑاوی نو دھے قبولیت یقینی وی۔
 دمؤمن د بعضے دعا گانو نہ قبلین و چہ موبن کوسر
 اسباب بیان کول دھے نہ دا مطلب ہرگز نہ دے چہ
 بندہ د خیل حاجات خدا کے تہ نہ پیش کوی۔ او دھنہ
 نہ د سوال کول کنی کوتاہی کوی۔ حکمہ چہ مؤمن د خدا کے نہ
 سوال اونہ کری۔ نو دجانہ بہ نے کوی۔ اللہ پاک فرمائی: **حُما**
 نہ سوال کوی، چہ حاجات موتر سرہ کریم۔ او بل خاکے ارشاً
 دے۔ اے پیغمبر! چہ حُما بند یاں حُما متعلق ستانہ تیرس
 اوکری نوری۔ او واپہ۔ چہ نہ ڈوئی تہ نہ پر قریب یم۔ کوم
 وخت چہ حُما مائہ سوال اوکری، نو زوئے سوال قبولم۔ نو
 بند یا نو لہ پکار دی چہ ہنوی حُما اطاعت اختیار کری او
 پہ ما حکم ایمان اوساتی چہ پہ د پارہ جہانہ خلاصہ
 بیاموی۔

فتوح ۱۴۴ الغیب

مقالہ (۳۵) اصحاب عسرا و اصحاب یسر
 د خلق دوہ دے دی، یو اصحاب یسر او یو اصحاب یسر
 اصحاب عسرا ہنہ خلق دی۔ چہ مصیبتونو او پریشانو کنی
 اختہ وی۔ او اصحاب یسر ہنہ خلق دی چہ راحت او
 آرام ژوند تیر وی۔ خود یا د مسائل پکاری۔ چہ د دے
 د لوحالات د باطنی اسباب او خارجی تاثراتو نہ خالی نہ کری
 کوم خلق چہ پہ راحت اورام کنی دی۔ نو دا ہم دھوئی
 د پارہ یوہ ابتلا دہ۔ چہ آیا د نعمت او آسودگی پہ حالت
 کنی ہنوی ذکر او شکر اختیار وی یا سرکشی راخی۔
 ہرکلمہ چہ دوئی د ذکر او اطاعت پہ خاکے غفلت او
 فسق او فجور کنی کنبیوی۔ نو اللہ تعالیٰ دوئی پہ قسم قسم
 مصیبتونو کنی واچوی۔ او دنا شکر ہی وجہ کے پہ عذاب
 کنی اختہ کری۔ کہ یو اسودہ حال سرے پہ دے پوھید
 چہ اللہ تعالیٰ **عَالَمٌ لِّمَا يُرِيدُ** دے، یعنی چہ خہ خوارگی
 ہنہ کوی۔ نو د نعمت پہ موجودگی کنی بہ نے غفلت او
 معصیت نہ اختیار وے۔ بلکہ ذکر، طاعت او شکر کنی
 بہ مشغول وے۔
 کہ دیو دنیا دار سرگی غفلت او معصیت پہ دے وجہ
 وی چہ ہنہ د حقیقت ہیر کرے دے۔ چہ دے دنیا د
 آدم نہ تزدے دمہ پورے ہیچا سرہ وفا نہ دہ کرے او د
 ہنوی یوسری حالات پہ یو کیفیت برقرار نشی پاتے کیے۔

فتوح ۱۴۵ الغیب

او د ہر سرے پہ ژوند کنی تغیرات راخی، او کہ د تغیراتو او
 سنزل نہ دچا ہستی محفوظہ دے۔ او محفوظہ پائے کیدے
 شی، نوھنہ فقط د اللہ تعالیٰ ہستی دے۔ مخلوقات د حالاتو د
 تغیر نہ قطعاً چر کیدے شی۔ نو دے سرے د دولت پہ نشہ
 کنی ابدی حقیقت ہیر کرے دے۔ او غفلت او معصیت کنی
 کنی اختہ دے۔ نو دا ہم سرے د اللہ د قہر او غضب نہ
 وے چر شی۔ دا د اللہ پاک قانون قدرت دے، چہ ہنہ پہ
 خیلو بند یا نو د سختی نہ پس راحت راوی۔ او د نعمت پہ
 شکر پہ نعمت کنی اضافہ کوی۔ وے د راحت او آرام بیلوئی
 د پارہ سختی تیرول ضروری وی۔
 د صبر او شکر جزا ہمیشہ د رزق فراخی او سکون قلب
 دی۔ او اللہ تعالیٰ د خیل امرونہو د تعمیل کونکی معاون او
 مددگار دے۔ کہ د مصلحت وخت پہ بنا یو سرے پہ
 مصیبتونو کنی اختہ کری، نو بیا نے پہ نعمتونو او بخششونو
 ہم بنا د کری۔ جنور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی:
 " د اللہ پاک نعمت دیو وحشی خُاور پہ شان دے، پہ ثنا
 او شکر سرے کے قید کرے" نو د دعوت او نعمت شکر پہ دا
 دہ چہ دے پہ وجہ سرے متکبر او خلقو د پارہ مضر
 نشی۔ اسراف اونہ کری۔ د خدائی حدودو نہ تجاوز نہ
 کوی۔ فسق او فجور او حرامونکی کنبیوی۔ دا اللہ د
 طرفہ چہ کوم حقوق العباد مقرر دی۔ ہنہ پہ خلوص

ادا کری۔ زکوٰۃ پہ مکمل دیا نسا اری سوا اوکا بی غریبانو
اومسکینانو تہ صدقہ اوخیرات ورکری۔ حاجقندو او
مصیبت زدہ خلق سوا ہمدردی اوکری۔ اود مظلوم مدد
اوکری۔ اوخیل اعضاء د حرامونہ پچ اوساتی۔ داہول اعمال
د نعمت د شکر اوزیاتی باعث دی۔ پہ دے عمل کوکے پہ۔
پہ جنت کین دانیانو، صدیقانو او اولیاء اللہ مکرمے وی۔
اودنیائیں بہ ہم دعزت او ابروخاوند وی۔

د دے برعکس کہ بندہ د نعمت نا شکرے اوکری۔ اود
دولت مندے پہ وجہ پہ عقلمت او مصیبت کین کینوی۔
نودھنہ دیارہ پہ دواپہ جہانہ ذلت اورسوائی دہ۔ خیر
د دے پہ دے حقیقت پوہیدل پکار دی چہ د انسان پہ
ژوند کین آفات اوبلیتایوانے دظلمت او مصیبت او
د نعمت دناشکرے پہ وجہ نہ وی۔ بیکہ ددے نوراسباب
ہم وی۔ مثلاً د مصیبتونو او تکلیفونو یوسبب دادے چہ دا
د انسان د خپلوگناہونو او اہمالو نتیجہ وی اود دے پہ چہ
د انسان تھدیپ اومعذرت مقصود وی۔ لکنہ چہ اللہ پاک
غوازی۔ چہ دا دے سپرے دکراہی اونا فرمائی نہ بیزارے شی۔
اوپہ صراط مستقیم روان شی۔

د آقا تو بلتیا تو دوئم سبب دادے چہ داد اللہ تعالیٰ
پہ مقرب او برگزیدہ بندیانو یو آزمائش وی۔ او اللہ تعالیٰ
د دے پہ ذریعہ ددوئی د ایمان، یتیم، صبر او توکل امتحان

اخلاقی اویا ددے آزمائش پہ وجہ دھنوی ایمان او توکل
زیات محکم کری۔ اودنی او عقیبتی کینے دے درجے او جتنے
کریک اود سختو مصیبتونو پہ وجہ ورلہ لوئے اجر و پاداش
د دے قسم برگزیدہ بندیان انبیاء کرام، صدیقین
او اولیاء اللہ دی۔ دوئی د حال اومقام ناوندان وی۔ د
دوئی یتیم، ایمان او توکل دعاموسلمانانو نہ پہ درجو
اوجت او محکم وی۔ اوپہ دوئی مصیبتونو کین ہم د
حقیقت او معرفت دروازے پرا نستے وی۔ دابتلا پہ چہ
اللہ تعالیٰ پہ دوئی د توحید اسرار واضحہ کرے وی۔
اودوئی دشرک جلی او خفی پاک ساتی۔ دیارہ ددے چہ
ددوئی باطن دانوارقدسیہ نہ معصورے کریک، اودوئی
مقربان بازگاہ کری۔ اویا لے پہ دیارہ جہانہ د آدم پوادلا
سوریند کریک۔

د مؤمن دگناہونو نہ دپاک کو ملامت دادے چہ
ہنہ لہ پہ ژوند کین صبر جمیل ورکری۔ اود لغویانو نہ
پہ ذکر او فکر کین مصروف شی۔ د مصیبتونو پہ وجہ
پریشا نہ شی۔ اونہ د مخلوقانو تکبیر د خپلو مصیبتونو
اوپریشانو ذکر کری۔ بیکہ راستباز اوسی۔ اوخیل حاجا
د خیل پرورے دگار پہ حضور کین پیش کوی اودھنہ نہ
مدد غوازی۔

د دے نہ علاوہ کومہ ابتلاء چہ درجات او مقاماتو

د اوجت وانی دیارہ دہ۔ نودھنہ علامت دادے چہ تنس
مشیت اللہی سوا موافقت داواخی۔ او ذکر اللہی سوا
سکون بیاموی۔ دغیرانہ نہ توجہ اوکریوی۔ اوفسافی
الذات شی۔ دابتلا داحالت د انبیاء علیہم السلام او
برگزیدہ اولیاء دیارہ خاص دے۔ اودعہ خلق ددے
تقاضا پورے کولے شی۔ چہ تائید اللہی لے خصوصیت سوا
شامل حال وی۔ ہر سبب ددے ابتلا جوکہ کیدے
نہ شی۔

حاصل دکلام دادے، چہ اصحاب عسرو د آفتونو او
مصیبتونو پہ وجہ دخیل پرورے دگار نہ کولے اوشکایت نہ
کوی، بیکہ پہ پورے یتیم د پہ ہنہ توکل ساتی او اصحاب
یسرو د دولت پہ نشہ کین سرکشی اونا فرمائی نہ کوی۔
بیکہ ذکر، طاعت، شکر اوشاکین د مشغول اوسی۔

مقالہ (۲۶) یوحنا پیش قدسی

حدیث قدسی دے۔ چہ اللہ پاک فرمائی: "کوم سکر
چہ خما د ذکر پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ
بہ ہنہ تہ د سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" ددے
وجہ دادے، چہ ہرکے اللہ پاک یومؤمن خیل محبوب کرسول
اوغوازی، نودہ ہنہ د مختلفو مصیبتونو د آزمائش نہ پس
روحانی پیروں وی کوی، مثلاً ہرکے چہ پریندہ پہ مصیبتونو
اودفتونو کین راکری شی، نودہ خیل کمزورے پہ وجہ دخیل حقیقی

مشکل کشا اوقاض الحاجات پہ کما لے ہنہ مخلوقانو تہ
رجوع کوی۔ اومختلف انداز کین د مخلوق تکبیر سوال کوی
خودمدد دا طریقہ د توحید خلاف دہ۔ پہ دے دیندہ پریشا
ختہ نہ شی۔ آخر ہنہ د مخلوقانو نہ بیزارے شی۔ دخیل خالق
پہ تکبیر پہ سجدہ شی دھنہ پہ ذکر اوتنا کین جو شی۔
اوخیل حاجات ترے غوازی۔ پہ دے حالت کین دے د
غیر اللہ تصور قدرے ہم نہ کوی۔

د توحید د حقیقت دیاموند لو نہ پس اللہ پاک ددہ
حافظ، ناصر، معاون اوممددگار شی، اللہ پاک فرمائی:
"اے اللہ نبی! دوئی تہ اویا چہ خما مولا اودالی اللہ
دے، چہ قرآن لے نازل کرے دے۔ اود بولوسالخانو مل
دے۔ پہ دے وخت کین دیندہ ذریعہ سترگے ہم پہ دے
حدیث قدسی اوعربیوی داچہ: "کوم سکر خما د ذکر
پہ وجہ د مخلوقانو نہ سوال اونہ کرو۔ نودہ بہ ہنہ
سوال کوکونہ ہم زیات خیر ورکرم" داہنہ توحید کل
اومھویت فی الذات دے، چہ اولیاء اوابد الوحاصہ دہ۔
دل نہ بندہ تہ ہنہ قوت ورکری شی، چہ پہ اذن اللہی د
دہ پہ حکم کن۔ عجائب پہ ظہور کین راخی، دہ تہ
انشراح صدر حامل وی او پہ دے دواپہ رجھانوکین لے
ذکر خیر کیری۔

د اللہ پاک ارشاد دے: "اے نبی آدمہ! اے اللہ ہم خما

ند علاوہ بل ہیچوںک معبود نشته۔ زکا چہ خہ خیرتہ اووم
چہ موجود شه، نوزنه فوژا موجود شی۔ خما پہ وحدانیت
کین فناشه چہ بیا تر ہم کوم خیرتہ اوولے چہ موجود
شه، نوزنه به خما پہ اذن فوژا موجود شی۔

مقاله (۴۸) د سلوک ابتداء او انتہاء
یو بودا سیری پہ خوب کین خما نہ تپوس اوکته۔ چہ
هنه کوم خیر دے چہ د هغه په ذریعہ بندہ دانته پاک
قرب بیا مومی۔ نو ما جواب ورکته چہ د قرب الہی بودا
ابتداء ده اولہ انتہاء۔ ددے ابتداء تقوی او پرہیزگاری
ده۔ او انتہائے تسلیم، رضا او توکل دے۔

مقاله (۴۸) د فرضو، سنتو او نفلو درجے
مومن له پکاری دی چہ د فرضو، سنتو او نفلو خیلے
خیلے درجے او پڑن۔ او درجہ په درجہ د هغه تعمیل او کړی
هڅو عبادت کین دایسے نه دی کول پکار چہ د فرضونہ
تکلیب سنت او دستونہ تکلیب نفل اختیار کړی۔ هر
مسلمان د دوقولونہ تکلیب فراموش ادا کوی، چہ د هغه نہ
فارغ شی۔ نو سنت د ادا کوی، او بیا وپسے د نفل کوی۔
ترخو چہ یوسپسے د فراموشونہ په بنه شان فارغ نه وی
نو سنتون کین مشغولیدلے جهالت دے۔ او دستونہ
تکلیب نفل کمراھی ده، نو کوم عبادت چہ ددے قاعدے
خلاف وی هغه په درکاره خداوندی کین قبول

نه دے۔

د هغه سیری مثال چہ د فرضونہ تکلیب سنت کوی،
او دستونہ تکلیب نفل کوی دایسے دے لکه یو بادشاہ
چہ خپل یو ماتحت په خپل حضور کین طلب کړی۔ او
هنه سرسے د بادشاہ په دربار کین د حاضرینو په خلط
د جاوین پر په خدمت کین لگیا شی۔ حضور صلی الله علیه
وسلم فرمائیلے دی کوم سپسے چہ فرض پریردی او نفلو کین
مشغول شی، نو د هغه مثال لکه د هغه حملدارے پنخه دے
چہ کوم وخت د هغه د لنگون شی نوزنه حمل او غورخوی۔
نودغه هغه نه حملدارا پاتے شو۔ او نہ صاحب اولادہ۔
دغه رنگ الله پاک د جانفلونہ نه قبولی۔ ترخو چہ
فراموش ادا نه کړی۔ او دموخه گزار مثال د سوداگر دے،
چہ ترخو هغه رأس المال نه لری۔ نو کپته نشی کولے ہم
دغه کیفیت د هغه سیری دے چہ فرض او سنت پریردی
او نفلو کین مشغول شی۔ حالانکه د فرضو او سنتو په
موجودگی کین نفل هیڅ اهمیت نه لری ځکه چہ دا یو
اختیاری عمل دے او بندہ ددے په ادا کولو مامور نه
دے۔

دغه شان روژه قیاس کړی یعنی فرض روژه
پرینودل او نفل روژه نیول ضلالت دے۔ او دغه
رنگ زکوٰۃ چہ فرض دے هغه نه ادا کول او نفل صیتر

صدقہ او خیرات کول جهل دے چہ په درکاره دانته تعالی
منظور نه دے۔

مومن له پکاری دی چہ د فراموشاوتیت او اہمیت هیرنه
کړی۔ د شرعی عمل ما تو نه پرہیز او کړی۔ او الله پاک سوا
په مخلوقاتو کین هیچو شریک نه کړی۔ او نه د خلق د
خوشحالو د پارا د امر الہی خلاف ورزی او کړی، حضور
صلی الله علیه وسلم فرمائیلے دی: **لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي
مَعْرِیَةِ الْخَالِقِ** یعنی په مخلوقاتو کین د هیچا دایسے تاجدایا
جائز نه ده، چہ الله تعالی نافرمانی وی۔

مقاله (۴۹) د خوب او حرام خوراک صدقات
کوم سیری چہ خوب له په بیداری او اکاھی ترجیح ورکړی
هغه په دواړو جهانہ په خسار کین دے ځکه چہ خوب
دمرک استاز دے، او خوب چہ د مناسبت اندازے نه
زیات شی، نو بیا د هغلت علامت دے۔ او د مومن ذکر الہی
او نیک عملی ته نه پریردی۔ ددے علاوہ د خوب کثرت
زیرک سخت او تاریک کوی۔ او فطری او روحانی ژوند
ترسے زائل کوی او لغویا تو ته میلان پیدا کوی۔ په کچ
وجه خوب پریرده۔ د خوب اثر قدرے ہم الله تعالی
سوا خہ تعلق نه لری ځکه چہ هغه د ټولو سفلی نقالسو
نہ پاک دے۔ دغه رنگ پرینتو ہم خوب حرام دے
ځکه چہ هغوی ته د الله پاک قربت حاصل دے او دغه

شان جنتیان به ہم د خوب نه بے تعلقه وی۔ نو د یو
مومن دپارو د ضرورت نه زیات خوب د زیرک د هغتی
او د هغلت او معصیت باعث دے۔

ددے برعکس بیداری د ذکر او عبادت د مخلوق
خدا د خدمت او دنیا او عقبی د خلاصی باعث دے، نو کوی
سپسے چہ د مناسبت اندازے نه زیات خوب محض د خوراک
نفس په خاطر کوی، نو د هغه به دایسے بنو بنو نیکو او کارنامو
نه کپته او خیرتی۔ چہ د هغه کوی به هیڅو کله پورا نه کپه
شی۔ دغه وجه ده چہ ټولو انبیاء، صدیقین او اولیاء الله
پخپل ژوند کین خوب کم کړے دے۔ او وینن زیات پاتے
شوی۔ او د بیداری په وجه د ذکر او عبادت تبلیغ دین
او د مخلوق خدا د خدمت په برکت دایسے اوچتے د سچو یا مومن
دی چہ په خوب کین هیڅو تکلیف نشی بیا موندے۔

کوم سپسے چہ بیدار وی، او ذکر الہی کین مشغول وی
نود هغه قلب ہم همیشه بیدار او نور نه ډک وی۔ په
دے وجه په صحیح معنوکین بیدار او سیدلو د پارا د حرامو
نه ہم خان ساتل پکاری دی، ځکه چہ حرام قلب او دماغ
دواړه تاریک کوی۔ او زیرک چہ تاریک او رنگ آلود شی۔ نو
د عبادتو قبولیت هم مشتبہ شی۔ نو زیرک د ژوند او معرفت
او فکر د پارا حلال ذریق دیریلای دے۔ حرام سرتر پایہ
شردے۔ او حلال سراسر خیر دے۔ ددے په درجہ په

مؤمن ذات اوصفات الہی اسرار و اسرار کو کبریٰ۔
بیاد امر الہی نہ بظہر پہ حلال رزق کہیں ہم اسرار
کول دیکھو پہ حائے معصیت اختیارول دی۔ حکمہ چہ دے
سرخ غفلت پیدا کریں اوزیات خوب راوی او دحلل
رزق خورک ہم پہ اعتدال سرہ پکار دے چہ ہوش صورت
کین معصیت ترے جوہ نشی۔ اللہ پاک فرمائی: اے
مؤمنان! اِحلال رزق خوری خبی خوراسراف
مہ کریں:

**مقالہ (۱۰) د قریب الہی حصول اود
ہے آداب**

اللہ پاک سرہ ستا نعلق اومعاملہ پہ دود صورتونو
کین کیدے شی۔ یوحوداچہ تہ اللہ تعالیٰ تہ قریب
اوندے اے اودویہ داچہ تہ اللہ تعالیٰ نہ غافل
لرے اے، نو پہ تا دافروض لازمیری، چہ تہ ہنہ تہ د
نزدیکت مخلصانہ کوشش راواخلے۔ اود ہے اسلمہ تحقیق
اوپرہ چہ نادخل خالق اوپرہ دکار نہ لرے ساق۔
نود غفلت اوسستی نہ کارمہ اخلہ۔ اوللہ تعالیٰ تہ نزدیکت
د پارہ دا خلاص اوجہ نیت کار واخلہ۔

د قریب الہی یوہ ذریعہ دادہ، چہ تہ دلش اتارہ
دیروی نہ لاس پہ سرشہ۔ اوہی مات اوشہوات پریردے
دونہہ ذریعہ دادہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور کین پہ

خپلو تیر گناہونو پینہاندے۔ ذریعہ پہ صدق توہ کاسرہ
اود امر الہی پیروی اختیار کپے۔ ذکر الہی اوتسابع
شریعت سرہ سرہ د اہل اللہ صحبت ہم د قریب الہی د
حصول دیارہ دیر مفید دے، چہ ریاضت، مجاہدہ او
تذکیہ نفس سرہ تانہ قریب خداوندی حاصل شی نو بیچہ
تہ دکوم خیز ارض وکوی، ہنہ بہ تانہ درکولے شی او
روحانیت کین بہ حکمت کریں او کرامت عظمیٰ حاصل
کپے۔ او تہ بہ د ہنہ واصل باللہ خلقونہ۔ چہ پہ
ہنوی ہر وخت د اللہ پاک د نعمتونو اوجمشنونو
بارات وی۔

پہ خپل ہیچ حالت مغرورہ کیرہ مہ۔ او خدمت خلق
کین دھیچ قسم کوتاہی مہ کویہ کین ستا پہ اعمال کین
بہ د ظلم اوجہل شہہ پیداشی۔ اللہ پاک فرمائی: "مؤمن
خپل امانت یعنی دستور شریعت آسمانونو، زمکو او
غروونو، ویراندے کئ، خوهنوی ددے بوجہ اوجہل
نہ عذر لوکئ، اوترے او پریدل، لیکن انسان دا امانت
سے خود اوجت کئ، بیشک چہ انسان د خپلو فراموشو تہ
پرسہ کولو پہ صورت کین ظالم اوجاہل دے۔ نو پیکار
دی چہ کوم خواہشات نفسانی تہ درمانے الہی دیارہ
پریردے، ہنہ تہ دوبارہ مائل ہنہ۔ دھنہ نہ خپل قلب
اودماغ محفوظ اوسات۔ فناقی اللہ شہ۔ اود امر الہی کامل

اطاعت اختیار کپے۔
د اللہ تعالیٰ نہ بغیر خہ چہ کائنا تو کین دی، دھنہ تہ
بے پرواشہ، او خپلو مطالبات کین بغیر اللہ نہ بل چاتہ
رجوع مہ کوی۔ د دنیا مسمیتونہ د اللہ د جانب نہ یواکھی
اوتیرہ او عبرت ترے واخلہ، حکمہ چہ دے نہ ستا پسمہ
لازکول مقصود دی۔ بندہ کین چہ دا خلاص او رجوع
الی اللہ جنڈ پر موجودوی نوہ حالت کین اللہ پاک دھنہ
معاونت اومد دکاروی۔ اللہ پاک فرمائی: "تاسوما یاد کریں،
نہ بہ تاسو یاد کرم۔ او خما شکر پہ حائے راویں ناشکری
مہ کریں۔"

مقالہ (۱۱) غیر اللہ نہ دویزارین و ثواب

کوم سرہ چہ خپل ہستی د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں، اود مخلوقاتو نہ عبادوی، او فناقی اللہ شی۔
نوفہ تہ پہ د نور مؤمنانونہ دوچند ثواب وکولے
شی۔ یوحوالصفا د رضائے الہی دیارہ د دنیا د شرک
کولو پہ وجہ، او بل خپل حات د ذکر اوعبادت دیارہ
وقف کریں۔ پہ ہنہ د خدا لے تعالیٰ نعمتونہ او پریردے
وسے ہم زیاتے شی او ہنہ دا بدلہ او اولیاء اللہ پہ
د کین داخل شی۔

بیا چہ دغہ عارف باللہ د خدا لے پہ نعمتونو اود
امر الہی پہ جاری کولو کین مشغول شی او پہ ہنہ کین

ترے خہ غفلت، معصیت یا شرک اونشی۔ نو پہ دحسب
ہم ہنہ تہ دونہ ثواب وکولے شی حکمہ چہ یوحہنہ
پہ دے نعمتونو شکر اوباسی۔ او بل پرہ ضرور اوتکر
اونہ کریں۔ او بلہ داچہ ذریعہ پہ مینہ امر الہی پہ خلے
راویں۔ دلتہ کین داسوال پیدا کریں، چہ ہرکلیو
عارف دنیا اودھے اسباب ترک کریں، او فناقی اللہ شی۔
او پہ دے بنا پہ ابدال او ویرگزدیدہ اولیاء اللہ کین شمار
شی، نو بیا پہ دنیاوی مال و متاع کین د ہنہ لے مشغول
شی حالانکہ داخیز دھنہ دمزاج اومذہب خلاف دے۔
نود دے جواب دادے چہ **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** (امحال
پہ نیتونو مبنی دی) پہ دے وجہ دھنہ پہ دنیاوی
نعمتونو کین مشغول د امر الہی ماتحت اود شکر نعمت
پہ وجہ دی۔ اللہ پاک فرمائی: "کہ تاسو خما پہ نعمتونو
شکر اوباسی، نو تہ بہ د زیاتو نعمتونو پریردے درسا لے
اکرم۔ بل حائے ارشاد دے: "اے پیغمبر اکرم! نعمتونہ
چہ د اللہ پاک د طرف نہ تانہ حاصل دی، دھنہ اظہار
او کہ او شکر پرے اوباسہ۔"

دا واضعہ حقیقت دے چہ د اللہ پاک عطا کپے شوی
نعمتونہ سرہ پہ غفلت او معصیت کین وانہ چوی، نو
دھنہ پہ روحانی اوباطنی عظمت ہیچ اش نہ بخورہ پیری۔
او اللہ تعالیٰ محض د خپل فضل اکرم پہ وجہ ہنہ تہ

اجرا و ثواب درکوی۔ او پہ خپل لطف اور کرم احسان د
ہفتہ پرورش کوی۔ حکمہ چہ ہفتہ درضا او امرالہی پہ
خاطر د خپل نفس پیروی پریشیہ دے۔ او خپل خان سہ
ذکر او فکر تہ وقف کرے دے۔

دوہ مثال د پیش رودونکی بھی دے۔ چہ نفس د تقاضا
نہ خبر نہ دے۔ اور خدا نے یہ فضل د مور پلار پہ ذریعہ
د رزق پہ نعمت مطمئن دے۔ هرکله چہ دے الله پاك
د نفس د آفتو زونہ آزا دکوی۔ نود خلقو زبونہ دے نہ مائل
کری او هغوی ورسو محبت او شفقت راواخلی۔ بیا هر
سرے دے سره احسان او مروت کوی۔ اور الله درضا مند
پہ وجہ قول مخلوقات دوہ نہ رضامند وی او ددہ خدمت
او مدد کوی۔

هر هفتہ سرت نہ بہ دوبره اجرا و ثواب ورکولے شی
چہ د غیر الله نہ یو خواشی او ذکر او فکر کین مشغول شی۔
دلایه سرے بہ دواپه جهانہ هر وخت خداے تعالیٰ تہ
قریب وی۔ ددہ بہ هر قسم تکلیف لیرے وی۔ اور کائنات
قول خیزونہ دے پہ خدمت کین غارہ بستہ نکلیا وی حکمہ
چہ الله تعالیٰ پہ هر حالت کین ددہ معاون او مددگار
دے۔

پہ دے وجہ - مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْكُوفُومِ سِرًّا
چہ د الله شی، نوالله دهفته شی)۔ او الله پاك فرمائی:

۱۰ اے نبی! دوی تہ او وایہ، الله خبا مددگار دے، چہ
پہ مانے خپل مقدس کلام نازل کرے دے۔ او هفتہ، هفتہ
خلق خوشوی چہ صلحان وی۔

مقاله (۵۲) داوایا الله داپتلا عسب
الله پاك خپل بعضے برکزیده بندیان پہ دے سبب
پہ مصیبتونو کین اچوی، چہ هغوی د مخلوق نہ بیزار
شی۔ او الله پاك تہ متوجه شی او دهفته نہ دعا کولے
او غوازی حکمہ چہ الله تعالیٰ دعا کائے او دهفته متہ
حاجتونہ غویشل خوشوی دپاره ددے چہ خپل فضل
اور کرم پرے اوکری۔

هرکله چہ برکزیده اولیاء د الله پاك پہ حضور کین
حاجات غوازی، نود الله پاك جود اور کرم ورته داجابت او
قبولیت دپاره هرکله وائی خوکه بعض وخت دعا قبولیت
کین غه تاخیر راشی۔ نود ابر خاص مصلحت پہ بناوی او
دمؤمنانو دپاره دپریشانی خیز نہ دے۔ نو پکار دی چہ د
مصیبتونو پہ دوران کین ذکر الہی جاری اوسائے شی، او
د امر ونهی پورے پا بندی اوکریے شی۔ او خپل حاجات
او ضرورت بات د الله پاك نہ بقاعده غویشلے شی۔

الله پاك فرمائی: "اَدْعُوْنِيْ اَسْتَجِبْ لَكُمْ" (مانه سوال
کوی، زہ بہ موسوال قبولم) بندہ لہ پکار دی چہ د مصیبت
پہ وخت کین عجز او زاری هرگز پرے نپدی، حکمہ چہ

الله پاك فرمائی: "د یوبل مالونہ اوجاندا دونہ پہ باطلہ
ذرافو مہ غصب کوی: نودا یوبنیای دی اصول دے چہ ددہ
پیش نظر د هرے ممکنہ بددیانتی تردید پکار دے۔ د الله
پاك د رضاطلیکاردی چہ پہ ذکر و عبادت کین مکمل
اخلاص اختیار کوی او اخلاص یوازے دانہ دے چہ
پہ عبادت کین صرف دریا کاری نہ پرہیز اوکریے شی
بلکہ د اخلاص یواہمہ تقاضا داہم دے، چہ هیر یو
عبادت، خواہ فرض وی یا نقل، د هفتہ پہ ادا کولکین د
الله تعالیٰ نہ د اجرا و ثواب یا معاوضے خہ خواہش
اونہ ساتی۔ بلکہ دعبادت مقصد صرف رضا او اطاعت
الہی اولری۔

کوموا لیاہ الله اوصوقیا لے کرامو چہ د توحید حقیقت
او ماہیت بیاموندے دے۔ هغوی هر هفتہ عبادت شرک
کری چہ پہ هفت کین د الله تعالیٰ تہ د اجرا و معاوضے نیت
وی۔ نو ذکر او عبادت او د احکام الہی پیروی کین د اجرو
ثواب نیت نہ بنائی گئی بیاد د توحید نہ منل دی۔
قول عبادت د الله پاك د جانب نہ دی۔ کہ هفتہ موثر
پہ خائے دایرو، او د الله د احکامو تعمیل اوکری۔ نودا ہم
سراسر دهفته تائید او نصرت دے۔ د احکام الہی د
تعمیل دپاره چہ د کوم قوت او همت ضرورت دے، هفتہ
خوہم د الله پاك عطا کردہ دے۔ نود عبادتو د اجرا و ثواب

بعضے اوقات الله د مصیبتونو پہ ذریعہ مؤمن دعاتہ
سازوی، چہ غفلت او معصیت ترے لیرے کری، او خپل
مقرب لے جو پکری۔

مقاله (۵۳) دالله پاك درضا طلب
د الله پاك درضا طلب کوی۔ او دهفته د خوشنودی د
پاره د نفس اماره د خواهشاتو د اشیام نہ کنار کش شی۔ خو کہ
چہ پہ رضائے الہی کین فنا شو، نو حقیقی بقائے بیاموندہ
خپل خواهشات او ارادے د رضائے الہی تابع کری، بلکہ
چہ دنیا کین ہم دغہ یولوے نعمت دے او ہم د اقرب
الہی د قولونہ پریمے او بہترین ذریعہ دے۔

خو کہ د الله پہ رضاکین فنا شو او خپل خواهشات
لے د هفتہ د امر د امریہ تعمیل کین پریشودل۔ نود دنیا او
عقبی هر قسم عذاب پہ هفتہ حرام شو۔ او خو کہ چہ د
الله درضا طلبکار وی۔ نود هفتہ دپاره داہم لازمہ دے
چہ الله تعالیٰ د خپل مشیت ماتحت کوم نعمتونہ اورزق
هفتہ تہ عطا کری، نو پہ هفت د شکر گزار شی۔ او دنوش
خلقو حقوق د هرگز نہ غصب کوی۔ او نہ دسپہ نطم زبانی
پہ هغوی د نعمتونو او درزق د بند و لوکوش کوی، کو چہ
د هغوی پہ مقدر کین وی۔ حکمہ چہ د حقوق العباد منسب
کول پہ مشیت الہی کین دخل کول دی۔ او صریحا شرک دے
چہ د الله تعالیٰ پہ نزدنا قابل عفو دے۔

طلب کو بوند بہتر دادم، چہ دوسے پہ جائے بندہ زیات ثنا و شکر ادا کری۔ چہ د اللہ د جانب نہ پرے نعمتو نہ لازیات شی اود نیا او عقیب کین ددہ د پارہ د برکتو نو باعث شی۔

کہ تہ د رضائے الہی طلبگارے۔ اود اللہ تعالیٰ مغضوب او معنوب نہ جو پرے۔ نو د خلقو حقوق پہ ہیچ وجہ مہ غصب کوہ۔ حکمہ چہ کوم خلق د اللہ پاک پہ ویرا کرے شوی رزق شکر گزار شی۔ اود نور حقوق پہ ظلم زیاتی غصب کوئی، نرہنہ پہ دوارہ جہانہ پہ خسارہ کین دے۔ او خوک چہ غاصبان وی دھنوی تویے نیکی بر باد دے دی حکمہ چہ د ابد ترین خلق دی۔ اود کلام اللہ مطابق ظالمان او جاہلان دی چہ د عقل او بصیرت نہ بالکل خالی دی۔

کہ دوی د اللہ تعالیٰ پہ عطا شوو نعمتونو رضامند دے، دھنہ شکرے ادا کولے اود مخلوق خدا حقوقے پہ ناجائزہ نہ غصب کولے، نو یقینا دے آیت: لَنْ يَنْفَكُوا مِنْكَ لَازِيْدُكُمْ (کہ تاسو شکر اوباسی نوزہ بہ زیات نعمتونو درکرم) مطابق بہ دھنوی رزق زیاتید لے اودھنوی مرادونہ بہ پورے کیدل۔

اللہ پاک د موثر اوتاسو دھنہ خلقونہ کری، چہ ذکر او اطاعت کین د اللہ پاک درضا طلبگار دی اود اللہ

تعالیٰ د نعمتونو شکر گزار دی۔ اوحسب شریعت د خلیل حال د حفاظت دیارہ د اللہ تعالیٰ د تائید اونصرت خوشکار دی۔ آمین۔

مقالہ (۵۴) د تقویٰ شرح او وضاحت

کوم سرے چہ عقیب کین فلاح د بہبود عواری ہنہ لہ پکار دی چہ د نفس اود دنیوی اسباب پرستش پریدی اود دفعہ شان کوم سرے چہ د اللہ پاک رضا عواری، ہنہ پکار دی، چہ د خیلو نیکی اعمالو د جزا تصور پریدی۔ حکمہ چہ د ایسے کول د توحید خلاف دی۔ او پہ اخلاص خراب اثر عورجی۔

ترخو چہ دیوسری پہ زہد کین دشہواتو اود دنیاوی لذاتو ہوس موجود وی۔ نو ہنہ خیل عاقبت خاست کولے نشی۔ اوترخو چہ یوسرے د عاقبت د جنت او ماہیہا خواہشمند وی۔ نو ہنہ خالصتاً د دیدار اورضائے الہی طلبگار تہ دے۔ پہ دے بنا د ایسے سری د زہد اوتقویٰ د حیثیت او ماہیت نہ ناخبرہ دے۔ اود ہنہ د تقاضونہ نابلدہ۔ دوسے وجہ دادہ، چہ دنیاوی اشیاء ہر حالت کین خواہش نفس اوهوس سرہ متعلق دی۔ انفس شرک تہ میلان کونیکہ دے۔ نو مؤمن لہ پکار دی چہ خیل رضیت، عیونہ انس او محبت فقط ذات خداوندی تہ دقت کری اود نفس د دایسے ترغیباتو نہ پرہیز او کری چہ انسان غفلت او شرک تہ

بلی۔ دھنہ رنگ د نفس د ترغیباتو اولذات سفلی نہ کنارہ کشی د سری زہد اوتقویٰ تکیل تہ رسی۔ او ہنہ بہ درکار خداوند کین د عزت او قبولیت درجہ بیا موی۔ نو ہرکلمہ چہ یوسرے پہ تقویٰ کین پختہ شی۔ نو بیا حقیقی معنوی ہنہ تہ اطمینان قلب حاصل شی۔ نول مصیبتونہ لے رفع شی اود اللہ تعالیٰ د چہ حسابہ نعمتونو پیریزونے پیرے شروع شی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: " دنیا کین پہ زہد د مؤمن قلب سکون او اطمینان بیا موی، او جسم پیرے راحت د نو دایو واضعہ حقیقت دے، چہ ترخو دیو سری پہ زہد د غیر اللہ علیہ وی، ہنہ حقیقی خوشحالی او اطمینان قلب نشی بیا موندے۔ دفعہ شان د نفس انسانی عجاب ہم ترہف پیرت کیدے نشی، ترخو چہ ہنہ مکملہ طریقتہ دنیاوی علائقہ پیرے نردی۔

مؤمن لہ پکار دی، چہ زہد فی الدنیا تکیل نہ پیر زہد فی الاخرت اختیار کری۔ اود ہنہ تفصیل دفعہ دے کئی ظاہرہ دہ چہ دھنہ عبادت خالصتاً درضائے الہی دیارہ نہ دے۔ بلکہ د حور و غلمان خواہش اوند کری، نو ہنہ چہ مؤمن زہد فی الاخرت اختیار کری۔ نو اللہ تعالیٰ پھنہ د خیلو پیششونو اونعمتونو د ایسے پیریزونے راواخلی، لکہ چہ پہ خیلو انبیاء، اولیاء او عارفانوںے کوی۔ او خیل

محبوب او مقرب لے جوہر کری۔ د زہد فی الدنیا اوزہد فی الاخرت پہ برکت بندہ ظاہری او باطنی لحاظ سرہ ترقی کوی۔ اود نیا او عقیب کین پہ د ایسے نعمتونو نیاد شی، چہ درشاو نبوی مطابق ہنہ نعمتونہ نہ پیرے سترگہ لیدے وی، نہ یونوب اورید لے وی اونہ دیو انسان پہ زہد لے ہم و گمان راخے وی۔ اود دفعہ د ایسے خدائی نعمتونہ دی چہ انسانی عقل پیرے د پوہیدلو نہ عاجز دے۔ اوتشریح او اظہار لے پہ عبارت کین ناممکن۔

مقالہ (۵۵) دولایت تکمیل

زہد تاسوتہ دلذات نفسانی د ترک کولو محتلتہ پورٹی بناش۔ اود اہم درتہ واضعہ کوم، چہ دھواو ہوس اوفس اتارہ د پیر وی نہ پرہیز کولوسرہ دولایت تکیل شنگہ کیری۔ نو د نفس دلاجو اویا بندونہ د خلاصی د پارہ پہ شروع کین انسان خیلہ دانتھا فی جدوجہد اوقوت اولدی تہ کاراخی۔ دخواہشات نفسانی تہ ددہ مزاج د تکلیب نہ واقف او عادی دے۔ نو دعادت د پیکٹی دیارہ ددہ د پارہ مجاہدہ دیرہ ضروری دہ۔ خود دہ نیت او مقصد مبارک دے۔ پہ دے وجہ اللہ تعالیٰ پہ خیل خاست تائید اوتوفیق ددہ نصرت اومدد کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهَبَنَّ مِنْهُمْ"

فتح ۱۹۷ الغیب

سُبْحَانَ (کرم خلق چه کمونند در نما جوئی د پاره جده جهد کوی. نومونر هخوی ته د سمولارو هدايت کوی. درهنای بیی اودنفس اتماره دخلاصی نه علاوه الله تعالی کے د خپلو بعضه اولیاء او برگزیده بندیان وصحبت هم نصیب کړی. چه دهغه په ذریعه په ذریعه مؤثره طریقہ دده روحانی او باطنی تزکیه کیری.

بیاداسه مومن بنده دخپل نفس نه فانی شی. او ذات الهی کینی باقی. هغه د ټولو حرام او مشتبہ څیزو نه د ژوند ضرور یا تو کینی پرهیز کوی او صرف حلال او مباح څیزونه اختیاروی. چه دهغه په وجه دهغه د ذکر او عبادت په قبولیت کینی هیڅ شبه پاته نشی. دغه شان د شهوات نفسانی نه پرهیز کول د عمر ماتونه پچکیدل د الله تعالی رحلال او جائز څیزونو استعمالول او ذکر او عبادت کینی د مشغولیدو په برکت هغه د ولایت مقام ته اورسی. اود اهل همت او عزیمت اولیاء الله او خواصو په زمره کینی داخل شی. دلته دے په باطن کینی د الله د جانبته دا آواز اورسی: "چه هرکله تادرنه الله تعالی د پاره فضا فی اودنیایوی خواهشات پرینودل، نودعقبن متعلق هم خپل خواهشات پرین دے. او د اخلاص او توحید د تکمیل د پاره د ټول کاسنا تو او خپلو خواهشاتونه د چه اوکړه. او هغه سره د هر قسم د شرکت او بدعت د تصور او میلان

فتح ۱۹۶ الغیب

نه کناره کش شه. اوفضالی التوحید شه. بیاخاموشی اودب سره ځبونید د قرب اوصدق مقام کینی داخل شه چه هغه به ستا د پاره د انسی خوشحالی او اطمینان وی. او هڅه قسم غم او تشویش به نه وی. نوته دخپل خالق او پروردگار د رضا او خوشنودی د پاره د ټولو مخلوقاتو اولذات نفسانی نه روگردانی اختیار کړه.

یومعلمی او موحد سړی ته چه دادرجه حاصله شی. یو پهنه د الله تعالی د طرفه د علوم او معارف کشف اود فضل وکرم انوار شروع شی. د غیبانه هغه ته خلعت الهی اغوستل شی. بیا هغه ته د اتلین کول شی، چه د الله تعالی د دے خاص نعمتونو او عطیایو هر وخت شکر په ځایه راوړه. ځکه چه د دے نافرمانی کول د دے د عطا کوونکی سپکاوی دے. دغه وخت د ذکر او شکر په وجه په بنده د الله تعالی درضا، فضل وکرم او قربا خاص پیونړونکي اوشی.

بیاد الله تعالی د نعمتونو او عطیایو د قبولیو هم مختلف حالتونه وی. یو خود چه بنده بعض خپل خواهش سره هڅه قبول کړی اودا مکروه اونا جا بزوی. اود دوئم صورت دا دے، چه هغه د شریعت د حکم ماتحت قبول کړی. او دامباح او حلال وی. د دے نه د پاسه صورت دا دے چه غیبی اشارے او باطنی حکم سره قبول کړی. بیاد دے

فتح ۱۹۸ الغیب

هم اوچته درجه داد چه د الله تعالی ټول نعمتونو یوعطیایو دخپل خواهش او ارادے مطابق نه بلکه د مشیت الهی موافق قبول کړی. دا د مرید د مراد موندلو. د ابد الیت د حاصلولو اود فعل خداوندی کامل متابعت دے، چه د ولایت استهاده.

کوم سره چه د ابد الیت د دے درجه ته اورسی، نو دے دارشاد الهی مستحق او کړی. "اے نبی! دوی ته اووایر چه ځما حافظ او معاون الله تعالی دے. چچپل مقدس کلام لے په مانازل کړی دے. او د ټولو صالحانو مل دے. په دے بنامستی اوصالح هغه سره دے، چه د الله پاک د امر او نهی مکمل اطاعت کوی. اود عمر ماتو او مشتبها تونه پرهیز کوی. الله تعالی خپله د داسے سړی مدد، حفاظت او پرورش کوی. داسے سره د قبض اویسقطیو کیفیتات او د حالاتو نشیب اوفزایدته څه اهمیت نه ورکوی او د مشیت الهی ماتحت هر وخت خوشحاله او مطمین اوجا اوافعال الهی سره موافقت کوی.

دا هغه بلندترین مقام دے، چه دلته دا ولایه او ابد الو باطنی احوال انتها ته رسی. او ولایت په تکمیل بیامومی. اودلته په بنده هر وخت دانوارو اوسرکاتو نزول وی.

فتح ۱۹۹ الغیب

مقاله (۵۶) د باقی بالله مطلب

هرکله چه یومومن بنده د مخلوقاتو او خواهشات نفسانی نه، خواه هغه دنیاوی وی یا اخروی، په تعلقه شی او د الله پاک په ذات واحد کینی جوړ شی. اود ضمیر الله تصورات دخپل قلب اودماغ نه بهر کړی. نو هغه یقیناً فانی بغیر الله او باقی بالله شی. او هم داد توحید انتها دے. دایسته د الله پاک محبوب او مقرب وی. اود مخلوقاتو په زیروونکینی هم دهغه د پاره محبت او عزت وی. دے د الله ذکر او حمد له په ټولو څیزونو ترجیح ورکوی اود هغه په فضل او کرم صاحب نعمت اود دولت شی. د الله پاک د جانبته هغه ته خوشخبری ورکول شی، چه ځمونر نعمتونه اوجششونږ به تل په تا فراوان وی. اود نرق به د فراخه.

دے حالت کینی بنده د الله تعالی کامل اطاعت گزار وی. دده اراده اوتدبیر د الله پاک په مرضی وی. اوله چه د الله رضای، په هغه د دکه رضای، دے د الله نه سوانهیر الله نه وجود اومینی اونه فعلاً بیا الله پاک په خپل قدرت کامله خپل ظاهری اوباطنی نعمتونو په بنده داسے فراوانه کړی، چه دهغه وهم وگان کینی هم نه راځی. ځکه چه د دکه ذاتی اراده دخدا دے په اراده کینی فضا شی اود توحید برکات په شروع شی.

اوس دے بذات خود د الله پاک اراده، بلکه دهغه

دھنہ مراد جوہر شی۔ حکمہ چہ د ارادے او خواہش ددہ
ذات سرخہ خٹہ تعلق پاتے نہ شو۔ بلکہ دے سراسر ذات
خداوندی سرخہ منسوب کرے شو۔ د اللہ تعالیٰ ارادہ سرخہ
خبر دے۔ او ہفت کین شریہ ہیجہ دخل نشتہ۔ ہفتہ ہر
لصہ دارتقا نشان لری۔ او د بندہ ظاہری او باطنی احوال
بتدریج ارتقا بیاموی۔
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم تہ ہم د معنوی اور
عروج د درجہ حکمہ عطا شوے و، چہ دوی د ذاتی ارادے
او خواہش نہ پاک کرے شوے و۔ او خانے دھرا لحاظ
نہ د مشیت الہی تابع کرے و۔ دوی یوازے د اللہ پاک
محبوب او مقرب نہ و۔ بلکہ د مراد درجہ کے ہم یا موندے
و، چہ فانی اللہ کید و سرخہ حاصلیری۔
واضحہ دہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم افعال پہ
حقیقت کین د اللہ پاک افعال و او کو مو صاحبو چہ بہ د
حضور صلی اللہ علیہ وسلم پہ لاس بیعت کرلو۔ ہفتہ د
د اللہ پاک پہ لاس بیعت کرلو و۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشادات د تقدیرات الہی ظہور و۔ اکر کہ کفار و او
منافقین تہ د داعیج خبرے بنکاریدے۔
د دین د حقیقت او حکمت طلبکار لہ یاد سا تل پکارے
چہ دیو ولی دیارہ روحانی او باطنی عواملو انتہا دیو نی د
روحانی او باطنی عواملو ابتدا د۔ او د ولایت او ابد الیت

د انتہائی درجے نہ پس د نبوت تہ سوا بلہ درجہ نشتہ۔
نو کوم چہ د خیل باطن تزکیہ کول خواری۔ او د نفس امارہ
د شریہ د خلاصی خواہش مند وی۔ ہفتہ لہ پکار دی چہ
د دا سے خلق صحبت اختیار کری۔ چہ فانی بغیر اللہ ک
حکمہ چہ د حیات ابدی رہن ہم دغہ دے۔
مقالہ (۵۷) اولیاء اللہ اوقیض و بسط
اولیاء اللہ خیلو باطنی احوال کین کلہ قبض کین وی،
کلہ بسط کین۔ د تصوف پہ اصطلاح کین قبض ہفت باطن
کیفیت تہ وائی چہ پہ قلب روحانی جناب او غفلت خورے
او دھنے پہ دوران کین د کشف او مشاہدے د لذت نخل
وی۔ دا حالت باطنی او ذہنی لحاظ سرخہ انتہائی پریشانی
پہا کوی۔ خود دے کیفیت لازمی نتیجہ بسط و کشاد وی۔
چہ د قبض ضد دے، د دے وچے نہ اولیاء اللہ د قبض
درد انگیز تاثرات پہ خوشحالی برداشت کوی۔
د اثر او نتیجہ پہ لحاظ سرخہ د قبض کیفیت ہر حالت کین
د روحانی ترقی سکون او اطمینان باعث وی۔ د دے وچے
نہ د دے نہ د مکلفے فائدے اہستلو تلقین شوے دے۔
او پہ دے بنا مشیت الہی سرخہ موافقت کول سراسر بسط
دے۔ نو د ولی اللہ دیارہ لازم دی چہ ہفتہ د تقدیر پہ
امور کین ہیجہ قسم جگرہ نہ کوی۔ او د قبض او بسط
دوران کین د حالاتو تغیراتو سرخہ موافقت او کوی حکمہ چہ

د واقعاتو احوالاتو قول حکمتو نہ صرف اللہ تعالیٰ پیرنی
چہ عالم الغیب دے او د افعالو او تقدیراتو خٹہ اشتہا
نشتہ۔
پہ دے ضمن کین دا خبرہ ہم یاد سا تل پکار دی چہ
یومون بند و خورمہ دلالت نفسانی نہ دوز کومب،
ہفومرہ پہ د قبض د حالت نہ خلاصی بیاموی۔ او د بسط
حالت پہ حاصلوی۔ حکمہ چہ د بسط کیفیت سراسر نفس
اتارہ د لاجب نہ پہ خلاصی مقصودے۔ ہر کل چہ د یو
ولی اللہ باطن د نفس د خیا شو تو نہ با لکل پاک شی۔ او ہفتہ
کین د خیل خالق او پرور د کار نہ سوا خہ باقی پاتے نشی۔
نو د بسط کیفیت پرے مکمل طور سرخہ ظاہر شی۔ او کلمات
تہ ظاہریری۔ نو د خواہشات نفسانی نہ خلاصی موندی
د بسط علامت دے۔ چہ د بسط د حصول بہترینہ ذریعہ
دے۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ اللہ تعالیٰ بغیر د بند د سوال
نہ خیلہ ہفتہ حاجت روائی او مشکل کشائی کوی۔
ہر کل چہ یو ولی اللہ د نفس اتارہ د پیروی نہ کئی
خاور سرخہ خلاصی بیاموی۔ او پہ ہر لحاظ رشتے الہی
کین فنا شی۔ نو ہفتہ ہذا اب خود مشیت خداوندی جوہر
شی مجاہد او غراب تہ سرخہ غرگندی پیری۔ او د ہفتہ احکام پر
کائناتو کین جاری کیری۔ دا ہفتہ مقام دے۔ چہ د حدیث
قدسی مطابق اللہ پاک ددہ نور شی، چہ چہ اوریدہ کرا

او ددہ سرگتے شی، چہ پے لیدہ کوی۔ او ددہ ڈ بہ شی
چہ پے وکیل کوی۔ اللہ پاک تہ خیل ولی د پیر نہ دے وک
او ددہ د اللہ پاک شان کرم نہ دے، چہ ہفتہ خیل ولی پہ
گمراہی کین اچوی۔ بلکہ اللہ پاک د ہفتہ د ظاہرا و باطن
حفاظت کوی۔ او د ہفتہ د سلامتی دیا راکہ ہفتہ تہ د حدو
شرعیہ د حفاظت او متابعت توفیق عطا کوی او د تولو تہ
لو پہ خبرہ دا چہ د اس الہی اطاعت اونہی نہ پریز ہفتہ
دا حوالو د سلامتی ضامن وی۔ او پہ ہفتہ د بسط و کشاد او
قرب خداوندی پیرنوستے وی۔
اللہ پاک فرمائی: « دہ رنگ موندی یوسف علیہ السلام
پہ خیل حفاظت او مدد د بدر اہد کید و نہ محفوظ کٹے۔ بیشک
ہفتہ جھونر د مخلص بند یا تو نہ و۔ بل خائے ارشاد دے
۱۰۱ اے ابلیس! خما پہ مخلص او برگزیدہ بند یا تو بہ نہ ہرگز
غلبہ بیانہ مے۔ حکمہ چہ ہفتوی خما توحید خیل قلب او
روح کین خائے کرے دے: او اللہ پاک حضور صلی اللہ
علیہ وسلم تہ خطاب فرمائی: « خما مخلص بند یا تو بہ
ہیچکل شیطان گمراہ نہ کرے شی۔ حکمہ چہ زہ خیلہ د
ہفتوی حفاظت کوم۔ (اللہ پاک د موندو ہم د مخلص بند یا تو
نہ کری او د شیطان د گمراہی نہ موندی پہ حفاظت کین کوی۔
آمین)
ہر کل چہ دیو ولی اللہ خدا کے تعالیٰ خیلہ محافظ او

مددگار رہی۔ نبی شیطان پہ ہفہ خہ اڑکے شی۔ اوپہ
ہر ماتو کیں ہفہ خرنک غورخید لے شی۔ اللہ و موئز تلو
مؤمنانو لہ دامر دمیل او دھنی نہ دپہیز کولو توفیتی
راکری۔ او دھنی خلتور و حانی صحبت مور نصیب کری، چہ
د قبض دپیشان کن نکلیونونہ لے خلاصہ بیامونہ
دے، اوپہ بسط و کشاد بنا د شوے دی، نو ذکر او
عبادت انتہا، تزکیہ نفس، سکون قلب او بسط چلورانی
لذات دی۔

مقاله (۵۸) توحید او فنلے نفس

خپلے ظاہری او باطنی سترگے دغیر اللہ نہ واروے، او
صرف د باری تعالیٰ پہ ہستی لے نیجے کری۔ مخلوقا تو نہ
مہ گورے۔ بلکہ خالق او پروردگار تہ او گورے۔ کہ مخلوقات
مشاہدہ کول غورے، نو ستاد نظر منتھا و د مخلوقاتو
خالق او صانع وی دپارے ددے چہ دہفہ د عظمت او
صنعت عرفان حاصل کریے۔ او دہفہ پہ توحید پورا
دے۔

زہ پہ تا دا تاکید کوم چہ ددے کا ثبات جھوتو
د طرفونو تہ ہم مہ گورے۔ بلکہ دھظ غیر فانی او ابدی
ذات مشاہدہ او کری چہ دزمان و مکان او دجہات د
قید و بند نہ بالکل آزاد او بالا تر دے ترخو چہ ستانور
صرف پہ مخلوقاتو بیخ دی نوپہ تا د اللہ تعالیٰ د ذات و

صفات د اسرار و کشف نشی کیدے۔ د توحید د جہت پہ
خاطر د فورہ تہ او جھوتو نہ روگردانہ شہ۔ نو دہفہ وخت
بہ ستاد زہ پہ سترگہ د اللہ پاک د لوئے فضل جہت پرا
شی۔ او تہ بہ ازلی او ابدی حقائق د نور ایمانی پہ رسوا
کین خرنکند او ویجے۔

بیاد توحید نوریہ ستا د باطن نہ ستا پہ ظاہر ہم
اشارند از شی۔ او ستانہ بہ کرامات ظاہریہی۔ خویہ اللہ
یوخل د نظر بنخولونہ پس کہہ بیا پہ غیر اللہ او مخلوقا تو
نظر بنخوے تو تہ بہ د شرک مرتکب لے۔ ستا د زہ پہ
سترگہ بہ پردہ راشی، چہ دھظ پہ نتیجہ کین بہ تہ د
قبض پہ کیفیت کین اختہ لے۔ او د اسزابہ د دھظ شرک
او غیر اللہ کین دھو کید و پہ وجہ وی۔

بیاجہ تہ اللہ تعالیٰ پہ ذات او صفات کین یکتا
او کنرے۔ او دخیل توجہ مرکز ہفہ او گرخوے۔ دہفہ پہ
فضل و کرم نظر او سائے۔ خپل نول امیدونہ او توقعات
ہفہ سرے وابستہ کریے۔ او خپل خان دغیر اللہ نہ بیگانہ
کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ د خان تہ نور ہم قریب کری۔ او تا
تہ بہ مقام صدق کین خانہ د رکری۔ پہ خپلو تماؤسم
نعمتونو بہ د بنا د کری۔ ہر مشکل کین بہ ستا مدد او اعانت
کوی۔ او ہیشہ بہ ستا حافظ او ناصر وی۔

نو د اللہ پاک ذات دخپلے توجہ د مرکز کولو نہ پس تہ

فانی بغیر اللہ او باقی باللہ شہ، او دہفہ د مؤمن د پاک لرونہ
مقصود دے۔

مقاله (۵۹) صبر او شکر

انسان تہ پہ ژوند کین دودہ مختلف قسمہ حالتونہ
پیشیہی۔ یا خود دے مصیبتونو کین اختہ وی یا راحت کین
ژوند تیروی۔ او د کیفیات د زمانے د حالاتو د تغیرا تو
پہ سبب وی۔ پہ دے وجہ ہر مؤمن تہ کلام اللہ او احاطہ
نبوی کین تاکید شوے دے۔ چہ د مصیبتونو پہ دوران
کین صبر او توکل خپل دستور جو رکری او پہ اللہ پاک خپلہ
تکیہ او ساقی۔ او ہفہ تہ دخپلے مشکل کشایی زاری کوی۔ او
پہ صبر اورضا ترے مدد او غواری۔ دہفہ خلاف شکوہ
شکایت نہ کوی او نہ د مخلوقا تو تہ خائے پہ خائے خپل
حاجات پیش کوی۔

کہ راحت وی، نو د اے حالت کین اللہ پاک تاتہ
حکما فرمائی چہ - ہر وخت خما شکر پہ خائے راویہ۔ او
خما ناشکری مہ کوہ - د نعمت شکر صرف ترے یہ مجرد
نہ دی ساتل پکار، بلکہ د نعمت شکر پہ زہ او اعضاؤ
ہم ادا کول پکار دی۔ د زہ شکر د اے چہ دغیر اللہ تسوا
ہم اونہ کوی او پہ ذات الہی کین جو شی۔ او پہ خپلہ
خاموشہ ژہ ہر وخت د حد و شکر کلمات وظیفہ کری۔
بیا داعضاؤ شکر د اے، چہ دنتھیا تونہ لے پچر اوساقی۔

او د اللہ تعالیٰ د احکامو تعجیل پیرے او کری۔
تولے ذریعہ او وسیلے د اللہ پاک پیدا کردہ دی۔ او ہفہ
خالق کل دے۔ ددے وجہ نہ دہفہ حقیقی شکر پہ خائے
راورل پکاری۔ لکہ چہ خوک تعذر راوریکی تہ نظرنہ کوی،
بلکہ د تحفہ دوستونکی یعنی مالک خیال ساقی۔ او دہفہ شکر پہ
ادا کوی۔ نو کوم سہمی چہ ظاہر سبب تہ او کتل۔ او حقیقی سبب
الاسباب او قاضی الحاجات تہ لے توجہ اونہ کری، نو دہفہ
علم او معرفت ناقص دے۔ او د ایمان حقیقت تہ لے رسائی
نشستہ۔ د قلبی شکر ہم دا تقاضی دے، چہ حرکات سکنت،
ظاہر او باطن، منافع اولنات خورہ خیزونہ چہ انسان تہ
حاصل دی، ہفہ قول د اللہ پاک د جانب تہ او کزی۔ او پہ
ہفہ شکر اوباسی۔

اللہ پاک فرمائی: ہر ہفہ خیز چہ تاسوسہ دے، د
اللہ پاک عطا کردہ دے۔ اوحق سبحانہ فرمائی: اللہ پاک
تاسوتہ خپل ظاہری او باطنی نعمتونہ مکمل طور سہ د رکری،
د پارچ ددے، چہ پہ ہفہ شکر اوباسی: اوحق تعالیٰ فرمائی
کہ تاسو د اللہ پاک نعمتونہ شمیرل او غواری، نو پورہ بہ
لے نہ کہے شی۔ نو بیا دہفہ ناشکری ولے کوئی۔ نو پہ
مؤمن واجب دی، چہ پہ ژہ د شکر ادا کولو نہ علاوہ پہ
اعضاؤ ہم دخدا لے تعالیٰ شکر ادا کری۔ او داعضاؤ شکر
دادے، چہ پہ ہفہ د خالق اطاعت او کری۔ او پہ ہفہ د

مخلوق تازو دایے اطاعت اونہ کری۔ چہ دھنے نہ دخالوق
نافرمانی ظاہر پیری۔ حکمہ چہ کوم خیر کین د الله نافرمان
وی، ہنہ جائز نہ دے موصل خیر و الله پاک اطاعت
اوددے نہ عداوہ نورقول خیر و نہ د تابع حیثیت لری۔ کہ
مؤمن ددے خلاف کوی۔ نو د صراط مستقیم بہ خاکے
بہ گمراہی کین کینبوی۔

الله پاک فرمائی: «خوگ چہ د الله پاک نازل شوی
آیتونو او احکا مو مطابق حکم اونہ کری، نو ہنہ خلق کافر
دی۔ بل خاکے ارشاد دے: «خوگ چہ د الله تعالی نازل
شوی آیتونو سزا حکم اونہ کری، ہنہ فاسق، ظالم او
گمراہ خلق دی۔ نو ہر مسلمان لہ پکاری۔ کہ مصیبت
وی۔ او کہ راحت، ہنہ لہ دینی آداب ہیرون نہ دی پکار۔
کہ مصیبت وی، نو پہ صبر او توکل د قائم اوسی۔ او کہ
راحت اونعمت وی، نو فسق او مصیبت نہ د جان پیر
کری۔ او پہ ژبہ او اعضا د دخداکے تعالی شکر پہ خاکے
راوری۔ مصیبت کین د دخلقو مخکین د شکایت اظہار
نہ کوی او پہ صبر اورضا د مشیت الہی سرہ موافقت
او کری۔ دھنہ پہ فضل و کرم و کاملہ تکبہ ساقی۔ او ہنہ
تہ د دخپہ حاجت روائی خواست کوی۔ الله تعالی پہ دے
طریقہ دخپو انبیا و اولیا و اوریکز یدہ نہ مصیبت نہ
لری کوی۔ او د هغوی مشکل کشائی کوی۔ حکمہ چہ شپہ

پسے ورج او خزان پسے بہار رانی۔
د قانون قدرت ماتحت دہر خیز د پارہ ضد او انتہا
وی۔ دقہ رنگ دستخی نہ پس آسانی اود مصیبت نہ پس
راحت لازمی وی۔ خو پہ شرط ددے چہ د الله پاک بہ
ذات واحد کامل توکل او پچہ عقیدہ لری۔ یوحدا پش
کین رانی چہ صبر کامل ایمان دے۔ او توکل د صبر
روح دے۔ او الله پاک فرمائی: «الله پاک د صابرا نو
ملک دے۔»

د احقیقت ہیرون نہ دی پکار، چہ انبیا لے کرامت
او اولیا لے عطا موتہ لوکے لری د صبر او توکل پہ
برکت حاصلے شوی۔ اود شکر پہ وجہ پہ زیانعت
بناد شوی۔

نو تہ ہم اخلاص او صداقت سرہ د هغوی اتباع او کوی
چہ صراط مستقیم د نصیب شی۔

مقالہ (۶۰) د کتاب الله و سنت رسول الله
اتباع

دیو مؤمن خپل طبعی مادات پوینودل اود شریعت
اتباع (پیروی) کول د سلوک ابتداء دے۔ دے پس مقدمات
الہیہ سرہ موافقت کول د سلوک او چہ درجہ دے۔ او بیا
د شریعت او حدود الله متابعت سرہ د بشریت تقاضا
پہ حلالہ او جائزہ طریقہ پورہ کول د انسانیت د صفاتو

انتہادہ او دسیرت او کردار تکمیل۔ حضور صلی الله علیہ
وسلم د بشریت د حلالو او جائزو و تقاضو پورہ کولو باوجود
د احکام الہی اتباع کین د امت د پارہ دیوے کا لے نونے
حیثیت لری۔ دا ہے کاملہ نمونہ (اسوہ حسنہ) چہ د هغوی
الله پاک فرمائی: «کوم خلق چہ د الله درضا طیبکاری۔ او
پہ ورج د قیامت ایمان لری، نو د هغوی د پارہ خمونہ د
نبی و روندو بہترین مثال دے۔»

نو دسیرت د تکمیل د پارہ چہ د بشری تقاضو مشلا
خوراک، خنیاک، لباس، حرکات و سکنات او نکاح پہ
حتل نہ خہ کوسے ہنہ دستن رسول الله د اتباع بہ نیت
کوہ۔ الله پاک فرمائی: «خمونہ پیغمبر چہ پہ کومو خیرونو
تاسو تہ د عمل کولو تلقین کوی، ہنہ کوی او د خہ نہ موچہ
منع کوی نہ هغے نہ منع شی۔ او حق سبحانہ فرمائی: «اسے
نبی! دوی تہ او واید، کہ تاسو الله پاک سرہ محبت کوی
نوخا تیری کوی۔ شما پہ پیروی بہ حق تعالی تاسو سرہ
محبت کوی۔»

یاد سائہ، چہ د سنت پہ پیروی کین بہ ستا پہ باطن
کین د الله پاک د توحید او معرفت نور او خلیری۔ اونہ
بہ د خلق خدا د پارہ د عمل او تقوی پورہ نمونہ ہے، ظاہر
او باطن کین بہ ستا قول احوال د شریعت ترجمانی کوی،
او خلق بہ ستا د مصیبت آرزو و مندی وی۔ بیا بہ ستا دسیرت

او باطنی امور تعلق بواج راست الله پاک سرہ لری۔ اود
کشف، حکمت او معرفت مرکز بہ ہے، چہ تہ دے درجہ تہ
اور سے نو تہ بہ د حدود شرعی نگہبان لے۔ او افعال الہی
سرہ بہ تاتہ موافقت حاصل وی او تاتہ بہ د اتباع سنت۔
نبی و توفیق عطا کرے شی۔

الله پاک فرمائی: «موزر خپل کلام نازل کہ، او ہم موزر
دے د حفاظت ضامن یو۔ نو الله پاک بہ د گنا ہونہ
ستا حفاظت کوی۔ اود احکام الہی احترام کوی۔ نو د الله
پاک تائید او نصرت بہ ہمیشہ ستا شامل حال وی خو
د طریقہ پہ سیر او سلوک کین تالہ د بشریت د دنیاوی
او ظاہری تقاضو نہ نفرت نہ دے پکار۔ حکمہ چہ د اتقا
انسان سرہ تریے دی۔ اود دے نہ گویز کول رہبانیت۔
ان کول دی، چہ ہنہ پہ اسلام کین حرام دے۔»

د جسمانی او بشری تقاضو نہ کہ خوگ پاک دی، نو ہنہ
ملاکے دی۔ نہ چہ انسان۔ نو پہ دے سوچ کول پکار کہ
چہ د بشریت تقاضی د شریعت ماتحت وی حکمہ چہ داد
دعا او سوال پہ صورت کین بندہ بارگاہ الہی تہ لازبات
نزدے کوی۔ او الله پاک سرہ د مؤمن تعلق نہ مضبوط
ولے کہ د بشریت تقاضی د سرہ نہ زائے شی، نو ہنہ بہ
فرشتو کین داخل شی۔ اود دنیا نظام بہ درہم برہم شی۔
نو د انسان جائزے تقاضے پہ باطنی امور د ک۔ ہرگز

ظہر رسالے نہ دی۔ اور اللہ پاک دھکت ماتحت و بشریت
تقاضے پہ تاسو کیں پہ دے موجود دی۔ چہ د اللہ پاک و نوری
نہ پہ بندہ طریقہ فائدے و اخلاقی اور دنیا کیں دحق تعالیٰ پہ
نعمتون بنا دے۔

د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے « ستامود
دنیا نہ خوشبوی او غمخما زمرہ تہ زیاتے تزدے دی۔ اور
دنیا آرام او اطمینان پہ مانخہ کیں دے۔ نوہی علیہ السلام
تہ د سیرالی اللہ او احکام الہی اتباع سڑسڑ د بشریت
خوشحالی ہم دس کرے شوعے۔ اور دے دیوی نعمتون پہ قبول
کیں ہوی؟ اللہ پاک د حکم مطابق د شکر اظہار او فرمایہ
نواں ہوی اللہ او اولیاء اللہ روحانی نعمتون سرہ سرہ پہ پشری
نعمتون ہم بناد وی۔ حکم چہ ہوی دانموتونہ پہ جائزہ طریقہ
استمالوی۔ او ہم پہ دے سیرت انسانی تکمیل بیاموی۔ چہ
د کتاب اللہ او سنت رسول اللہ پیروی او کرے شو۔

مقالہ (۶۱) د اشیاؤ پہ استعمال کیں دمؤمن
احتیاط

د اللہ پاک د امر او نہی ماتحت مؤمن د اشیاؤ پہ قبول
او استعالو لو کیں احتیاط کوی۔ چہ دا ہے نہ چرتہ یو آدم
او مشکوک شے استعمال کوی۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
ارشاد دے: « مؤمن د اشیاؤ پہ قبولو کیں احتیاط کوئکے
وی۔ او منافق لے ہے احتیاط اخستوئکے وی۔ اور دینی

کرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے: « کوم شے چہ تاسو پہ
شک کیں غورخوی، ہنہ پروردی۔ او چہ کوم کیں شک
نہ وی، ہنہ اختیار کریں۔ نو مومن د شریعت پہ اتباع
کیں د استعمال قبولو کیں د توقف او تحقیق نہ
کارا خلی۔ اور لغوی خلاف ہیچ چیز نہ خوبوی۔ ترخو
چہ امر باطن د ہنہ د جواز او قبولیت حکم ورنہ کری۔

کہ مؤمن د ولایت او ابد الیت پہ حالت کیں وی۔ نو
مشیت الہی براہ راست ہنہ تہ د هر خیز د قبولو یارہ کولو
حکم و رکوی۔ اور ابد الیت حالت د فنا لے محض حالت
دے۔ چہ ہنہ صرف د اللہ پاک مشیت د هر خہ د پارہ
حکم و رکوی۔ کہ مشیت الہی بو مومن د بو خیز د قبولونہ
منع نہ کری، نو واسے خلی۔ او کہ منع لے کری، نو ترک
لے کری۔ اور کیفیت د رومی حالت ضد دے۔ حکم چہ
ہنہ حالت کیں توقف غالب وو۔ او چہ ارادے لے ہم پکین
دخل وو۔ لیکن دے حالت کیں سراسر امر الہی غالب دے۔
او مومن پہ دے حالت کیں د قبولو کنا ہونہ محفوظ وی۔
نکہ چہ اللہ پاک فرمائی: « مؤمنو یوسف علیہ السلام دھر
قسم گناہ نہ محفوظو کہ حکم چہ ہنہ د مخلص بندگان نو نہ
وو۔»

مؤمن د حرام او مشکوک چیزونونہ منع کرے شوعے
دے۔ او صراط مستقیم ددہ پارہ آسان کرے شوعے دے،

دے د اللہ رضا او دہنہ احکاموسرہ موافقت کوی۔ او پہ
ہر حالت کیں د اللہ تعالیٰ رضا جوئی او خوشنودی ددہ
منتھائے مقصود وی۔ ددے نہ اوچت بل حالت نشہ۔ او
دا ولایت انتھادہ۔

د حالت د ہنہ اولیاء اللہ او اصحاب کرام وی، چہ
دانبیائے کرام پہ نقش و قدم روان وی۔ او دھوئکے
سنت او طریقت کاملہ اتباع کوی۔ اللہ پاک د پہ موندو
تاسو ہم دے پاکو یزناکانو د پیروی پیرنہ ورنہ او کریں۔
آمین۔

مقالہ (۶۲) د محبت او محبوب حقیقی
تہ ڈروند د مشکلات او مصیبتون پہ وخت کیں ہیشہ

د اللہ پاک خلاف کلاہ او شکایت کوے۔ او دہنہ پہ ربوبیت
پہ قسم قسم تورنگوے۔ حالانکہ ہنہ پہ خیلو بند یا نو ذرا
برہم ظلم زیاتے نہ کوی۔ کوم مصیبتونہ او مشکلات چہ
بندہ تہ پینپیڑی، ہنہ ددہ د خیلو مشرکانہ عقائد و بدو
اعمالو۔ او شریعت د حدودو د ماتولو پہ وجہ وی۔ تہ
پہ دے نہ پوہیے، چہ اللہ تعالیٰ وحدہ لا شریک دے۔
عبادت کیں د شرک نہ کولو سرہ سرہ ہنہ دا ہم غواری،
چہ کوم عشق او محبت دہنہ د پارہ خاص دے۔ ہنہ دغیر
سرہ اوئہ کرے شی۔

اللہ پاک فرمائی: « مشرکینو خیل دیوتاگان خیل حاجت

روا جو کرے دی، او ہوئو سرہ دا ہے قوس محبت ساقی،
چہ ہنہ صرف اللہ تعالیٰ سرہ پکار دے۔ نو کوم محبت،
رغبت او د فدائیت جذبہ چہ د محبوب حقیقی د پارہ خاص
دہ او ہنہ دغیر اللہ او دنیوی مخلوق د پارہ وقف کرے شی
نزدہ نہ ساد مصیبتونو لوئے سبب دے۔ نوکلہ او شکایت
تالہ د خیل مشرکانہ طرز عمل نہ پکار دے، نہ چہ د اللہ
تعالیٰ نہ۔

مصیبتونہ تانہ پہ دے پینپیڑی، چہ تہ د خیلو عقائد
او اعمالو اصلاح او کرے۔ او د مشرکانہ طرز روش نہ منع
شے۔ اللہ پاک غواری چہ تہ خیل قلب، دماغ ظاہر او باطن
خالص دہنہ د ذات د پارہ وقف کرے۔ او غیر اللہ د خیل
محبت او رغبت مرکز اونہ کرخوے۔

د خدا کے د رضاد پارہ د نفس انارہ او مخلوقاتو پیروی
پریردہ، چہ تہ دا ہے او کرے، نو اللہ تعالیٰ بدو پہ خیلو
نعمتون او بخششونو بناد کری۔ خلق بہ ستا پہ تشریف
شروع شی۔ او اللہ پاک بدو دوار و جہانو پہ خوشحالو سرفراز
کری۔ نو تہ خیل محبت د مخلوقاتو پہ خائے خیل محبوب
حقیقی سرہ اوساتہ۔ حکم دا محبت جاودانی (ہمیشہ) دے
او ہنہ ہستی بل رغبت او توجہ او کرے۔ چہ ساطرف تہ لے
توجہ دے۔ او د ہنچا ہوسنی اختیار کرے، چہ تاسرہ دوستی
کوی۔ او ہنچا سہ ہم کلام شہ، چہ نابلی۔ او د ہنچ

چالاس کین خپل لاس ورکړه چه تا دکمراه کید ونه چر کوی او پصرط مستقیم ورسوی.

خپل زبړه او دماغ هغه مقدسه هستی طرف ته کړه ، چه ستا باطن د شرک اوفسق نړیاک کوی. ستانفس او ستا جاهل اومانق دوستان هغه شیطان دی چه تا دسے لاریس نه بد راه کوی. نو ته به ترکومه د مخلوقاتو په پکې توری تیروولگے. او دنفس په اتباع کین به ترکومه د محبوب حققی نه لریس اوسے. خپل خالق او معبود ته نزد ے شه اوبلسانته چه الله پاک هم اول دے. هم اخر دے. هم ظاهر دے، هم باطن دے. د ټولو مخلوقاتو مشکل گشا اورازق صرف هغه دے. ټول احسان بخشش اومعنا دهنه درجانب نه ده. او د زبړونو اطمینان دهنه په محبت اودهنه په ذکر اوفکر کین دے.

الله پاک فرمائی: مشرکان خپلو دیوتاگانو سره داسے محبت کوی، چه هغه صرف الله سره کول پکار دی. خو کوم خلق چه په سچا ایمانداردی. هغوی خوصرف دالله تعالی سره کلک محبت ساتی. اوحق سبحانہ فرمائی: دایماندارو زبړونو صرف په ذکر الہی آرام بیاموی. اویا دلری چه د زبړونو اطمینان، سکون اوتوانائی دالله په ذکر حاصلیری.

مقاله (۲۱۳) د معرفت یوکه نکتہ

ما خوب اوبید، چه زه چاته وایم " اے انسان! اے

په ظاہر کین دالله دهنه مخلوق هغه سره شریک کوکئی. اواسے مشیت الہی کین خپله ارادے له دخل ورکونکی. اواسے په باطن کین خپل نفس اماره خپل پروس دکار سره برابروکئی. ا پ زبړ کین توحید اواخلاص پیدا کړه. چه داسے اودیدل، نو یوسرے چه ماسره موجود وو، وکے وویل: "دا کوم کلام دے، اوددے مقصد خه دے؟" نو ما جواب ورکړ. چه دا د توحید او شرک میخو کین فرق کول دی. او د معرفت یوکه نکتہ ده.

مقاله (۲۱۳) د الہی مرگ اود الہی ژوند خه خیز دے؟

یوکه ویرغ ماته یوکه باریکه سئل پینہ شوه. اوفنس م ددے پریشانی نه خلاصے غوښته. غیبی طورجانہ دریافت اوشو چه " ته دے وخت د خپل سکون اواطمینان دپاره خه غواړے؟" نو ما ورسا ته اویویل چه زه داسے شریک غواړم، چه هغه کین ژوند نشته. او داسے ژوند غواړم چه هغه مرگ نه لری.

بیامانه ټپوس اوشو، " هغه کوم مرگ دے چه هغه کین ژوند نشته، او هغه کوم ژوند دے چه هغه مرگ نه لری؟" ما جواب ورکړ. هغه مرگ هغه کین ژوند نشته، هغه کما د خپلو هم جنسو مخلوقاتو نه به تعلقه کیدل دی، چه د هغه مطلب فنا فی الله کیدل، دغیر الله نه خپل

آسید ونه قطع کول او دباری تعالی هستی سره ے تړل دی.

خا مرگ د نفس اماره خواهشات دی چه زه دالله تعالی درضا اودهنه داراوتابع شم. اویا داسے ژوند چه هغه کس مرگ نشته، هغه خا د خپل دالم ژوندی اولذواله پروس دکار د فعل اومشیت سره ژوند ے پالته کیدل ری. په داشان چه کما وجود دهنه وجود سره ژوند ے او قائم شی. اوحما ارادے دهنه دارادے تابع شی. چه ذاتی طور سره نه کما هغه وجود پالته شی اونه م خه ارادے دا هغه ژوند دے چه مرگ له دے کین دخل نشته. اوزه دداسے ژوند خواستکار یم.

خما دا یخین دے چه کما دغه خواهش د ژوند د ټولو خواهشونو نه زیات قیمتی اوعوریز دے.

مقاله (۲۱۵) الله پاک ته د ظلم نسبت کول کفر دے

ته بعضے اوقات د ناموافقہ حالاتو نه تنگدھے، نو د الله تعالی نه د خفگان اظهار کوی. اواوای، چه الله پاک خما سوال نه قبلی. اومصیبتونه رانه نه دفع کوی. نو زه نا. دا ټپویس کوم، چه ته دالله تعالی دریمان لاندے آزاد ے. وکه غلام؟ که ته دا اووای چه زه آزاد یم. نو کافر شو ے، خکه چه دا د شریعت نه انکار دے. اوکله دا

دا اووای چه غلام یم. اوهم دامؤمن بندله له وویل پکار دی. نویاتانه دا تقاضا کید ے شی چه ایمان اوتوکل سره په الله تعالی کامله تکیه اوسا ته. اوبوله پیسے هغه ته د حاجت روابی خواست کوی.

الله پاک فرمائی: "خما په درگاه کین خپل حاجات اوضروریات پیش کوی. زه به ستا دعا گانے قبولم نو تا له ندی پکار، چه هروخت دالله تعالی په فضل وکریم او مدد کین شک شپ کوی. او مه داکو چه د مصیبت اوتکلیف په وخت کین ظلم اوزیاتوی دالله پاک مقدس ذات ته منسوب کړے. کله چه داسے اوشی، چه دنده د حاجاتو پورے کولو کین تاخیر راشی، نو دے کین دالله تعالی خه مصلحت وی. تاله نه دی پکار، چه ے قراره شه اوبه الله پاک الزام اونگوسے. خکه چه دے عقید ے سره الله پاک ته د ظلم نسبت راخی، اوداسر کما کفر دے حالانکه هغه په خپلو بندیانو همیشه مهربانه دے. او ذرک بر ظلم زیاتے هم پرے نه کوی.

د تیر دنیا شوی قومونو په حقله الله پاک فرمائی: مونږ په هغوی ظلم نه کوو. بلکه هغوی پخپله دشرک او کفر په وجه په خپلو خا نو ظلم اوزیاتے کول. اوهغوی ته چه کوم عذاب ورکړے شو، دا د هغوی دخپلو بندانو نتیجه وه." نو تاسو دالله تعالی دناراضه کیدو اودهنه

۱۱۰ الغیب

خلاف شکایت کو لو نہ پریھیز اوکری۔ او دھنہ پہ اضاو
 هرگز اعتراض مہ کوئی۔ دھنہ پہ نعمت شکر او باسی او
 دھنہ رضا سے موافقت اختیار کری۔ او دھنہ خواہشات
 نفسانی پروری پرین دگی۔ چہ د خداے د خفگان او غضب
 باعث وی۔ بلکہ صدق او خلوص سے د اللہ پاک پہ حضور
 کن حواست کوئی۔ او پہ صبر دھنہ د فضل و کرم امید او
 اوسو۔

پہ ہر حالت کن د نفس د اطاعت نہ پریھیز کوئی۔
 حکم چہ نفس ستا او د اللہ دشمن دے۔ نو د ظلم او زیاتی
 اللہ پاک تہ د منسوب کولو پہ جائے بہتر د داد، چہ تہ
 دا خیل نفس تہ منسوب کرے او بیا د خیلو بہ اعتدالو پہ
 اصلاح کنی کوشش دا واغلے، نو تقوی اختیار کرے۔ او د اللہ
 تعالیٰ د امر فرمانبردارشہ۔ د شریعت د حدود و احترام او کرے
 توکل علی اللہ ہیج کلمہ مہ پریردہ او نفس تہ د اللہ پاک دا
 ارشاد دیدا کرے چہ اللہ تعالیٰ پہ وے تاسولہ عذاب برکے
 کہ تاسو پہ ہنہ بقین اوسانی، او دھنہ شکر پہ جائے راویا:
 اللہ پاک فرمائی: "کوم عذاب چہ پہ بندیاں راوی، دھنہ
 وجہ دھنوی خیلہ بد عملی وی۔ بیشک چہ اللہ تعالیٰ پہ
 خیلو بندیاں نو زور زیاتی نہ کوئی۔ نو د اللہ پاک درسامندی
 دیارہ د خیل نفس مخالف شہ او د خرابو ترغیباً نو نہ کرے
 او کرے۔ حکم چہ د اللہ تعالیٰ پہ دشمنان کنی د شیطان تہ

فتوح ۲۲۱ الغیب

پس نفس د انسان لوئے دشمن دے چہ ہنہ بنی آدم د
 صراط مستقیم تہ بد راہہ کوئی۔

اللہ پاک پہ خیلو آسمانی کتابو کنی بقولوا نبیا ئے کرامو
 تہ ارشاد فرمائے دے چہ ہنوی خیل امتونہ د نفس امارہ
 د اتباع تہ منع کری۔ حکم چہ د اللہ پاک خفی او کما حقہ
 بد توین محرم دے۔ اللہ پاک د موین او تاسو د نفس او شیطان
 د قتل نہ پہ امان کری۔ آمین۔

مقالہ (۲۲) اللہ پاک تہ د دعا غوثیتو تالکین
 دا سے ہیکلمہ مہ واپہ، چہ زہ بہ د اللہ پاک تہ سوال نہ
 کوم، حکم کہ سوال کول عیب ناک دی، نو مخلوقا تو تہ نہ چہ
 د خالی او پروردگار تہ۔ د اللہ تعالیٰ تہ د خیلو تلوچا چو تلو
 سوال کوئے۔ او پرلہ سے سوال کول د بندہ دیارہ د سعادت او
 نیک بختی باعث دے۔ او د توحید او ایمان او اخو ثبوت
 دے۔ نو د خیل ہر ضرورت دیارہ د اللہ تعالیٰ پہ حضور
 کنی سوال کوئے، حکم چہ د دنیا او عقبی سعادت پہ دے
 کنی دے۔

کہ ستا غوثیتے شوے خیر د اللہ تعالیٰ پہ علم کنی
 ستا دیارہ فائدہ مند وی۔ او د راحت او ترقی باعث وی
 نو ہنہ بہ ضرورت تہ رہی او کہ پہ ہنہ کنی د علم الہی
 مطابق ستا دیارہ نقصان وی نو ہنہ بہ تانت حاصل شہ
 بہر حال تالہ نہ دی پکار چہ د فضل الہی خلاف شکایت

فتوح ۲۲۲ الغیب

حرف پہ ژبہ راویے۔ نو د خیل ہر حاجت دیارہ د اللہ پاک
 پہ حمنوس کنی پہ دے چہ سوال کوئے چہ اللہ پاک د سوال
 کولو حکم کرے دے۔ او بندہ تہ لے د پرلہ سے دعا کولو تالکین
 فرمائے دے۔ حق سبحانہ فرمائی: "خما پہ بارگاہ کنی دعا
 کوئی زہ بہ ستا دعا قبولم و او اللہ پاک فرمائی: "د اللہ تم
 نہ دھنہ فضل غوارگی۔ بل جائے ارشاد دے "زہ خیلو
 بندیاں تہ دیر قریب ہم۔ کلمہ چہ خوک سوال کرے ما یادیوی
 نو زہ دھنہ دعا قبولم۔"

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائے دی: "پہ اللہ پاک
 دعا د قبولید یقین لری۔ او سوال ترے کوئی۔" او د اہم
 مہ واپہ چہ زہ د اللہ پاک تہ سوال کوم، خو ہنہ لے قبولی
 نہ۔ نو بیا بہ ترے سوال نہ کوم۔ حکم چہ د سے وکیل
 کفر دے۔ د بندہ بعضے وقت دعا نہ قبولید و وجہ ہم
 ما بیان کرے دے۔ چہ یا خود بندہ دیارہ ہنہ حرام کرے
 یا پکشی دھنہ دیارہ خہ ضرر پریت وی۔ حقیقت حال
 صرف عالم الغیب اللہ تعالیٰ پیڑنی۔ د دے وچہ نہ کفر
 او انکار کلمات پہ ژبہ راویں نہ دی پکار۔ کہ ستا بعضے
 سوالونہ سمدستی قبول نشی نو دنیا او عقبی دواوی کنی
 پہ دھنہ لوئے اجر بیاموے۔

پہ عامو او رو کنی بہ ستا دیارہ آسانی پیدا کرے
 شی۔ کہ تہ قرض دارے۔ نو قرض خواہ بہ درنہ پہ سختی

فتوح ۲۲۳ الغیب

سرخ د مطالعیر تہ منع کرے شی۔ او ستا دیارہ بہ دھر
 قسم رعایت پیدا کرے شی۔ حکم چہ رحیم، کریم، مہی او
 مغنی د اللہ پاک صفاتی نومونہ دی۔ نو د خیل فضل او کرم۔
 تہ ہنہ خوک نا امیدہ کوئی نہ۔ او یاد ستا بل بگاردی چہ د
 درگاہ الہی تہ بندہ تہ د سوال کولو اجر ضروری رہی۔ او
 کہ بعضے اوقات د فائدہ دنیا کنی ورنہ کہے شی۔ نو
 دے بدلہ بہ آخرت کنی ضرور و رکولے شی۔

حدیث شریف دے، چہ، د قیامت پہ سرخ پہ مومن
 پہ خیل عملنا مہ کنی دا سے نیکی اوویں، چہ ہنہ بہ دنیا
 کنی نہ کرے وی او نہ بہ لے پیڑنی۔ دھنہ تہ بہ تپوس
 اوشی، چہ تہ دانیکی پیڑنے؟ نو مومن بہ اووانی چہ
 نہ۔ د انیکی خما دیارہ دکوم جائے نہ راویے شوی
 دی بیا بہ ہنہ تہ او نبودے شی۔ چہ د انیکی ستا دھنہ
 سوالونو او دعا کوانو جزا دے۔ چہ تاد دنیا کنی غوثیتے دے۔
 او د خہ مصلحت پہ بنا قبولے شوے نہ وے۔"

دومرغ لوبہ جزا بہ مومن تہ بہ دے وجہ و رکیدے
 شی، چہ ہنہ د اللہ تعالیٰ تہ د سوال کولو کامل یقین لری۔
 او د خیل ہر حاجت مرکزے صرف ذات الہی کنی
 او دا د سیرت انسانی ہنہ اوچت صفات دی، چہ
 د دے پہ وجہ بہ ہنہ تہ نہ صرف پہ دنیا کنی بلکہ
 عقبی کنی ہم اجر عظیم و رکیدے شی۔

مقالہ (۶۷) د نفس مجاہدہ

قرآن اوحیٰ پڑھنے د نفس د مجاہدے د پیرتائید راغیلے دے۔ کہ تہ د نفس خلاف جہاد اوکریے او مغلوبے تہ ہم کریے۔ نو اللہ تعالیٰ بہ پہ بوجھے ذریعہ نفس لہ دوبارہ پہ تاغلبہ او او اقتدار ویرکری۔ د پارے ددے چہ ریاضت او مجاہدے تہ ستا مخد شی، او خپل نفس سرچ پہ جنگ تہ چہ متاعزم او ایمان د پریمی تہ زیات قوی شی۔ او محکمش دپارے د شیطان دپارے ستاپہ گمراہ کولو کنبں خہ گنجائش پاتے تھی۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی: تہ موبن ددوہکی جہاد تہ لوئے جہاد تہ راغلو۔ مگویا د نفس جہاد تہ لوئے جہاد او فرمایہ۔ او دتورے جہاد تہ دے پہ مقابلہ کنبں ویرکے اوکریے۔ نو دلوئے جہاد تہ مراد د نفس مجاہدہ، عبادت او ریاضت دے۔ اللہ پاک حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ فرمائی: ۱۰۰ پیغمبر! د خپل پرور دکار عبادت تراخری دمه کوئے تہ کنبں د عبادت د ہمیشگی حکم دے۔ او ددے عبادت بہترین صورت د نفس مجاہدہ دے۔ حکم چہ نفس لذتوں کنبں آختہ شی، نو د عبادتو تہ غفلت اختیار کری۔ کہ خوک دا اعتراض اوکری او وائی۔ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم پاک نفس خنگہ د عبادتو تہ غفلت اختیار وے شی۔

چہ ہنوی تہ د نفس د مجاہدے د تاکید کولو ضرورت پینن شو۔ حکم چہ صل خو خہ چہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ہیتر ارشاد ہم دمنشائی الہی خلاف تہ وو۔ کہ چہ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ جنون نبی د خپل خواہش تہ ہیتر تہ وائی۔ بلکہ د ہفہ ہرہ خبرہ وحی وی چہ ہفہ تہ لبر لے شوے وی۔ نو ددے اعتراض جواب دادے چہ د ایسے خطاب د شریعت د تعلیم و تدریس پورے طریقہ دے کہنی خطاب حقیقت کنبں دومرہ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ذات تہ تہ دے۔ خود مرچہ د ائت افراد تہ دے۔

حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ چہ کوم احکام صادر شوی دی۔ د ہفہ حقیقی مدعا امت مخاطب کول او د امور شرعیہ تاکید کول دی۔ کنی حقیقت دادے، چہ اللہ پاک نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم تہ پہ نفس او خواہش مکملہ غلبہ ویرکے وے۔ او د اسکا افراد ہر وقت د نفس د مجاہدہ حاجت مند دی۔ حضور صلی اللہ علیہ وسلم تہ د نفس د مجاہدہ ضرورت تہ وو۔ نو مؤمن چہ د نفس مجاہدہ راواخلی۔ او د شریعت پہ اتباع کنبں نفس مغلوب کری۔ نو اللہ تعالیٰ ہفہ د دوار چھا تو پہ بنو نعمتو نو بناد کری۔ او پہ جنت کنبں اوچتے دیرے ویرکری۔

اللہ پاک فرمائی: ۱۰ کوم سرے چہ د حشر پہ ورخ د خپل پرور دکار د پیشی تہ او ویریدہ۔ او نفس تہ د خلاف شریعت

خراہشا تو د پیروی تہ محفوظ کہ۔ نو د ہفہ تکا و نرہ یقینا جنت دے۔ نو ہرکے چہ د مؤمن د قدری خائے جنت دے چہ ہفتہ بہ د خدا تہ پہ دیدار بناد شی۔ نو بیا ہفہ غیرت تہ د رجوع کولو او دنیا تہ د میلان کولو نہ پیرا دے۔ او حکم چہ دنیا کنبں د احکام الہی پہ پیروی کنبں ہفہ د نفس امارہ د خواہشاتو تہ پرہیز کری۔ دغہ رنگ بہ اللہ تعالیٰ پجنت کنبں د ہفہ د تقویٰ پہ خاطر جزا ویرکلو کنبں ہم ہفہ پرتماؤتم او بہ حسابہ نعمتو نو مور کری۔

د دے برعکس کافران او مشرکان چہ دنیا کنبں فسق و فجور کنبں آختہ وی۔ نو د نفس د اتباع پہ وجہ بہ ہنوی د دوزخ پہ سخت عذاب کنبں گیر وی۔ اللہ پاک فرمائی: ۱۰ مسلمانو! تا سود ہفے اور تہ خان بچ کری۔ کوم چہ د کافرو دپارے تیار شوے دے۔ او ہمیشہ بہ ہفے کنبں سوزی۔ نو د حشر پہ ورخ بہ د کافرو او فاسق فاجر مخلوق دپارے قسم قسم عذابونہ وی، حکم چہ دوئی دنیا کنبں د احکام الہی د اتباع نہ چچہ کوئی۔ او د نفس د خواہشاتو پہ پیوستر کو پیروی کری۔ نو حکم اللہ پاک فرمائی: ۱۰ لے نبی! تا ہفہ خلق اور تہ لیدہ، چہ ہنوی خپل نفس خپل معبود جوہ کریے ویر۔

اللہ پاک بہ مجاہدہ کونکو مؤمنانو تہ جنت کنبں ہر وخت لوئے لوئے او تازہ تازہ نعمتو تہ ویرکری۔ او د خاطر

او عزت بہ د دوئی پہ دے وجہ کولے شی، چہ دنیا کنبں دوئی د نفس خلاف جہاد کولو۔ او ہفہ تہ د احکام الہی تابع کریے ویر۔ او ددے ارشاد نبوی چہ د دنیا د آخرت پتہ دے۔ ہم د ہفہ معنی دی۔

مقالہ (۶۸) اللہ پاک ہرہ ورخ پہ بنوئی شان کنبں دے

د پر عالمان او مطالب قرآن کنبں فکر کونکی ددے آیت: ۱۰ لکن یوم ہوئی شای ۱۰ (ہرہ ورخ ہفہ پہ بنوئی شان کنبں دے) پہ حقیقی معنی پورے تہ دی۔ ددے اصل مفہوم دادے، چہ بول مخلوقات خواہ ہفہ ہر ورخ سرے بقلو لگا، پہ ہر حالت کنبں فانی او زوال موند ویکری۔ او پر عارضی او ہنگامی ژوند لری۔ لیکن د مخلوقات برعکس د خالق کائنات د اشان دے، چہ ہفہ حق و قیوم دے۔ دانشی او ابدی دے۔ او نہ صرف ذات سرہ، بلکہ خپلوصفا تہ ستر ہم ہمیشہ باقی او پائندہ دے۔ د ہفہ حیاتی قوت او اختیار ہرہ ورخ پہ ترقی دے لیکن زوال او تزلزل ورلہ ہرگز نشنہ دغہ رنگ دانہ پاک احکام او ارادے ورخ پہ ورخ پہ قوت او اشکین زیادتے کوئی، لیکن ضعف (کمزورک) ورلہ ہیڑ کله نشنہ۔

ہرکے چہ اللہ تعالیٰ د بندہ دعا قبولی او د ہفہ ہنوی خیزونہ ہفہ تہ عطا کری۔ نو ہفے سرہ د اللہ تعالیٰ ارادہ

ما تپیری نہ۔ اور نہ دھنڈ دھنڈت خلافت ورثی کیبری۔
مخالفانہ د پارے چہ کوم مقدرات دازل نہ مقرر دی نودعلم
الہی مطابق پہ خپل وخت ہنہ حاجات اورادونہ پورے
کیبری۔ بہرحال ددعا کو نکو ضروریات پورے کیدل ہم د
احکام الہی ماتحت وی۔ او پہ دے ہم پوھیدل پکاری
چہ عقیل کیں جنت دا خلیل ہم دعلم اوکرم الہی ماتحت
دی۔

حدیث شریف دے تچہ بی عائشہ رضی اللہ عنہا د
نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نہ تپوس اوکے چہ جنت
کیں بہ خلق محض دخیلو تیکو اعمال وچہ داخیری اوکے
نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ او فرمائیل چہ نہ۔
بلکہ د اللہ پاک بہ رحمت او بخشش بہ جنت کیں داخیری
نوحضرت عائشہ ۳۰ تریے تپوس اوکرو چہ یارسول اللہ!
تاسو بہ ہم نہ؟ نو حضور صلی اللہ علیہ وسلم ورتہ
او فرمائیل چہ ہو زہ بہ ہم نہ، مگر خدا نے پر رحمت
دغہ وخت حضور صلی اللہ علیہ وسلم خپل لاس مبارک پہ
خپل سر پہ بیکہ او داد دے د پارے چہ اللہ پاک خپلو حکامو
اوارادو کیں د مخلوقات تا بع نہ دے۔ ہنہ چہ خٹہ غوازی
ہنہ کوئی۔ دھنہ نہ پھوٹو تپوس کوکے نشتہ۔ او دیکھو
نہ بہ د احکام الہی تپوس کو لے شی۔
د عرش نہ واخہ تخت العزیز پورے ہوں مخلوقات

دھنہ پیدا کردہ دی۔ او پہ خوبہ او نا خوبہ ہر حالت کیں
دھنڈ فرمائیدایا دی۔ اللہ پاک ذمائی۔ د اللہ نہ سوا دکائناتو
خوگ خالق او مختار شستہ؟ (یعنی نشتہ) اوحق سبحان فرمائی
د اللہ نہ سوا خوگ معبود او مسجود شستہ؟ او اللہ نہ مژدل
فرمائی۔ تہ د اللہ برابر او ہنام خوگ پیڑے؟
اللہ پاک فرمائی: ۱۰۱۰ پیڑیہ اتہ او ابہ چہ اے مالک
الملک تہ چہ خوگ غواپے، ہنڈ تہ ملک او سلطنت عطا
کوہے، او دچا نہ چہ غواپے، سلطنت اخڈے۔ تہ چہ چا تخراب
عزت ورتوے۔ او خوگ چہ غواپے ذلیل کوے۔ عزت
اوسرورازی صرف ستا پہ لاس کیں دہ۔ تہ بیشکہ پہ
ہر خیز حاکم او مختارے۔ تہ چہ چا تخرابے عہد
ریش عطا کوے۔ پہ مخلوق تو حقیقی او مستقل حکومت
صرف تانہ حاصل دے۔

مقالہ (۶۹) د اللہ پاک نہ دکو موخیزونو غوبتل پکاری؟

کہ تہ د اللہ پاک پہ حضور کیں سوال کوے۔ نو دخیلو
تپوس کتا ہونو د پارے د مغفرت او دراتلونکی وخت کتا ہونو
نہ دچہ کیدو سوال کوے۔ او دھنہ نہ دطاعت او عبادت د
ہیشکے، د امر و نہی د تعمیل، پہ مشیت خداوندی د
رضامندی، پہ مصیبتوں د سہم کولو، دخلو نعمتون او د
ربی دزیاتی، پہ نعمتون د شکر، دایمان د سلامتی سکا د

مرہ او پہ وسخ د قیامت د انبیائو صدیقینو، شہداء او
صالحینو او اولیاء اللہ پہ ولہ کیں د پاسیدو دعا غواپے۔
لکھ چہ دا یولوسے سعادت دے۔ خپل قول معاملات سزا
اللہ نقلی تہ او سپارے۔ او خپلہ ہنہ کیں ہیچ قسم دخل
مہ کوے۔

د حضرت عمر رضی اللہ عنہ متعلق روایت دے۔ چہ
ہوئی فرمائیے دی: ماتہ پہ دے خبرے پروانستہ، چہ
پہ ماصا پہ کوم حالت کیں رانی۔ آیا داسے حالت بہ وی؟
چہ زہ بہ نے نہ گنرم، یاد اسے حالت بہ وی، چہ
زہ بہ نے خونیم لکھ چہ زہ نہ پوھیریم، چہ د علم الہی
ماتحت خما د پارے بہتری پہ کوم حالت بہ وی، چہ زہ بہ
نے خونیم۔ لکھ چہ زہ نہ پوھیریم، چہ د علم الہی ماتحت
خما د پارے بہتری پہ کوم حالت کیں دے۔ نو ما خپل
موجودہ او راتلونکی معاملات اللہ پاک تہ او سپارل چہ
ہنہ بہترین دوست او بہترین حافظ او ناصر دے۔
دا الفاظ حضرت عمر ۳۰ د اللہ پاک پہ تدبیر رضامندی
او دھنہ پہ حکم د کامل اطمینان پہ بناہ ارشاد او فرمائیل:
دنبلیانود ناقص او محدود علم او پہ معمول واقعاتود
پیشاند کیدو۔ پہ باعث اللہ پاک تنبیہ فرمائی: مسلمانانو
جہاد پہ تاسو فرض شوئے دے۔ حالانکہ ہنہ تاسو نہ د
آرام طلبی پہ وجہ نہ نہ پکاری۔ عین ممکنہ دے، چہ

کوم خیز تاسو بنہ نہ کترئی، ہنہ کیں ستاسود سپارے
بہ خبری وی۔ نو د خیر او شر حقیقت عالم الغیب اللہ
پاک پڑی۔ تاسو نہ پڑی۔ نو تہ دھنہ وخت د تسلیم
او رضا طریقہ اختیار کرے تہ خوچہ د نفس امارہ دلاجونہ
ازاد نہ شے۔ اورضائے الہی سرے موافقت اختیار نہ کرے
بیا بہ ستا ذاتی خواہشات او ارادے بھوشی۔ او دبتول
کائنات نہ بہ ستا تعلق قطع شی۔ او صرف پوخدا اے سرے
بہ باقی پلے شی۔ او ہم د، د توحید مقام دے۔ چمستا
زرے د اللہ پاک پہ محبت معمورہ شی۔ او د اللہ طلب او میل
ستا نصب العین شی۔

دے حالت کیں بہ پروس دکار تا پہ دنیاوی نعمتون
بناہ کری۔ او تہ بہ دھنہ شکر گزار شے۔ او دھنہ شیت
سورے موافقت پہ وجہ بہ دھنہ د عطا کرے شوی رزق
عملا احترام کوے۔ بیا کہ دیوی ژوند کیں پہ تاخہ تنگ
حالی رانی۔ نو تہ بہ دخیل پروس دکار نہ ناراض نہ نے۔
او پہ ہنڈ بہ د رزق نہ ورکولو الزام نہ لکوسے۔ لکھ چہ
د یومؤمن او مؤحد پہ حیثیت بہ تہ دخیل خواہش او
ارادے نہ کنارے کش نے۔ او خپل معاملات بہ د اللہ پاک
تہ سپارے وی او د: وَمَا تَشَاءُونَ اِلَّا اَنْ يَّسْأَلَ اللّٰهَ . تاسو
بہ ہنڈ نہ غوازی مگر ہنڈ چہ اللہ پاک غوازی ماتحت
ستا دعا او سوال صرف د امر الہی اطاعت کول وی۔

مقالہ (۷) پہ خیلو نیکو غور نہ دے پکار
 ستا پہ خیلو نیکو غور کول او دھن خیل نفس متہ
 نسبت کول او پہ خلق خدا کین پہ خیلہ راستبازی فن کول
 ظاہر شرک او گمراہی ۷۵۔ حالانکہ داخر کندہ حقیقت
 دے چہ پہ صراط مستقیم تلل او دیکھی توفیق موندل د
 اللہ پاک پہ تائید او فضل او کم مخصوصی۔ دے دے عین
 کہ یو سہے د کفر او شرک او قسما تم کنا ہونہ پچ کپری
 بزغہ ہم سراسر د اللہ پاک د تائید او امداد پہ وجہ وی۔
 نو بیاتہ د اللہ تعالیٰ د تائید او مدد پہ اقرار کول کین ولے د
 بخل نہ کارا اخل۔ او نیکی کول او دہنی نہ پچ کیدل ولے
 خیل نفس تہ منسوب کولے۔ حالانکہ لو لے جلیل القدر انبیاء
 او اولیاء اللہ بہ ہم ہمیشہ داوئیل چہ : لا کؤل و لا کؤل
 الا باللہ العلی العظیم۔ یعنی د اللہ تعالیٰ دا حکا مود تعین
 او دمنہیا تو نہ پچ کیدو توفیق صرف د اللہ پاک پہ تائید
 او نصرت دے۔
 نو تالہ پکار دی، چہ نیکی، تقویٰ اور استبازی د
 اللہ پاک د جانب تہ او گتہ۔ او ہدی او کناہ خیل نفس
 اتار تہ منسوب کرے۔ حکمہ چہ کنا ہونو چرہ ہمد غہ
 دہ۔ د حضور صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « نیک عمل
 کوئی او نیک عملی توفیق د اللہ پاک نہ غوا پئی۔ د گناہون
 نہ پچ اوسی۔ او د گنا ہونو نہ پچ کیدو د پارے نفس اتارے

مغلوب کرے۔ د خیل پرور د کار نزدیکت طلب کپری۔ او د
 اللہ پاک فرمان بردار اور راست باز چرہ شی۔
 نو کم سہے چہ پہ مشیتا اللہ کین د کم دستوری
 عمل د پارے پیدا شوے دے، ہم ہنہ عمل دھنہ د پارے آسان
 کرے شوے دے۔ او ہنہ دھنہ پہ پیروی مامور دے۔
مقالہ (۸) د پیر او مرید راترو نیاز
 طریقت او حقیقت کین ستا دوہ حالتونہ ممکن کیدے
 شی۔ یا بہ تہ مرید لے یا صاحب مراد۔ کہ تہ مرید لے
 نو یا خو پہ تا یو دروند بار او دشمنیتا دیر لویہ ذمہ واری
 پر تہ دہ۔ حکمہ چہ تہ لا اوس د صداقت او حقیقت دلارے
 طالب او محتاج لے۔ او طالب لہ د پر محنت، مشقت، ریاست
 او مجاہدہ کول وی۔ حتیٰ چہ ہنہ خیل مقصود او مطالب
 تہ اورسی۔
 د طریقت پہ لا کین تالہ مناسب نہ دی چہ پہ مصیبت
 او مشکلات تو داویلا شروع کرے۔ او د اللہ پاک خلاف شکایت
 او فریاد راواخلے۔ تہ بہ د صبر او تحمل نہ کارا لے او استقلال
 سرہ بہ پہ صراط مستقیم قائم اوسے۔ تہ دے چہ مصیبتونہ
 تانہ رفع کرے شی۔ او خیل مقصود تہ اورسے۔ نو د طریقت
 پہ لا کین مصیبتونہ او مشکلات پہ حقیقت کین ستا
 باطن تزکیہ روحانی د رجا تو بلندی او دخلتو دا احتیاج نہ
 خلاصی دے۔

او کہ تہ صاحب مراد لے۔ او پہ تا اقات وارد کپری
 نو دھن امانت و خلاف ہم پہ اللہ تعالیٰ تہمت مہ نکوی
 او شکایت مہ کرے حکمہ چہ اللہ پاک پہ ما مراد اولیاء اللہ کلہ پہ دے
 وجہ ہم مصیبتونہ نازلوی چہ دھنوی دیجہ او چہ کپری
 اور روحانی قوت لے زیات کپری۔ نو د صاحب مراد کیدو پہ
 صورت کین ہم ستا د مصیبتونہ د اللہ تعالیٰ دا منشاوی،
 چہ ہنہ ستا درجہ اولیاء او اہل اوسو یو کپری۔ او تا خیل
 خان تہ نور ہم قریب کپری۔
 آیا تہ دا خوبوے، چہ تا دا اولیاء اللہ او اہل الو نہ
 لے تعلق کپری، او د فاسق او غافل خلقو پہ دلہ کین د
 شامل کپری۔ کہ تہ دا چنو درجونہ غفلت ہم او کپے، نو
 اللہ تعالیٰ ہرگز دانہ خوبنوی، چہ تہ دھن نہ محروم
 کپری، اللہ پاک فرمائی : « ستا سہ پہ بہترنگ او فلاح و بہبود
 اللہ تعالیٰ نہ پوہیری۔ او تا سونہ پوہیری۔ »
 بیا کہ تہ دا اووا لے چہ ابتلاء خود طالب او مرید د
 پارے پکاروی۔ چہ د طریقت د لاور مبتدی وی، نہ چہ د
 صاحب مراد د پارے چہ صاحب مقصود دے۔ نو د دے
 جواب دادے۔ چہ د صاحب مراد ابتلاء خہ کلہ نہ دے
 بلکہ نادرا وقت شے دے۔ دے کین دھنیا اختلاف نشت
 چہ د قولونہ زیاتہ ابتلاء پہ برگزیدہ انبیاء را اخل دہ د ابراہیم
 علیہ السلام واقعات او گورگی۔ بیا د حضور صلی اللہ علیہ وسلم

پہ مصیبتونہ نظر او کپری چہ دھنوی ابتلا شو مراد
 بختہ وے۔
 حضور صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « شومرہ چہ
 زہ د اللہ پاک پہ دین کین ویرولے شوے ہم۔ دومرہ ہنوک
 نہ دے ویرولے شوے۔ او سومرہ چہ ماد اللہ پاک پہ اطاعت
 او امر کین د کفارونہ تکلیف بیا موندے دے، دومرہ ہی
 نہ دے بیا موندے۔ بیشکہ دین پہ خدمت کین مسلسل
 دیرش ویٹے او شے پہ ماد ایسے تیرے شوے دی چہ دھن
 دوران کین ما تہ دومرہ طعام را کپے شوے دے چہ د
 بدل رہن پہ ترخ کین بہ پستیدے شو۔ او دہہ حالت کما د
 نورو منکرہ ہم وو۔
 دینی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم ارشاد دے : « د انبیاء
 پہ دلہ زیات مصیبتونہ او ازما نشونہ نازلیری۔ بیا د غصہ د
 پہ درجہ پہ نورو بندگان خدا ابتلاء را لے : او رسول اللہ
 صلی اللہ علیہ وسلم فرمائیے دی : « زہ ستا سونہ زیات
 د اللہ پاک پتیرندونکے ہم او دھنہ ویریدونکے : دے
 نہ معلومہ شوہ چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د صاحب
 مراد کیدو باوجود پہ ابتلاء کین اچولے شوے وو۔ او دا
 ابتلاء او د اللہ پاک نہ دیرہ، د حضور صلی اللہ علیہ وسلم
 د وجود اوجتولو او د قرب خداوندی پہ فرض وے۔ حکمہ چہ
 دنیا د آخرت پچے دے۔ او د انبیاء او اولیاء اللہ کار پہ

ابتلاء صبر کول، مشیت الہی سرچ موافقت کولی اود تسلیم اور متا ادر اختیارول وی۔ بیا تے تے مصیبت لے کرے شی، پر دیدا الہی بنا د کرے شی۔ اوعقبی کیں پہ درجات عالیہ سرخرا ز کرے شی۔

نودا صغہ شوہ، چہ دُنیا کیں دھر صاحب مراد د پارہ ابتلاء لازمی نہ دے۔ اونہ داغہ کلّیہ گر کیدے شی۔ بکد اللہ پاک د خیل حکمت بالغہ ما تحت چاسوہ چہ عواری، دا معاملہ کوی۔

مقالہ (۷۲) بازارونہ اود خداے دیندیاؤ قسمونہ

دخدائے پہ مخلوق کیں دینی، روحانی او باطنی لحاظ سرہ د بنیاد مو مختلف درجے وی۔ نو خلق چہ کم عمل کوی، ہنہ دخیل روحانی او باطنی کیفیت او صلاحیت مطابق کوی، او پہ ہر عمل کیں دھوی نیت، خواہش او نقطہ نظر جدا جدا وی، چہ د ہنہ پہ بنا ہونگی تہ اجر و ثواب یا عذاب و رکولے شی۔

کوم خلق چہ بازارونہ تھی، دھونگی ارادے او تمسرات جدا جدا وی، پہ دے لحاظ سرہ دھونگی خوشمونہ وی۔ دے کیں یو قسم ہنہ وی، چہ ہرکد بازار کیں داخل شی۔ او لذت او شہوت کیں اختہ کونکی خیزونہ اویں، نو پہ ہنہ کیں ورکینوی اود دے اشیاء و کشش او جاذبیت پہ وجہ

پہ ہنہ کیں محوشی۔ نودا خلق دے خیزونہ سرہ دہرہ ذریہ اوتری، چہ جائز او ناجائز نہ گوری۔ خود ہنہ پہ حاصل کونکی مصروف شی۔ اوفت کونکی پر یوگی۔ دوسے لذت نا کواوشہوت نا کوا خیزونہ نظارہ دھونگی دیارہ گمراہ کن اود دین اوعبادت نہ ددوی لے کرے کونکی وی۔ نودہ شان دوقن دفس امارہ پہ پیرہ کیں داللہ تعالیٰ داطاعت نہ لے کرے شی۔ مگر دچہ اللہ پاک دتہ پہ خیل فضل و کرم د نفس دشرونہ اود لذت نونہ دپریز توشیق و رکری۔ اوسلامت پاتے شی۔

بازارتہ تلونک کیں دویم قسم خلق ہنہ دی چہ ہونگی د لذت او شہوت خیزونہ اویں، نو ہنہ دغفلت او گمراہی موجب کنری۔ دا عقل د عقل او شعور خاوندان وی۔ اودین پلہ رجوع کونکی وی۔ د شریعت اتباع صبر او تحمل سرہ کوی۔ داخل دجا دینو پہ شان دی چہ پہ نفس او شہوت تو غلبہ حاصل کونکی داللہ پاک مدد لے شامل حال وی۔ اونس سرہ ددوی دا جہاد د نورو نیکو نہ دزیات ثواب باعث وی۔ حنور صلی اللہ علیہ وسلم فرما کیلے دی: ہرکد چہ یومون پہ بعضے لذت نونہ د نفس پہ شہوت نونہ اختیار بیاموی اود خداے دویرے نہسے پیری دی، نو ہنہ تہ بہ دھنہ بیکی پہ بدلہ کیں اوتیا چند زیات ثواب ورکولے شی۔

دویم قسم خلق ہنہ دی۔ چہ د لذت او شہوت خیزونہ فوراً حاصل کوی۔ اودھونگی سرہ واصل شی۔ دا خلق حجاب

دیارہ دغفلت او گمراہی سامان خیلہ پیداکوی۔ اوخلوم قسم ہنہ خلق دی، چہ بازار تھی۔ نو خیل خواہش اوضہ، صرف داللہ پاک جائز او حلالو خیزونہ پویہ محمد ساقی۔ اوچہ کوم خیزونہ حاصل کوی نو پہ جائزہ طریقہ دھنہ استعمال کوی۔ اود اللہ پاک دصفتونہ ہر دم شکر پہ خائے راوی۔ دا خلق برکت او خلاصی موندونکی وی۔ بازار تہ تلونک کیں پیغم قسم دخدائے بندیاں دا سے کوا چہ د لذت او شہوت خیزونہ نہ گوری، اونہ ورتہ توجہ کوی۔ ددوی ددے نہ بالکل بے خبرہ وی اود ماسوا اللہ نہ بغیر بل ہیچ نہ وی۔ دوی غیر اللہ نہ وی اونہ لے اوری۔ اونہ لے موجود کنری۔ ہونگی خیلہ پوئلہ توجہ ہر دخت خیل خداے تہ گر کولے وی۔ پہ دے وجہ ہونگی دکنہے پیرے نہم دھنہ تنہا بی لطف اخی چہ دکراو فکر نہ معمول وی۔ چہ تہ دوی بازار کیں بیاموسے۔ اوتوس تہ اوکریے چہ۔ بازار کیں تاسوخہ اولیدل؟ نو ہونگی بہ درتہ اوائی چہ دیو ایدی ذات نہ موسوا ہیچ اونہ لیدل او دھونگی داوینا بالکل درستہ دہ۔ حکمہ چہ ہونگی شہ لیدلے وی ہنہ لے دسویہ سترگونہ بکد۔ ذریہ پہ سترگو لیدلی وی۔ خواہش او ارتنوسہ لے نہ وی لیدلی، محض صورت کیں لے لیدلی وی، معنی کیں لے نہ وی لیدلی ظاہری لے لیدلی وی، باطنی لے نہ وی لیدلی۔ اوبیا چہ

خومرہ اوغہ لے لیدلے وی۔ پہ ہنہ کیں لے ہم خیل خلق اوصاح لیدلے وی۔ دوی د مخلوق تو یہ یو ابرح کیں داللہ تعالیٰ دجمال مشاہدہ کوی۔ او پہ بل ابرح کیں دھنہ دجلال۔ بازار تہ تلونکی دخدائے برگزیدہ بندیاں شہیم قسم ہنہ دی۔ چہ ہرکد ہونگی عوام پہ گفتار او کردار او پہ گمراہی کیں اویں۔ نوددوی زہر دھونگی دیارہ دھونگی رحم او شفقت نہ لکشی اود ہونگی نہ دغفلت کولویا پہ ہونگی دلعت او ملامت پہ خائے بازار کیں دداخلیدونہ دوتوپورے داللہ تعالیٰ پہ حضور کیں دھونگی دیارہ دشفا عنت او مغزرت دھا کوی۔ او اللہ پاک تہ زاری کوی، چہ اے پرور، دکارہ دے خلقت تہ ہدایت اوکریے او پیرے لارے روان کرے۔ چہ ستا دنا فرمائی اود شریعت د خلاف ویرشی نہ میر شی۔ نوداللہ پاک دا سے مجلس بندیاں دینارونہ اواباد و محافظ دی۔ او ہم دغہ خلق دی چہ دا ولیا و اللہ، ابدانو، زاہدانو، متقیانو، او پہ زمکہ دخدائے دانا نیا و خلقاؤ، خوش اخلاقو، شیرین زبانو، ہادی اوسعدی مرشد اور ہنا پہ نومونہ بیلے شی۔ دا سے خلق کسیرا عظم اونا در الوجود دی۔ اوتنہا بی اوتنہ کیں ددوی ددھا اوسعیت برکات دیرخوش نصیبہ خلقت تہ حاصل وی۔

پہ دہائی دے دے اللہ پاک رحمتوں ہی اور نوح اسانی ہے
ہدایت اور سعادت دپارے دے اللہ تعالیٰ دہائی سلامت اوصاف
قوت لری۔ اللہ پاک د مونیہ ہم دہا سے خلقود فیض نہ فیض
نیاب کری۔ آمین۔

**مقالہ (۷۳) اولیاء اللہ پہ کومہ طریقہ فاسقانو
تہ ہدایت کوی؟**

بعض اوقات اللہ پاک خیل یوولی اور بکرید بندہ
د بعض فاسق اور فاسقو پہ ظاہری اور باطنی عیبونو آگاہ
کری۔ اور دے آگاہی مقصد دوی، چہ دا بزرگ دے گورہ
او بد کردارہ خلقو تہ د شریعت د امور تبلیغ او کری او دکلام
اللہ پہ رنیا کین د حق او باطل فرق ہونوی تہ واضحہ کری۔
ولے دعوولی اللہ د تبلیغ د آرا او ماتحت د یو مشرک او فاسق
سوی د خلقو محکمین سپکاوے نہ کوی۔

اللہ پاک فرمائی: "تہ دخیل پروردگار نیغے لارے تہ
خلق پہ حکمت عملی، محبت، نرمی او شیرین کلامی بلکہ او
کہ ہونوی سرور محبت و مباحثہ کرے نو پہ خوش اخلاق سرور
کوہ۔ دپارے دے چہ ہونوی صراط مستقیم تہ مائل شی۔ نو
د خدا دے دغہ نیک بندہ چہ فاسقانو تہ ہدایت کوی، نو پہ
تنہائی کین او پہ مین۔ او محبت سرور لے ورتہ کوی۔ او پہ دے
معقولہ طریقہ ہونوی تہ پہ توحید او شکر، اوستی او
بدنی کین فرق بنکارہ کوی، چہ د شریعت احکام او تعلیمات

نبوی ۴ ہونوی پہ زبرد نو کین حُلمے اونیس۔ او ہونوی د شرک
اوستی پہ تخریبی تاثراتو دا سے بنکے پورہ شی چہ دامر اللہ اعلا
تہ د نرگہ پہ مینہ آمادہ شی۔

دغہ ولی اللہ دہائی تہ بنائی چہ ترخو تا سوہ د شرک اوستی نہ
دخیل باطن مکملہ ترکیبہ اونہ کری نو ترھے بہ تا سوہ۔ د اسلام
او ایمان یقین حاصل شی او د اسلام او ایمان دپارے د شریعت
اتباع لازمی دے۔ آیت شریف دے: "اللہ پاک شرک ہرگز
نہ معاف کوی۔ اور دے نہ علاوہ چہ کومہ گناہ معاف کول
او غوازی، ہفہ معاف کوی۔" بل حُلمے ارشاد دے: "لے
مسلمانو نو! دخیل عاقبت بنا آستہ کولو دپارے خان سرور د
تقوی تو بنہ واخلی، حکمہ چہ د آخرت د سفر دپارے ہمتیہ
تو بنہ تقوی رو۔"

د خلق خدا د اے مشفق او ہمدرد بزرگ چہ د فاسقانو
او مشرکانو پہ عیبونو آگاہ شی، نو د ہونوی سپکاوے نہ کوی
بلکہ خوش اخلاق او شیرین کلامی سرور ہونوی صراط مستقیم
تہ مائل کوی۔ دغہ بزرگ د چا عیب او بد گوئی ہم نہ کوی
حکمہ چہ د اے کول دیوولی اللہ د پاکیزہ سیرت او بنکلی عمل
نہ دیر لے خیرہ دے۔ چہ ہفہ د خلقو پیسے مٹی شا خیرے
او کری۔ او بدے دے د ورپسے اووائی۔ یا د ہونوی پتا
عیبونو د نور خلقو تہ پہ د آگہ بیان کری۔ ہفہ خود خدا
نور مخلوق د غیبت اور بد عادت نہ منع کوی۔ نو پہ خیلہ بہ

بیا حکمہ غیبت او کری۔ کہ تنہائی کین وی یا مجلس کین
ہفہ د مشرک او فاسق خلقو پہ طرز عمل و پتہ نہ بردی،
بلکہ پہ آسنہ طریقہ ورتہ ہدایت کوی۔

د دغہ ولی اللہ تبلیغ چہ د گمراہانو پہ ظاہری اور باطنی
عیبونو آگاہ کرے شوے دے، سرور اللہ پاک دا ذات
ماتحت وی۔ اور دغہ تبلیغ پہ دا سے خوش اخلاق او شیرین
زبانی سرور وی، چہ اکثر مشرک او فاسق خلق د شرک اوستی
نہ بیزار شی، او د توحید او تقوی لار اختیار کری۔
قرآن پاک وائی: "د اللہ پاک چہ چا تہ رضا او شی، نو
صراط مستقیم پالے رہنائی کوی۔" رزمونہ د اللہ پاک
نہ خواست دے، چہ مونہ ہم پہ صراط مستقیم روان
کری۔ آمین)

مقالہ (۷۴) کائنا تو کین د توحید آثار

اللہ پاک فرمائی: "حُما پہ زمکہ کین د یقین او ایمان
راورونکو دپارے دیرے نخبیہ دی۔ او دا نخبیہ ستا سو پہ
خیلو خانو نو کین ہم موجود دی۔ تا سو لے نہ وینی؟"
دے حقیقت کین ہیتر شک نشتنہ چہ د اللہ تعالیٰ پہ ذات
صفات او وحدانیت یقین او ایمان راورونکو دپارے زمکہ
دھفہ د صنعت د عجا ئباتو نہ د کہ دے۔ نو ہر صاحب عقل
لہ پکار دی چہ ہفہ د عرفان او ایمان حاصلو دپارے
غورا و مشاہدہ دخیل ذات نہ شروع کری۔ او دخیل

وجود ظاہری اور باطنی ترکیب تہ دغورا و فکر پہ نظر او کوی
او ہرکے چہ د کتو نفس عرفان او علم ابدان کین بصیرت
حاصل شی نو بیا د د نور و کائنا تو او د اشیا و پہ حکمت
غورا و تدبیر کوی۔

پہ مخلوقانو دغورا و فکر کولو نہ بہ پہ دے د خلق عظمت
او کبریائی واضحہ کیری۔ او چہ مصنوع اتو تہ لے او کوری
نود کہ تہ بہ د صانع ذات اوصاف او اندازہ نیکیری، او چہ
شان د توحید او معرفت حقائق دگ تہ د قلب پہ سترگو
خرگند پیری۔ حکمہ چہ دا پورہ کلیتہ قاعدہ دے۔ چہ صنعت
دخیل صانع دکمال فن ترجمانی کوی۔ او فعل دخیل فاعل
پہ قدرت او صلاحیت دلالت کوی۔

قرآن پاک کین وائی: "اللہ پاک د زمکہ او آسمانو نو
پول خیزو تہ ستا سو دپارے مسفر کری دی۔ رحضرت ابن
عباس دے آیت تفسیر د اے فرمائیے دے چہ: "د
کائنا تو ہر خیز د اسمائے الہی نہ یو اسم دے۔ او د ہر
خیز نوم د اللہ پاک دغہ نہ خہ اسم علامت دے۔ حتی
چہ اے انسانہ! تہ خیلہ ہم بذات خود ہیتر نہ لے،
مگر دھفہ د اسم، صفت او فعل یو عکس لے۔ دھفہ
قدرت سرور پتا اور ہفہ حکمت سرور خرگند لے۔ اللہ
تعالیٰ کائنا تو کین خیل صفات ظاہر کرے دی او خیل
ذات لے پتا کرے دے۔ سرور دے چہ ذات علمت

کین او صفت کے فعل کین ظاہر کر کے دے۔ او خپل علم کے ارادے سرے، اور ارادے کے حرکت اور اتنا اور سرے بنکار کر کے دے۔ اور اللہ پاک خپل امور غیب کین باطن او خپل قدرت اور حکمت کین ظاہر دے۔ سرے دے دے چہ د کاشا تو بول اشیا و ہنہ د صنعت اور قدرت ترجمہ کوئی! خوب وجود دے ہیڑے دہنہ پہ مثل نشتہ۔ ہنہ مالوم الغیب، سبب اور بصیر، د زمان و مکان د حد و دورہ بالانز او ہمیشہ ژوندے اوباقی دے۔

دے کین شک نشتہ۔ چہ د حضرت ابن عباس اذقہ کلام د اسرار معرفت نہ معبور دے۔ او دہے نکات اومعنی ہم دولے سے نہ خرگند پیری، چہ ہنہ ژوندے اور پیا قلب لری۔ او حکمت او معرفت کین د حضرت ابن عباس دا درجہ پہ دے پنا وے، چہ حضور صلی اللہ علیہ وسلم د ہنوی پہ حق کین دادعا فرمایک وے، چہ یا اللہ! دگہ تہ دین کین حکمت او پوہہ ورکے۔ او دا آیتونود معنوعلم لدنی کے نصیب کرے۔ اللہ پاک پوہونہ ہم د کتاب اللہ پہ اسرار و پوہید و برکات کیر دی۔ او پورخ د محشر دے موزن د ہنوی دہے تہ کیری۔ آمین

مقالہ (۷۵) د تصوف بنا پہ او خصلتونود
ر؛ تا تہ دا وصیت کوم، چہ د اللہ پاک نہ ویرا اوکری دہنہ فرما نورد اری او د ظاہر شریعت یا بندی کو خپلہ

سینہ د شرک اوفسق د رنگ نہ پاکہ کرے۔ د خپل تہ یچ اوسہ، او سخا اختیار کرے۔ د خلق حقوق پہ ہیڑو چہ مہ عصب کوہ۔ خوش اخلاقی اختیار کرے۔ او خپل تندگی پرانستے اور ونر سائتہ۔ د خرچ کو لو جائز او مباح خیرتہ خرچ کوہ۔ د خدا کے مخلوق تہ ضرر مہ رسوہ۔ پد فقر او برقیقت کین چہ کوم مصیبتونہ در پین شی، نو پدھے صبر کوہ۔ اویقین او خلوص سرے د اللہ پاک نہ مدد غوازی۔ د اویاء اللہ او مشائخو عزت کوہ، مسلمان رور سرے بنہ سلوک سائتہ، او پد دیانت دارئی ورسوہ چلیوہ۔ د مشرانو آدب کوہ۔ او کشرانو تہ د نیکو کارونو نصیحت کوہ۔ دغم کچلو او خوارانو حاجت روائی کوہ۔ د خوراک خبناک خیزونہ مان سرے مہ ذخیرہ کوہ۔ دے سرے خلق خدا تہ تکلیف رسی۔ کوم خلق چہ فاسقان دی او د اویاء اللہ عزت نہ کوی۔ د ہنوی مصعب ترک کرے۔ او دینی او دنیاوی امور و کین د بندگان خدا مدد کوہ۔ د فقر حقیقت د اوسے چہ تہ د خپلو ہم جنسوتنا اونگہ کرے، او خپل ضرورت صرف د اللہ پاک پہ حضور کین پیش کرے۔ او غنادادہ چہ د ارشاد نبوی ص؛ تا تہ عنای نفس حاصل شی او تہ مخلوقا توتہ د رجوع کو پد خائے یوزب خپل قاضی الحاجات اوکریے۔ او یاد سائتہ چہ تصوف محض پد قیل و قال او بحث مباحثونہ حاصل پیری۔

بلکہ دلذونو او شہوتونو پریئود او ذکر اللہ سرے پد وابستہ کیدو یا موندے شی اوقیر سرے د صحبت او محبت اختیار و لو اصول دادی چہ ہنہ سرے د محبت نہ علمی مسائل مہ چیمو، حکمہ چہ ابتدا کین دے سرے نفرت پیدا کیری۔ بلکہ شی او محبت سرے د ہنہ پوہونہ د ذکر او معرفت خیرے کوہ، وے چہ دے خیزونو سرے ہنہ طبعاً بلد دے۔

یاد سائتہ چہ د تصوف بناو پہ دے او خصلتونود۔ خوک چہ د اخصلتونہ نہ لری، ہنہ صوفی نہ دے۔

- (۱) د حضرت ابراہیم علیہ السلام پہ شان سخا۔
- (۲) د حضرت اسحاق علیہ السلام پہ شان رضا پہ قضا۔
- (۳) د حضرت ایوب علیہ السلام پہ شان صبر۔
- (۴) د حضرت زکریا علیہ السلام پہ شان مناجات۔
- (۵) د حضرت یحییٰ علیہ السلام پہ شان ذکر او وجد۔
- (۶) د حضرت موسیٰ علیہ السلام پہ شان ساد و جامہ۔
- (۷) د حضرت عیسیٰ علیہ السلام پہ شان سیر فی الارض۔
- (۸) د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم پہ شان فقر او توکل۔

پہ دے قولوا نبیا و علیہم السلام و د خدا کے تعالیٰ

رحمتونہ وی، او خپونو سلامونہ۔ د تصوف د بنیادی اصولو خپلو د پارہ ددھے اتر خصلتونو پیری بے کچہ ضروری دے۔

مقالہ (۷۶) مسلمان تہ یوخو وصیتونہ
زہ تا تہ د پو خوخو وصیت کوم، او پدھے پد اخلاقی سرے عمل اوکریے او ہنہ دا چہ امیرانو سرے پو خائے کیرے۔ نو ہنوی سرے د خود دارئی نہ کارا خلد۔ او چہ فقیرانو سرے پو خائے کیرے نو ہنوی سرے تواضع او عاجزی اختیار ویرے پد عمل کین خلوص بین اکول پہ تا لازم دی او خلوص دادے چہ پہ تولو ذکر و نو او عبادتو کین صرف اللہ تعالیٰ تہ توجہ لری۔ او مخلوق د خپلے توجہ مرکز مدگوشوہ د خپلو مسلمانانو سرورونو حقوق پہ کچی توری مہ وھہ۔ او د فقیرانو صحبت، آدب او احترام، او کریے او سخا و زہ اختیار کرے۔

د نفس امارہ د تابع دارئی نہ پریزاو کرے، چہ پہ معنوی ژوند مویشے۔ او خپل اخلاق بنہ سائتہ۔ حکمہ چہ دچا اخلاق بنہ وی۔ ہنہ اللہ پاک تہ زیات نرودے وی۔ او خپل باطن ماسوی اللہ تہ د مائل کیدو نہ پو کرے، حکمہ چہ ہم د رحید او افضل الاعمال دے کوم خلق چہ شرک اوفسق کین اختہ وی۔ ہنوں تہ د حق تبلیغ کوہ۔ حکمہ چہ تبلیغ پہ ہر مسلمان فرض دے۔

ترشحوجہ درتہ کیدے شی، دربتنی فقیرا ولی اللہ خدمت کو، دخان نہ پہ کمزوری حملہ مہ کوہ، حکمہ چہ دا نامردی دہ۔ او دخان نہ پہ باندے ہم حملہ مہ کوہ حکمہ دا بد تہذیبی او بد خلقی دہ۔

ہمیشہ پہ ہر حال کیں د اللہ تعالیٰ ذکر کوہ، یہ دے چہ ذکر د بولو نیکو او سعادت تو جو جہ دہ۔ د اللہ پاک پہ عہد و پیمان پہ عیسیٰ طور احترام کوہ۔ حکمہ چہ راخیز مسلمان دہر قسم ضرر نہ محفوظ ساتی۔ پہ دے عقیدہ پوخ ایمان سانہ چہ ستا د بولو حرکے تو او سکنا تو او کفتار۔ او کردار بہ د اللہ پہ حضور کیں پیروی، نوگناہو نہ ویزا رہ شہ، او پہ نیک کار و نیکیں مشغول شہ۔ خپل اعشاء د حرام او ممنوع خیزونہ بیج کرے او د اللہ پاک د برحق نبی اطاعت پہ خان لازم کرے۔ حکمہ چہ دروگ اطاعت د صراط مستقیم سامن دے، او اللہ پاک چہ ٹوک د ملک او حکومت واکد رکھے وی۔ دہنہ فرما نبرداری کوہ۔ او دہنہ حقوق ادا کوہ۔ او د خداے پہ زمکہ کیں دامن نہ پس فساد مہ پید کوہ۔ پہ مسلمانا نو دیکیں گمان کوہ۔ او ہنوی سرے د نیک نیقی سلوک کوہ۔

خپلہ ٹیہ د غیبت، تہمت او بد گوئی نہ اوسانہ، پہ خپل زبہ کیں ہنوی مسلمان رو د تہد خواہی، کینا د عداوت مہ ساتھ۔ او پہ خپلو الفاظو یا حرکاتو دہنوی

مسلمان زبہ مہ ازاروہ۔ حلالہ زبہ کتہ۔ او داہل و عیال خدمت کوہ حکمہ چہ دا ہم عبادت دے۔ د شریعت کوہ مسئلہ چہ درتہ نہ وی معلوم۔ ہنہ دعائے دین نہ پوینتہ۔ او محض پہ قیاس پیسہ مہ خہ۔ اللہ پاک سرے باطنی ربط او تعلق ساتھ۔ او مخلوقا تو سرے د خدا فی تعلقا پہ خیال پوخاے کیرہ۔

ہر سحر د خیل خان او مال د جاندا د صدقہ و زکوہ د غریبا نو او مسکینا نو مدد کوہ۔ او د خیل ذکر او عبادت پہ او قاتو کیں د خپلو مرجوہ لو ا حقیقینا او قولو مؤمنان نو مسلمانا نوہ پارہ د مغفرت دما خواہے۔ او ہر سحر اومانیا د خپلو مرد او ژوند و دیار دا دما ہم خواہے۔ اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَاتِنَا وَ مَيِّتَاتِنَا وَ شَاهِدَاتِنَا وَ غَايِبَاتِنَا وَ صَغِيرَاتِنَا وَ كَبِيرَاتِنَا وَ ذَكَرَاتِنَا وَ اُنْثَانَا اَللّٰهُمَّ مِنْ اَخْبِيْتِنَا مَسَا فَ اَحْسِبْ عَلَي الْاِسْلَامِ وَ مَنْ تَوَكَّلْتَهُ مَيِّتًا فَتَوَكَّلْ عَلَي الْاِيْمَانِ ط او د تلاوت قرآن او درود شریف پہ طفیل د ہنوی پارہ د خداے نہ بخشنہ خواہے۔

او ہر سحر مانہام دا دما اوہ کلمہ لولہ (۱) اَللّٰهُمَّ جَنِّبْنَا مِنَ النَّارِ (۲) اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ (۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَ الشَّاهِدِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَا هُوَ اَللّٰهُ الْقُدْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُعْتَمِدُ الْغَرِيْبُ الْبِتَّارُ الْاَشَدُّ

سُبْحٰنَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ هُوَ اللّٰهُ الْغَالِبُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّدُ لَهُ اَسْمَاءُ الْحُسْنٰى كُنِيَ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَ الْاَرْضِ هُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ (سورہ حشر)

اللہ پاک د مونہر بولو لہ ذکر او عبادت توفیق را کوی او اللہ پاک د مونہر نہ راضی شی، مونہر ترے راضی یو۔ آمین۔

مقالہ (۷۷) خالق او مخلوق سرے خنکہ روش پکار دے؟

د اللہ پاک پہ ذکر او عبادت کیں داسے اوگشہ چہ مخلوق ہدو موجود نہ ویسے۔ او مخلوق سرے داسے روش اختیار کرے، چہ ستا نفس ہدو وی نہ۔ چہ تہ د مخلوق نہ سے تعلقہ شے۔ او اللہ تعالیٰ سرے کامل ربط پیدا کرے۔ نو تہ بہ حقیقی معنوں دہنہ قرب حاصل کرے۔ او چہ تہ بغیر د نفس د پیروی نہ مخلوق سرے شے۔ نو تہ بہ عدل کرے او پہ حق او صداقت بہ قائم شے۔ او دا روش بہ تا دہر قسم نقصان او تباہی نہ محفوظ ساتی۔ او چہ تہ خلوت اختیار کرے۔ نو د ذکر او فکر پہ برکت، پہ خپل حقیقی دوست د باطن پہ ستر کو او دینے او دہنہ تجلیات پہ مشاہد کرے د غلتہ بہ تہ نادنی امارہ غلبہ نہ وی۔ او دہنہ پہ خائے بہ د اللہ پاک عشق تانہ حاصل وی دہنہ وخت بہ ستا جہل بہ علم او ستا لرے والے پہ قرب بدل شی۔ او دہنہ وخت

بہ ستا خاموشی وجد او سرور وی۔ ستا گفتار بہ ذکر وی اوستا مستی بہ د اللہ تعالیٰ محبت وی۔

یاد راستہ چہ د عبودیت پہ مقام کیں محبت حق لازمی خیز دے۔ او دل تہ چہ د چا توجہ گدوہ دہ دہ۔ نو ہنہ پہ شرک کیں اختہ دے۔ کہ تاخالق اختیار کرے وی، نو د مخلوق دا سے متابعت مہ کوہ۔ چہ رضائے الہی خلاف وی۔ کوم سری چہ د عشق الہی مزہ او خنکہ۔ نو ہنہ خپل اللہ او پیژند لو۔ چہ دا ارشاد یوسرگوارویہ نو د حضرت پیرانو پیر صاحب نہ شے پیوس او کہ چہ بہ کوم سری صغیرا غالبہ وی، نو ہنہ د خوب والی خوستا خنکہ اختلے شی؟ نو حضرت محبوب سبحانی عبد القادر جیلانی ؒ ور تہ او فرمایاں چہ ہنہ د ترحیل و سہ ریاضت او مجاہدہ کوی۔ او پہ تکلف او قصد د نفس د خواہشا تو نہ پریز کوی۔ بیا بہ دہنہ ذوق درست شی، او ہنہ تہ بہ ذات او صفات خداوندی عرفان حاصل شی۔

اے مومن! یاد ساتھ۔ چہ واردات قلبی او عقل و شعور کیں تضاد او تضاد دے۔ (یعنی خپلو کیں شے سرے رنگی او دا تضاد او تضاد ہنہ وخت رفیع شی۔ چہ مؤمن د معرفت پہ مقام کیں د توحید الہی پہ نشہ کیں سرشار شی۔ بیا د ہنہ قلب د ماغ شی۔ او د ماغ قلب۔ او

دغه شان بیا دواړو کتب کامل یکا کت او هم (هنکی پیدایشی
 اے مؤمنه! مخلوق دخپل طبیعت نه سر او نا بود کول
 دا سے دی، نکه د انسانی طبیعت دملا لگو په طبیعت کبلی
 بدلیدل. او چه تہ دملا لگو دخصلتونو نه هم بالاتر
 شے. نوبیا ستا د - اَلْکَلْبُ بِرَبِّکُمْ قَالُوا بَلَىٰ (زه ستلو
 رب نه یم خه؟ نواړوا خونو او وئیل چه بیشکه ے) په
 عهد کبلی فنا کیدل د ائمی بقا بیا موندل دی. دغه وخت په
 ستا گفتار، اوستا ټول حرکات سکانات اذن (کھی سره
 وی. که تہ دے اوچت مقام خواهان ے. نو په تادا
 خبره لازمی ده چه د نفیس اماره نه کناره کش شے. او د
 الله پاک د امر ونهی فرمانبردار شے. بیا به تاتا نه دیوونک
 دمعرفت علم لکائی حاصل شی. ته به دهرخیر نه فانی
 شے. او حق تعالی سره به باقی شے.

هرکله چه ستا هستی حق تعالی سره باقی شی. نوستا
 هرڅه به دهنه درینا او خوشنودی د پاره وی (نه چه د
 خپله رضا او خوشنودی د پاره). که تہ د زهد، تقوی او
 معرفت، معنوی او باطنی فرق معلومول غواپه نو پوه ش.
 چه د زهد عمل دا سے دے لکه یوساعت او د تقوی
 عمل دلسه دے لکه دوه ساعته، او د حق تعالی معرفت
 دا سے دے، نکه یو د ائمی او ابدي عمل. (الله پاک ومو
 دخپل معرفت په ابدي عمل بنیاد کړی. آمین.

مقاله (۷۷) د اهل مجاهد کا لس خصلتونو
 د نفس د مجاهد کا کوونکو او عیاس کوونکو اهل طریقت
 خلقوس بیکه خصلتونو وی. چه په هغه هیئت هجری عمل
 کونکی وی. هرکله چه هغوی د الله د حکم او دست نبوی
 په اتباع کبلی په دے خصائلو قائلم پاتے شی، نو دمعرفت
 او روحانیت اوچت درجه بیا موی.

روجه خصلت دا دے. چه بند کا قصد یا سهوا په
 دروغه یا په ربتیا هرگز قسم نه خوری. او خان په قسم
 نه عادت وی. خواجه هغه قسم د الله په نوم وی. د هغه دکلام
 پاک په نوم، د نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په نوم یا
 دیل چا په نوم. حکم چه خوک په قسم خور یو عادت شی
 نو د هغه په نزد قسم هیڅ عظمت یا اهیبت پاتے
 نشی. او هغه دانسته یا نادانسته د هغه خلاف ورزی
 کوی. د دے نه علاوه دخدا ے تعالی په قهر او غضب
 کبلی هم راشی. خو که چه انسان خان د قسم نه خور یو
 عادت کړی. او د سخت ضرورت په وخت کبلی هم
 قسم اوننه خوری، نو الله تعالی په هغه خپل انوار
 او برکات نازل کړی چه په هغه دهنه په ظاهری
 او باطنی نعمتونو کبلی اصفافه کبیری او دهنه درجات
 پدے اوچت بیری. په خلق کبلی ے تعریف او توصیف
 (صفت) شروع شی. او خلق ے خان د پاره یو بیکه

نمونہ گنوی. او بیروی ے کوی. او خوک ے چه وی. د
 هغه نه مضروب او هیبت زده کبیری.

دویم خصلت دا دے چه بند کا ارادت یا بوقه تعالی
 کبلی هم د دروغ وئیلو نه پرهیز او کړی. په دے چه
 دروغ انسان بیریدونک کوی. او د هغه قلب او دماغ رنگ
 آلود کوی. او د دے سره خلق خدا کبلی دهنه آثر او امتیاز
 وړک شی. د دے نه علاوه کوم سر په چه دخلقو مخکین
 دروغ وائی، هغه په الله پاک هم د دروغ وئیلو نه گریز
 نه کوی. د دے برعکس که دے خپله ژبه په ربتیا وینا
 عادت کړی. نو الله پاک به د ے ته شرح صدر عطا کړی.
 او د هغه سینہ به د علوم و معارف اسلامیه د سپاره
 پرازی، هرکله چه دے د نورو نه دروغ اوری نو پخپله
 ژبه او عمل به هغوی ته درشتیا وئیلو تبلیغ کوی. او د
 دروغ وئیلو د دروغو د عادت رفع کولو د پاره به دعا کوی
 غرض دا چه دروغ دکمزور ے عقید دے او د فاسق او فاجر
 خلقو روش دے. او ربتیا او حق کوی د ایماندارو اولیاد
 صلوات او صدیقینو دستور عمل دے.

دریم خصلت دا دے، چه هرکله بند چه چا سره عهدو
 پیمان او کړی. نو دخپله وعد ے هرگز خلاف ورزی نه
 کوی. په قرآن او حدیث کبلی د وعد ے د پابندی ډیر
 تاکید راغله دے. او دا د ایمان یو لومے علامت کبلی

شی. الله پاک فرمائی ے: اے مسلمانانو! تاسو دخپلو عهدو
 تعهیل کوی. حکم چه تاسو نه به ستا سو د وعدو باز پرس
 کبیری. او حضور صلی الله علیه وسلم فرمائی دی: کوم
 سر په چه دخپله وعد ے پابندی نه کوی، هغه کبلی هېڅ
 ایمان نشته. نو یاد ساته چه چا سره د وعد ے کولو او د
 هغه د ماتولو نه دا خبره زیاته بهتره ده، چه هېڅ و عهد
 و، سره اوننه کړی. د دلسه وعد ے کولو نه، چه د هغه
 تعهیل اوننه شی، یا د تعهیل نیت پکبلی نه وی، د هغه نه
 کول مبارک او دخلاصی باعث دی. په دے چه د وعد ے
 خلاف ورزی هم د دروغو یو بدترین قسم دے. او د
 قوت ارادی او د حسن سلوک او خوش معاملگی برپادی
 دلا او خلق خدا کبلی بد عهدی کونکے سر په هڅکه عزت
 نشی موندی. او کوم سر په چه صداقت او ذمه داری
 سره دخپل عهد و پیمان پابندی کوی. هغه هیڅه او هر
 ځای دخلقو په نظر کبلی وړی په وړی زبات عزت او اعتماد
 حاصلوی. الله پاک هم دے محبوب ساتی. او دنیا او عقلی
 کبلی هم دے ترقی او کامرانی حاصلوی.

څلورم خصلت دا دے. چه انسان په چا بنی آدم یا څه
 خیر لعنت اوننه کړی. حکم چه د لعنت کولو حق صرف الله
 پاک ته حاصل دے او د هغه د عالم الغیب کید و په لحاظ سره
 هغه ښه پوهیږی، چه کوم سر په یا څیز د لعنت کولو قابل

دے ، اود معنوب او معضوب کیند و مستحق دے ، نولعت
نہ کول ، او مخلوق خدا تہ ضرر نہ رسول دا اولیاء اللہ ابرہ
اوسد یقینوسف دے ، او پہ دے وجہ ددوی داساع کوکو
ہم پہ دنیا اومقیب کین اوجتے درجے دی ، اوانتہ تعالیٰ د
ہغوی دایمان بحافظ وی ، نومن لہ پکاری چہ خائے پہ
خائے لعنت کولو سرہ د اللہ پاک علم اوفعل کین دخل
ویر نہ کریں ، او پہ نور خلق و لعنت پہ خائے دخل
سیرت او عمل اصلاح او کری .

پنجم خصلت دادے چہ د مسلمان دپارہ دبد ددعا
کولونہ پریہیز او کری . کہہ پہ ددہ دیوجانب نہ خہ زیات
اوظلم شوے وی . نود ہفہ دپارہ د دبد ددعا پہ خائے
دھدا بیت ددعا او کری ، اود صبر او تحمل نہ د کار داخل
دا خصلت د سربہ درجے پور تہ کری . او ہرکار چہ بندہ
پہ دے صفت خائستہ شی . نوهفہ کیند دسیرت پختگی
پیدا شی . او پہ مخلوق کین دھفہ دپارہ د محبت اومقبولیت
جد بات پیدا شی . اود مؤمنانو پہ زہون کین عزت اومقام
بیامومی . کلام اللہ کین د بد ددعا جواز ہم موجود دے . او
انبیاء چہ کلمہ بعض قومونہ یا افراد یقینی طور سرہ د بد
دعا مستحق بیاموندی دی . نود ہغوی دپارہ لے پختلانو
موقعو بد ددعا گائے کرے دی . خوکلہ چہ یوسپے بد ددعا
ہم کوئی . نو کونہ دبیان مطابق روچے ہنہ لہ دہر لحاظ

اودر حیشیت نہ دایقین او اطمینان و رکول پکاری اچہ
دبد دعیب دپارہ یوسرے واقعی مستحق دے او کہ نہ .
شیرم خصلت دادے . چہ پہ مؤمنانو اواہل قبلہ
کیند پہ ہیچ یوسری پہ یقین او وثوق سوہ دکافر ،
مشرک یا منافق حکم نہ لکوی . تیغچہ بیخ او واضع ثبوت
بیانہ مومی . پہ چا دکفر حکم کول دیر یونازک اود ذمہ داری
فعل دے . اوبیر سوچ او فکر اوتحقیق نہ دایسے کول نہ دی
پکار . ددے برخلاف پہ چا دکفر حکم نہ کول پہ علم الہی
کیند دخل و رکول نہ پچ کیدل دی . او سنت نبوی اتباع
دہ . دمؤمن دپارہ بنہ طریقہ دادہ ، چہ احتیاط او کری ،
دا خصلت د اللہ پاک رحمت اورضامندی تہ دیر قریب
دے . پہ بل مسلمان دکفر د فتویٰ کولو پہ خائے دس
دخل ایمان حفاظت او کری چہ دخدا لے تعالیٰ د
غضب نہ پہ امن شی .

اوم خصلت دادے چہ انسان دپہ گناہ اومعصیت
کیند دحرامو اونا جائزہ خیز ویز دکتانوںہ یا ہفہ تہ ددعا
کیند و نہ پریہیز او کری او خپل اعشاء د اللہ پاک دممنوع
کرے شوی خیز ویز نہ پچ اوساق . دا د احکام الہی احترام
دے . چہ د ہفہ دپارہ اللہ پاک خیل بندہ تہ پہ دنیا او
عقبی کین عزت اوسرفرازی عطا کوئی .
اشم خصلت دادے . چہ مخلوقا تو کیند پہ ہیچا دے

خواہ ہفہ مشروری ، یا کشر ، خپل ناجائزہ بوج نہ اچوی .
اوپہ ہفہ د ظلم زیاتی نہ کوی . دا خصلت ددیندار و ذکر
اوعابد اومخلوق عزت دے . اود دے پہ تعبیل سوہ ہفہ
پہ مؤثرہ طریقہ دامربالمعروف اونیہ عن المنکر قوت
بیامومی . ہرکار چہ دمؤمن داروش وی چہ ہفہ د
خپل حاجات اود ضرور ، یا نود پارہ د اللہ پاک نہ علاوہ نود
مخلوقات تہ توجہ نہ کوی اونہ دھغوی پہ صدقا تو نظر
غور کوی . نوانتہ پاک ہفہ د توکل اواستغنا پے مٹلہ
صفا نو بنا د کری . دا خصلت د توحید اواخلاص دا چہ
درجے بیاموندی دپارہ دتولونہ اہم اوفائدہ مند صفت
دے .

نہم خصلت دادے ، چہ مسلمان دحرص اوهوس پہ
دام کیند کیر نہ شی . د اللہ پاک پہ ورکریے شوی نعمتونو
شکر اوباسی اومخلوقات د خیلو حاجاتو مرجع اونہ
گر کوی . دا د توکل روح دے . اود اعتماد علی اللہ اصول
اوداد ہفہ برکزیبہ بندکان حق تعالیٰ او اولیاء اللہ د
علاماتو نہ دے . چہ ہغوی مخلوقا تو سوہ ربط قطع کہہ او
اللہ پاک سرہ لے خپل روحانی اومعوی تعلق محکم کہہ .
اودنیا اوعقبی کیند ورتہ سعادت اواخلاصی حاصل شو .
لسم خصلت دادے ، چہ تواضع اختیار کری . اوچیز
او انکساری خپل شعار جوہ کری . تواضع سوہ دمسلمان

درجہ پور تہ کیری . اود خالق اومخلوق پہ نزد ہفہ د
عزت او وقار خاوند شی . دھفہ پہ ددعا اوسناجا تو کین
دا آثر پیدا شی ، چہ ہفہ د دنیا او آخرت دکوم خیز اراہ
او کری . اللہ تعالیٰ ہفہ پورہ کوی . دا خصلت دتولعبادتو
اصل دے . اود ایمان اواخلاقو قول نیکی صفتونہ ددے
نہ پیدا کیری . دے خصلت سوہ مؤمن د ہفہ اولیاء اللہ
سیرت بیامومی . چہ راحت یا تکلیف اوحوشحالی یا ضم
ہر حالت کیند د اللہ تعالیٰ نہ راضی وی . او ہم دا خصلت
پہ حقیقت کیند کمال تقویٰ دہ . اود تواضع تشریف دا
دے چہ انسان ہیچو ک سبک اودانی اونہ کتری . اوچا
سوہ چہ پوچائے شی ، نوداے د او کتری ، چہ ممکنہ
دہ ، علم الہی کیند داسرے درجہ اوصفا تو کیند خاناہ
زیات وی . نوکہ ہفہ ددہ نہ ورکوتے ہم وی ، نوپوہ
د شی ، چہ ہفہ بہ د اللہ پاک دومرہ نافرمانی نہ رک
کری ، خومرہ چہ ما کرے دہ . او پہ دے وجہ ہفہ خمانہ
بہتر دے . اوکہ ہفہ ددہ نہ لوئے وی . نوداے د او کتری
چہ ہفہ خمانہ تکبیر عبادت شروع کرے دے . اوخما
نہ زیاتے نیکی لے کرے دی . پہ دے وجہ ہفہ خمانہ
بانڈ دے . اوکہ ہفہ عالم وی نوپور د شی ، چہ ہفہ
تہ ہفہ نعمت اوفضیلت ورکریے شوے دے ، چہ ہفہ
تہ خمارسائی نشتہ . ہفہ خوہنہ خہ زدہ کیری اومعلوم

کری دی، چہ خُدا دِطاقت نہ پھر دی۔ بد دا چہ ہفتہ
 عام پہ کالی پناشتہ دے، اوردھے پہ وجہ دِخپے عقیدے
 او عمل دا صلاح فائدہ ترے ہم اخی۔ نو دھتہ فضیلت
 او برتری پہ ما ثابتہ دے۔ اوکے ہفتہ جاہل وی، نو دے
 دِ اوداں چہ ہفتہ ہرغورہ دِ اللہ پاک نا فرمانی کرے
 دے، ہفتہ لے دے علمئ پہ وجہ کرے دے پہ دے جت
 پہ مادہ ہفتہ برتری ظاہرہ دے۔ اوکے کافر وی، نو دے
 دِ اوداں، چہ زکے نہ پوہیرم۔ کیدے شی چہ ہفتہ
 سلمان شی او اللہ تعالیٰ دِخپل فضل اونسرت
 پہ وجہ ہفتہ نہ حق لارے اونبائی۔ او بیاد ہفتہ خاتمہ
 پہ اسلام او ایمان اوشی، نو مالہ دھتہ سپکاوے نہ
 دے پکاس۔
 نو تواضع دِ دیرو بشکلو صفو نوجریہ دے۔ او پہ دے
 انسانی طبیعت کین دکتور فہ حائے خلق خدا سہ
 دہمدردی، محبت او شفقت جدبات پیدا کیری۔ دے
 نہ علاوہ چہ سہے متواضع شی، نو اللہ پاک لے دتس د
 آقا نو محفوظ ساتی۔ او دِخلق پہ زہر نو کین دھتہ د
 پارہ عزت پیدا کیری۔ او پہ خپلو مقبول او محبوب بنکوانو
 کین لے شمار کیری۔
 حدیث شریف دے ! تواضع دِعبادت مغز دے
 دِمتقانہ او راست باز، دِخلقو بہ دے کیری۔ بل ہتخو

دے نہ افضل نہ دے پہ برکت دمؤمن ژہ بد نوبانو
 او زہ آزارو نکو خیرونہ محفوظ وی۔ او ہفتہ پہ ظاہرہ او
 باطن کین یکساں وی۔ ہفتہ نہ خپلہ دِچاہت کوی نہ
 دِبل چانہ دِچاہت اور بدل خواہی، حکمہ چہ قرآن او
 حدیث کین دِغیبت دِیرمذمت رانے دے۔
 اللہ پاک دِ موبن او تاسوقول دِ تواضع پہ بشکل صفت
 بنا دِکری۔ آمین۔
**مقالہ (۷۹) دِحضرت پیرانو پیر مرض الموت
 او وصیت**
 پہ مرض الموت کین شیخ عبد الوہاب صاحب دِخپل
 پلا حضرت پیرانو پیر رحمۃ اللہ علیہ پہ خدمت کین مرض
 اوکے چہ ماتہ دا دے وصیت او فرمایا، چہ زکے پرے تاسو
 نہ پس عمل کوم۔ نو حضرت اور تر ارشاد او فرمایا: ”پہ
 تا لازم دی، چہ ہمیشہ دِ اللہ تعالیٰ نہ ویرہ کوے۔ او
 دھتہ پہ مخلوق نو کین دِھیچا نہ خوف اونہ کرے۔ د
 اللہ پاک نہ سوا بل ہیچا سہ خپل امیدونہ او حاجات
 مہ وابستہ کوے۔ خپل قول کارونہ اللہ تعالیٰ تہ او سپارہ۔
 او اللہ پاک نہ سوا پہ ہیچا تکیہ مہ کوے کہ چہ دانہ
 دے۔ او دِ اللہ پاک دِذات او صفاتو متعلق پہ کلکے توجہ
 اختیار کرے، چہ دباری تعالیٰ پہ توحید دِتولو
 اجما دے۔“

ہرکے چہ دمؤمن زہ اللہ تعالیٰ سہ خپل تعلق
 درست او مضبوط کیری، نو دِ عقیدے او عمل ہیچو یونہ
 صفت دھتہ نہ خارج نہ وی۔ حضرت پیرانو پیر صاحب
 او فرمایا: ” زکے بود اسے مغز ہم چہ ہفتہ پوست نہ لاری
 یائے خپل اولاد تہ خطاب او فرمایا: ” تاسو خدا دِخوانہ
 پہ دے شی۔ حکمہ چہ پہ ظاہرہ زکے تاسو سہ ہم۔ او پہ
 باطن کین بل چاسو۔ ستاسو نہ علاوہ نو خلق ہم
 شتہ، چہ مالہ رانے دی۔ ہنوئی لہ حائے ورکری۔ او د
 ہنوئی ادب او کرمی۔ دِہنوئی دِپارہ دا حالے دِسیح
 کرئی۔ دے حائے کین دِخدا لے تعالیٰ دِرحمتو نوزول
 کیری۔ حضرت محبوب سبحانی ” بہ پہ دے حالت کین
 اکثر دِ ” وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ” او
 ” اللہ پاک دِخونو: اوستا سو مغفرت نمیب کیری۔“
 ارشاد او فرمایلو۔
 دے دوران کین بہ بعض اوقات دوئی فرمایلو
 ” زہ داتہ پاک نہ ماریوا مخلوقا نو کین دھیچا نہ نہ ویرہ
 حتی چہ دِملک الموت نہ ہم ویرہ نشتہ۔ اے ملک
 الموت ! زکے ستا دِخالق او پرورس دِکار نہ ویریم، تانہ
 ہرگز ویریم۔“ دا لے او فرمایلو اورچ مبارک لے دا
 بدن نہ پیراؤ او کرلو۔ پہ دوئی دِ دِخدا لے تعالیٰ جنتو
 وی او سلامونہ۔“

دِحضرت پیرانو پیر صاحب دِخدا نو حضرت عبد
 الرزاق ” او حضرت موسیٰ صاحب ” خپل دوارہ لاسونہ
 دِمسافحے (چو تازہ) پہ طور او چنول او خورول۔ او زہ
 بہ لے دا ارشاد او فرمایلو: ” وعلیم السلام ورحمۃ اللہ
 وبرکاتہ۔ توبہ کوئی۔ او خپل صفا کین داخل شی۔ زکے
 اوس تاسو بلہ راکم۔“ دے نہ پس پہ دوئی ” دِمراد
 کیفیت خورشو۔ او ذکر الہی کین اصل باللہ شو۔ رضی
 اللہ عنہم ورضوانہ۔ ” اِنَّا لِلّٰہِ وَاِنَّا اِلَیْہِ رَاجِعُونَ ہ
مقالہ (۸۰) دِحضرت محبوب سبحانی بقیہ کلام
 دِباطنی تا اثرات او کشف او مشاہدے پہ لحاظ خا
 اوستاسو او دنور مخلوق پہ میخ کین دِزکے او آسمان
 فرق دے۔ نو تاسو ما پہ بل سہی او بل پہ مامہ قیاس
 کوئی۔ یا ترے دِدوئی حوئے عبد الرزاق صاحب دِمرض
 کیفیت او پونستہ۔ نو ہفتہ لے او فرمایلو۔ ” لحانہ دِہغو
 درے تپوس نہ کوئی۔ حکمہ چہ زکے دِاللہ پاک دِعلم مطابق
 دیو حال نہ بل تہ منتقل کیرم۔ دے وخت کین ہیچو برائت
 یا فرشتہ حیا پہ مرض نہ پوہیری۔ دِاللہ حکم سہ دِاللہ
 علم نہ ساقط کیری۔ حکم بدلیری۔ لیکن دِہفتہ علم
 نہ بدلیری۔ حکم منسوخ کیدے شی، مگر دِہفتہ علم
 منسوخ کیدے نشی۔
 اللہ پاک چہ کوم خیز خواہی، ہفتہ فنا کوی۔ او چہ

قصیدہ بردہ

مصنّف د قصیدہ بردے د مصنف نوم شیخ شرف الدین ابو عبد اللہ محمد بن سعید بوصیری ہے۔ شیخ شرف الدین صاحب پہ رومی ورج دشوال ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۱۳ھ) د ملک یمن پہ بوصیر نوے علاقہ کنیں پیدا شوے وو۔ دودہ ڈ ژوند حالات ویرنہ دی معلوم، خود و مرگہ کے معلومہ ده چه دے دخیل وختہ یو هو بنیاد خوش نویں، متبر عالم اویولو کے بزماک وو۔ دودہ و وفات متعلق ہم مختلف روایات دی۔ خود مقریری او ابن شاکر د تحقیق مطابق دے پہ ششمہ ہجری (مطابق ۱۱۹۱ھ) کنیں وفات شوے دے (پہ حوالہ دانسائیکو پیدیا ان اسلام جلد اول ص ۱۱۸) او پہ مصر کنیں امام شافعی صاحب مزار سورہ نزدے دفن شوے دے۔ ددہ ڈ برے قصیدے لیکے دی۔ خوبہ ہفے کنیں چه کوم شہرت قصیدہ بردے تہ حاصل دے۔ دیے قصیدے نہ دے نصیب شوے۔

وجہ تسمیہ د قصیدہ بردے اصل نوم "اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى رَسُولِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ" یا "اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى رَسُوْلِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ" دے۔ یہ دیکھیں قول دودہ شپتہ دیاسہ یوسل شعرونہ دی دے تہ قصیدہ بردہ جگہ وائی، چه کوم وختہ ددے ناظم یعنی لے قصیدہ ہفے اشعار تہ وائی چه یو شاعر دخیل ممدوح پہ صلوات اومدح کنیں بیان کرے وی۔

کوم خیر عواری، ہفہ قائم ساتی، ہفہ سرہ لوج محفوظ دے دہفہ دکار نو دہفہ نہخوک تپوس نشی کرے۔ او دہند یا نو نہ بہ دہفوی دہملو نو تپوس کرے شی۔ اوصاف الہی پہ بارے کنیں چه کوم خبر ونہ مونز تہ یہ کلام الہی کنیں رارسید لی دی۔ ہفہ ہم ہفہ شان پہ دنیا کنیں ظہور دیا موی۔

حضرت کوئے عبد الجبار صاحب ددوی نہ تپوس اوگہ، چه سناسو بدن مبارک کنیں کوم اندام دے وخت درد محسوسوی۔ نو حضرت ورتہ او فرمائیل عمّا قول اعضا دے وخت درد مند دی۔ لیکن الحمد للہ خما زوہ درد مند نہ دے۔ دہفہ تعلق اللہ تعالیٰ سرہ بالکل درست دے۔ پہ مرین الموت کنیں بہ حضرت فرمائیل۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ ہفہ پاک برقا و زندہ وختہ دمرک او فنا نہ بے خوفہ دے۔ او پہ خیل قدرت کاملہ پہ تہ لوکا ساتو حاکم او غالب دے۔ تہول مخلوقات کے پہ مرک مغلوب کری دی۔ د اللہ پاک نہ سوا بل ہیغولک معبود نشتہ۔ او محمد صلی اللہ علیہ وسلم دہفہ رسول دے۔ زوہ ہفہ کلمہ توحید و خدا کے تعالیٰ نہ مدد عوارم۔

حضرت کوئی موسیٰ صاحب فرمائی چه دو قات کید و پہ وخت حضرت دے دے خله او فرما بیل: "اللہ اللہ اللہ اللہ" اور وچ صدارت کے اد اذ انہ کله۔

د اہفہ خطبات او مقالات دی، چه حضرت محبوب سبحانی بہ دیغد اد پہ جامع مسجد کنیں خپلو عقیدت مند و اورید و نکو او خپلو مرید انو تہ ارشاد فرمائیلو۔ اللہ پاک و مونز قول د حضرت دذات پابرات او ددے خطبا کہ یہ برکت پہ باطنی اوروحانی اسرار و معمورہ کری او فلاح دارین مو و نصیب کری۔ او پہ ایمان او اسلام مو و ثابت قدم اوساتی۔ او پہ دے مقالاتو د عمل کولو او ددے د تبلیغ او اشاعت توفیق ورا کری۔ آمین بجزمت سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم و علی جمیع الانبیاء و الاولیاء

يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ ط

کتاب فتوح الغیب ختم شو۔
الحمد لله

شیخ شرف الدین صاحب کوزن (فالج) او وہ - نوے پر
 تھے تنگ شو. ارادہ ہے وکلہ - چہ وقت صیدۃ بہ یہ صلح
 د حضرت محمد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کیں اولیگی
 اور ہفتہ بہ وسیلہ بہ دیورس دکار نہ صحت او غواری - ہر کہہ
 چہ قصیدہ ہے تیاری کرے، نویت ہے او کہ، چہ محمد مصطفیٰ
 صلی اللہ علیہ وسلم بہ زیارت مشرف شی - او قصیدہ ہلتہ
 اور سوی - ناگہانہ د شیے کے حضور صلی اللہ علیہ وسلم بہ خوب
 کیں اولیدلو - خپل حال ہے ورتہ عرض کہہ - نو نبی اکرم صلی
 اللہ علیہ وسلم پرے لاس مبارک رانیکل - او بخادیر کے پرے د
 پاس خورکہ - او ورتہ ہے او فرمایا، چہ خک پاسہ چور پتور
 چہ صحن مید ارشود نو حکم چور او تندرست وو - قصیدہ
 نہ قصیدہ بردہ خکہ وائی چہ مرض بہ حالت کیں بہہ
 شیخ صاحب، حضرت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم د شفا
 خاد رخور کرے وو - دوسے وجہ نہ دا قصیدہ بہ قصیدہ بردہ
 مشہورہ شوہ وائی چہ صبا سحر شیخ شرف الدین د کورنہ
 اورت نو بہ دروازہ کیں ورتہ یوقیر ولان فو - ہفتہ ورتہ
 عرض او کہ چہ کہہ قصیدہ تا سو د رسول اللہ صلی اللہ علیہ
 وسلم بہ صفت کیں چورہ کرے دہ - ہفتہ ماتہ عنایت کریں
 بہ دے وجہ بہ خلق کیں د دے قصیدے نوم خورشو چہ
 دمکک الظاہر وزیر بہاء الدین نہ دا خیرہ اوریدہ نو
 ہفتہ دا قصیدہ بہ سرو زر اولیکہ - دادب دیارہ ورتہ

سرتور سر اوریدہ - دا کے واوریدہ - او قول عمر کے دے
 د برکات عظیمہ نہ فیض حاصلوو - یہ تولد اسلامی دنیا
 کیں دا قصیدہ دیورہ مقبولہ دہ - ددے ویرے شرے لیکے
 شوے دی - او مختار شاعرانو پرے شعرونہ ویشی دی - ددے
 نہ د تبرک حاصلوو دیارہ بہ شمارہ قیسے مشہورہ دی -
 د قصیدہ بردہ نہ شعر بہ مصرکین بہ مصطفیٰ الباقی
 صطیح کیں بہ دے شعر کیں چاپ شوے دہ - او دا سلامہ کالج
 پینور (پینور یونیورسٹی) بہ علوم شرقیہ لائبریری کیں یو
 خود غہ چاپ شوے شیخ د علامہ لاندے نہ ہم موجود
 دی - پینتو آکیدیہی چہ د ناہ شیخ او کتا یونیورسٹی د
 قصیدہ بردے خوقامی او بیگلے شیخ دلتہ ہم موجود دی -
 د قصیدہ بردے د فضیلت
فضیلت او خصوصیت او خصوصیت بہ حقل کتابونو
 دیرشہ راویہ - بلکہ مشائخو دھر یو شعر جدا جدا تاثیر
 بنو دے دے تکہ د مثال بہ طور چہ عاملان د قصیدہ
 بردے دا شعر ہے
 هُوَ الْحَبِيبُ الَّذِي تَرَى جَلِي شَفَاعَةً
 لِكُلِّ هَدَلٍ مِنَ الْاَهْوَالِ مُنْتَجِمٌ
 د ہر مراد دیارہ آکسیر گزی خود دے ویرے نہ چہ د
 ہر یو شعر تفصیل لہ د بیگلے پکار دے مونہ د اختصار
 نہ کار اخلو -

قصیدہ بردہ
 بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ اَخْتَارَ لَنَا مُحَمَّدًا
 ۱- مَدْرَةَ الْمَسْئَلَةِ عَلٰی الْخُتَابِ فِي الْقَدَمِ
 اَنْ كُنَّا كَمَا جِئْنَا مِنْ سَلَمٍ
 ۲- مَرْجَحًا دَمًا جَزِيًّا مِنْ مَقَلَةٍ بِدَمِ
 اَمْ حَبَّتِ الزُّبُرُ مِنْ تَلْمَازٍ كَالْمَسْمُومِ
 ۳- وَاَوْ مَسَّ الْبُرْقُ فِي الْكَلْبِ اَوْ فِي الْكَلْبِ
 فَمَا لِيْ بِمَنْ لِيْ اِنْ كُنْتُ اَلْمَسْمُومًا
 ۴- وَاَمَّا لِقَابُكَ اِنْ كُنْتُ اسْتَقْبَحْتُ بِهَمِّ
 اَيُّسَبُّ الْقَسْبِ اَنْ اَلْحُبُّ مُسْتَكْبِحٌ
 ۵- مَا بَيْنَ مُسْتَحْمٍ وَمَسْمُومٍ
 لَوْ لَا اَلْهَوَايُ لَمْ تَكُنْ دَمًا عَلٰی طَلِيٍّ
 ۶- وَلَا اَوْ قَدَّ لِيْ كَرِيْمًا اَبِيْنَ وَاَلْعَسَمِ
 فَكَيْفَ تُنْكِرُ حُبًّا بَيْنَكَ مَا سَهَمْتِ
 ۷- بِهَ عَيْنِكَ عَدُوْلُ الدَّمِجِ وَالسَّقَمِ
 وَاَتَيْتَ الْوَجْدَ حَكِيْمِيْ عَسِيْرِيْ وَحَسْبِيْ
 ۸- وَمِثْلُ الْبِقَارِ عَلٰی مَدَائِكِ وَاَلْعَسَمِ
 نَعَسُوْا سَلَى طَيْفٍ مِّنْ اَهْوَايُ فَاَرَقْنِيْ
 ۹- وَالْحُبُّ يَغْتَرُّ مِنَ الْاَسَدِ اِنْ يَأْتِيَ لَسَمِ

۱- چہ نام دیورہ دے دیکہ او معنی بہ سبب کیں -
 حکم جان نوم دیورہ ارے چہ قد دعشو نہ دے ورسوہ تشبہ ورتہ کوشی

مظلوم پینتو ترجمہ
 (لہ عبدالقادر خان خٹک)
 ثنا د الله ياك چه بيدا كروه عدم
 ۱- بيا درو پ بيقبر چه دے مختار دكل قدّم
 زه پوهيم زنه دريا دكرا بيا ياران دكسمر
 ۲- چه مردم له دوو سترگو او بيهي ورسو دم
 بادديار دكوشه خاور به خوش شيم درلوع راوي
 ۳- باپ غره ديا وله لوريه بريننا شوله په تو ريم
 داد سترگو حال دكخه دكچه او بيه نه او چيري
 ۴- بل د صبر هوش له دله دروس ولسه دم پر مهر
 د آكان له زنه او پاسه چه به رازد بيض بيا كره
 ۵- يورسه او بيه دي روا نه بل د زره دسه مضطر
 نه به تا ديار د خنبر په ليده ذرا خرابا د كرو
 ۶- نه به خوب له تانه تل په ياد ديان بود عسل
 هيڅ انكار د بيض مه كره دوه گواهان ديان شير
 ۷- د دياره ستا پر مخ گواه دي يوه او بيه نيل نسيم
 اوس په تا با ندسه اثبات دخيل مين د بيض اوشه
 ۸- مخ و زير كچه زير كل دسه تن و اوج شه په پر غيم
 هم ديار د سترگو خيال م پر و خوب له د دواو سترگو
 ۹- د تمام جهان لذت له سوي وري د عشق اكم
 له علم - معنی نيزه
 ۱- سقم، ناروغتيا، بيماري

يا لايحي في الهمة العذرية مفضدة
 ۱۰ ميني انك وكذا انصفت كم تلهم
 ۱۱ عذرك خالي لا سرتي بمسختي
 ۱۲ عين الوفاة ولا ذاني مستحسب
 ۱۳ محنتي الصبح لكن كنت اشعقة
 ۱۴ ارب المحبت عن العذال في صهم
 ۱۵ ايني الشهنت بنصير القيب في عذالي
 ۱۶ والشيب ابد في نصح عين التهم
 ۱۷ قارت اثارتي بالشدو ما تعكش
 ۱۸ من خيلها يتدبير القيب والهم
 ۱۹ ولا اعدك من الفعل الجليل قدي
 ۲۰ صيب الله يداني عن محنتهم
 ۲۱ لو كنت اعد ابي ما اوقروا
 ۲۲ كنت سيدا بداني منه بالكنم
 ۲۳ من لي يد جناح من عوايبها
 ۲۴ كما يد جناح الغنيل بالاحم
 ۲۵ فلا صدوم بالتمامي كسر شهوتها
 ۲۶ ارب التلخام يقوي شهوة التهم
 ۲۷ والنفس كالقنبل ان تهلله تيب مني
 ۲۸ حب الفراخ وان تظلمه ينقطم

له حتم - كوفه - له قزم - شعبي - كزوي - له قلم - وانك قزم
 عرظان - يحيى - دود - له كظلم - ادا - بيل - بر كرم - شوه

عاشق شوه چرمنه گه گه کرم به عاشقان
 ۱ ملامت مدمت کي ونه هر چو اشد گرم
 ۲ محبت به زه ترکومه ديار پي لرم ساقه
 ۳ په نورو نورو يار عوام ويره ترکرم له عالم
 ۴ نصيحت دنا صاحبونکه نه په غور و اور سر
 ۵ چه عاشق به عاشق کين له ناصحوي اصم
 ۶ ما نهمت به عاشق کين ويري په ناصح و کرم
 ۷ کد هر شو به بند ويلو پيران نه دی مکره
 ۸ اثاره نفس ده چه ماته امر تل که به بدني
 ۹ زه دده به ويل کار کرم ويره ترکرم له هم
 ۱۰ د حرمت لایق استازم په کور را ميلم شو
 ۱۱ ما له هيج اکرام اون نه کرم که که اهل کرم
 ۱۲ کلام زده کچه دسيو و بنو حق به پخا نه ترکرم
 ۱۳ ما به تل به وسه نور لرل له خيله عرسم
 ۱۴ خيا نفس يو سوکين اس ده ترکرم پريسي
 ۱۵ يو شهسوار هيسه پيدا شوه چه له ساز کرم
 ۱۶ په احسان غليم خيل غنم يوه به بد غليم ده
 ۱۷ په احسان سريه لا زدي دعميان په لور کلام
 ۱۸ نفس په مثل ده لکه ده ديوين و عدوت اخي
 ۱۹ درواغ عدوت له ورک شين چه لري شتم منقطع

له جدا بيل - بر کرم

قاسرت هواها وما نور انت تولى
 ۱ ان الهوى ما تولى ضمير اديسم
 ۲ قرايعها وهي في الاعمال سائفة
 ۳ وان هي استخلت المرعى فلا تبم
 ۴ كم حسنت لذة بلمز قايضة
 ۵ من عينك كم بيد ان التمس في الذم
 ۶ واخس الله سائس من جوج ومن تبع
 ۷ قرب تخمصة شر من السخيم
 ۸ واشتويخ السامع من عين ودا منك
 ۹ من المحارير والمرحبة التند
 ۱۰ وخاليف النفس والشيطان واعينها
 ۱۱ وان هما محماتك الصبح فانهم
 ۱۲ وكذا تطيع منهما حصما ولا حكما
 ۱۳ فانك تعرف كية الغنم والحكم
 ۱۴ استخبر الله من قول يدوسل
 ۱۵ لقد سئبتك به نسل ليدى عقم
 ۱۶ امرتك الغير لكن ما اتمرتك به
 ۱۷ وما شققتك كما قولي لك استقم
 ۱۸ ولا تزدك قبيل الموت تافله
 ۱۹ ولقد اصل بيوى قريين وكلم اضم

له عقم - و - نطق - شهوات - چه د نطق اولاد نكردى

آرزومه وركوه دكوله چه غالب دريا نه نشي
 ۱ د صورت بهر گه خراب که چه دشمن باذ حکم
 ۲ تدا نفس اربعه مور که دستا به رضا دروس
 ۳ که له مراده ستا خلاف که نور به عدل استم
 ۴ نفس مهلك لذت بيگانه ورنکارا په سبه صورت که
 ۵ نکه و دلخولا غلیم به لذب طعام کين سم
 ۶ لا په لور که کين مکروه تر مور هالي دده ويري
 ۷ ترسه خذ کرم که هر شو به رياست کين به ملامت
 ۸ دغه ستر که چه و چه دی دو پور گنا هونو
 ۹ نوز به ورکته او پنه کرم لازم په شان ندم
 ۱۰ نفس شيطان خالي دشمن به ويل له فل مکره
 ۱۱ له جسته هم دوى دوايو را و بسطه ده آدم
 ۱۲ اطاعت گه هرگز مه کرم غلبان کله خيليرى
 ۱۳ ترايد اى درانگ ورنه کرمه دوايه مار لرم
 ۱۴ هر سبه چه گه کرداره دکفتار تبني غواري
 ۱۵ ذر نند اميد وارى کا به معنی له ذى عقم
 ۱۶ نصيحت بهر کجا به مشکل په تابانده اشکا
 ۱۷ چه زه نه يمه سم شوه تاته و ام استم
 ۱۸ ما تر مرگه لا نغو هيج طاعت توبه اونه کرم
 ۱۹ چه له فرضونکه حق ده ادانه شول هغه دم

له غليم - دشمن - له سم - زهر

ظَلَمْتُ سَكَّةَ مِنْ أَخِي الْقَلْبَاءِ إِلَى
 ۳۰ أَنْ اشْتَكَيْتُ قَدَّمَ مَا الْفَرَمِينَ وَرَمِ
 ۳۱ وَشَدَّ مِنْ سَعْبِ أَحْسَادِهِ وَطَلَوِي
 ۳۲ نَحْتِ الْجَارِيَةِ كَشْحًا مَرُوفَ الْأَكْمِ
 ۳۳ ذَرَاوَدَتْهُ الْجِبَالُ الشَّمَّ مِنْ ذَهَبِ
 ۳۴ عَنْ نَفْسِهِ فَأَرَاهَا أَنْبَا سَكَمِ
 ۳۵ وَآكَدَتْ رُهْدًا فِيهَا مَسْرُورَتُهُ
 ۳۶ لَأَنَّ الْمَسْرُورَةَ لَدَى تَعْدُو عَلَى الْوَسْمِ
 ۳۷ وَكَيْفَ تَدْعُو لِي الدُّنْيَا مَسْرُورَةً مِنْ
 ۳۸ لَوْلَا لَمْ تَخْرُجِ الدُّنْيَا مِنَ الْمَدَامِ
 ۳۹ مُحَمَّدٌ سَيِّدُ الْكَوْكَبِينَ وَالسَّعْدَيْنِ
 وَالْعُرَيْقِينَ مِنْ مَسُوبٍ وَوَيْلٌ لَكُمْ
 نَسِيْنَا الْأَمْرُ السَّاحِي فَكَلَا أَحَدُ
 أَسِيرٍ فِي قَوْلٍ لَمْ يَشْفُ وَلَا تَمَمِ
 هُوَ الْعَيْبُ السَّيِّدِ كَرِيحِ شَقَاعَتِهِ
 لَسَكَلْ هَذِلٍ مِنَ الْأَهْوَالِ مُقْتَدِمِ
 دَمَا لِي اللَّهُ فَا لَمْ تُسْمَعِي كُونَ بِمِ
 مُسْتَكْبِرَاتٍ يَحْبِلُ حَيْرٌ مُتَّصِمِ
 فَاتَى السَّيِّئِينَ فَا خَلَقِي وَفِي لَقِي
 وَتَرِيكَ الْكَوْكَبِ فِي عِلْمِهِ وَلَا كَرَمِ

۳۰ تا ۳۹ پر معصوم تجاوری نے لکھے۔ یعنی نبی علیہ السلام ہائے حضرت نو تجاوری نے لکھے۔

لہ ما پاتے شوست دھنہ چاہیہ پہلعت کین
 ۳۰ یہ ڈیر ڈیر ولاریہ اوشو دنا زکوپینو ورم
 ۳۱ خان کے موہنہ کھہیکھلہ داویشوپہ ڈوچی
 ۳۲ تل بہ دہ ڈیرے لورے تول کانری پہ شکم
 ۳۳ لوئے لوئے غونہ ورشوہجہ نظرے پے ونہ کرو
 ۳۴ نرا ودہ تہ بنکاری لوہیشہ تر خاورو کم
 ۳۵ دحضرت زریہ بہ مفیوہ وکد بہ ویر ضرورتہ
 ۳۶ ہیجہ یوضرومات لے لا تعدو علی العصم
 ۳۷ پہ دنیا کے خہ حاجت دے چہ زنیہ او افلاکونہ
 ۳۸ کہ دے نہ وے ، پیدا شوے بہ شوک نہ لوک لعدم
 ۳۹ محمد رسول اللہ چہ دے ہورے بادشاہ دے
 دسویہ دیبیر دیسویہ دسویہ دسویہ
 ۳۰ حوین ہسے رنگ نیہا دے امرکونہ نہی کرکے
 ۳۱ چہ ریشینے تردہ نہ ووخوک یہ لا اویہ نعم
 ۳۲ بیگانہ بہ ہم لہ دہ نہ دتغییب امیدواری کرکے
 ۳۳ نشتہ غم ددہ دخیلو چہ کاوار لہ هول وغم
 ۳۴ ددہ دین حیل التین کے غم اندوہ دہنہ نہ کا
 ۳۵ چہ دا حیل لے نیوے پہ لاسونف دے حکم
 ۳۶ پہ صورت او پہ سیرت کین بہترین کے دنیا تو
 ۳۷ ہم کریم و ترہمہ وک لہ وارو وک اعلم

وَكَلَّمَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ مُلْتَمِسًا
 ۳۰ عَدْلًا مِنَ الْجَعْرِ أَوْرَشَقًا مِنَ الدِّيمِ
 ۳۱ وَدَاؤِعُونَ لَدَيْهِ عِنْدَ حَرِّهِمْ
 ۳۲ مِنْ نَعْلَةِ الْعُلَمِ أَدْوِينَ شَلْقَةَ الْحَكَمِ
 ۳۳ فَهُوَ الَّذِي نَدَّ مَعْنَاهُ وَصَوْرَتُهُ
 ۳۴ لَعْنَةُ الْمَلَأَةِ حَبِيبًا بَارِعًا النَّسَمِ
 ۳۵ مُتْرَكًا عَنْ شَرِيكِي فِي مَعَا سِيهِ
 ۳۶ فَجَوَّ هُوَ الْمُسَيِّبُ فِيهِ عَيْرٌ مُنْقَسِمِ
 ۳۷ دَعَى مَا أَدْعَاهُ التَّمَارِي فِي تَيْبِهِمْ
 ۳۸ وَاحْكُمْ بِمَا شِئْتَ مَدَّ حَافِيهِ وَاحْكُمِ
 ۳۹ فَالْتَمَسْتُ إِلَى ذَاتِهِ مَا شِئْتَ مِنْ شَرَفِ
 وَالْتَمَسْتُ إِلَى قَدَارِهِ مَا شِئْتَ مِنْ عِلْمِ
 فَارَكْتُ فَسَلَّ رَسُولُ اللَّهِ لَيْسَ لَهُ
 ۳۰ حَدٌّ فَيَعُوبُ عَشَّةَ نَاطِقٍ بِقَمِ
 ۳۱ لَوْ نَأَسَبْتُ قَدْرَهُ إِنِّي لَأُتَمِّمُ
 ۳۲ أَخِي انْمُهَ جِيئَ بِيَدِي دَارِيں الرَّيَمِ
 ۳۳ لَمْ يَمْتَحِنَا بِمَا نَعَى الْعَمُولِ بِمِ
 ۳۴ جِرْمًا عَكَبْنَا فَلَمْ نَزَلْ وَلَمْ نَكُنْ
 ۳۵ أَعْيُ الْوَرْدِ فَهَمَّ مَعْنَاهُ فَيَسْ يَزِي
 ۳۶ لِلْفَرْبِ وَالْبُعْدِ مِنْهُ عَيْرٌ مُنْقَمِ

ہمکی وارہ نبیان لے لہ علومو مستغید وک
 ۳۰ ددہ علم لکہ بحر وو تر بحرہ ہم اعظم
 ۳۱ کہ ظہورے پہ ظاہر کین ترہ وارو آخرود
 ۳۲ خو پہ علم او حکمت کین ترہمہ وومستقدم
 ۳۳ ہم دے دے چہ کامل ووپہ معنی اوپہ ہوتو کین
 ۳۴ بیائے خود پہ دوستی کرکے لہ اولاد دے آدم
 ۳۵ دحضرت خوبی وک ڈیرک بل شریک ویرک شوو
 ۳۶ جوہر دحسن بناشت پہ دک کین وور غیر منقسم
 ۳۷ پہ ہر شان عہد ستاہ حد کے نشہ دستا یین
 ۳۸ خوتر ساؤ غونداے مہ شہ خدا کے کھوئے عویہ
 ۳۹ پہ نسبت کرکے تہ ذات دیغیر تہ دشراف او برکتی
 ۳۰ ہم نسبت کے کرکے و قدرتہ ما شت من عظیم
 ۳۱ ودانا تہ لہ ادراک عاجزی عین ادراک دے
 ۳۲ ددہ فضل ہومرک نہ دے چہ ادائے کرکے یہ ہم
 ۳۳ کہ انظار دمعجزاتو کے موافق دمرتو دے
 ۳۴ خو چہ واخصتے نامہ شی برے ژ وک بشیر ہم
 ۳۵ پہ اندازہ پہ کے ہرچا تہ دعتل کرکے و تسخیر
 ۳۶ لوئے، ہلک کے فیض مویں لحدیثہ لاجوم
 ۳۷ حقیقت کے لہ خدا پہ نور ہیچا موند لے نہ دے
 ۳۸ دسہ کار کین نزد سے لرسہ سرہ دوار کرکے ہم

۳۰ تا ۳۹ پر برگ عاجز و برکیز دے

فتوح ۲۸۷ الغیب

۵۰ کہے نمرچہ دے لہ لہے نہ و رکوبہ خیرکندیا
 ۵۱ کہے نردے ورتے تہ گوریہ پہ دہہ سزگوشی تورم
 پہ دنیا کین وہیجا کہ ددہ قدر بنکارنہ شو
 ۵۱ دقیامت پہ ورچ بہ وینہ احتشام دہمتشم
 کہے او بہ واریہ سیاہی شی ایسے واریہ قلمونہ
 ۵۲ ترقیامتہ سے صفت کین کائے ہستی پر قلم
 منور شول ہمہ واریہ انبیاء ددہ لہ نور
 ۵۳ ہر نبی د نور قطرہ وہ ددہ نور کہے قلم
 دے پہ مثل درین ہرور، نور پہ مثل درین سوز
 ۵۳ چہ خیل نورے را بنکارہ کہ دخورشید نور شورتیم
 خلق او خلق وودنی پہ خلافت کین افضل
 ۵۴ کہ خلق چہ سے بنائستہ ووپہ خلقت وولز اکرم
 لکہ کھل پہ لطافت وونکہ بدرینہ صوت
 ۵۵ لکہ سیند پہ سخاوت لکہ دہر ثابت قدم
 انبیاء کہ فریستہ دی، یاخہ نورچہ موجود است
 ۵۶ خویو دے پکین بادشاہ دے نور ہمد و ہمتشم
 دے گوہر دے سینظیرہ د رحمت د سمندر
 ۵۸ پہ زرا کو نکالو پیروست ووسند کین دقدم
 چہ پہ خلود د روتے تول جہان گورہ خوشبو دے
 ۵۹ کہ انکار پہ داوینا کہیہ دارو او کویہ دخیل شم

فتوح ۲۸۸ الغیب

۶۰ آبارت مؤیدہ عن طیب عنصیرہ
 ۶۱ یا طیب مبتدأ مسئم و محکم
 یومر قنرس وینہ القریس انکسہ
 ۶۱ قد اشد ذفا محکول البؤس والتقم
 و نابت ایوان کسلی و هو مستدع
 ۶۲ کسلی آشتاب کسلی غیر ملتئم
 و الارتا غامدۃ الی الناس من استی
 ۶۳ علیہ و التلمذ ساجی العین من سکام
 و ساء ساوۃ ان غاٹف تجوزتھا
 ۶۳ و رۃ و اردھا بالفیظ جین قلمی
 کارت بالثار ما بالماہر منی کلل
 ۶۴ حرمنا و بالماہر ما بالثار جین صرم
 و اللہج تلمذت و الذا نوار سا طعہ
 ۶۵ و الحقی تلمذت من معنی و من کلیم
 عموا و صغوا قرا غلات البثار لکم
 ۶۶ تسمع و بارقۃ الذا ایلکم لکم
 من نجد ما اخبیر الذا فوام کا ہشہ
 ۶۷ یا ت دینہم المعوج لکم یکم
 و بعد ما عابنوا فی الافق من شہ
 ۶۸ منتقمۃ و فو ما فی الذا من صم

۱۔ ہمتشم - ۲۔ حائے و احتشام - ۳۔ انشہا - احتشام - ۴۔ اہل فارس
 ۵۔ خوشامای - ۶۔ عنہ -

فتوح ۲۸۹ الغیب

۶۰ خرگندہ دیا کہ اصلہ وو حکمونزہ بیغیر
 ۶۱ ہم پاک پہ اہتہ ا کین ہم وریاک پہ ہمتشم
 چہ فرس د قنرس سے دیقین پہ میدان رائے
 ۶۱ حکمہ رائے پہ فارسود نغم پہ حائے نغم
 چہ پہ فتح د جہان سے یوقدم پہ وک کچھو
 ۶۲ ہلتہ کسرفہ دم شہ کسری پہ قصروض
 ہم سے اورد زہر کالوشولومرد ویرہ عمہ
 ۶۳ ہم سے ہسے دا ندوہہ دچیونہ لار شوزیم
 پغم دوب دساوہ خلق شوچہ سیند شوہے وچ
 ۶۴ تشکان پہ بیوتہ راغلہ وچ شوئی زہرہ پغم
 گویا اورتہ پاک اللہ کویہ د او بوعطا صفت
 ۶۵ پہ دا شان سے کویہ او بو تہ ہم عطا اور ضرر
 کہ وحوش وو کظیور وو کہ بیان وو کہ دیوان
 ۶۶ ہمہ واریہ خوش وقتی کویہ مبشر شو پہ مقصد
 کور کر و کافران د بشارت سنہ پہ پروا
 ۶۷ اند ارد بوق وودوی تہ پہ نظر کین معتمد
 کا ہنا نو بجو میا نو خیل خیل قوم تہ کویہ بیان
 ۶۸ چہ حق دین پہ جہان را غلو باطل دین شو منعد
 ہم پہ ہفتہ شہر شوہ کویہ نازلہ پہ بختنا نو کین
 ۶۹ غم پہ نور و خاوس ویرہ پراتہ وو دارہ صم

۱۔ شہ - بیوست
 ۲۔ د سوز و لطافت

فتوح ۲۹۰ الغیب

۴۰ حَتَّىٰ عَدَا عَنْ كَلْبِي أَوْحَىٰ مُنْهَرِكًا
 ۴۱ مِنَ السَّاطِئِينَ بَقَعُوا إِثْرَ مُنْهَرِكٍ
 ۴۲ كَأَنَّهُمْ هَرَبًا أَبْطَالُ آبِرْهَيْبِ
 ۴۳ أَوْ سَكْرًا بِالْمَعْلَىٰ مِنْ رَا حَتْبَرٍ رَمِي
 ۴۴ كَيْدًا بِهِ بَعْدَ تَسْبِيحِ بَسْمَلَتِهِمَا
 ۴۵ ذَيْدُ الْمُشْتَجِرِ أَحْمَسًا مَلْتَمِعًا
 ۴۶ جَاءَتْ لِدَعْوَتِهِ الْأَشْجَارُ سَالِحَةً
 ۴۷ تَمْشِي إِيَّاهُ عَلَىٰ سَاقِي بِلَا قَدَمٍ
 ۴۸ عَاثِمًا سَقَطَتْ سَطْلُوا لِسَاكِنَتِ
 ۴۹ قُرُوعُهَا مِنْ بَدَائِعِ الْخَطِّ فِي اللَّقْمِ
 ۵۰ سَأَلَ الْعِمَامَةَ أَيْ سَاءَ سَائِرًا
 ۵۱ لِقِيهِ حَذَّ وَطَيْسٍ بِالْهَجْرِ حَسِينِ
 ۵۲ أَقْسَمْتُ بِالْقَمَرِ الْمُتَّقِي إِيَّكَ لَمْ
 ۵۳ مِنْ قَلْبِهِ نَشْبَةٌ مَبْرُورَةً الْقَسَمِ
 ۵۴ وَمَا حَوَىٰ الْعَارُ مِنْ خَيْرٍ وَمِنْ كَرَمٍ
 ۵۵ وَكُلُّ كَلْبِيٍّ مِنَ الْكُفَّارِ عَنِّي
 ۵۶ قَالِي تَدَىٰ فِي الْفَارِ وَالْمَتَدِينِ لَمْ يَرِيَا
 ۵۷ وَهُوَ يَقُولُ لَدَيْكَ مَا بِالْعَارِ مِنْ آيَةٍ
 ۵۸ ظَلَمُوا الْمُحَامَ وَظَلَمُوا الْعُنُكُوتَ عَلَىٰ
 ۵۹ حَيْرِ الْبَرِيَّةِ لَمْ تَنْسَجْ لَمْ تَحْمِ

۱۰۰ مسیح : حضرت یونس علیہ السلام کے مینا دار

فتوح ۲۹۱ الغیب

۴۰ لا یخو بہ شیطانا نو تجسس دفرینو کرے
 ۴۱ شول ددہ پہ راتلو جانہ لہ اسمانہ منہزم
 ۴۲ ہسے تبتیدہ بہ دوی د ابطال دا برہ پشان
 ۴۳ یا لکہ مکی لیکرچہ شول پہ مولیٰ ذہن بدل
 ۴۴ دا ارقول دکا نروچہ ہریو تسبیح کو بیان دہ
 ۴۵ مانند داستول د مسیو دکب لہ قم
 ۴۶ ہنہ اونے چہ پرے حکم حبیب اوکریو بدللو
 ۴۷ راتلے بہ لہ عینے پہ پندو سبلا قدر
 ۴۸ لکہ اونو بہ سجدا کرے لہ بنا خونہ لہ عینے
 ۴۹ ہسے بنا کریدہ بہ لکہ نہ بنا لہ چہ لہ قم
 ۵۰ ہمیشہ لے سائبان وہ سپینہ وریو سرد پاسہ
 ۵۱ کلہ بل نبی پر دارنگ عزت حرمت و محترم
 ۵۲ لکہ شق لے دقمر و ہسے شق لے دحیر
 ۵۳ ور لے کرے ودہ تہ جانہ کون و پاس حکم حکم
 ۵۴ ہم سوگند ہم ہنہ چہ یو خیر و بل کریم
 ۵۵ جوندون لے ووپہ غار کین و کفار انا شویو
 ۵۶ ہم ددہ لہ برکتہ د صدیق ہم د صدقاتہ
 ۵۷ کافران پدوی باندا شولو پرے باغ شورام
 ۵۸ جال کینو کہ عکبوت چہ دا اوہن بیوت یاد بری
 ۵۹ داد دوی اوکافران تو مینہ حد شو مستحکم

۱۰۰ لہ قم - مینا دار

فتوح ۲۹۲ الغیب

۸۰ وَقَايَةَ اللَّهِ أَغْنَتْكَ مَنِ مَضَاعَتِهِ
 ۸۱ مِنَ الدُّرُوعِ وَعَنْ عَالٍ مِنَ الْأَطْمِ
 ۸۲ مَا سَأَلِي الدَّهْرُ قِيَمًا وَاسْتَجْرِيكَ بِهِ
 ۸۳ إِلَّا وَبَيْتٍ جَوَارًا مِنْهُ لَمْ يُعْمَرِ
 ۸۴ وَلَا الْكَيْسُ عِنْدَ الدَّارِئِينَ مِنْ كِبَرٍ
 ۸۵ إِلَّا اسْتَلْتِ السَّادَىٰ مِنْ خَيْرٍ مُنْظَمِ
 ۸۶ لَا تَكْفُرِي أَوْحَىٰ مِنْهُ دُوَيْبَا إِيَّكَ لَمْ
 ۸۷ قَلْبًا إِذَا تَأَمَّتِ الْعَيْنَاتُ لَمْ يَنْسَمِ
 ۸۸ وَذَلِكَ جِئْتِ بِلُذُجٍ مِنْهُ مُسَوِّتِهِ
 ۸۹ فَلَيْسَ يُسْتَكْرَىٰ فِيهَا جَالٌ مُجْتَلِمِ
 ۹۰ تَبَارَكَ اللَّهُ مَا وَجَّهَ بِمُكْتَسَبِ
 ۹۱ وَكَذَلِكَ عَلَىٰ غَيْبِ بِمُسْتَكْمِ
 ۹۲ كَمْ أَبْرَأَتْ وَصَبَا بِاللَّيْلِ رَاكِبِ
 ۹۳ وَ أَظْلَقَتْ أَرْبَابًا مِنْ رَيْبِ النَّسَمِ
 ۹۴ وَ أَحْيَا السَّنَةَ الشُّهُبَاءَ دَعْوَتُهُ
 ۹۵ حَقًّا حَكَّتْ لَطْفًا فِي الْأَعْمُرِ الدَّمِ
 ۹۶ بِعَارِضِ جَاءَ أَوْ خَلَّتِ السَّلَاحُ بِهَا
 ۹۷ سَيِّمًا مِنَ السَّيْمِ أَوْ سَيِّدًا مِنَ التَّرِيمِ
 ۹۸ وَ حَرَفًا وَ وَضَعِي آيَاتٍ لَمْ تَلْهَرْثِ
 ۹۹ فَلَوْ دَكَرَ الْقُرَىٰ لَيْلًا عَلَىٰ عِلْمِ

۱۰۰ لہ لمیم - د اور کینو کہ - بیدار

فتوح ۲۹۳ الغیب

۸۰ کہ ہر غروب آفت وی چہ اللہ لے سائند و شعی
 ۸۱ ہیج اندوہ ورتہ نہ رسیبری کہ پ غرہ وی کہ پیم
 ۸۲ ہرستم چہ زمائے ووپہ ما کیے او ماییت کین
 ۸۳ آمان بہ ووما موندے لہ کل رنخہ لہ کل ضم
 ۸۴ کلہ بہ مجرم دروی سائل ددہ لہ درہ
 ۸۵ چہ کل جود او سغا ددہ پہ ذات وہ ستم
 ۸۶ خوب لے لکہ وحی سرا صدق و صواب و
 ۸۷ کہ سترگہ بے خوب کرے نو قلب لے لم یسم
 ۸۸ دا خوب دوی دے دنیوت دمریتہ نہ
 ۸۹ اون دے ہنہ خوب لکہ چہ وی دعتام
 ۹۰ کل گفتار کردار لے موافق لہ وحی و
 ۹۱ نہ پہ سحر نہ پہ شعر کہانت و متہم
 ۹۲ خرگ بہ عاقل ورتہ نسبت د جنوں او کہ
 ۹۳ چہ پہ مس لے دلا سونو رفیدل اہل لم
 ۹۴ اوچ کال د پاک نبی پہ دما ترکرہ رب کویم
 ۹۵ ہم شولو پر رحمت ددہ تازہ جوار ضم
 ۹۶ ہم ددہ پہ دما قحط مبدل پہ فراخ شہ
 ۹۷ ہم وریجے وریدے بہ لکہ سیل وی دعوم
 ۹۸ ما پریرودہ چہ صفت د پاک نبی بیان کریم
 ۹۹ مانند داورچہ بل وی د شیپہ پہ لوئے عالم

۱۰۰ لہ لمیم - بیدار

صوح ۲۹۱

۹۰ كَالْعَدُوِّ يَزِيدُ دَاوُدَ مُسْتَنَادًا وَهُوَ مُسْتَكْتَبٌ
 ۹۱ وَكَيْفَ يَنْقُصُ قُدْرًا حَتَّىٰ مَسْكُوكِهِمْ
 ۹۲ فَمَا كَسَاوَلُ أَسْأَلَ الْمَدِيحِ إِلَىٰ
 ۹۳ مَا هِيَ مِنْ كَرَمِ الْأَخْلَاقِ وَالسَّيِّئِ
 ۹۴ إِيَّارِكِ حَتَّىٰ مَرَّتِ الرَّحْمَنُ مَحْمَدًا
 ۹۵ قَدْ يُدِيمُ صِغَةَ الْمُؤْمِنِينَ بِالْقَدَمِ
 ۹۶ لَمْ تُفَرِّقْ بِرَمَائِبٍ وَهِيَ تُخَدِّرُنَا
 ۹۷ عَنِ الْمَعَادِ وَعَنْ عَسَاوٍ وَعَسَىٰ أَرْبَابِ
 ۹۸ دَامَتْ لَدُنَّا فَفَاتَتْ كُلَّ مَعْجُونََةٍ
 ۹۹ مِنَ السَّيِّئَاتِ إِذْ جَاءَتْ وَكَمْ تُكَدِّمُ
 ۱۰۰ مُخَلِّمَاتِكَ فَمَا تُبَيِّنُ مِنْ شَكَبَةٍ
 ۱۰۱ لِذِي شِقَاقٍ وَكَذَّبِعِينِ مِنْ حَكَمِ
 ۱۰۲ مَا حُورِبَتْ قَطُّ إِلَّا عَادَ مِنْ حَرْبِ
 ۱۰۳ أَعْدَى الْأَعَادَى إِلَيْهَا مَلِيحِ السَّلْمِ
 ۱۰۴ وَذَكَ بَدَعْتَهَا دَعْوَىٰ مُعَارِضِهَا
 ۱۰۵ دَرَّ الْغَيُورُ بِنَا الْجَبَابِغِ عَنِ الْحَرَمِ
 ۱۰۶ لَهَا مَعَارِبُ كَمَوْجِ الْبُخْرِ فِي مَدَدِ
 ۱۰۷ وَتَوَقَّ جَوْهَرِي فِي الْحُسْنِ وَالرِّيمِ
 ۱۰۸ فَمَا تُكَدِّمُ وَكَذَّبِعِينِ عَجَابِهَا
 ۱۰۹ وَلَا تُسَامِ عَلَى الْإِكْتَارِ بِالسَّامِ

منظوم چه در یہ تار و هنری جمال آید
 ۹۰ کم هیچ نہ وی له قدره کہ ہم وی نیستظم
 ۹۱ دام توان نشسته چه بیان وصف تو زور یونانی
 ۹۲ دیرے دی اخلاق له حد تزیقات بنشی کم
 ۹۳ مکتوب چه دی آیات دال ددھ حدیث لری
 ۹۴ مدلول لری قدیم چه صفت دے ذوالقدم
 ۹۵ اقتدار کے هرگز نشسته نہ ماشی، حال، استقبال
 ۹۶ او خبر، آوی موند نہ له قیامت ہم له عادله ارم
 ۹۷ دنور انبیاء پہ معجزو سباند لے بالاشو
 ۹۸ لری اصحاب ذقرآن دادے چه پخا لے بہ کلام
 ۹۹ آیاتونہ کے حکم دی شک تیبہ و مخالفین کر لے
 ۱۰۰ طالب ندھے دے ارچه شوک قاضی کہ یا حکم
 ۱۰۱ چا چه پھر یونکین لائے دفصاحت کسے
 ۱۰۲ پیسے ہوت قرآن نہ پہ تسلیم اوپہ مسلم
 ۱۰۳ قرآن پہ فصاحت خیل ہسے رد کہ دتو دعالغو
 ۱۰۴ کہ غیرتی سہے جانی لے خیل حدم
 ۱۰۵ دا قرآن لعلیم درباب ذوارہ ذک دملغلو
 ۱۰۶ ولے پو پو خواص پوید چه گدیری بہ دالم
 ۱۰۷ لذت دھر کلام پہ تکرار دروی ہے قرآن
 ۱۰۸ لاتازہ تازہ چه لے لولے دے ہے سَام
 ۱۰۹ لے سَام - ملاشی

صوح ۲۹۶

۱۰۰ قَدَّرْتُ بِمَا عَيْنِي قَارِعَهَا فَعَلَّتْ لَنَا
 ۱۰۱ لَقْدَ تَلَوَّرْتُ بِحَيْلِ اللَّهِ فَاغْتَصِمِ
 ۱۰۲ إِنْ تَنَلَّمَا خَيْبَةً مِنْ حَرِّ نَارٍ لَطْفِي
 ۱۰۳ أَلْفَلَا تَحَرَّ لَطْفِي مِنْ وَرْدِهَا الشَّيْمِ
 ۱۰۴ كَأَنَّهَا الْخَوْضُ تَبِيضُ الْوَجُودِ بِهِ
 ۱۰۵ مِنَ الْعَمَاقِ وَقَدْ جَاءَ دُودُهُ كَالْحُمَمِ
 ۱۰۶ وَالصَّوَابِ وَكَالْبُيْزَانِ مَعْدُولَةٍ
 ۱۰۷ فَالْقِسْطُ مِنْ عَسِيرِهَا فِي النَّاسِ كَمْ يَمُ
 ۱۰۸ لَا تَجْعَلُنَّ يَحْسُودَ رَاحٍ يُشْكِرُهَا
 ۱۰۹ نَجْمًا هَلْدًا وَهُوَ عَيْنُ النَّازِقِ الْفَهْمِ
 ۱۱۰ قَدْ تُشْكِرُ الْعَيْنُ مَوَدَّ الشَّمْسِ مِنْ رَيْدِ
 ۱۱۱ وَيُشْكِرُ الْعَيْنُ طَعْمَ السَّمَاءِ مِنْ سَقَمِ
 ۱۱۲ يَا حَارًا مَنْ يَمُومُ الْعَاقُورَتِ سَاحَتْ
 ۱۱۳ سَعْيًا وَفَوَقَ مَكْرُوبِ الْأَيْتِقِ الرَّيْمِ
 ۱۱۴ وَمَنْ هُوَ الْأَبِيَّةُ الْكُيُوكِي لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۵ وَمَنْ هُوَ الْبَيْعَةُ الْعَظْمَى لِمُعْتَبِرِ
 ۱۱۶ سَدَّيْتُ مِنْ حَرَمِ لَيْلًا إِلَى حَرَمِ
 ۱۱۷ كَمَا سَرَى السُّبُكُ فِي دَاخِ مِنْ الْكَلَمِ
 ۱۱۸ وَبِتَ سَرَقِي إِلَى أَنْ نَلَيْتُ مَنُورَةَ
 ۱۱۹ مِنْ غَابَ قَوْسَيْنِ لَمْ تَدْرِكْ وَكَوْنُ حَرَمِ

صوح ۲۹۴ الغیب

۱۰۰ پہ لوستل کتب دوارہ سترگے نوروصافی موی
 ۱۰۱ ہم کے زبے دسکندر ترا بیے صفا دجام ترجم
 ۱۰۲ تحقیق داور له ویرے تلاوت کہ نہ کرے دیر
 ۱۰۳ دا اور بیز پہ تاشی لکہ یخ چه وی دیم
 ۱۰۴ نور د معصیت پہ تلاوت درے سپینیری
 ۱۰۵ سپینہ وی حوص کوثر بخوتہ تور لکہ حوم
 ۱۰۶ ہم صراط المستقیم دے ہم میزان عدالت
 ۱۰۷ کہ دے ثاب قدیمے نور نشسته هلته عم
 ۱۰۸ هیچ تعجب مہ کرے پہ انکار دمنکرانو
 ۱۰۹ حاسد کہ جہالت کہ نہ دے دے لوفهم
 ۱۱۰ دغر له روینایی وی دلچین سترگے منکرے
 ۱۱۱ کلہ لذت موی دا بو اهل سقم
 ۱۱۲ اے پہ وجود کیں خلاصہ د موجودات کے
 ۱۱۳ دربارتہ رجوع کل مخلوق دہ کہ پو بیان کاکہ آدم
 ۱۱۴ اے بترین دکل چه دلیل دے معتبر
 ۱۱۵ ہم بھترین دکل چه نعمت دے دمقتم
 ۱۱۶ لارے لکہ میاشت دغوار لے لے میکے نہ
 ۱۱۷ میاشت وہ درجہ پہ تاریخ شہ داوود وشم
 ۱۱۸ ورے پہ خور دبرینا دے مسجد اقصیٰ تہ
 ۱۱۹ درست کے منور کرے پہ نور غولے دحدم
 ۱۲۰ لے حدم - نورسکار

فتوح ۲۹۸ الغیب

۱۱۰ وَقَدْ مَنَّكَ جَبِيحُ الْأَنْبِيَاءِ بِهَا
 ۱۱۱ وَالرَّسُلُ تَقِيًا بِمَعْدُومٍ عَلَى خَدَمِ
 ۱۱۲ وَأَنْتَ تَحْتَرِقُ السَّجْعَ التَّيْبَانَ بِهَمِّ
 ۱۱۳ فِي مَوْكِبٍ كُنْتَ فِيهِ صَاحِبَ الْعَسْكَرِ
 ۱۱۴ حَتَّى إِذَا لَوَّى رِدَاكَ حَتَّى لَمْ يَسْتَسْقِ
 ۱۱۵ مِنَ الْبُحْرَانِ وَلَا سَمَوَاتٍ رُسُومًا
 ۱۱۶ حَضَمْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِالْإِصْطِفَاءِ إِذْ
 ۱۱۷ نَزَدْتَ بِالْكَرْفِ بِمِثْلِ الْمَعْرُودِ الْعَلَمِ
 ۱۱۸ كَيْفًا لَعُودَ رِيحِ الْبَرْقِ مَسْتَتِرًا
 ۱۱۹ عَنِ الْمُبْرَبِ وَسِرِّ آيَةِ مَكْنَنِكَ
 ۱۲۰ لِحَارَاتِ كُلِّ حَقَّارٍ عَسِيرٍ مُشْتَرِكٍ
 ۱۲۱ وَجُرْتَ كُلَّ مَقَامٍ بِسَيْرٍ مُرْدَحِمٍ
 ۱۲۲ وَحَلَّ مَقْدَارُ مَا لَوَّيْتَ مِنْ رُكْبٍ
 ۱۲۳ وَعَدَّ إِذْ ذَاكَ مَا أَوْلَيْتَ مِثْلَ نَعْمٍ
 ۱۲۴ بُشْرَى نَنَا مَقْضَى الْإِسْلَامِ إِنَّكَ لَنَا
 ۱۲۵ مِنَ الْبُنْيَانِيَّةِ وَكُنَّا كَبِيرٌ مِنْهُنَّ
 ۱۲۶ لَمَّا دَعَى اللَّهُ دَاعِيَةً لِمَا عَتَبَ
 ۱۲۷ بِأَكْرَمِ السُّؤْلِ كُنَّا أَكْرَمَ الْأَنْبِيَاءِ
 ۱۲۸ رَأَيْتَ قُلُوبَ الْقِدْوَِيِّ أَيْتَانَا بِعَيْنَيْهِ
 ۱۲۹ كَسْبَانِيَّةٍ أَجْفَلَتْ حُفْلَةً مِنَ الْعَمِّ

۰ - ۰ - ۰ یا ساختو کی

فتوح ۲۹۹ الغیب

۱۱۰ واپہ انبیاء اقتدا دریغے اوکسر لہ
 ۱۱۱ تہ ددوئی امام شوے مؤذن روح اعظم
 ۱۱۲ تیر ترسانونو شوے ہفے مقام تہ لہرے
 ۱۱۳ چہ براق لہ اند بیضہ وراکتا نہ بری نوزقنا
 ۱۱۴ واپہ فریستہ پہ استقبال درلہ راعلے
 ۱۱۵ ستا ملاقات واروکیو ترہرشدہ معتم
 ۱۱۶ واپہ مقامونہ و ترخیل مقامہ پست کرل
 ۱۱۷ موسی فو کہ عیسی و وکہ خلیل کہ نوح آدم
 ۱۱۸ تا پہ شپہ حاصل کرہ ہرچہ نورے صافو
 ۱۱۹ پائے لہ تانہ شوہمہ واپہ کل رازونہ مکتہ
 ۱۲۰ ہرچہ تاسوال لوکرہ ہمہ واپہ بے قبول کرہ
 ۱۲۱ خداے تاروتہ لا سوال کین نوصہ ہمع
 ۱۲۲ پائے نعمت نہ شولوچہ تاتہ دینہ کرلو
 ۱۲۳ پدہمہ و بے تہ منعم کرے چہ وودعہ انعم
 ۱۲۴ بشارت تہ پد امتیاز رسول شکرہ کا ندر
 ۱۲۵ چہ دے اکر الرسول دے لادے اکرہ الامم
 ۱۲۶ چہ افضل درمسلانوںے راولپرہ و موہرہ ستہ
 ۱۲۷ بیشکہ موہرہ کے ہم کرلو بہتر دوسرہ اسم
 ۱۲۸ پہ تنہائے وجہان تہ دہمت تورہ ترملد کرہ
 ۱۲۹ د حسین کاہر پہ یو سر حضرت کرہ درہم برہم

فتوح ۳۰۰ الغیب

۱۲۰ مَا ذَاكَ يُلْقَاهُمْ فِي كُلِّ مَعْرَكَةٍ
 ۱۲۱ حَتَّى يَخْذُوا بِالْقَنَا لِحْمَانٍ وَمَنْعَمٍ
 ۱۲۲ وَوَدَّ الْغَزَاةَ فَكَأَنَّمَا يَبْسُطُونَ بِهَمِّ
 ۱۲۳ أَشْعَاءَ شَانَتْ مَعَ الْوَقْبَانِ وَالرَّكْمِ
 ۱۲۴ تَمْنِيهِ الْأَسْبَابِ وَلَا يَكْدُرُونَ عَدَا كَهَا
 ۱۲۵ مَالَهُ لَكُنَّ مِنَ كِبَالِي الْأَشْهُرِ الْمُرْمِ
 ۱۲۶ كَأَنَّهَا السَّيْفُ مَتَيْتَ حَلَّ سَأَخْتَهُمْ
 ۱۲۷ بِكُلِّ قَسْرٍ مِنَ الْعَدَى قَدِيمٍ
 ۱۲۸ يَجْرُ بِحَرْ حَيْثُ فَوْقَ سَاحِلِيَّةٍ
 ۱۲۹ نَدَى فِي يَمُودٍ مِنَ الْأَبْطَالِ مَلْتَمِمْ
 ۱۳۰ مِنْ كُلِّ مُنْكَدِبٍ بِشَوْ مُتَسَبِّ
 ۱۳۱ يَسْلُو بِمَشْتَابِلٍ بِكُكْرٍ مَسْطَلِمٍ
 ۱۳۲ حَتَّى عَدَتْ مِثْلَ الْإِسْلَامِ وَهِيَ بِهَمِّ
 ۱۳۳ مِنَ الْعَبْدِ عَزَبَتْهَا مَوْ مَوْلَاهُ الرَّجْمِ
 ۱۳۴ مَكْفُولَةٌ أَيْدِيهِمْ بِحَيْرِ أَبِي
 ۱۳۵ وَحَيْرِ بَيْتِ كَلِمِ كَيْبِمْ وَسَدْرِيَمْ
 ۱۳۶ هُمْ الْجِبَالُ فَسَلَّ عَنْهُمْ مَسَادِمْ
 ۱۳۷ مَا دَا رَأَى مِنْهُمْ فِي كُلِّ مُضْطَلِمٍ
 ۱۳۸ وَسَلَّ حَبِيْبًا وَسَلَّ بَدْرًا وَسَلَّ أَحَدًا
 ۱۳۹ فَمَسْئُولٌ حَتَّى لَهُمْ آذَى مِنَ الْوَحْمِ

لہ وکتم - تخت کورہا چہ غویہ پرے تاکہ لہ دقہہ شی

فتوح ۳۰۱ الغیب

۱۲۰ پہ یوازے بہ اصحابو کافران ہمہ دیکھ کرہ
 ۱۲۱ لکہ کری بوتی بوتی قصاب چہ خوبہ پیوم
 ۱۲۲ غازیان بہ ہمہ واپہ بہ الجوسرہ مارے شو
 ۱۲۳ ہم عقاب بہ بے پہ غویو پہ ہدیوئے وحم
 ۱۲۴ تیرے بہ پرے شپہ شوے ہوجہلہ شمارہ ورو
 ۱۲۵ ترہفے چہ ہر لے پہ دوئی اشہرہ الحرم
 ۱۲۶ گو یا دین د پاک نبی اوویہ یا رانومیلہ شوے
 ۱۲۷ چہ غویہ دکا فرغویتے پرے ووخوش وخرم
 ۱۲۸ د حضرت لیکر سیلاب ووکافران لکہ خسر
 ۱۲۹ پہ چہو بسے ہر لور تہ غورخول ہرم ہرم
 ۱۳۰ دینے ترمشوقہ تر مغربہ جہان او نیو
 ۱۳۱ کہ حق وورکہ باطل وور نور وینونہ شوہداتم
 ۱۳۲ خیل بہ بے ہفہ ووجہ خیلوی بے ورا لخدایہ
 ۱۳۳ بلال حبشی سر ورو ابو لہب بے ذورجم
 ۱۳۴ ضامن کرلو دوئی خدا بے پد سائنہ دویں ہسے
 ۱۳۵ لکہ پلا راونخینن چہ دخیل عیال سائنہ کا حکم
 ۱۳۶ دوئی وولکہ غرون پس پشتنے دحال اوکرلہ کفارو
 ۱۳۷ خدے اولیدہ لہ دوئی دلا سپہر چکنا و مصفا
 ۱۳۸ پہ زرگونو کافران وریاندے راغلل د حسین
 ۱۳۹ تنہائے پہ یوحائے کرہ ہمکی درہم برہم

سہ مشطہ م : میدان جنگ

فتوح ۳۰۲ الغیب

۱۳۰ اَلْمُعْتَدِي السَّبِيحِ حُمُرُ بَدَا مَا وَتَرَدَتْ
 ۱۳۱ مِنَ الْوَيْدَى كُلَّ مُسَوِّدٍ مِنَ السَّحَابِ
 وَالْكَاتِبِينَ بِسُحُورِ الْحَطِّ مَا تَرَكْتِ
 ۱۳۲ اِذْ لَمْ يَكُنْ حَرْفٌ مِنْهُمْ غَيْرُ مُنْعَمٍ
 شَأْنِي السَّلَاحَ لَهُمْ سِيْمًا لَمْ يَكُنْ
 ۱۳۳ وَالْوَدُّ يُنْتَابُ بِالْبَيْتِ مِنَ السَّمِ
 تُهْدَى إِلَيْكَ رِيَاحُ التَّمْرِ نَشْرُهُمْ
 ۱۳۴ فَحَسِبَ الرَّهْدُ فِي الْأَكْبَامِ كُلِّ كَيْسٍ
 كَأَنَّهُمْ فِي طُهُورِ الْخَيْلِ كُنْتُ رَبًّا
 ۱۳۵ مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ لَا مِنْ شِدَّةِ الْحُزْمِ
 كَارَتْ قَلْبُ الْوَيْدَى مِنْ بَابِ فَرْقًا
 ۱۳۶ فَمَا كُنْتُ بَيْنَ السَّهْمِ وَالسَّهْمِ
 وَمَنْ تَكُنْ بِرَسُولِ اللَّهِ تُصْرَعُهُ
 ۱۳۷ إِنْ تَلَقَّه الْأَهْدَى فِي الْجَا مَهَا حَجْمٍ
 وَلَنْ تَرَى بَيْنَ قَلْبِ عَيْرٍ مُتَّصِدٍ
 ۱۳۸ بِهِ وَلَا مِنْ عَدُوِّ حَيْبٍ مُتَّقِمِ
 أَحَلَّ أَسْنَهُ فِي حِزْبِي مَلَسِيهَا
 ۱۳۹ كَأَنَّ بَيْتَ حَلِّ مَعَ الْأَشْبَالِ فِي أَجْمِ
 كَمْ جَدُّ لَكَ كَلِمَاتُ اللَّهِ مِنْ جَدِّ
 فِيهِ وَكَمْ حَمَتَمَ الْبُرْهَانَ مِنْ حَجْمِ

۱۔ نقطہ - دلتہ مراد زخم پر ہمار۔

فتوح ۳۰۳ الغیب

۱۳۰ پر جنگ کہیں بہئے توروا لعطش بقریہ و
 ۱۳۱ کہ ہر جو یہ بے نوش کرے د غلیم کردن دم
 اصحابو یہ یہ جنگ کہیں دست خود پر قلموں
 ۱۳۲ دکفار وکل جسمونہ کسول حرفونہ منعجم
 یہ وینو بہئے تل دغلبانومیدان سورشہ
 ۱۳۳ تا بہ وے چہ لا لا اوشول دکلونو شوموسم
 خوشبوئی ددوئے دیادہ د نصرت چہ تانترسی
 ۱۳۴ گویا چہ شکوفہ وہ یہ غیظہ کہیں پت پشتم
 بنکارید نہ بہ پہ آسویہ سے مشبوط لکہ چہ ونہ
 ۱۳۵ وی ولا رگہ دغیرہ دیاسہ نہ مشبوط او حکم
 زہر وند دکفارو الوت سے شان لہ خوف
 ۱۳۶ فرقے نے نہ شو کولے چہ سے دے یا بہم
 ہنو چہ لہ نہ خدا لے وی درسون پاری موندک
 ۱۳۷ مزرے کہ یہے شی پیش ترے بہ او سنتی ہنہ دم
 دوستان بہ دنی ہنکھلہ نہ وی سے مددہ
 ۱۳۸ دشمن بہ کے ہم تل تر تلہ وی مقہور او مقم
 داخل کے خیل امت کہہ پہ حصار کہیں دخیل
 ۱۳۹ مانند د امزری چہ لہ پوسر داخل شی پسہ اجم
 دیر یہ زمکہ پرستی وی قرآن چہ مکران دو
 دیرخلہ غالب شود ابرہان پہ ہنہ چا چہ وخصم

۱۔ شام - جاہ - شکل - غار۔

فتوح ۳۰۴ الغیب

۱۳۰ كَمَا لَكَ بِالْعُلَمِ فِي الْأَنْفِ مُعْجَزَةٌ
 ۱۳۱ فِي الْفِيهِ حَلِيَّةٌ وَالْقَادِيَةُ فِي السُّمِّ
 حَذْمٌ مَشْفَى يَكُونُ أَسْتَيْلٌ بِهَا
 ۱۳۲ دُؤُوبٌ عُمُو مَعْنَى فِي الشُّعْرِ وَالْحَدِّمْ
 إِذْ قَلَّدَ إِلَى مَا تَحْتَلِي عَوَاقِبُهُ
 ۱۳۳ تَأْكُلِي بِهَذَا هَذَا مِنْ السَّحْمِ
 أَلْعَدْتُ عَنِّي السَّبِيحَ فِي الْمَالِئِينَ وَمَا
 ۱۳۴ حَسَلْتُ إِلَّا عَلَى الْأَنْفِ وَالسَّكْرِ
 قَبَا حَسَارَةٌ كَفَيْتُ فِي بَحَارَتِهَا
 ۱۳۵ لَمْ تَنْشُرِ السَّبِيحَ بِاللَّيْلِ لَمْ تَكُنْ
 وَمَنْ يَبِيعُ اجْتِلًا مِثْلَهُ يَسْأَلُهُ
 ۱۳۶ بَيْنَ لَهُ النَّفِثِ فِي بَيْعِ وَفِي سَلْمِ
 إِنْ أَبَتْ دُنْيَا فَمَا عَهْدِي بِمُسْتَقْبَلِ
 ۱۳۷ مِنَ السَّبِيحِ وَلَا حَسْبِي بِمُسْتَقْبَلِ
 كَأَنَّ لِي دُنْيَا مِثْلَهُ يَكْتُمِي سَجْمِ
 ۱۳۸ مَحْتَدًا وَهُوَ أَذْفَى الْعَلْبِي بِالْيَمِّ
 إِنْ لَمْ تَكُنْ فِي مَعَادِي الْجَدِّ ابْدَعِي
 ۱۳۹ فَضْلًا وَإِلَّا فَعَلْ يَا ذَلَّةَ الْعَدَّهِ
 حَاشَا أَنْ يُحْزِمَ السَّاحِبَ مَكَارِمَهُ
 ۱۴۰ أَوْ يَرْجِعَ الْبَارِئُ مِثْلَهُ عَنِ الْمُحْتَرَمِ

۱۔ بستم، بستم والے۔ ۲۔ غیر منصرم - نشلید ونگ۔

فتوح ۳۰۵ الغیب

۱۳۰ لوی معجزہ دہ دواعلم دودہ پر زمانہ دجاہلیت کہیں
 ۱۳۱ اوہم سے آدب دودہ گورہ پھالت کہیں دیتم
 خدمت کے کوم پر عمل دے د پارہ چہ رابعافش
 ۱۳۲ گناہوں چہ کم کرے وی یہ شعرو پہ خدم
 دوی کرہ حما پہ غارہ دعقلی دلائے خوف
 ۱۳۳ گویا چہ یوغار دے ہم مذبح تہروان شوم
 تابع شوم دخواہش پہ خلعتوب او پیری کہیں
 ۱۳۴ حاصل م حنے نہ کرے گناہ او دندم
 دیرہ کم بخت حما د نفس دہ چہ وہ پتھار
 ۱۳۵ دین کے یہ دنیا اونہ کتہ اونہ کتہ کرہ ورسم
 چاچہ کہ دین خیل بیع یہ دا فانی دُنیا
 ۱۳۶ نہ بہ وریشکارہ شی زبان د بیع او سلم
 گناہونہ کوم دیرلہ لاسہ شوے وکھمد م حکم
 ۱۳۷ پہ ایمان داور لوپہ پیغمبر چہ رسی دغیر منصرم
 بل عہد م دادے چہ پہ نامہ دودہ نامزدیم
 ۱۳۸ بہتر تر بقول وخلق دے ہم اوفی دے پہ ذمم
 کہ حضرت م لاس پہ قیامت اونہ نبی ایض
 ۱۳۹ پس وایہ تہچہ دوب شوے سخت لغزش کہ دقتم
 پاک دے لگیا نہ چہ امید وار بہ ترے عہد شی
 یا جارے بیوتہ لار شی لہ دودہ غیر محترم

۱۔ غیر منصرم - نشلید ونگ۔

فتوح ۲۰۶ الغیب

۱۵۰ وَ مِمَّنْ أَلَمَّتْ أَفْكَارُهُ مَسَدًا مَجْحُودًا
 وَ جَدَّ شُهُؤُهُ بِخِلَافِي خَيْرٌ مُلْتَمِزًا
 ۱۵۱ وَلَكِنْ يَقُولُ الْغَيْبِيُّ مِنْهُ يَدَا تَرِيثِ
 إِرْتِ الْمَعْيَا يَنْبُتُ الْأَذْهَارُ فِي الْأَذْكَمِ
 ۱۵۲ وَ كَلِمَةُ أَرْدَا ذَهْرَةً الدُّنْيَا الَّتِي أَقْتَطَعَتْ
 يَدَا أَدْهَمِي بِمَا أَشْنَى عَلَيَّ هَرَمِ
 ۱۵۳ يَا أَكْرَمَ الْخَلْقِ مَا لِي مِنْ أَلْوَدِّ بِهِ
 سَوَالِكٍ عِنْدَ حُلُولِ الْغَادِثِ الْعَمِيمِ
 ۱۵۴ وَ لَنْ يَضْبِقَ رَسُولُ اللَّهِ جَاهُكَ وَ
 إِذَا الْكُرَيْمُ تَحَلَّى بِاسْمِ مَسْتَقِيمِ
 ۱۵۵ قَارِبٌ مِنْ جُودِكَ الدُّنْيَا وَ مَسْرُوتَهَا
 وَ مِثْنُ عُلُوِّ مَلِكِ عَالَمِ الْوُجُحِ وَ الْعَلَمِ
 ۱۵۶ يَا نَفْسِي لَا تَقْنَطِي مِنْ ذِكْرِ عَظَمَتِ
 إِنَّ الْكِبَارِيَّ فِي الْعُفْرَانِ كَاللَّسَمِ
 ۱۵۷ لَعَلَّ رَحْمَةً رَبِّي حِينٌ يُغْفِرُهَا
 تَأْتِي عَلَى حَسْبِ الْعِشْيَانِ فِي الْغَمِ
 ۱۵۸ يَا رَبِّ وَ اجْعَلْ رَجَائِي غَيْرَ مُتَعَكِّسِ
 لَدَيْكَ وَ اجْعَلْ حِسَابِي غَيْرَ مُتَعَدِّمِ
 ۱۵۹ وَ اَلطَّفُ بِعَبْدِكَ فِي الدَّارِ الْبَرِّانِ لَهُ
 صَبْرًا مَعْنَى تَدْعُهُ الْأَهْوَالُ يَسْتَهْرِمِ
 - سلك الغم - واریہ کتنا ہونہ -

فتوح ۳۰۷ الغیب

۱۵۰ خود فکر خیال لازم کہ پہ مدح و پاک نبیؐ
 خلاصی م دے موندے لے کل درد لہ کل غم
 ۱۵۱ ہسے مکثرہ چہ محتاج کے تردد و رشی غشی غشی
 بازان دسپری و کلونہ رضونوی پہ غرہ بہ سم
 ۱۵۲ ماچہ ثنا و یلہ دینیؐ نور مراد م نہ و
 خود اچہ در سولؐ د برکتہ شہہ خلاص دکل کم
 یا رسولؐ اللہ متوجہ تمام بحال شد کہ تلمیذ اہل سنت
 ۱۵۳ یہ بندم نفس شیطان بیانی پہ لور د جہنم
 ہنہ و رخ چہ پاک اللہ بہ قہر کاندی بعامتہ
 ۱۵۴ شفاعت م چرے اوشی ہیڑ بہ جاہ نشی ستاکم
 دنیا او غیبی دوا رہ ستالہ معنی پیدا شوی
 ۱۵۵ یو خاک کے ستا د خوا دے علم اللوح و القلم
 ہیڑ اندوہ و نہ کہ مرتکب دکب اسر و
 ۱۵۶ کبیرہ کے دامت بہ مثال لکہ لسم
 قسمت چہ حق کریم کہ در رحمت پہ کوم زمان
 ۱۵۷ شائد چہ بتول دگنا ہونہ ف القسم
 ویر امید لرمہ ربہ لا تقنطوا و یلی تادی
 ۱۵۸ آسان رات حساب کرہ چہ وی امید م غیر متخرم
 رحم او کرہ اے مالکہ پہ بندہ پہ دوا رہ کونہ
 ۱۵۹ ویر نا توان دے ہم بے صبرہ نطاقت لری ددرہ اولم
 لہ غیر متخرم رہتہ بہ کہ شوقہ

فتوح ۳۰۸ الغیب

۱۶۰ وَأَذِّنْ لِجُحُبِ صَلَوةٍ مِنْكَ دَارِ سَمَةٍ
 عَلَى النَّجِيِّ يَمْشِيهِمْ وَ مُتَّجِمِ
 ۱۶۰ امر او کرہ اے خاوندہ دکرم بہ وریو بانہ
 چہ بہ نبیؐ و تل دیبری شبہ او ریخ اودم بہ دمر
 ۱۶۱ وَالْأُولَى وَالسَّخِيْبُ شَمُّ الشَّارِبِيْنَ لَهُمْ
 أَهْلُ النَّعْتِ وَ النَّعْتِ وَالْمُجَلِّمِ وَ الْكَلِمِ
 ۱۶۱ ہم رحمت کہ تیری بہ پیر و انو محسبانو
 ۱۶۱ بیا پیکل اهل تقی چہ لری حام ہم کرم
 مَا رَحَّتْ عَسَدٌ بَابِ الْبَابِ رَجَّ صَبَا
 ۱۶۲ وَ الْوَلَبِ الْعَيْسِ حَادِي الْعَيْسِ يَا لَتَكُمِ
 ۱۶۲ خود شنودی خا نیکہ د سحر نرم بادونہ
 خود چہ سار و انان خوشحالوی او بنی پہ نعم

قصیدہ سردا ختم شوقہ

اللہ پاک و دا قصیدہ پہ دنیا کیں خوبتر بہت
 او پہ آخرت کیں د شفاعت سبب او گر کوی
 آمین
 فقیر محمد عباس قادریہ

که در صحبت او خدا یاد آید یعنی محبت دنیا در صحبت او کم شود و محبت حق زیاد گردد و دانشمند اعلم کسی که مستقی نباشد اولی نه باشد ^{مستقیم}
 ای بسا البیس آدم روی هست پس بهرستی نشاید داد دست حضرت عزیز آن علی را مستقی قدس سده می فرمایند ^{ای بیست نباید کرد} رباعی

با هر که نشستی و نشد جمع دلالت	وز تو ز سید صحبت آب و گلک
ز نهار صحبتش گریزان پیشش	ور نه کنده روح عزیزان کجالت

ترجمه باب کلمات الکفر از فتاوی بر مانی

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز تقصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یاید خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز تقصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یاید خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

در کتب و القضاات از فتاوی خلاصه آورده که در مسئله اگر چند وجه کفر باشد و یک وجه کفر نباشد فتوی کفر نباید داد و فتوی گوید لیکن باید که خود از اندیشه یک وجه کفر احتر از نماید مسئله از شب چنین کافر شود نماز تقصیل علی رضی الله عنه بر آنرا که بدست مسئله از محال دستن یاید خدا کافر شود مسئله خدا را بدست و دست و پا در گرفتن کفر مسئله اگر کلمه کفر با اعتبار خود گوید و نداند که این کلمه کفر است اکثر علماء بر آنند

مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را
گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجموع النوازل آورده
که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر
نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که
بیچاره بیدار یا غله گران شود یا جانور را زکری و از سفر بازگشت در کفر او
اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا
میگویم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو
چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر نیکی و
بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر شود
مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پسای تو کافر شود مسئله اگر گفت که زهر
از خداست لیکن از بنده استن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر سب
باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنمازم کند نماز ترا هم گفت
اگر قبضه باین سو باشد نماز نگذارد کافر شود مسئله اگر

۱۳۴
مسئله اگر کسی بدون شهود نکاح کرد و گفت که خدا و رسول خدا را گواه کردم یا فرشته را گواه کردم کافر شود مسئله و از مجموع النوازل آورده که اگر گفت که فرشته دست راست و دست چپ را گواه کردم کافر نشود و اگر چه نکاح صحیح نباشد مسئله اگر جانوری آواز کرد پس گفت که بیچاره بیدار یا غله گران شود یا جانور را زکری و از سفر بازگشت در کفر او اختلاف است مسئله اگر گفت که خدا میداند که من همیشه پیوسته ترا یا میگویم بعضی گفته که کافر شود اگر گفت که خدا میداند که نمیی و شادی تو چنانم که نمیی و شادی خود بعضی گفته کافر شود و بعضی گفته که اگر نیکی و بدی آنکس بال و بدن قیام می کند چنانچه بر نیکی و بدی خود کافر شود مسئله اگر گفت که قسم بخدا و پسای تو کافر شود مسئله اگر گفت که زهر از خداست لیکن از بنده استن خواهد کافر شود مسئله اگر گفت فلانی اگر سب باشد بوی ایمان نیامد یا گفت اگر خدا را بنمازم کند نماز ترا هم گفت اگر قبضه باین سو باشد نماز نگذارد کافر شود مسئله اگر

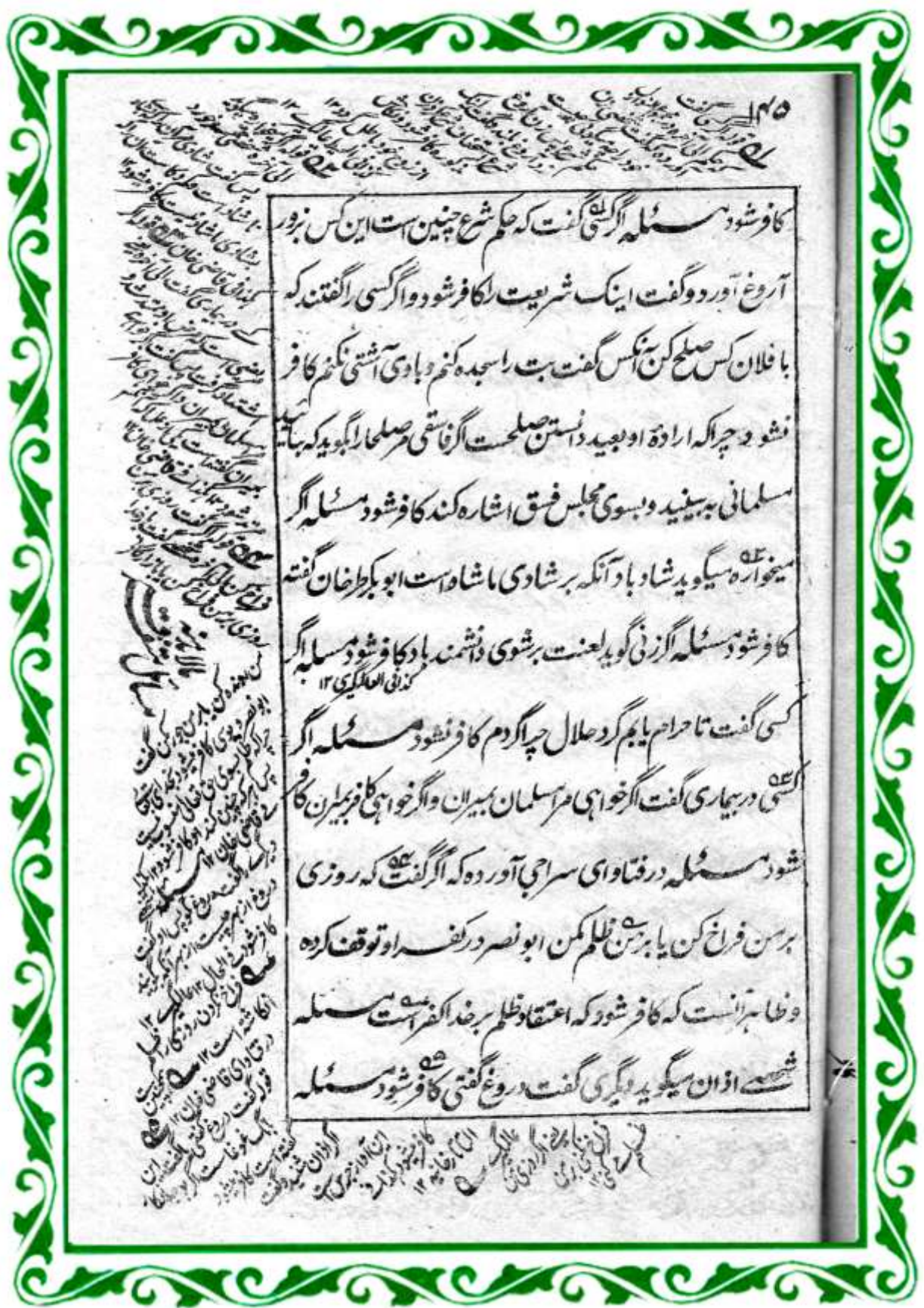

اینست کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام
 پا رچی یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنایم کافر شود این دوم
 مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله
 مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری
 گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من
 ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میکنم کافر
 شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف
 کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود
 و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است
 استانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر
 کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من
 چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این
 چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب آمده است که اگر کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پا رچی یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنایم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میکنم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است استانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب آمده است که اگر کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پا رچی یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنایم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میکنم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است استانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

در این کتاب آمده است که اگر کسی از پیغمبر این کرد کافر شود مسئله اگر کسی گفت آدم علیه السلام پا رچی یافت دیگری گفت پس ماهمه حواله بکنایم کافر شود این دوم مسئله اگر گوید آدم اگر گندیم نیخورد ما بد بخت نمی شیم کافر شود مسئله مردی گفت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم چنین می کرد دیگری گفت که این بی ادبی است کافر شود مسئله اگر کسی گفته تا من ترا شیدن سنت است دیگری گفت اگر چه سنت باشد میکنم کافر شود اگر گوید سنت چه کار آید کافر شود مسئله اگر کسی امر معروف کرد دیگری گفت چه غوغا آوردی اگر این سخن برون رود گفت کافر شود و در قضاوی سراجی گفته طالب دین اگر خدای جهان است استانم کافر شود اگر گفت که اگر پیغمبر است کافر شود مسئله اگر کسی گوید که حکم خدا چنین است آن کس گفت که حکم خدا را من چه دانم کافر شود مسئله اگر شبوی فتوی دید و گفت که این چه بارنامه فتوی آوردی اگر شریعت را سبک دانی گفت

۱۲۵
کافر شود مسئله اگر کسی گفت که علم شیخ چنین است این کس زور
آروغ آورد و گفت اینک شریعت لکا فر شود و اگر کسی را گفتند که
با فلان کس صلح کن پس گفت بت راجعه کنم و با وی دوستی نکنم کافر
نشود و چرا که اراده او بعید است صلحت اگر فاسق صلح را بگوید که با
مسلمانی بیسینید و بسوی مجلس فسق اشاره کند کافر شود مسئله اگر
میخواهد بیگوید شاد باد آنکه بر شادی ماشا است ابو بکر خان گفته
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان
شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی
بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر ضد کفر است مسئله
شخصی از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

با شاد است کافر شود مسئله اگر
شادی ماشا است کافر شود مسئله اگر
کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت
بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر
کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال
چه کردم کافر شود مسئله اگر
کسی در بیماری گفت اگر خواهی
مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی
کافر بگردان شود مسئله در فتاوی
سراجی آورده که اگر گفت که
روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم
کن ابو نصر در کفر او توقف کرده
و ظاهرا است که کافر شود که
اعتقاد و ظلم بر ضد کفر است
مسئله شخصی از آن بیگوید
دیگری گفت دروغ گفتی کافر
شود مسئله

کافر شود مسئله اگر زنی گوید لعنت بر شوی دشمن باد کافر شود مسئله اگر کسی گفت تا حرام یا هم کرد حلال چه کردم کافر شود مسئله اگر کسی در بیماری گفت اگر خواهی مرا مسلمان بگردان و اگر خواهی کافر بگردان شود مسئله در فتاوی سراجی آورده که اگر گفت که روزی بر من فرخ کن یا بر من ظلم کن ابو نصر در کفر او توقف کرده و ظاهرا است که کافر شود که اعتقاد و ظلم بر ضد کفر است مسئله شخصی از آن بیگوید دیگری گفت دروغ گفتی کافر شود مسئله

چرا که مراد او دوری جستن است مسئله اگر شخصی دیگری را گفت که نماز کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر کسی دیگری را گفت که تو کافر شدی او جواب داد که کافر شده گیر کافر شد مسئله اگر گفت هر از آن استعجاب محبوب تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح باید کرد مسئله اگر کافر بی‌سلمانان را گفت که مسلمان می‌باشی یا مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را آسوزد آن زمان مسلمان شود زود و واضح آنست که کافر نشود اگر او اعطاء گفت باش تا فلان روز و پنجشنبه من اسلام آورم بفرمودی بر آنست که کافر شود مسئله اگر گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی مینی کافر شود مسئله اگر گفت که دانیست آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت این خدا رحمت خود

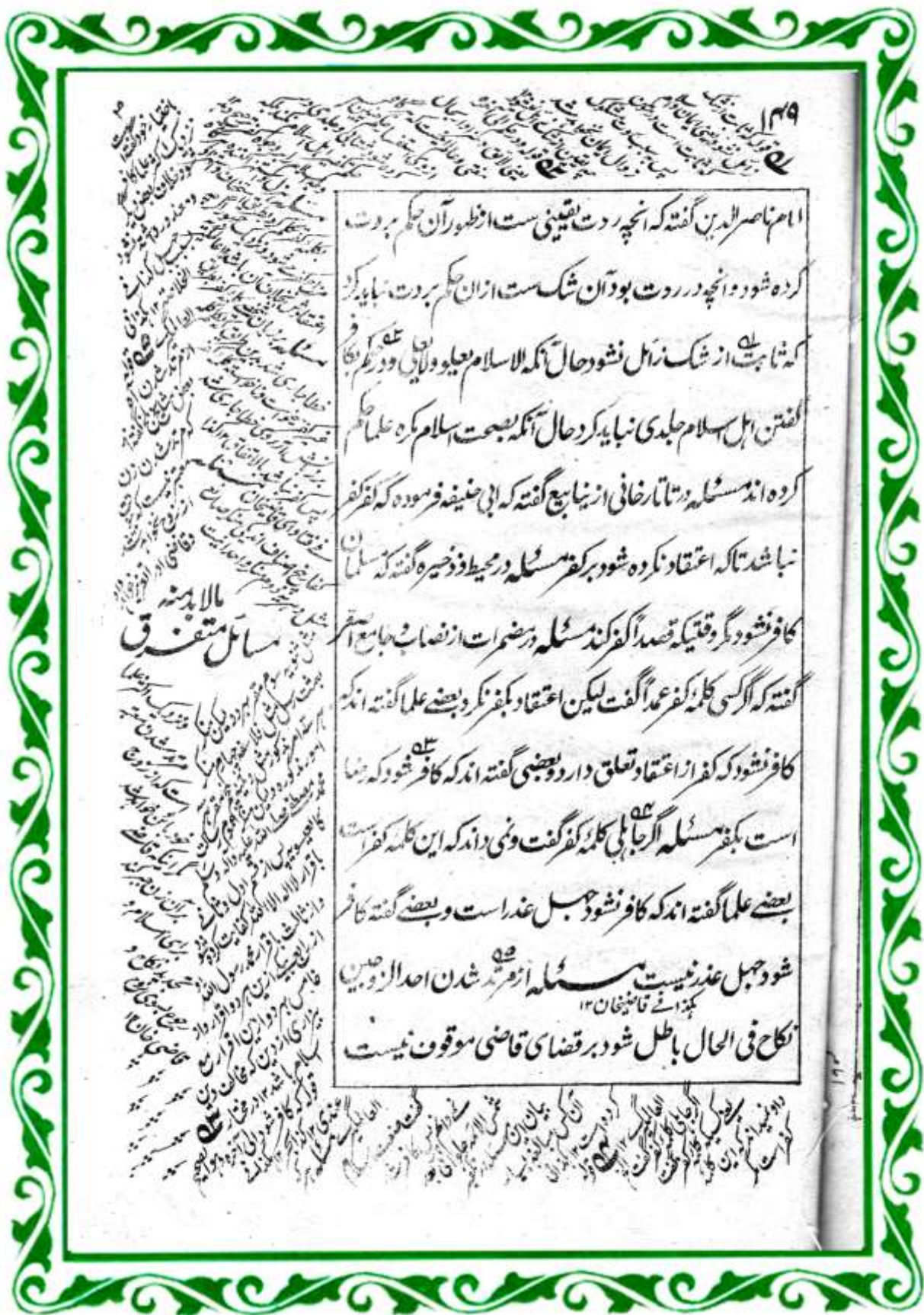
مسئله اگر کسی را گفت که نماز کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر گفت هر از آن استعجاب محبوب تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح باید کرد مسئله اگر کافر بی‌سلمانان را گفت که مسلمان می‌باشی یا مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را آسوزد آن زمان مسلمان شود زود و واضح آنست که کافر نشود اگر او اعطاء گفت باش تا فلان روز و پنجشنبه من اسلام آورم بفرمودی بر آنست که کافر شود مسئله اگر گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی مینی کافر شود مسئله اگر گفت که دانیست آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت این خدا رحمت خود

مسئله اگر کسی را گفت که نماز کن او جواب داد که تو چندین نماز کردی چه بر سر آوردی یا چندین گاه نماز کردم چه بر سر آوردم کافر شود مسئله اگر گفت هر از آن استعجاب محبوب تراست کافر شد و او را توبه باید داد اگر توبه کرد توبه پذیر نکاح باید کرد مسئله اگر کافر بی‌سلمانان را گفت که مسلمان می‌باشی یا مسلمان شوم او جواب داد که باش تا که بر و بسو فلان عالم یا قاضی او را آسوزد آن زمان مسلمان شود زود و واضح آنست که کافر نشود اگر او اعطاء گفت باش تا فلان روز و پنجشنبه من اسلام آورم بفرمودی بر آنست که کافر شود مسئله اگر گفت مرا بازی از روزه و نماز شتاب گرفت کافر شود مسئله اگر گوید تو چند گاه نماز کن تا حلاوت بی نمازی مینی کافر شود مسئله اگر گفت که دانیست آن همانست و کار کافران همان کافر شود و اگر این سخن عالمی معین را گوید کافر نشود مسئله اگر در دعا گفت این خدا رحمت خود

از من در بیخ مدار از الفاظ کفر است مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس
شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل
از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق
حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه
ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و
فتوی حسام الدین برانست مسئله لماطی اوی گفته که از ایمان خارج کنند
مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

اگر چنین از شوهر کافر شود
باید بداند که کفر است
مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر
شود در صورت از شوهر خود جدا شوی
گویند کافر شود مسئله رضا کفر
برای خود و برای غیر خود کفر است
و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته
و دشمن خود را خواهد که کافر شود
کیس ازین رضا کافر نشود مسئله
اگر در مجلس شهر خواری بر یکانی
مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن
خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده
همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند
و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال
بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید
کاشکی خمر حلال بودی یا روزه ماه
رمضان فرض نبودی کافر نشود
اگر کسی گوید که خدا میداند که من
این کار نکرده ام حال آنکه آن کار
کرده است در صح قولین کافر شود
از امام حسرتی منقول است که اگر آن
قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن
کلام بد روغ گفتن کفر است در آن
صورت کافر شود و اگر نه نشود
و فتوی حسام الدین برانست مسئله
لماطی اوی گفته که از ایمان خارج
کنند مگر چیزی که او کار باشد بد
آنچه ایمان آوردن بدان واجب است
مسئله

مسئله اگر کسی زنی را گفت که متبر شود در صورت از شوهر خود جدا شوی گویند کافر شود مسئله رضا کفر برای خود و برای غیر خود کفر است و صحیح آنست که اگر کفر قبیح دانسته و دشمن خود را خواهد که کافر شود کیس ازین رضا کافر نشود مسئله اگر در مجلس شهر خواری بر یکانی مرتفع مثل اعطیان بنشینند و سخن خندگی بگویند و آن محل از آن بجنده همه کافر شود مسئله اگر آرزو کند و گوید کاشکی زنا یا قتل یا حق حلال بودی کافر شود و اگر آرزو کند و گوید کاشکی خمر حلال بودی یا روزه ماه رمضان فرض نبودی کافر نشود اگر کسی گوید که خدا میداند که من این کار نکرده ام حال آنکه آن کار کرده است در صح قولین کافر شود از امام حسرتی منقول است که اگر آن قسم بخورند اعتقاد می کنند که آن کلام بد روغ گفتن کفر است در آن صورت کافر شود و اگر نه نشود و فتوی حسام الدین برانست مسئله لماطی اوی گفته که از ایمان خارج کنند مگر چیزی که او کار باشد بد آنچه ایمان آوردن بدان واجب است مسئله

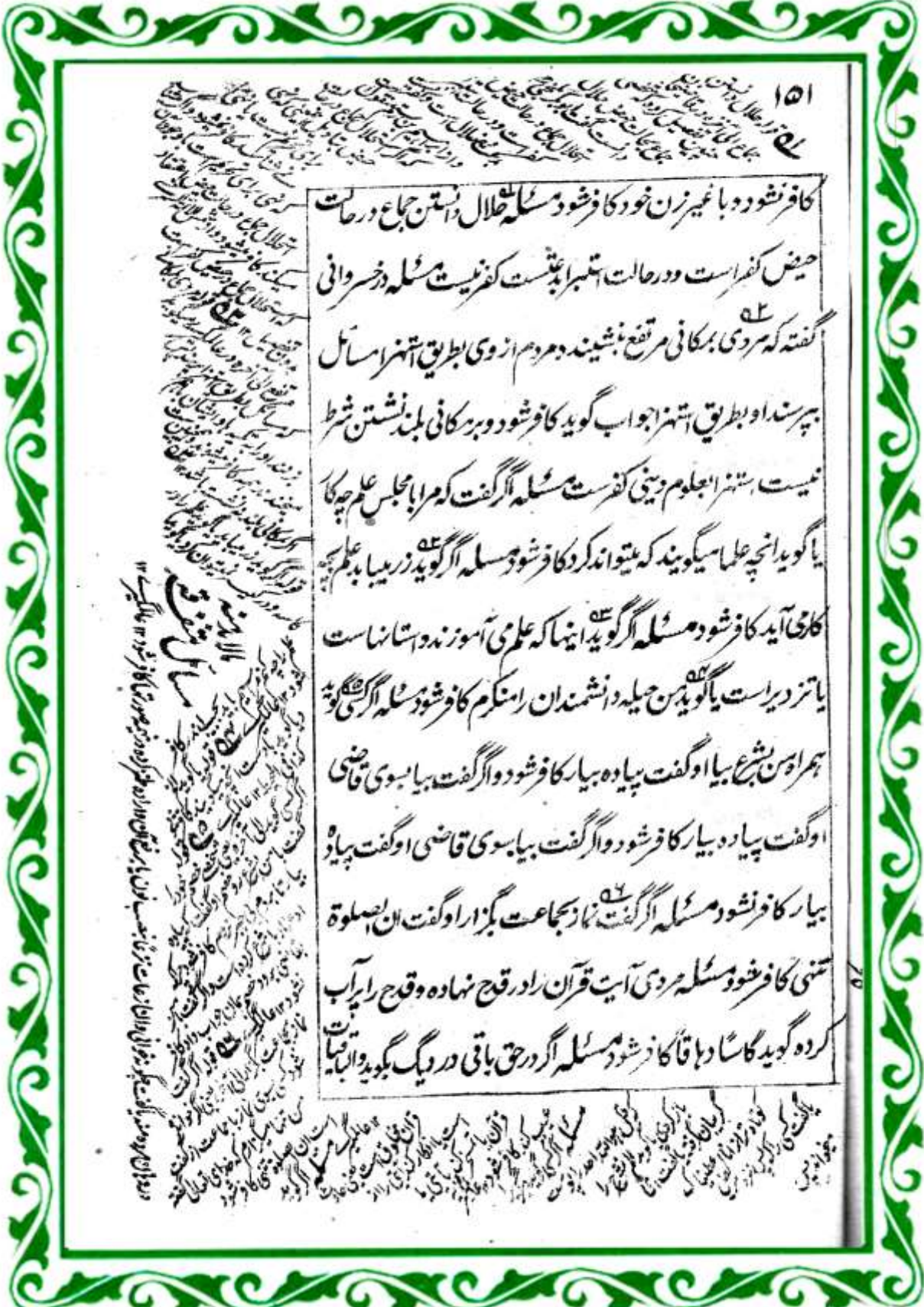

امام ناصر الدین گفته که آنچه ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست نباید کرد
 که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام علی و اولیای و در حکم بجا
 گفتن اهل اسلام جلدی نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر آن علماء حکم
 کرده اند مسئله در تاتار خانی از نیابیح گفته که ابی حنیفه فرموده که کفر کفر
 نباشد تا که اعتقاد نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که مسلمان
 کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر
 گفته که اگر کسی کلمه کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده و بعضی علماء گفته اند که
 کافر نشود که کفر از اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر نشود که ضما
 است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمه کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است
 بعضی علماء گفته اند که کافر نشود چهل عذر است و بعضی گفته کافر
 شود چهل عذر نیست مسئله از عذر شدن احد الزوین
 نکاح فی الحال باطل شود بر قضای قاضی موقوف نیست

این مسئله در ردت یقینی است از ظهور آن حکم بردست
 کرده شود و آنچه در ردت بود آن شک است از آن حکم بردست
 نباید کرد که تا جایی از شک زایل نشود حال آنکه الاسلام
 علی و اولیای و در حکم بجا گفتن اهل اسلام جلدی
 نباید کرد حال آنکه بصحت اسلام بر آن علماء حکم
 کرده اند مسئله در تاتار خانی از نیابیح گفته که
 ابی حنیفه فرموده که کفر کفر نباشد تا که اعتقاد
 نکرده شود بر کفر مسئله در محیط ذمیره گفته که
 مسلمان کافر نشود مگر وقتی که قصد کفر کند
 مسئله در ضمرات از فصاحت جامع آفر گفته که اگر
 کسی کلمه کفر عمداً گفت لیکن اعتقاد بکفر نکرده
 و بعضی علماء گفته اند که کافر نشود که کفر از
 اعتقاد و تعلق دارد و بعضی گفته اند که کافر
 نشود که ضما است بکفر مسئله اگر جاهلی کلمه
 کفر گفت و نمی داند که این کلمه کفر است بعضی
 علماء گفته اند که کافر نشود چهل عذر است و
 بعضی گفته کافر شود چهل عذر نیست مسئله از
 عذر شدن احد الزوین نکاح فی الحال باطل شود
 بر قضای قاضی موقوف نیست

۱۴۹

کافر نشود و با غیر زن خود کافر شود مسئله طلال در متن جماع در حالت
 حیض کفر است و در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست مسئله در خسروانی
 گفته که مردی بر کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل
 بپرسند او بطریق آینه جواب گوید کافر شود و بر کانی بلند نشستن شرط
 نیست آینه را معلوم دینی کفر است مسئله اگر گفت که مرا با مجلس علم چه کار
 یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر شود مسئله اگر گوید زربیا به علم چه
 کاری آید کافر شود مسئله اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست
 یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر شود مسئله اگر گفت
 همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیا سومی قاضی
 او گفت پیاده بیا کافر شود و اگر گفت بیا سومی قاضی او گفت پیاده
 بیا کافر شود مسئله اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان اهل صلوٰة
 استی کافر شود مسئله مردی آیت قرآن را در قبح نهاده و قبح را بر آب
 کرده گوید کاسا با کافر شود مسئله اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی قیاس

در بیان این مسئله که اگر کسی در حالت حیض جماع کند کافر است و اگر در حالت اتمبر اعتدال کفر نیست و اگر در خسروانی کفر است و اگر در کانی مرتفع بنشیند و مردم از وی بطریق آینه مسائل بپرسند او کافر است و اگر در کانی بلند نشستن شرط نیست و اگر در مجلس علم چه کار یا گوید آنچه علمای سیویند که میتواند کرد کافر است و اگر گوید زربیا به علم چه کاری آید کافر است و اگر گوید اینها که علمی آموزند و استاناست یا تزدیر است یا گوید بن حلیه دانشمندان را منکر کافر است و اگر همراه من شیخ بیا او گفت پیاده بیا کافر است و اگر گفت بیا سومی قاضی او گفت پیاده بیا کافر است و اگر گفت بیا سومی قاضی او گفت پیاده بیا کافر است و اگر گفت نماز جماعت بجز او گفت ان اهل صلوٰة استی کافر است و اگر در قبح نهاده و قبح را بر آب کرده گوید کاسا با کافر است و اگر در حق باقی دردیگ گوید و ابی قیاس

۵۰

بگویند

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**